SINCLAIR LEWIS

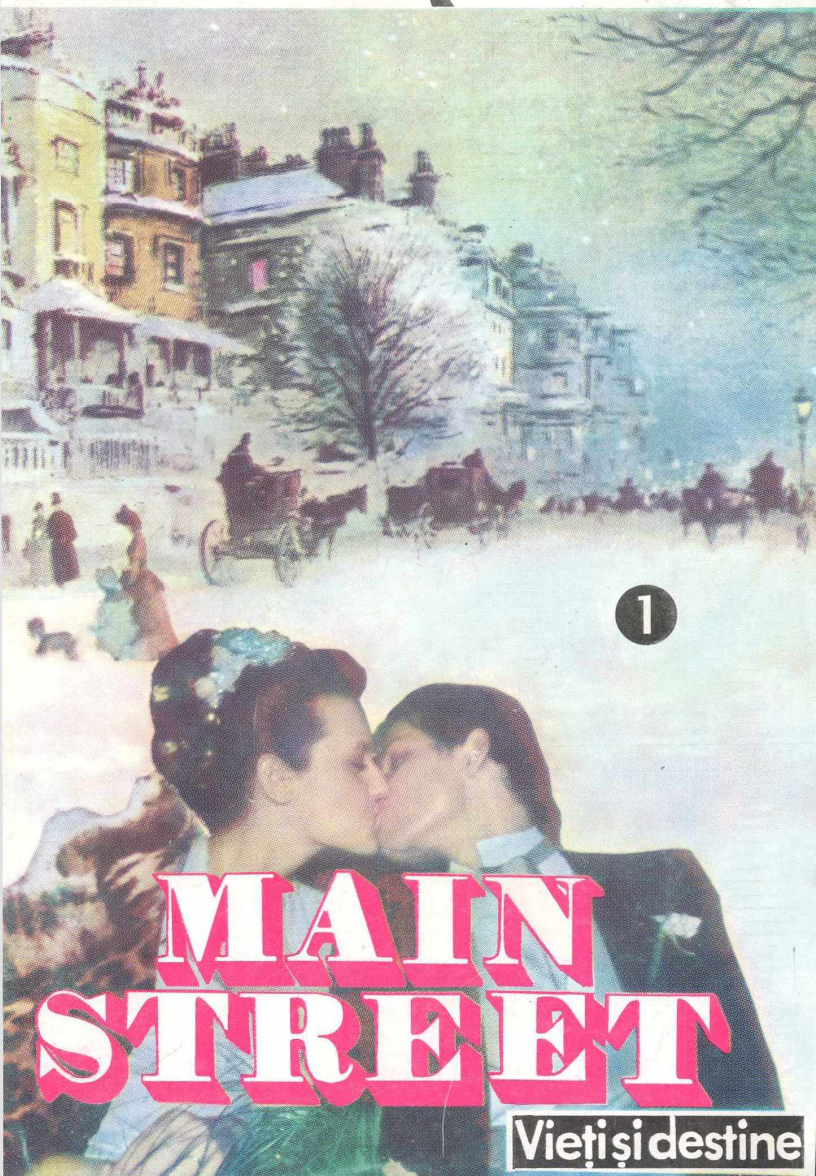

1

MAIN STREET

Vieți și destine

SINCLAIR LEWIS

MAIN STREET

Volumul 1

Seria

VIEȚI ȘI DESTINE

Coperta de VASILE SOCOLIUC

Pentru informaţii şi comenzi, contactaţi-ne la adresa:
EDITURA LOGOS — BUCUREŞTI
Intrarea Lucaci nr. 3, ap. 8, sector 3, tel. 661.76.57

SINCLAÌR LEWÌS

MAIN STREET

(POVESTEA DOAMNEI CAROL KENNICOTT)

Volumul 1

Edit ura
LOGOS — BUCUREŞTI
1993

Consilier editorial
MIHAI DUMITRESCU

Ediţia de faţă a folosit ca bază textul publicat în Sinclair Lewis — Strada Mare (Povestea doamnei Carol Kennicott), vol. I—II, traducere de Jul. Giurgea, Editura „Cultura Românească" f.a.

La transcrierea textului a fost modernizată ortografia şi au fost îndreptate inadvertenţele onomastice şi stilistice, în lumina exigenţelor editoriale actuale.

Pentru versiunea de faţă, toate drepturile de reproducere aparţin editurii LOGOS—BUCUREŞTI.

I.B.S.N. 973—9084—14—1

LUI

JAMES BRANCH CABELL

ȘI

JOSEPH HERGESHEIMER

NOTA AUTORULUI

Aceasta este America — un oraș de cîteva mii de locuitori într-o regiune de grîne și semănături, de lăptării și mici parcele.

În povestea noastră orașul se numește Gopher Prairie din Minnesota. Dar Marin Street, adică Strada Mare a acestui oraș este similară străzilor principale din oricare alt oraș. Povestea ar fi aceeași în Ohio sau Montana, în Kansas sau Kentucky sau Illinois și, poate cu foarte puține deosebiri, ar putea fi auzită în partea de miază-noapte a statului York sau în regiunile muntoase din Carolina.

Main Street exprimă maximul de civilizație. Ceva de la sine înțeles, întocmai cum ar fi de pildă ca un automobil Ford să se oprească în fața magazinului Bon Ton au să știi că Hannibal a asediat Roma și Erasmus și-a scris, cărțile în mînăstirile din Oxford. Ceea ce Ole Jenson băcanul, spune bancherului Ezra Stowbody, reprezintă noua lege pentru Londra, Praga și Insulele nimănui, din largul mărilor : ceea ce Ezra nu știe și nu aprobă, înseamnă că este erezie, ceva ce nu merită să fie știut și e păcat să-ți pierzi vremea bătîndu-ți capul cu o astfel de problemă.

Gara din orașul nostru este ultima aspirație pe care a putut-o realiza arhitectura. Deverul pe care-l face anual Sam Clark în prăvălia lui de mărunțișuri este pricina pentru care-l pizmuiesc toate cele patru districte alcătuitoare a acestei regiuni. În spectacole artistice, date de cinematograful Rosebud Movie Palace, este o notă de umor strict morală.

Acest amănunt stă la baza confortabilei noastre tradiții și a credinței încercate pe care am adoptat-o. Prin urmare, cum s-ar putea ca un cinic străin să nu se înșele pe sine însuși, dacă ar încerca să zugrăvească Main Streetul în alte culori decît acestea și să nu-i scoată din fire pe cetățeni, cînd va încerca să le arate că e posibil să mai existe și alte credințe?

CAPITOLUL I.

Pe o colină de pe malul fluviului Mississippi, unde în urmă cu două generaţii se vedeau corturile tribului de indini Chippewa, se oprise o fată şi statura ei se profila limpede pe albastrul că cicoarea al cerului de miazănoapte Astăzi privirile ei nu urmăreau indieni, ci vedea morile şi clipirea ferestrelor de la zgîrie norii din Minneapolis şi St. Paul. Nu se gîndea nici la femeile indienilor sau convoaiele pierdute în largul preeriei, nici la negustorii de blănuri de altădată,ale căror umbre le simţea fişiind în jurul ei. Se gîndea la zaharicale cu nuci, la piesele de teatru ale lui Brieux, la motivele pentru care se scîlciau tocurile pantofilor şi la profesorul de chimie care se uitase la ea atît de mirat, cînd o văzuse că şi-a schimbat pieptănătura şi că nu i se mai văd urechile.

Un suflu de vînt, care leagănase mii de kilometri de holde cu grîne, umfla rochiţa ei de tafta, învălurînd-o în linii graţioase, pline de viaţă şi de farmec impresionant, astfel că sufletul celui care s-ar fi întîmplat să treacă pe sub poala dealului, ar fi tresărit cu părere de rău, în faţa acestei evidente dorinţe stăpînite de libertate.

Fata ridică braţele deasupra capului şi se propti împotriva vîntului ; rochiţa îi filfîi întocmai ca o aripă de drapel şi o şuviţă de păr începu să i se agite în vînt. Nu era decît o fată în vîrful unei coline : încrezătoare, statuară, tînără ; sorbea aerul, ca şi cînd ar fi sorbit din cupa vieţii. Eterna şi dureroasa farsă a tinereţii care aşteaptă.

Fata este Carol Milford, care reuşise să scape timp de un ceas din localul Facultăţii Blodgett.

Zilele pionierilor şi ale tinerelor fete cu pălăriii ari de paie, pare să le apere împotriva razelor orbitoare ale soarelui, vremea cînd urşii erau omoriţi cu toporul în mijlocul poienilor din pădurile de brazi treceseră demult ;

dar o fată plină de neastîmpăr reprezintă astăzi toată sălbăticia imperiului care se numește Middlewestul american.

2.

Facultatea Blodgett se afla în marginea orașului Minneapolis. O cetățuie a credinței temeinice. Mai combate și astăzi ereziile recente ale lui Voltaire, Darwin și Robert Ingersoll. Familiile pioase din Minnesota, Iowa, Wisconsin și cele două Dakote își trimiteau copiii aici, iar Blodgett îi apăra împotriva pervertirii din Universități. Între zidurile acestei facultăți sînt însă o mulțime de fete vesele, de tineri care cîntă și o profesoară care admiră cu toată sinceritatea pe Milton și Carlyle. Prin urmare cei patru ani pe care Carol îi petrecuse la Blodgett, nu erau cu desăvîrșire pierduți. Spațiul limitat al clădirilor facultății și faptul că avea foarte puține rivale, îi dăduseră posibilitate să-și pună la încercare primejdioasa lipsă de statornicie. Juca tenis, dădea cîte o gustare în camera ei colegilor cu care stătea de vorbă, frecventa cursurile seminarului de dramă, făcea excursi în doi și era membră la vreo douăsprezece asociații pentru răspîndirea artelor frumoase sau intensificarea a ceea ce se numește cultură generală.

În clasa ei mai erau două sau trei fete, mult mai drăguțe decît ea, dar nici una atît de nebunatică. Fusese remarcată nu numai în timpul cursurilor, ci și în timpul seratelor dansante, cu toate că la Blodgett erau zeci de studenți care se pricepeau să recite versuri mult mai frumos decît ea și să danseze boston mult mai suplu și mai grațios. Fiecare celulă a trupului ei trepida de viață — avea încheieturile fine, un obraz ușor rumenit, ca floarea de cais, ochi mari de copil și părul negru.

Celelalte fete din dormitorul ei se minunau cît este de zveltă, cînd o vedeau în halatul de interior sau cînd apărea în fugă, cu trupul plin de mărgele de apă ale duș-

lui pe care-l făcuse. In astfel de împrejurări părea pe jumătate mai înaltă decît arăta cînd era îmbrăcată o fetiță fragilă, care trebuie tratată cu blîndețe și înțelegere. Atît din punct de vedere „psihic", șopteau fetele, cît și „spiritual". Totuși nervii ei erau atît de radioactivi și încrederea ei într-o bunătate și o lumină, pe care nu o putea întrezări decît foarte tulbure, atît de îndrăzneață, încît le întrecea în energie pe toate celelalte tinere fete mai voinice care, cu pulpele picioarelor umflate în ciorapi groși de lînă și îmbrăcate în impunătoare uniforme de postav albastru, alergau prin sala de gimnastică, făcînd exerciții pentru Echipa Femnină de Basket-Ball a Facultății Blodgett.

Pînă și atunci cînd se simțea obosită la extrem, ochii ei negri alergau cu neastîmpăr. Pînă acuma nu făcuse cunoștință cu abilitatea neîntrecută a oamenilor de a se arăta cruzi pînă la indiferență și vanitoși pînă la prostie, dar chiar dacă s-ar fi întîmplat ca într-o bună zi să facă și ea cunoștință cu aceste însușiri urîte ale oamenilor, cu siguranță că privirile nu i se vor întuneca, nu vor deveni sălbatice și nici de un sentimentalism leșinat.

Cu tot entuziasmul, cu toată dragostea și gelozia pe care o stîrnea celor din jurul ei, care o cunoșteau, se simțeau totuși sfioși în fața ei. Cînd i se întîmpla să cînte cu toată convingerea imnuri religioase, sau cînd gîndurile îi alergau la tot felul de năzbîtii, atitudinea ei critică părea de o absență și liniște desăvîrșită. Probabil era o fire ușor încrezătoare, avea și un cult înnăscut al eroismului, dar cu toate acestea nu i se întîmpla niciodată să nu pună întrebări și să nu verifice cu toată atenția ceea ce vedea și auzea. Orice ar fi devenit fata asta de aici înainte, ar fi fost peste putință să ducă o viață de resemnată.

Lipsa de statornicie a caracterului ei, reușise să pună stăpînire pe ea. Descoperea mereu, fie că are un glas neobișnuit de armonios, fie că are talent la pian, sau că este o mare artistă dramatică, sau că are talent de scriitoare și posibilități de a conduce organizații. Rămînea mereu dezamăgită în aceste iluzii ale ei, dar de fiecare dată se angaja cu același entuziasm — fie la recrutarea Studenților Voluntari care ar fi vrut să devină misionari, fie la

pictarea decorurilor pentru Cercul Dramatic, fie la achiziţia de reclame pentru revista facultăţii.

În după-amiaza aceea de duminică, în timpul cît cîntase în capelă, se simţise în culmea extazului. Din umbra capelei vioara ei începu acompaniamentul melodiei interpretate la orgă; flacăra tremurîndă a făcliilor o îmbrăca într-o lumină tulbure de aur, luminîndu-i o parte a braţului cu care ţinea arcuşul şi buzele închise ale gurii serioase. Toţi bărbaţii se îndrăgostiră în ziua aceea de religie şi de Carol.

În ultimul an de facultate îşi concentră cu cea mai mare atenţie toate experienţele şi succesele parţiale asupra posibilităţii de a-şi alege o carieră. Pe scările bibliotecii sau în holul clădirii principale co-ezii)[1] discutau în fiecare zi despre: „ce facem după ce vom termina facultatea?" Pînă şi fetele care ştiau dinainte că se vor mărita, se prefăceau că se gîndesc la situaţiile importante ce li s-ar putea oferi în lumea afacerilor, iar cele care ştiau dinainte că vor trebui să muncească din greu făceau aluzii la fabuloşii pretendenţi pe care-i au. Cît despre Carol, ea era fată orfană; singura rudă pe care o avea era o soră palidă, măritată cu un optician din St. Paul. Cheltuise partea cea mai mare a moştenirii rămase de la tatăl ei. Nu era îndrăgostită, sau mai bine zis, nu se îndrăgostea prea des şi nici pentru timp mai îndelungat. Trebuia să-şi cîştige singură existenţa.

Dar deocamdată nu vedea în ce fel şi-o va putea cîştiga şi cum va putea începe cucerirea lumii — în mare măsură această cucerire ar fi fost chiar în interesul lumii. Cele mai multe dintre fete, care nu erau încă logodite, aveau de gînd să se facă profesoare. Între acestea erau două categorii: tinere fete indiferente, care spuneau fără înconjur că vor „părăsi localul infect al şcolii şi copiii nesuferiţi", imediat ce li se va oferi ocazia să se mărite; fetele sîrguitoare, cu frunţile boltite şi ochii bulbucaţi, care, la ora de religie se rugau lui Dumnezeu „să le călăuzească paşii, pe drumurile ce puteau să fie de cel mai mare folos semenilor lor". Carol nu se simţea ispitită de nici

---

Co-ed, expresie uzuală pentru co-educaţie, între studenţii de la facultăţile mixte.

una dintre aceste categorii. Prima categorie i se părea lipsită de sinceritate (expresia ei favorabilă la acea epocă). Cît despre fecioarele serioase, își închipuia că vor face tot atîta rău, pe cît bine sînt în stare să facă, datorită credinței pe care o au în importanța capacității lor de a analiza Comentariile lui Caesar.

În ultimul an de facultate Carol declarase de mai multe ori că va studia dreptul, va scrie scenarii de cinematograf, va face un curs de infirmieră și se va căsători cu un erou necunoscut.

Apoi se entuziasmă de studiul sociologiei.

Profesorul de sociologie era un om nou venit. Era căsătorit, prin urmare tabu, dar venise de la Boston, trăise printre poeți, socialiști și evrei, printre milionarii susținători ai Cetății Universitare din New York și avea un gît admirabil, alb și puternic. Își conducea clasa veselă de elevi prin labirintul închisorilor, al birourilor de binefacere, al agențiilor de serviciu din Minneapolis și St. Paul. Rămasă în coada grupului, Carol se indigna de curiozitatea prea stăruitoare cu care colegele și colegii ei se uitau la oamenii săraci, de parcă ar fi fost animale din grădina zoologică. Presimțea că ea însăși va deveni o mare liberatoare. Cu mîna la gură, își strîngea buza inferioară între arătător și degetul mare, pînă cînd începea să o doară, pe urmă încrunta din sprîncene și se bucura de faptul că poate să se simtă spiritualicește atît de dezolată.

Un coleg de clasă, pe nume Stewart Snyder, un tînăr priceput și viguros, îmbrăcat într-o cămașă de flanelă cenușie, la gît cu o cravată neagră prost legată și în cap cu o caschetă verde-roșcată a clasei lui, murmura în timp ce se ținea după grupul colegilor pe terenurile desfundate din St. Paul South.

— Colegii aceștia ei mei au început să mă plictisească. Mi se pare că sînt cam cu capul în nori. Ar fi trebuit să lucreze și ei la fermă, cum am lucrat eu. Lucrătorii aceștia își bat joc de ei.

— Mie-mi plac lucrătorii aceștia simpli, declară Carol încîntată.

— Da, dar nu trebuie să uiți că acești lucrători nu se consideră de loc simpli.

— Ai dreptate. Te rog să mă ierți.

Sprîncenele lui Carol, repezite în sus din cauza mirării, tremurară de emoţia umilinţei. Privirile ei îmbrăţişau toată lumea din jurul ei. Steward Snyder se uită la ea pe furiş. Îşi băgă pumnii uriaşi şi roşii în buzunarele pantalonilor, pe urmă îi scoase şi, ca să scape de ei, îşi împreună mîinile la spate; apoi bîlbîi:

— Ştiu, dumneata ai calitatea de a înţelege oamenii. Cea mai mare parte dintre aceşti afurisiţi de co-ezi... Ascultă, Carol, cred că ai fi în stare să faci oamenilor foarte mult bine.

— Cum adică?

— De... cum să-ţi spun... datorită simpatiei şi celorlalte calităţi... dacă ai fi... hai să zicem, soţia unui avocat. Ai capacitatea de a-i înţelege clienţii. Eu vreau să mă fac avocat. Admit că uneori mi se întîmplă să nu prea arăt simpatic celor din jurul meu. Oamenii care nu sînt în stare să suporte loviturile soartei mă scot din fire. Cred că ai fi o admirabilă soţie, pentru un bărbat care prea le ia pe toate în serios. L-ai face să fie mult mai... cum să zic.. să privească lucrurile din jurul lui cu mai multă simpatie.

Strîmbătura uşoară a buzelor lui repezite în sus şi ochii cu privire de cîine credincios parcă ar fi vrut s-o roage ca ca să-i ceară să continuie. Dar fata încercă să se ferească din calea tăvălugului său de mărturisiri sentimentale şi exclamă:

— Ia te uită la bietele oi de colo, milioane şi milioane de oi, în toate părţile, zise ca şi o luă la fugă.

Stewart nu o interesa cîtuşi de puţin. Omul acesta nu avea gîtul frumos şi rotund şi nu trăise printre celebri reformatori. În clipa aceea ar fi dorit să trăiască de una singură într-o celulă dintr-o uriaşă casă de raport, întocmai ca o călugăriţă, dar fără rasa neagră, să fie bună să citească operele lui Bernard Shaw şi să se străduiască pentru îmbunătăţirea soartei oamenilor săraci şi recunoscători.

Lecturile ei suplimentare în domeniul sociologiei o făcură să dea peste o carte referitoare la îmbunătăţirea stării sociale la sate: plantarea copacilor, serbări locale şi cluburi pentru fete. Cartea era ilustrată cu vederi şi parcuri din Franţa, Noua Anglie şi Pennsylvania. Luase cartea cu indiferenţă şi chiar căscase puţin, încercînd

să-şi stăpînească acel căscat, bătîndu-se uşor cu vîrfurile degetelor peste gură cu mişcări delicate, ca de pisicuţă.

Se aşezase în fotoliul din cadrul ferestrei, încrucişîndu-şi picioarele lungi, îmbrăcate în ciorapi subţiri, îşi adunase genunchii sub bărbie şi începuse să citească. În timpul lecturii, mîngîia cu mîna o perniţă de satin. În jurul ei se aşternea luxul exuberant al unei camere de student la facultatea Blodgett : fotoliul din faţa ferestrei îmbrăcat în creton, fotografii ale fetelor, o reproducere în cărbune a Colliseului, o maşină de spirt şi vreo duzină de perniţe brodate, cusute cu mărgele sau pirogravate. În interiorul acesta, statueta unei Baccante dansînd părea cu totul nelalocul ei. Singurul amănunt, de altfel caracteristic al trecerii domnişoarei Carol prin această cameră, căci restul îl moştenise de la mai multe generaţii de studente.

Cartea despre îmbunătăţirea socială a stării satelor, pe care o luase la întîmplare, o considera ca făcînd parte din banalitatea ce o înconjura. Dar cu totul pe neaşteptate încetă s-o mai răsfoiască cu indiferenţă. Începu să-şi concentreze atenţia asupra lecturii. Citise aproape jumătate, înainte să sune clopoţelul care-i aducea aminte că trebuie să se ducă la cursul de istorie a Angliei.

„Iată ce voi face, după ce voi termina facultatea, oftă ea. Voi lua în grija mea un mic orăşel din mijlocul preriei şi voi încerca să-l înfrumuseţez. Voi deveni un fel de inspiratoare. În cazul acesta cred că va fi mult mai bine să devin profesoară — dar n-aş vrea să fiu o profesoară ca toate celelalte. N-aş vrea să-mi pierd timpul, fără să fac nimica. Adică de ce cartierele cu grădini să fie rezervate exclusiv pentru Long Island? Pînă acum nu s-a ocupat nimeni de urîtele noastre oraşe din partea de miazănoapte-apus, cel mult de organizarea balurilor şi înfiinţarea bibliotecilor în care găseşti cărţile lui Elsie. Îi voi determina să creeze un parc de verdeaţă, să clădească vile drăguţe şi să taie o impozantă Stradă Mare prin mijlocul oraşului.

Datorită mulţumirii pe care i-o pricinuia planul acesta, reuşi să asiste la cursul de istorie, care era un fel de competiţie tipică Blodgett între profesorul ursuz şi recalcitranţii lui elevi de douăzeci de ani, dinainte predestinaţi să fie

înfrinți, datorită faptului că trebuiau să răspundă la întrebările pe care le puneau profesorul și care se pricepea să evite răspunsurile la întrebările lor viclene, spunîndu-le;

— Ai cercetat în bibliotecă? În cazul acesta cred că va fi mai bine să încerci.

Profesorul de istorie era un preot pensionar. Tocmai la cursul de astăzi se întîmplase să fie sarcastic. Se adresă tînărului sportiv Charley Homberg:

— Ascultă Charley, probabil voi fi obligat să-ți întrerup pasionanta urmărire a mustei care te plictisește, cerîndu-ți să recunoști că nu știi nimic despre regele Ion?

Pierdu trei minute de încîntătoare mulțumire, pentru a se putea convinge că nici unul nu cunoaștea data exactă cînd a fost dată Magna Charta.

Carol nici nu-l auzea. Tocmai termina acoperișul de la clădirea cea nouă a primăriei, ai cărei pereți nu erau încă tencuiți. În orășelul acesta din fundul preriei se găsise și un cetățean care nu aprobase planul ei cu străzi întortocheate și arcade, dar Carol convocase Consiliul Comunal și, după un discurs dramatic, reușise să-l lase în minoritate.

3.

Deși era născută la Minnesota, Carol nu cunoștea în aproape viața micilor orășele din largul preeriei. Tatăl ei era un bărbat cu chipul luminos și întotdeauna prost îmbrăcat, un om învățat și glumeț, originar din Massachussets și, pe vremea cînd ea era fetiță, fuses judecător la Mankato, un orășel care nu semăna deloc cu cele din preerie, cu străzile lui împrejmuite de grădini și umbrite de ulmii, care îți amintesc de peisagele albe- verzi din New England. Orășelul Mankato este situat între stîncile munților și malurile lui Minnesota River, în apropiere de Vadul Sioușilor, unde primii coloni semnaseră înțelegeri cu indienii și pe unde odinioară treceau în galop hoții de

vite, fugind din calea celor care-i urmăreau cu arma și frînghia.

Urcînd malurile fluviului cu ape întunecate, Carol asculta zvonurile pe care i le aduceau vîntul din largul acestor întinderi cu ape galbene și semănate spre apus cu casele înălbite de soare și vînturi ale bizonilor; din fundul colinelor de la miazăzi, cu satele de negri care cîntă în amurg; din boschetele de palmieri spre care apele lui aleargă misterioase și neostenite; i se părea că aude dangătul clopotelor și mugetul adînc al vapoarelor încărcate, care acum șaizeci de ani se împotmoleau pe bancurile de nisip ale fluviului. Pe puntea acestor vapoare vedea misionari și jucători de profesie, pe cap cu pălăriile lor înalte și lucitoare, alături de șefii triburilor din Dakota, înfășurați în păturile lor de culoare roșie... Departe, la cotiturile fluviului, se auzeau fluierături zburînd prin noapte, lovituri seci de vîsle care trezeau ecourile brădetului din apropiere și murmurul undelor aurii care clipeau pe deasupra apelor negre și grăbite.

Familia lui Carol trăia mulțumită, în mijlocul unei vieți pline de imaginație, respectînd obiceiurile de Crăciun, cu tot ritualul surprizelor și al duioșiei, cu balurile costumate, spontane și absurd de vesele. În mitologia casnică a lui Milford, fiarele nu erau bestiile fioroase care se reped noaptea din ascunzătoarea lor, ca să mănînce cîte o fetiță, ci niște ființe cu ochii mari și blînzi, cu blana albastră și care trăiau în camera de baie, ca la nevoie să vină să-i încălzească piciorușele înghețate; era soba de petrol, care murmura domolită în timpul serilor reci și știa atîtea povești; mai era și skitamarigg-ul care venea în fiecare dimineață să se joace cu copiii, înainte de dejun, cu condiția ca ei să sară din pat și să închidă f[illegible]eastra, la primul vers al cîntecului despre puelles pe c[illegible]ăticul îl fredonează, în timp ce se bărbierește în c[illegible]ra de alături.

Metoda de educație a judecătorului Milford să-i lase pe copii să citească tot ce poftesc și astfel, în biblioteca lui de culoare cafenie, Carol îi absorbise pe Balzac, pe Rebelais, pe Thoreau și Max Muller. Judecătorul lua o atitudine foarte gravă cînd îi învăța să descifreze literele, de pe cotorul volumelor legate ale Enciclopediei, iar cînd

vizitatorii politicoși se interesau de progresle pe care le făceau „micuții", rămîneau îngroziți cînd auzeau că repetă foarte serioși A-And, And-Aus, Aus-bis, Bis-Cal, Cal-Cha.

Cînd rămăsese orfană de mamă, Carol avea nouă ani. Tatăl ei ieși din magistratură, după ce ea împlini unsprezece ani și plecă împreună cu familia la Minneapolis. La doi ani după aceea muri și el. Sora ei, suflet bun, gata întotdeauna să-i de sfaturi — era mai în vîrstă decît ea — devenise un fel de străină, chiar pe vremea cînd trăiau în aceeași casă.

Din epoca aceasta cu lumini de argint și ruginiu de toamnă și din independența față de rudele ei, Carol se alese cu dorința de a fi cu totul altfel decît oamenii aceia repeziți și utilitariști, care n-au habar de ce se află în lumea cărților ; cu instinctul de a urmări cu atenție frămîntarea lor intempestivă și de a reacționa, chiar și atunci cînd făcea și ea parte din această mișcare. Acuma însă după ce constatase că vocația ei este să înfrumusețeze orașele, se simțea mulțumită că, de aci înainte, va putea să fie și ea energică și entuziastă.

4.

La o lună după aceea ambițiile lui Carol se întunecară. Ezitarea ei în fața eventualității de a deveni profesoară se trezi din nou. Se gîndea că nu este destul de rezistentă să suporte greutățile acestei cariere și îi era peste putință să-și închipuie că va fi în stare să stea în fața copiilor ce se strîmbau la ea, prefăcîndu-se că este înțelepciunea și liniștea întrupată. Dar dorința de a crea un oraș frumos mai dăinuia și acum în sufletul ei. De fiecare dată cînd citea cîte un articol în ziare despre înființarea unui cerc feminin sau cînd vedea fotografia Străzii Mari dintr-un oraș, se simțea cuprinsă de nostalgie și i se părea că i s-a răpit o parte din viitoarea ei activitate.

Profesorul de limba engleză o sfătuise să studieze, din punct de vedere profesional, lucrările din bibliotecă la o şcoală specială din Chicago. Imaginaţia ei născoci şi dădu viaţă unui nou plan. Se vedea pe sine spunîndu-le copiilor să citească poveşti frumoase cu zîne, ajutîndu-le tinerilor să găsească tratate de mecanică, răspunzînd cu amabilitate oamenilor în vîrstă care veneau să consulte vechi colecţii de ziare — se vedea pe sine devenită lumina bibliotecilor, o autoritate în lumea cărţilor, invitată la agapele poeţilor şi exploratorilor sau ţinînd o prelegere în faţa unei asociaţii de savanţi iluştri.

5.

Era ultima recepţie a facultăţii, înainte de vacanţa mare. Peste cinci zile vor fi cu toţii prinşi în vîrtejul uraganului examenelor de sfîrşit de an.

Casa Preşedintelui fusese împodobită cu palmierii care o făceau să semene cu salonul de aşteptare a întreprinderilor de pompe funebre, iar în bibliotecă — o cameră de zece metrie pătraţi, în care era un glob terestru şi portrete de Whittler şi Martha Washington — orchestra studenţilor cînta Carmen şi Madame Butterfly. Carol se simţea ameţită de muzică şi de emoţiile despărţiri. Palmierii din lungul pereţilor i se păreau un hăţiş de junglă, becurile electrice umbrite de mătase trandafirie, o ceaţă opalină, iar profesorii facultăţii — pe nas cu ochelari de diferite forme — nişte zei olimpici. Se simţea copleşită de melancolie văzînd în jurul ei fetele timide cu care „a dorit întotdeauna să se împrietenească" şi tot aşa la vederea a cel puţin o jumătate duzină de colegi, gata oricînd să se îndrăgostească de ea.

Ea însă îl încuraja pe Stewart Snyder, Avea o înfăţişare mult mai bărbătească decît ceilalţi, chipul lui în nuanţe calde castanii se armoniza cu costumul cel nou, cu umerii de vată, pe care-l îmbrăcase. Se aşezaseră împreu-

nă, cu două cești de cafea și un pateu de pui, pe un maldăr de ghetre profesorale din garderoba improvizată sub scară, și în timp ce acordurile stinse ale muzicii se strecurau pînă și în ascunzătoarea lor, Stewart începu să murmure:

— Mi se rupe inima cînd mă gîndesc la despărțirea aceasta, după patru ani. Cei mai frumoși din viață.

Carol era de aceeași părere.

— Știu, răspunse ea. Și cînd te gîndești că pînă la despărțire mai sînt doar cîteva zile și că pe mulți dintre colegii noștri nu-i vom mai vedea niciodată.

— Carol, va trebui să mă asculți. Cauți să te eschivezi de fiecare dată cînd încerc să-ți vorbesc despre lucruri serioase, dar de astă dată va trebui să mă asculți. Eu voi deveni mare avocat, probabil un judecător, și am nevoie de dumneata și te voi proteja...

Îi trecu brațul în jurul umerilor. Valurile insinuante ale muzicii păreau că-i taie orice dorință de independență. Îi răspunse cu glasul trist:

— Ai avea grijă de mine? Îl mîngîie pe mînă. Era o mînă caldă și puternică.

— Mai începe vorba! Maică Doamne!... ce mai zile vom trăi la Yankton, unde am de gînd să mă stabilesc...

— Bine, dar eu aș vrea să fac ceva în viață.

— Ce ar putea să fie pentru o femeie mai plăcut de realizat, decît un cămin confortabil pe care să și-l pregătească singură, creșterea cîtorva copii drăguți și legături de bună prietenie cu o seamă de vecini care să fie oameni cumsecade?

Din vremuri imemorabile același răspuns pe care-l dau bărbații unei femei nerăbdătoare. În felul acesta vorbiseră și vînzătorii de harbuz tinerei Sapho; tot așa îi vorbiseră comandanții de oștiri Zenobiei; tot așa vorbise odinioară și locuitorul cavernei în fața femeii care-și apăra matriarhatul. În dialectul facultății Blodgett, cu același glas ca Sapho, răspunse Carol:

— Evident. Știu, și cred că așa trebuie să fie. Îți spun sincer, mie-mi plac copiii. Dar sînt foarte multe femei care ar putea să devină soții casnice, eu însă — dc, aș fi

de părere că, după ce ai terminat o facultate, ai datoria să faci şi pe semenii tăi să beneficieze de pe urma ta.

— Cine ar îndrăzni să afirme contrariul? Dar educaţia aceasta universitară ai putea-o pune în practică şi la tine acasă. Pe urmă, ia gîndeşte-te, Carol, să putem pleca un grup de prieteni într-o seară de primăvară... într-o excursie cu maşina.

— Da.

— Iarna cu sănuiţa şi vara la pescuit...

Brrhum! Orchestra începu să cînte Corul Soldaţilor, iar Carol protestă.

— Nu se poate, nu, dragul meu. Eşti un băiat adorabil, dar eu vreau să mai fac şi altceva. Nici eu nu sînt în stare să mă înţeleg pe de-a-ntregul, dar vreau... o mulţime de lucruri. Se poate ca la muzică şi scris să nu mă pricep, dar ştiu că în biblioteconomie voi deveni o autoritate. Închipuie-ţi că într-o bună zi aş încuraja un tînăr băiat, care mai tîrziu ar deveni un artist celebru. Asta aş vrea să fac; aceasta este dorinţa mea. Dragul meu Stewart, ar fi peste putinţă să renunţ la toate pentru plăcerea de a spăla toată viaţa vase în bucătărie.

La două minute după aceea fură deranjaţi de o pereche de tineri care plecaseră şi ei în căutarea intimităţii idilice a cabinetului de ghetre.

După ce îşi luă licenţa, pe Stewart Snyder nu-l mai văzu niciodată. Dar timp de o lună de zile îi scrise în fiecare săptămînă.

6.

Carol se duse pentru un an de zile la Chicago. Studiile ei privitoare la redactarea cataloagelor, la înregistrarea cărţilor primite şi dărilor de seamă fură uşoare şi nu tocmai plictisitoare. Se distra cu ocazia vizitelor pe care le făcea la Institutul Artelor, la concertele simfonice şi recitalurile de vioară şi de muzică de cameră, la teatru şi la galele de

dansuri clasice. Era cît pe ce să renunțe la studiile ei de biblioteconomie pentru a deveni și ea una dintre tinerele fete care dansau noaptea pe lună, îmbrăcate în văluri albe sau tunică grecească. Într-o seară fu condusă la o serată ce se dădea într-un atelier și aici găsi țigări, fete cu părul scurt și o evreică din Rusia care cînta Internaționala. Nu s-ar putea afirma despre Carol că a spus ceva important acestor boemi. Părea intimidată și se simțea ignorată; rămăse mai ales consternată de manierele libere ale celor prezenți, pe care și ea le dorise de ani de zile. Dar avu ocazia să audă discuții despre Freud, despre Romain Rolland despre sindicalism și Confederaia Generală a Muncii, despre feminism în special despre haremism, despre lirica chineză, naționalizarea minelor, știința creștină și pescuitul în Ontario.

Se întoarse acasă și pentru ea seara aceasta fu începutul și sfîrșitul vieții de boemă.

O verișoară a cumnatului ei, care locuia în Winnetka, o invită pe Carol într-o duminică seara la ea la masă. Se întoarse acasă pe jos, trecînd prin Wilmette și Evanston, unde descoperi un nou aspect al arhitecturii suburbane, și-și aduse aminte de planul ei de a reclădi orașele. Se hotărî să renunțe la lucrările ei de la bibliotecă și datorită unei minuni pe care nici ea însuși nu o putea deslușî limpede, se văzu ca aevea, transformînd o mică localitate din preerie, în clădiri stil Georgean și case japoneze.

A doua zi, în timpul cursului de biblioteconomie trebui să rezolve o teză despre Index-ul cumulativ și se lăsă tîrîtă atît de departe în discutarea acestei teze, încît amînă pentru mai tîrziu realizarea planurilor, ei de a deveni creatoare de orașe — așa că toamna viitoare o găsi funcționară la Biblioteca publică din St. Paul.

7.

Carol nu se simțea nici nemulțumită și nici încîntată de slujba la Biblioteca municipală din St. Paul. Încetul cu încetul trebui să admită că nu este în stare să exercite

o influență vizibilă asupra oamenilor în mijlocul cărora trăia. La început în contactul cu oamenii care veneau la bibliotecă depuse atîta bunăvoință, încît aceasta ar fi putut să miște chiar munții din loc. Cînd îi veni rîndul să stea de gardă în sala de lectură a revistelor, cititorii nu-i cerură sfatul asupra eseurilor erudite pe care ar trebui să le citească, ci se mulțumeau să mîrîie :

— Adu aicea numărul pe februarie al revistei Gazeta Tăbăcarilor.

Cînd era la secția cărților, de cele mai multe ori auzea întrebînd-o :

— N-ai putea să-mi recomanzi o carte bună, ușoară, în care să fie ceva de dragoste, dar ceva povestit cu îndrăzneală ? Soțul meu este plecat de acasă pentru o săptămînă.

Îi erau dragi celelalte funcționare ale bibliotecii și era mîndră de aspirațiile lor. Datorită contactului cu ele, citi o mulțime de cărți care nu se potriveau cu o fată mică și veselă ca ea ; volume despre antropologie, cu numeroase adnotații în josul paginilor, în caractere mici, biografii ale imagiștilor parisieni, rețete hindustane pentru preparat curry, călătorii în Insulele Salomon, tratate de teozofie cu modificări conforme vederilor americane și tratate despre succesul în afacerile imobiliare. Făcea lungi plimbări și începu să acorde mai multă atenție regimului alimentar și pantofilor pe care și-i cumpăra. Dar în tot acest timp nu avu niciodată senzația că ar trăi cu adevărat.

Se ducea la seratele dansante și la supeurile date de cunoștințele din facultate. Uneori dansa cu sfială un one-step, altă dată — speriată că viața se strecoară pe lîngă ea, fără s-o bage în seamă — se transforma în bacantă și, cu ochii aprinși de emoție și gîtul prăvălit pe spate, începea să alerge val-vîrtej în jurul camerei. pe parchetul lustruit.

Timp de trei ani cît s-a aflat în serviciul bibliotecii, se găsiră mai mulți bărbați care păreau că se interesează în mod serios de ea — casierul unei mari case de blănuri, un profesor, un reporter de gazetă și un mic funcționar de la căile ferate. Nici unul dintre aceștia nu reuși să o determine ca gîndurile ei să întîrzie asupra lor un timp

mai îndelungat. Luni de zile nici unul dintre bărbaţii care făceau parte din cerul cunoştinţelor ei nu reuşi să iasă la suprafaţă. Pe urmă se întîmplă ca în casa familiei Marbury să-l întîlnească pe domnul Will Kennicott.

CAPITOLUL II

Duminică seara, cînd se îndreaptă spre locuinţa lui Johnson Marbury, Carol se simţea sfîrşită, melancolică şi singură. Doamna Marbury era prietenă şi vecină cu sora ei; domnul Marbury era agent la o Societate de Asigurări. Această familie se specializase în supeuri cu sandwisuri, salată şi cafea, pe care le luau aşezaţi în fotolii, cu farfuriile pe genunchi, iar pe Carol o considera drept senzaţia lor literară şi artistică. Ea era singura despre care erau convinşi că poate aprecia un disc de Caruso sau felinarul chinezesc pe care domnul îl cumpărase de la San Francisco. Carol constată că soţii Marbury o admirau şi tocmai din pricina asta i se păru că sînt oameni admirabili.

În seara acelei duminici de septembrie, Carol era îmbrăcată într-o rochiţă simplă, cu un desen de culoare trandafiriu-deschis. Cîteva ceasuri de odihnă îi şterseseră de sub pleoape urmele oboselii. Părea tînără, naivă şi înviorată de aerul rece de afară. Îşi aruncă mantoul pe un scaun din anticameră şi intră furtunos în salonul mobilat cu o garnitură în pluş verde. Grupul celor adunaţi începuse o conversaţie. Văzu pe domnul Marbury, o profesoară de gimnastică la o şcoală superioară, un şef de serviciu de la Great Northern Railway şi un tînăr avocat. Mai era şi un străin între ei, un bărbat voinic şi înalt, de vreo treizeci şi şase-şapte de ani, cu un păr pieptănat neted, o gură obişnuită să dea ordine, nişte ochi care urmăreau cu bunăvoinţă orice mişcare şi îmbrăcat într-un costum de care ar fi fost peste putinţă să-ţi aduci aminte exact cum arată.

Chipul lui Marbury se lumină :

— Carol, vino să-ţi prezint pe doctorul Kennicott — doctor Will Kennicott din Gopher Prairie. El este doctorul care examinează pe toţi clienţii noştri din acele paragini care contractează polițe de asigurare şi se spune despre el că ar fi un doctor strălucit.

În timp ce se apropia de străin, murmurînd cuvinte care nu aveau nici o importanţă, Carol îşi aduse aminte că Gopher Prairie era o localitate din Minnesota, situată în mijlocul lanurilor de grîne, şi că are o populaţie de peste trei mii de locuitori.

— Încîntat să vă cunosc, zise doctorul Kennicott. Avea o mînă puternică, palma catifelată ; dosul mîinii, cu pielea roşcată pe care se vedea o fulgurială de păr auriu, îi era ars de soare.

Se uita la ea, ca şi cînd ar fi făcut o plăcută şi neaşteptată descoperire. Carol îşi eliberă mîna din strînsoare şi murmură :

— Trebuie să dau fuga pînă la bucătărie, s-o ajut pe doamna Marbury.

Nu mai avu ocazia să vorbească cu el, decît după ce le oferi invitaţilor sandwişurile şi şerveţelele de hîrtie, cînd se lăsă capturată de domnul Marbury. care-i strigă de departe cu glas de stentor.

— Haide, isprăveşte cu împărţitul. Vino lîngă noi să ne spui ce mai e nou.

O conduse pînă la canapeaua unde doctorul Kennicott stătea singur, cu umerii aduşi şi cu privirile rătăcite, parcă s-ar fi întrebat ce ar trebui să facă de aci înainte. După ce stăpînul casei plecă de lîngă ei, Kennicott păru că se trezeşte din somn.

— Îmi spunea Marbury că dumneata eşti marele Mogul la Biblioteca municipală. Am fost foarte mirat, căci nu-mi închipuiam despre dumneata că eşti destul de bătrînă pentru o astfel de slujbă. Eu credeam că eşti foarte tînără şi că n-ai terminat încă facultatea.

— O, sînt foarte bătrînă. În fiecare dimineaţă cînd mă trezesc, mă aştept să descopăr fire albe în păr şi mă gîndesc că va trebui să mi-l vopsesc.

— Hm, da, trebuie să fii grozav de bătrînă — probabil prea bătrînă, pentru ca să-mi mai poţi fi nepoată.

În felul acesta în Văile Arcadiei nimfa şi satirul încercară să li se pară mai plăcute ceasurile pe care le petreceau împreună ; exact în felul acesta şi nu în sentimentele pentametre a vorbit Elaine cu ostenitul cavaler Sir Lancelot, în timp ce se plimbau pe aleile şerpuite ale parcului.

— Îţi place slujba pe care o ai? întrebă doctorul.

— Este destul de plăcută, dar uneori mă simt prea izolată de problemele vieţii, între rafturile acelea de oţel şi eternele fişiere de ştampile roşii.

— Nu te plictiseşte oraşul?

— St. Paul? De ce? Dumitale nu-ţi place oraşul acesta? Nu mi-a fost dat niciodată să văd un spectacol mai plăcut, ca atunci cînd te opreşti pe Summit Avenue şi priveşti pe deasupra părţii de jos a oraşului, spre malurile fluviului Mississippi şi fermele împrăştiate pe platourile de dincolo de el.

— Ştiu, dar... Uite ce... am stat şi eu nouă ani în Oraşele Gemene[1] — mi-am luat licenţa de B.A. şi M.D. la Universitate, pe urmă am fost intern la un spital din Minneapolis, totuşi cum să-ţi spun, mi se pare că ar fi peste putinţă să ajungi să cunoşti oamenii, aşa cum îi cunoşti pe cei din oraşul natal. Îmi face impresia că în administraţia publică din Gopher Prairie însemn şi eu ceva, pe cînd într-un oraş ca acesta, cu trei-patru sute de mii de locuitori, nu reprezint cu nimic mai mult decît un purece în gleba unui cîine vagabond. Pe urmă mie-mi place să conduc maşina pe drumurile de ţară şi-mi plac vînătorile de toamnă. Dumneata cunoşti Gopher Prairie?

— Nu, dar am aflat că este o localitate drăguţă.

— Drăguţă? Să-ţi spun sincer... Ascultă, poate eu sînt părtinitor, dar am văzut multe oraşe, într-un rînd am fost pînă la Atlantic City, ca să iau parte la congresul Asociaţiei Medicale Americane, am stat o săptămînă şi la New York. Dar n-am găsit nici un oraş care să aibă o populaţie care să se asemene cu cea din Gopher Prairie. Bresnahan — cred că ai auzit de el — celebrul fabricant de automobile este originar din Gopher Prairie. Născut-

[1] Numire întrebuinţată în Uniune pentru oraşele Minneapolis şi St. Paul.

crescut în orașul acesta. Și crede-mă, este o localitate încîntătoare. Are splendide păduri de frasin și de soc, dar afară de asta mai sînt două lacuri, cele mai frumoase din cîte mi-a fost dat să văd pînă acum, chiar în imediata apropiere a orașului. Avem pînă acuma unsprezece kilometri de drumuri betonate și lucrările continuă în fiecare zi, pentru îmbunătățirea circulației. Evident, o sumedenie dintre multele orășele de provincie continuă să întrebuințeze și astăzi trotuarele de scînduri, dar așa ceva nu este pentru noi; de asta poți să fii foarte sigură.

— Serios?

(De ce i-o fi trecut prin minte tocmai acum imaginea lui Stewart Snyder?).

— Orașul Gopher Prairie are un viitor strălucit. În apropierea orașului sînt regiunile cele mai prielnice pentru crescătoriile de vite și cultura grîului — loturile au început să se vîndă însă de pe acum cu un dolar și jumătate prăjina și pariez că cel mult în zece ani prețul va ajunge la doi și un sfert.

— Ar... Spune, îți place cariera pe care ți-ai ales-o?

— Nimic nu se poate compara cu satisfacțiile pe care ți le procură o astfel de ocupație. Toată ziua ești determinat să alergi în aer liber, și cu toate acestea pentru variație mai ai din cînd în cînd ocazia să și tîndălești la tine acasă, în camera de consultație.

— Nu asta am vrut să spun. Mă gîndeam dacă în astfel de localități ai ocazie să faci și ceva pentru concetățenii tăi.

— O, fermierii aceștia olandezi n-au nevoie de simpatia și binefacerile nimănui, răspunse doctorul Kennicott, fără a sta la gînduri. Cel mult de cîte o baie și o doză serioasă de săruri dezinfectante.

Probabil Carol tresărise la spusele sale, căci doctorul se grăbi să adauge.:

— Să fiu bine înțeles: nu doresc să mă iei drept un negustor de săruri dezinfectante și chinină, dar majoritatea clientelei mele este formată de fermieri voinici, așa că-ți închipui că am devenit și eu puțin cam din topor, datorită contactului cu ei.

— Eu sînt convinsă că un doctor are posibilitatea să transforme, dacă vrea, o întreagă comunitate — în cazul

cînd are bunăvoinţa să se gîndească la aşa ceva. De obicei doctorul este singurul om din regiune care posedă o educaţie ştiinţifică, nu-i aşa?

— Da, asta aşa este, dar cred că cei mai mulţi dintre noi încep să devină apatici. Ne zbatem de cele mai multe ori, în mijlocul practicei banale de obstretrică, febră tifoidă şi picioare rupte. Nouă ne lipsesc tocmai femeile de felul dumitale, care să ne servească de îndemn. O femeie ca dumneata ar putea să transforme înfăţişarea unui oraş.

— Nu, eu n-aş fi în stare. Sînt un temperament prea capricios. Mi se pare foarte ciudat că odinioară m-am gîndit tocmai la acest fel de activitate, dar probabil că am început să mă abat din drumul acestor preocupări. Şi tocmai eu să am pretenţia să-ţi dea lecţii : unui om ca dumneata.

— Dimpotrivă, domnişoară. Dumneata eşti exact femeia indicată. Dumneata ai ideile dumitale, fără să fi încetat cîtuşi de puţin de a fi feminină. Ascultă, nu eşti de părere că o mulţime dintre femeile acestea care se aruncă în tot felul de mişcări şi fleacuri, prin atitudinea lor sacrifică...

După o serie de observaţii în legătură cu dreptul de vot, îi puse pe neaşteptate cîteva întrebări în legătură cu ea însăşi. Se simţi învăluită de bunătatea şi vigoarea personalităţii acestui om, îl acceptă cum ar fi acceptat pe un profesor care are dreptul să ştie la ce se gîndeşte ea, cu ce se îmbracă, ce mănîncă şi ce citeşte. Omul acesta se afirma din ce în ce ca o personaliate puternică. Dintr-un fel de străin abia schiţat, devenise deodată un fel de prieten, ale cărui cuvinte începeau să aibă importanţă şi interes. Constată că are un piept de uriaş, iar nasul, care la început i se păruse colţuros şi mare, deveni pe neaşteptate viril.

Fu trezită din visurile acestea nostalgice de către Marbury care se repezi spre ei şi strigă cu glasul tuntător :

— Ia ascultaţi, ce faceţi voi doi aici? Aţi început să să vorbiţi cum să faceţi avere sau vă faceţi curte? Carol, bagă de seamă că doctorul este un celibatar înrăit. Ei haideţi acum, să vă mai desmorţiţi picioarele. Să jucăm ceva, sau să dansăm, dacă vreţi.

Nu mai avu ocazia să vorbească cu doctorul Kennicott decît la plecare:

— Mi-a făcut mare plăcere cunoştinţa dumneavoastră, domnişoară Milford. Îmi daţi voie să vin să vă văd, cînd voi mai trece prin oraş? Vin destul de des — cînd mi se întîmplă să am cîte un pacient care trebuie internat la spital, sau pentru alte nevoi.

— De, nu ştiu acum...

— Daţi-mi adresa dumneavoastră.

— O vei cere domnului Marbury. data viitoare cînd vei veni la oraş — dacă vrei numaidecît s-o ştii.

— Dacă vreau s-o ştiu? Aşteaptă numai şi vei avea ocazia să te convingi.

2.

Romanul de dragoste al lui Carol şi Will Kennicott nu conţine nimic ce nu s-ar putea auzi în orice colţ ascuns în umbră.

Două entităţi biologice misterioase; cuvintele pe care le schimbau între ei erau fie fraze luate din limbajul provincial, fie fraze care tremurau de inspiraţie poetică; tăcerile lor erau intermitenţe de mulţumire sau clipe de spaimă, cînd el îi trece braţul în jurul umerilor. Tot farmecul tinereţii de care începi să-ţi dai seama abia atunci cînd e pe terminate — toată povestea banală a celibatarului înstărit care întîlneşte în drumul lui o fată drăguţă, tocmai în momentul cînd aceasta începe să se plictisească de slujba pe care o are şi presimte că n-o aşteaptă nici o mulţumire şi nici nu vede desprinzîndu-se din ceaţa depărtărilor bărbatul pe care s-ar simţi mulţumită să-l poată servi.

Dragostea lor unul faţă de altul era sinceră şi amîndoi erau deschişi din fire. Ea era puţin dezamăgită de dorinţa lui de a face avere, dar era în acelaşi timp convinsă că el n-ar fi în stare să-şi mintă pacienţii şi nici să renunţe

la lectura revistelor medicale. Amănuntul care trezea în sufletul ei ceva mai mult decît o simplă afecțiune era exuberanța lui copilărească, cînd se întîmpla să plece împreună în cîte o excursie.

Din St. Paul coborau în josul fluviului, pînă la Mendota; Kennicott părea mai elastic în boneta lui și o cămașă subțire de mătase, iar Carol o fetiță absurd de tînără, îmbrăcată în fustă de serj albastru, cu bluză albă și gulerul răsfrînt, în cap cu o pălărie moale de catifea și încălțată în pantofii de sport, din care i se vedeau gleznele frumoase. Podul cel mare de peste Mississippi leagă țărmul jos de pe malul celălalt care este înconjurat de stînci Departe în vale, dincolo de St. Paul, se zărea terenuri parcelate în grădini, pline de tot felul de păsări, și cabane clădite din scîndurile de reclamă scoase din uz, din tablă ruginită, ondulată și din lemnărie pescuită din apele fluviului. Carol se sprijini de plimbul podului și se uită la satul de pe Yang-tse: cuprinsă de o spaimă imaginară, dădu un țipăt, ca și cînd ar fi fost cuprinsă de amețeală din pricina înălțimii la care se găsea; dar era o plăcere cu totul neașteptată să simtă un braț voinic de bărbat, repezindu-se după ea, pentru a o feri de primejdie, în loc să audă cuvintele excesiv de logice ale unei profsoare sau ale unei bibliotecare răstindu-se la ea: „Dacă ți-e teamă, de ce nu te depărtezi de balustradă".

Din vîrful stîncilor de dincolo de fluviu, Carol și Kennicott contemplau orașul St. Paul, răsfirat pe coastele dealurilor: o impunătoare vedere care se desfășura de la turnul catedralei pînă la turnul palatului primăriei.

Drumul de pe malul fluviului trece printre colțuri de stînci, prin rîpe și păduri bătute de arama toamnei, pînă la Mendota, ale cărei clădiri albe și turnul bisericii se văd printre dealuri, ocrotind o lume veche care-și duce traiul mulțumită. Pentru o regiune atît de recentă, această localitate este veche. Aci se află îndrăzneața clădire de piatră pe care generalul Sibley, regele negustorilor de blănuri, a ridicat-o în anul 1835 și a tencuit-o cu mîlul fluviului, iar în loc de șipci a întrebuințat frînghii din iarba împletită. Îți face impresia că această casă durează de secole. În încăperile ei uriașe, Carol și Kennicott văzură gravuri dintr-o lume pe care această casă o

văzuse odinioară — redingote de un albastru ca aripa gaiței, căruțe grosolane care circulau în regiunea Red River, încărcate cu blănuri luxoase, soldați mustăcioși din Uniune, cu chipurile trase pe ochi și cu săbii încovoiate.

Vederea acestei clădiri le aducea aminte de un trecut comun al Americii și li se părea important, mai ales din cauză că-l descoperiseră împreună. După această vizită puteau să-și continue plimbarea și să vorbească unul cu altul mai plini de încredere decît înainte. Treceau apoi Minnesota River cu un bac și începeau să urce dealul care duce spre turnul rotund de piatră al fortului Snelling. De aci puteau vedea locul unde fluviul Minnesota se vărsă în Mississippi și-și aduceau aminte de cei care veniseră în părțile acestea acum optzeci de ani — tăietori de păduri din Maine, negustori din York și soldați din regiunile colinelor statului Maryland.

— Este o țară și sînt mîndru de ea. Să facem dintr-însa ceea ce băieții aceștia au visat să facă odinioară, exclamă Kennicott entuziasmat.

— Eu sînt gata!

— Haide! Vino la Gopher Praerie. Arată-ne ce trebuie să facem. Ajută-ne să dăm orașului nostru o înfățișare artistică. Este destul de frumos, dar cred că noi nu ne-am gîndit pînă acum să-l facem și artistic. Probabil clădirile de bîrne nu sînt atît de plăcute vederii ca vechile temple grecești. Dar, cu toate acestea, încearcă: fă-ne și pe noi să ne schimbăm din ce-am fost.

— Mi-ar face plăcere; într-o bună zi...

— Haide acuma. Să știi că Gopher Praerie îți va plăcea. În ultimii ani am parcelat o mulțime de terenuri pentru parcuri, cu pajiști verzi și cu copaci care arată foarte frumos... și oamenii sînt cei mai cumsecade din lume. Gata să-ți dea o mînă de ajutor. Pariez că Luke Dawson...

Carol nu prea era atentă la numele oamenilor despre care-i vorbea. I-ar fi fost peste putință să-și închipuie că acești oameni ar putea să aibă cîndva vreo importanță pentru ea.

— Pariez că Luke Dawson are mai multe parale decît îngîmfații aceea din Summit Avenue; domnișoara Sher-

win de la şcoala superioară este o adevărată minune — citeşte latineşte cum citesc eu englezeşte: pe urmă Sam Clark, negustorul de pînzeturi este un tip extraordinar — nu cred să existe în Uniune un vînător mai bun decît el; iar dacă te interesează cultura, atunci în afara de Vida Sherwin, îl mai avem pe pastorul Warren, predicatorul Congregaţiei şi pe profesosul Mott, directorul general al şcolilor şi avocatul Guy Pollock — despre care se spune că scrie poezii în toată regula — pe urmă Raymie Wutherspon, care nu este deloc atît de îngrozitor cum se spune, mai ales după ce începi să-l cunoşti mai bine, şi afară de asta este un cîntăreţ admirabil. Pe urmă... pe urmă mai sînt o mulţime. Lym Cass. Dar nici unul dintre oamenii aceştia nu dispun de fineţea dumitale, dacă e să vorbim de asta. Asta însă nu-i împiedică deloc să aprecieze ceea ce merită să fie apreciat. Prin urmare nu mai sta la îndoială. Noi sîntem gata să te primim şi să te ascultăm.

Se aşezară la poalele vechiului turn, feriţi de privirile indiscrete. Kennicott îi trecu braţul în jurul umerilor. Cu trupul destins din cauza marşului şi cu aerul rece care îi mîngîia gîtul. Carol se propti mulţumită de el, conştientă de căldura şi de forţa trupului său.

— Carol, cred că ştii mai de mult că eu te iubesc!

Nu-i răspunse, dar cu mişcarea sfioasă a unui deget păru că începe să-i pipăie dosul mîinii.

— Îmi spui mereu că sînt prea materialist... Dar cum vrei să mă schimb, dacă nu vii să mă ajuţi?

Nu-i răspunse nici de astă dată. Nu era în stare să se gîndească la nimica.

— Mi-ai spus că un doctor poate vindeca un oraş, exact cum vindecă un bolnav. Ei bine, în cazul acesta vindecă oraşul nostru de toate bolile pe care ar putea să le aibă şi voi fi pentru dumneata „trusa medicală".

Nu dădu atenţie cuvintelor lui, ci numai forţei care emana din ele. Tresări înspăimîntată şi un fior îi fugi în lungul spinării cînd simţi că o sărută pe obraz şi-l auzi spunînd:

— La ce să ne mai pierdem timpul cu vorbe goale, care nu spun nimic. Braţele mele îţi spun în această clipă mai mult decît aş fi eu în stare să-ţi spun prin vorbe.

— O, te rog, te rog, nu . . .

Se întrebă dacă e cazul să se supere din cauza atitudinii lui, dar gîndul acesta o părăsi imediat şi se pomeni că începe să plîngă.

Pe urmă se depărtară unul de altul, cam la un sfert de metru, prefăcîndu-se că niciodată n-au stat mai aproape, în timp ce ea încerca să-i vorbească foarte calmă.

— Mi-ar place şi mie ; mi-ar place foarte mult să văd oraşul Gopher Praerie.

— Ai toată încrederea în mine. Uite, este aci. Ţi-am adus cîteva fotografii să ţi le arăt.

Cu obrazul proptit de umărul lui, Carol examină cam o duzină de fotografii care reprezentau un oraş. Fotografiile erau cam tulburi ; nu văzu decît copaci, tufişuri de curpeni şi o poartă ascunsă în umbră ; dar dădu un ţipăt de mulţumire cînd văzu fotografiile lacurilor : în oglinda întunecată a apelor se reflectau dealurile împădurite din apropiere, un stol de raţe care se ridicau în zbor. un pescar cu mînecile de la cămaşă sumese şi cu o legătură de peşti pe care-i ţinea deasupra capului. O fotografie hibernală din Plover Lake îţi făcea impresia unei gravuri : oglinda gheţii pentru patinaj ; troenii de zăpadă adunaţi în rîpile vecine ; muşuroaiele sobolilor, liniile subţiri şi negre ale trestiilor şi arcurile firelor de costrei îndoite de zăpadă. Fotografia îi făcu o impresie limpede de vigoare şi ger.

— Ce zici ; ar fi adevărată plăcere să poţi patina pe gheaţa aceasta timp de două sau trei ceasuri, sau să te plimbi într-o săniuţă cu pînze umflate de vînt, şi pe urmă să te repezi acasă. ca să bei o ceaşcă de cafea fierbinte şi să mănînci cîteva brînzoaice calde.

— Ar fi admirabil.

— Dar priveşte aici, asta e fotografia cea mai importantă. Acesta este locul pe unde dumneata vei intra în scenă.

Era o fotografie a unui luminiş de pădure ; cîteva cărări proaspete printre trunchiurile copacilor, o baracă de bîrne lipite cu pămînt şi acoperită cu paie. În faţa ba-

răcii, o femeie firavă, cu părul pieptănat strîns şi un copil prost îngrijit, cu obrazul murdar, dar cu niște ochi ca două stele.

— Aceştia sînt oamenii printre care lucrez eu în majoritatea cazurilor. Aci stă Nels Erdstrom, un frumos suedez tînăr. Peste zece ani va avea o fermă cum nu se mai găseşte, dar deocamdată... I-am operat soţia pe o masă de bucătărie şi şoferul meu i-a administrat anestezicul. Ia uită-te la ochii copilului acestuia, uită-te şi vezi cum te imploră...

— Te rog, nu mi-i mai arăta. Mă dor privirile lor. Va fi o adevărată plăcere să pot să-l ajut, ar fi divin.

Şi în timp ce braţele lui se întind din nou spre ea şi o cuprind, ea încearcă să-şi domolească temerile, murmurînd: Divin, divin...

CAPITOLUL III

Pe sub trîmbele călătoare de nori ce se tîrăsc pe deasupra preeriei, un monstru de oţel în mişcare. Prin mugetul continu al goanei se aud ţăcăneli şi uruit ca de lanţuri. Mirosul înţepător, al cojilor de portocale pătrunde prin aerul iute, îmbibat de mirosul trupurilor asudate şi umede şi al bagajelor sărăcăcioase.

Dincolo de ferestre se şterg imaginile neregulate ale orăşelelor, de parcă ar fi nişte cutii pe care le deşerţi dintr-un sac. Şirul lung al acoperişurilor de stuf arămiu e vărgat numai de mănunchiurile rare de verdeaţă ale sălciilor, din jurul caselor albe, şi al şurilor spoite în roşu.

Trenul vicinal nr. 7 trece vîjîind prin Minnesota şi urcă încet spre platourile uriaşe care se întind din fundul văilor fluviului Mississipi pînă la Munţii Stîncoşi.

E o zi de septembrie, fierbinte, cu praf în toate părţile.

Trenul nu are vagoane Pullman elegante, vagoanele obişnuite ale trenurilor din partea de răsărit, sînt înlocuite

de vagoane cu scaune mobile, de pluș, fiecare cu cîte două locuri și cu spătarul pe care îți sprijini capul, acoperit de o fîșie de pînză nu tocmai curată. Ceva mai încolo de jumătatea vagonului este o despărțitură făcută din coloane de stejar sculptat, iar restul vagonului este din lemn simplu, plin de zgîrîeturi și înnegrit de murdăria lăsată de vreme. Nu sînt însoțitori de vagon, nici perne, nici rufe pentru așternut, încît toată ziua și toată noaptea ești nevoit să stai în această cușcă prelungă de oțel — alături de fermieri cu soțiile întotdeauna ostenite și de copii care par de aceeași vîrstă; de lucrători care se duc să-și găsească de lucru în alte părți de lume și de agenți comerciali, cu capetele acoperite cu gambetă și cu ghete proaspăt lustruite în picioare.

Cu gura uscată ca o pungă și membrele înțepenite, cu mîinile acoperite de funingine, călătorii dorm chirciți, în atitudini imposibile, cu capul proptit în tăblia ferestrii, sau pe cîte un pardesiu înfășurat și așezat pe brațul fotoliului, cu picioarele întinse sub scaunul vecinului din față. De citit nu citește nimeni, și după cît se vede nici nu se gîndesc la nimic. Sînt în așteptare. O femeie tînără, cu înfățișare bătrînicioasă și mișcări de-ți face impresia că-i scîrțîie încheieturile, deschide o lăditță, în care se văd cîteva bluze nespălate, o pereche de papuci sparți în dreptul degetului mare, o sticlă de medicamente, un ibric de tinichea și o carte de visuri, fără scoarțe, cumpărată la îndemnul măcelarului care ține și choișcul cu ziarele. Scoate o coajă de pîine neagră cu care hrănește copilașul întins pe spate în scaunul de alături și care țipă cît îl ia gura. Cea mai mare parte a firimiturilor de pîine cad pe plușul scaunului; femeia oftează și încearcă să le adune în palmă, dar acestea răutăcioase, sală în sus și se afundă și mai mult în țesătura de pluș.

Un bărbat și o femeie, amîndoi murdari, morfolesc sendwișuri și aruncă rămășițele pe jos. Un norvegian înalt, cu obrazul cărămiziu, își scoate ghetele din picioare, murmură ceva a ușurare și-și proptește picioarele, în ciorapii groși de lînă, de marginea scaunului din față.

O babă, fără nici un dinte în gură, făcînd mișcări din buze întocmai ca o broască țestoasă și al cărei păr este

mai mult galben decît cărunt, asemenea inului neînălbit, pe creştetul căreia, printre şuviţele rare de păr, se vede pielea roşcată şi tăbăcită, îşi ridică legătura cu băgare de seamă, o deschide, se uită într-însa, o închide din nou şi o bagă sub scaun, pe urmă iar întinde mîna după ea, o deschide repede, se uită întrînsa şi o repede iarăşi sub scaun. Legăturica ei e plină de comori şi de amintiri: o cingătoare de piele, un vechi program de concert al unei anfare, bucăţi de panglică, de dantelă şi de mătase.

Jos, la picioarele ei, într-o colivie, se află un papagal care este extrem de indignat.

Două scaune aşezate faţă în faţă, ocupate de familia unui minier slovac, sunt pline de ghete, de păpuşi, de sticle cu whisky, de legături împachetate în hîrtie de ziare şi un coşuleţ pentru cusut. Băiatul cel mai mare scoate din buzunar o muzicuţă şi, după ce o şterge de praful de tutun, începe să cînte marşul Trecînd prin Georgia, pînă cînd capetele celor din vagon încep să vîjîie.

Măcelarul colportor apare în mijlocul vagonului pentru a vinde ciocolată şi bomboane acidulate. O fetiţă aleargă neostenită pînă la robinetul cu apă de la gheaţă şi înapoi la locul ei. Paharul de hîrtie din care bea apa lasă o dîră de picături pe unde trece şi, de fiecare dată, se împiedică de picioarele unui dulgher care mormăie: „Uf! Bagă de seamă!"

Uşile murdare ale compartimentului se deschid şi o dîră de fum înecăcios de tutun, petrecută de hohotele de rîs din compartimentul fumătorilor, se repede înăuntru; lumea rîde de hazul anecdotei pe care tocmai o povestise tînărul îmbrăcat în costum, un albastru ţipător, la gît cu o cravată ca levănţica şi încălţat cu pantofi galbeni, mecanicului îmbrăcat în salopeta lui de lucru.

Duhoarea devine din ce în ce mai grea şi mai chinuitoare.

2.

Pentru fiecare dintre călători locul ocupat este un fel de cămin provizoriu, dar cei mai mulţi dintre locatarii acestui cămin provizoriu, par a fi cît se poate de dezor-

donați. Un singur loc arată curat și plăcut. Fotoliile acestui loc sînt ocupate de un bărbat cu înfățișare de om înstărit și o tînără femeie cu părul negru și obrazul fin, care-și proptise picioarele de un geamantan de piele imaculat.

Călătorii erau doctorul Will Kennicott și mireasa lui domnișoara Carol.

Se căsătoriseră după un an de tărăgăneli și conversații plăcute, iar acuma se îndreptau spre Gopher Prairie, venind din călătoria lor de nuntă pe care o făcuseră prin munții Statului Colorado.

Hoardele de călători ale acestui tren vicinal nu erau un spectacol inedit pentru Carol. Le mai văzuse și cu ocazia drumurilor pe care le făcuse de la St. Paul la Chicago. Dar acuma, după ce deveniseră proprietatea ei, pe care trebuia să-i învețe să facă baie, să-i încurajeze și să-i determine să ducă o viață mai demnă, îi privi cu un adînc și dureros interes. Înfățișarea lor o deznădăjduia. I se păreau atît de greoi. Susținuse întotdeauna că nu există o țărănime americană, așa că acuma încerca să-și apere această credință, închipuindu-și că acești fermieri suedezi și acești agenți comerciali care-și verificau notele de comandă sînt plini de imaginație și inițiativă. Dar călătorii mai în vîrstă, yankeii, întocmai ca norvegienii, germanii, finlandezii și cazacii se resemnaseră definitiv să-și ducă viața în sărcie. „Acești sînt țărani" gîndi ea.

— Nu există oare un mijloc să-i trezești la viață pe acești oameni? Ce-ar fi oare, dacă i-ai deprinde cu metodele agriculturii științifice? îl întrebă ea pe Kennicott și întinse mîna după mîna lui puternică.

Luna de miere pe care o trăise o schimbase cu totul. Se înspăimîntă cînd văzu ce tumult de sentimente se trezesc întrînsa. Will se dovedise pe deplin stăpîn — voinic, vesel și foarte priceput în instalarea cantonamentului, duios și înțelegător în timpul lungilor ceasuri pe care trebuiau să le petreacă întinși alături sub cortul ridicat în poienile pădurilor de brazi sau pe crestele pustii ale munților.

Trezit din gîndurile care alergaseră înainte spre clientela lui de acasă, îi strînse mîna mică în palma lui uriașă.

— Pe oamenii aceştia? Să-i trezeşti la viaţă? De ce? Aşa cum sînt ei, ei se simt fericiţi

— Dar arată atît de provinciali. Sau nu, nu voiam să spun asta. Îmi fac impresia că se tăvălesc atît de adînc în noroi.

— Uite ce, dragă Carrie; va trebui să renunţi la ideile tale preconcepute de femeie de la oraş, care-şi închipuie că dacă un bărbat nu are pantalonii călcaţi la dungă, trebuie să fie numaidecît un prost. Fermierii aceştia sînt oamenii foarte pricepuţi şi mulţumiţi.

— Ştiu, dar tocmai acesta este motivul care mă face să mă gîndesc la ei. Pentru ei viaţa trebuie să fie foarte grea — acolo, la fermele lor izolate şi în drumurile pe care le fac cu trenurile acestea murdare.

— Pe ei nu-i supără deloc aşa ceva. Afară de astă, viaţa se schimbă mereu. Au intervenit automobilul, telefonul, livrările la domiciliu; toate acestea contribuie la strîngerea legăturilor dintre fermă şi oraş. Cred că-ţi dai seama că pentru a schimba un deşert, cum a fost acesta nu mai departe decît acum cincizeci de ani, îţi trebuie timp. Totuşi, astăzi îşi pot permite ca sîmbătă seara să se urce în Ford sau în Overland şi să se ducă la cinematograf, inde ajung mult mai repede decît ai putea tu, la St. Paul, să ajungi cu tramvaiul.

— Bine, dar dacă ţăranii aceştia se duc să-şi mai înveselească viaţa tocmai în oraşelele prin care am trecut noi... Nu înţelegi ce vreau să spun? Ia uită-te la ei cu toată atenţia.

Kennicott se uită la ea mirat. Văzuse acele oraşe, din trenurile care trec pe această linie, de pe vremea cînd era copil.

— Ce vezi tu la oraşele acestea? mormăi el. Sînt nişte localităţi prospere. O să fi mirată cînd ţi se va spune ce cantităţi de grîu, secară, porumb, şi cartofi exportă oamenii aceştia în fiecare an.

— Dar sînt neplăcute la vedere.

— Admit că în aceste oraşe nu vei găsi confortul din Gopher Praerie, dar trebuie să le mai laşi timp, ca să se poată gîndi şi la asta.

— La ce le poate folosi timpul, dacă nu se găseşte nimeni care să dorească îmbunătăţirile necesare şi să-i

obișnuiască cu ele? Sute de fabrici se întrec una pe alta să construiască automobile din ce în ce mai atrăgătoare, în timp ce localitățile acestea ... sînt lăsate la voia întîmplării ... Nu, dragul meu, nu cred că este adevărat ce spui. Pentru a-i determina să ducă această viață meschină, a fost nevoie de adevărat geniu.

— Ei, haide, nu cred să fie chiar atît de răi cum îți închipui tu.

Asta a fost tot ce i-a răspuns. Pe urmă a început să se joace cu mîna ei, de-a pisica cu șoarecele. I se întîmpla pentru întîia dată ca ea să-l suporte, fără să-l încurajeze. Privea pe fereastră la cătunul Schoenstrom, o localitate de vreo sută cincizeci de locuitori, în fața căreia trenul făcea haltă.

Un neamț bărbos și soția lui, o femeie cu gura ca o pungă, își scoaseră de sub bancă enormele geamantane de pergamoid și coborîră alene din tren. Picherul din haltă ridică un vițel tăiat în vagonul de bagaje. Altă activitate nu se văzu în halta Schoenstrom. Liniștea din timpul opririi fu tulburată de loviturile de copite ale unui cal legat în fața ieslei și ciocănceala teslei unui dulgher care lucra pe acoperișul unei case.

Centrul afacerilor ce se desfășurau la Schoenstrom ocupa tot frontul unei clădiri aflată cu fața spre linia ferată. Clădirea era compusă dintr-un rînd de prăvălii cu un singur cat, acoperite cu tablă galvanizată, iar în față cu firme vopsite în roșu sau în galben de culoarea fierei. Prăvăliile erau atît de prost asortate și păreau la fel de provizorii ca și căsuțele unui cantonament minier într-un decor de cinematograf. Halta era o clădire în patru colțuri, pe o parte cu un țarc de vite desfundat, iar pe cealaltă cu o basculă de cereale vopsite în roșu. Bascula, a cărei cupolă era așezată pe vîrful unui acoperiș cu șindrilă, semăna cu un bărbat lat în umeri și cu un cap caraghios-țuguiat. Singurele clădiri locuite, ce se puteau vedea din tren, era casa parohială și biserica romano-catolică din capătul Străzii-Mari.

Carol îl trase pe Kennicott de mînecă:

— Cred că nu ai pretenția să afirmi că localitatea aceasta „nu este tocmai atît de rea", cum spuneai adineaori?

— Localităţile acestea olandeze progresează lent. Cu toate acestea... Vezi pe cel care tocmai iese acum din bazarul din faţă şi se urcă în automobilul acela uriaş? Pe omul acesta îl cunosc. În afară de bazarul respectiv, jumătate din cătun este proprietatea lui. Îl cheamă Rauskukle. Are o mulţime de ipoteci şi speculează cu terenuri agricole. E om cu cap. Se spune despre el că „face" între trei-patru sute de mii de dolari. Are o casă mare de cărămidă galbenă, cu trotuare pietruite, o grădină şi tot ce-i trebuie situată la celălalt capăt al cătunului — de aci nu se poate vedea — dar am trecut prin faţa ei, de cîte ori am fost pe aici. Da, draga mea!

— Faptul că el are tot ceea ce spui tu, nu este un motiv de scuză, pentru felul în care arată localitatea. Dacă cele trei sute de mii de dolari ai lui ar fi daţi localităţii căreia îi aparţin de drept, ar putea da foc acestor barăci şi în locul lor ar putea clădi un oraş ca o minune. Care să fie motivul că fermierii şi locuitorii de aici l-au lăsat să se bucure în voie de bunurile pe care le-a adunat în felul acesta?

— Trebuie să recunosc fără înconjur că uneori nu te înţeleg. Cum adică, i-au dat voie? Ce pot să facă? Omul acesta este un bătrîn olandez blajin şi foarte probabil că preotul poate face din el tot ce vrea, dar cînd e vorba să încheie o afacere de terenuri agricole, nu există om care să se poată măsura cu el.

— Înţeleg, pentru oamenii aceştia el este simbolul frumuseţii. Îi construiesc lui un soclu pentru statuie, în loc să clădească locuinţe pentru ei.

— Îţi spun sincer, nu sînt în stare să înţeleg ce vrei să spui. Mi se pare că eşti epuizată de călătoria aceasta atît de lungă. După ce vom ajunge acasă şi vei face o baie caldă şi-ţi vei îmbrăca halatul albastru, te vei simţi mult mai bine. Este un halat de femeie seducătoare, draga mea soţie, cu care m-ai vrăjit.

O strînse de braţ şi se uită la ea cu înţeles.

Trenul se urni din mijlocul deşertului tăcerilor haltei Schoenstrom. Vagoanele se auziră pîrîind, pe urmă un pocnet al macazurilor, după care începu fîşîitul aerului pe sub ferestri. Atmosfera din vagon îţi provoca ameţeală. Kennicott o făcu să-şi întoarcă privirea de la fe-

reastră și-i culcă fruntea pe pieptul lui. Începu să o mîngîie, ca să-și uite indispoziția. Dar Carol nu reuși să scape de obsesia gîndurilor negre, decît împotriva intențiilor ei și cînd Kennicott rămase mulțumit, văzînd că i-a alungat gîndurile negre, și deschise un magazin cu coperta galbenă în care erau aventuri polițienești, ea se îndreptă în fotoliu.

Acesta este cel mai nou imperiu al universului Middlewestul American, gîndea ea; o regiune bogată în creșcătorii de vite și lacuri splendide, în automobile noi și bordeie învelite cu carton gudronat, în silozuri înalte și roșii ca niște turnuri de biserică, în vorbe grosolane și nădejdi nemăsurate. Un imperiu care hrănește un sfert din univers fiind, cu toate acestea, este abia la începutul activității lui. Călătorii aceștia îmbîcsiți de sudoare sînt pionieri, cu toate că au telefoane, conturi bancare, piane automate și societăți cooperative. Pînă și pămînturile lor, cu toată bogăția pe care o ascund într-unsele, nu sînt altceva decît terenuri ale pionierilor. Care va fi viitorul acestui imperiu? se întrebă ea. Un viitor care va transforma în orașe și fabrici, cu coșurile fumegînde, cîmpurile acestea pustii care se mlădie în zare? În case trainice și sigure? Sau în castele impunătoare, înconjurate de bordeie triste? Un viitor cu tineret care se va putea bucura în toată voia de știință de veselie? Un viitor care să-ți dea libertatea să răscolești minciunile convenționale pînă în străfundul lor? Sau unul cu femei grase și cu obrazul dat de creme și acoperit de pudră, înfofolite în blănuri și pene însîngerate de păsări sacrificate; femei cu unghiile vopsite și degetele încărcate de inele, jucînd bridge; femei care după o chinuitoare serie de masaje și scene furtunoase, continuă să semene totuși cu căței suprahrăniți? Un viitor în care va mai continua străvechea inegalitate, sau va fi ceva cu totul nou în istorie, care să nu semene totuși cu greoaia maturitate a celorlalte imperii? Ce viitor îl așteaptă și ce fel de nădejdi?

Enigma acestui viitor o preocupă atît de intens încît Carol simte că a început să-i vîjîie capul.

Vedea preeria așternîndu-se în fața ei, porțiuni uriașe de cîmpie și înșiruire șerpuită de dealuri. Imensitatea

aceasta fără hotar, care adineaori o entuziasma, acum începea să o înspăimînte. I se părea atît de vastă şi nemărginită, încît se simţea incapabilă s-o poată cuprinde cu mintea şi nici să reuşească vreodată s-o recunoască. Kennicott părea adîncit în nuvela pe care o citea. Stăpînită de sentimentul singurătăţii, care ţi se pare atît de chinuitor cînd te cuprinde în mijlocul oamenilor străini, Carol încercă să nu se mai gîndească la soluţionarea acestor probleme şi să examineze preeria din punct de vedere obiectiv.

Ierburile din marginea căii ferate fuseseră arse şi peisajul, cu rădăcinile şi tufişurile calcinate de flăcări, îţi făcea impresia de trist şi pustiu. Dincolo de gardul de sîrmă ghimpată, care mergea drept înainte, se vedeau porţiuni de drum umbrit de copaci cu frunza arămie. Numai fîşia aceasta îngustă îi despărţea de largul cîmpiei — de holdele cosite, cu înfăţare tomnatică, de sutele de hectare de mirişti, zbîrlite şi cenuşii, cînd le vedeai din apropiere, dar care în depărtările tulburi ţi se păreau nişte stofe de catifea arămie, întinse peste creştetele dealurilor şerpuite. Şirurile lungi cu snopi defilau pe sub ferestrele trenului, întocmai ca nişte soldaţi în vechi uniforme îngălbenite de vreme. Ogoarele proaspăt răscolite de pluguri, îţi făceau impresia unor drapele negre, smulse de pe prăjini şi aruncate în depărtări. O imensitate de războinici, viguroşi şi puţin cam brutali, a căror aspect nu era îmblînzit din nici o parte de verdele grădinilor.

Din loc în loc nemărginirea aceasta era înveselită de cîte o pădurice de stejari sau de parcele cu iarbă care creştea în voie; şi tot la cîţiva kilometri se vedea cîte un ochi de apă, albastră ca sineala, şi pe deasupra ei ţîşneau mierlele bătînd din aripi.

Toată întinderea acestui pămînt de plugărie părea vrăjit de orbitoarea lumină a soarelui ce bătea pe deasupra bordeielor de stuf; umbrele uriaşe ale norilor se tîrau peste muchiile dealurilor, iar cerul părea mai imens, mai înalt şi mai albastru decît cerul de la oraş, gîndi Carol.

„Este o ţară minunată; un pămînt unde se pot realiza lucruri mari", aceasta era melodia trezită în sufletul ei.

Glasul lui Kennicott o făcu să tresară din adîncul gîndurilor ei:

— Ia gîndeşte-te că prima gară în care ne vom opri este chiar Gropher Praerie! Ce zici de asta? Am ajuns acasă! exclamă el înveselit.

Cuvîntul acesta — acasă o făcu să tresară înspăimîntată. Vasăzică, toată fiinţa ei era acum iremediabil înlănţuită pe trupul acestui oraş căruia îi ziceau Gopher Praerie, fără posibilitate de evadare? Iar omul acesta voinic de lîngă ea, care avea pretenţia să-i determine viitorul ce o aşteaptă, nu era pentru ea decît un străin. Se întoarse în fotoliu şi se uită la el. Cine este omul acesta? De ce s-a aşezat lîngă ea? Nu era un om din lumea ei. Avea un gît gros, avea conversaţia grosolană, avea cu doisprezece — treisprezece ani mai mult decît ea şi nimic în înfăţişarea lui nu ar fi putut să-ţi inspire amintirile aventurilor prin care ai trecut împreună cu el. Îi era peste putinţă să creadă că vreodată a dormit în braţele lui. Eventualitatea aceasta făcea parte din visurile pe care le poţi avea din cînd în cînd, dar ar fi peste putinţă să le admiţi în realitate.

Începu să se gîndească la el cît era de bun şi de vrednic de încredere, de înţelegător. Întinse mîna şi-l mîngîie pe ureche, pe urmă îi netezi obrazul cu podul palmei şi se întoarse, ca să se concentreze din nou asupra dorinţei de a-i îndrăgi oraşul. Nu părea să semene cu locuinţele pustii din coloniile pe lîngă care trecuseră. Ar fi peste putinţă să semene cu ele. Doar avea trei mii de locuitori. Aceasta era o populaţie mare. În oraş vor fi şase sute de case, sau chiar mai multe. Pe urmă... lacurile din apropiere trebuie să fie încîntătoare. Le văzuse fotografiate. I se păruseră adorabile...

După ce trenul ieşi din Wahkeenyan începu să iscodească nerăbdătoare după lacurile care reprezentau poarta de intrare spre viitorul ei. Dar cînd le văzu pe partea stîngă a terasamentului, singura impresie pe care i-o făcură fu că semăna cu fotografiile. La o depărtare de un kilometru şi jumătate, linia ferată începu să urce încet şi face o curbă spre Gopher Praerie, aşa că putea vedea panorama oraşului în întregime. Cu o mişcare plină de entuziasm se ridică în picioare şi, deschizînd fereastra, scoase capul şi începu să se uite, ţinîndu-se cu degetele tremu-

rînde ale mîinii stîngi de bara ferestrei, în timp ce dreapta şi-o duse la piept.

Constată însă că Gopher Prairie nu era decît o simplă imagine mărită a cătunelor pe lîngă care trecuse pînă acuma. Numai un om ca doctorul Kennicott era în stare să descopere ceva excepţional în înfăţişarea acestei localităţi. Grupurile caselor de bîrne care stăteau nu înveseleau peisajul aproape cu nimic mai mult decît nişte tufe de alun. Cîmpurile se repezeau spre ea, o înconjurau din toate părţile, rămîneau în urma ei. Era o localitate care nu-ţi oferea nici o ocrotire şi era neocrotită; într-însa nu era nimic măreţ şi nici ceva care să-ţi fi putut inspira încredere. Din mijlocul îngrămădirii informe de case nu se ridicau spre înălţimi decît bascula de cereale şi turnurile bisericilor. Era un fel de tabără de frontieră. Ar fi fost peste putinţă să-ţi închipui că aceasta ar fi o localitate în care să trăieşti; aşa ceva nu se putea concepe.

Locuitorii de aici trebuie să fie tot atît de meschini ca şi casele în care trăiesc şi tot atît de şterşi ca şi pămînturile pe care le cultivă. E peste putinţă ca ea să se statornicească aici. Va trebui să se despartă de bărbatul acesta şi să fugă.

Se uită la el pe furiş, ca în aceeaşi clipă să se simtă cu totul fără putere în faţa maturităţii lui ferme, impresionată de emoţia subită pe care o văzu la el, cînd aruncă revista din mînă, pentru a se ridica în picioare. Îl văzu apoi că se întinde după geamantanele lor şi se opreşte în faţa ei, aprins la faţă şi mulţumit.

— Am ajuns!

Îi zîmbi cu bunătate, apoi întoarse capul. Trenul începuse să intre în oraş. Casele de la margine erau vechi clădiri de lemn cu căpriori vizibili sau streaşine largi, ca cele de la hanuri, dar erau şi bungalowuri noi, cu temelia trainică, de beton care imita piatra.

Trenul tocmai trecea prin faţa basculei de cereale, a tristelor rezervoare de păcură, pe urmă o lăptărie, apoi un depozit de cherestrea, un ţarc de vite, desfundat şi călcat în picioare, din care se ridica un miros greu. Trenul se opri în faţa unei gări pleoştite şi roşii, pe peronul căreia se vedeau o mulţime de fermieri neraşi şi de oameni fără treabă — indivizi cu privirile rătăcite, cărora viaţa nu le

mai putea oferi nici o surpriză. Ajunsese la destinație. Nu putea merge mai departe. Aici era sfîrșitul... era capătul lumii. Se așeză în fotoliu și închise ochii, cuprinsă de o pornire neașteptată, de a-l da pe Kennicott la o parte, de a se repezi și a se ascunde undeva în tren, ca apoi să fugă pînă la coasta Pacificului.

Dar în aceeași clipă o forță nouă și irezistibilă se ridică din sufletul ei și-i porunci: „Oprește-te și încetează să mai scîncești ca un copil!" Se ridică deci repede în picioare și exclamă:

— În sfîrșit, este o adevărată plăcere să ne vedem acasă. Bine c-am ajuns!

Vedea că soțul ei are încredere în ea. Își va da toată silința să îndrăgească această localitate. Va încerca să facă ceva nemaipomenit...

Se luă după Kennicott cu cele două geamantane, care se depărtau legănîndu-se în mîinile lui întinse. Trebuiră să se oprească din cauza șirului de călători care se îngrămădiseră în fața ușii de la coborîre. Își aduse aminte că pentru ea aceasta este clipa dramatică a miresei care se întoarce acasă. Ar fi trebuit să se simtă încîntată. Dar de fapt nu simțea nimic, în afară de o ușoară enervare pe care i-o pricinuia înaintarea prea înceată spre ieșire.

Kennicott se plecă să privească pe fereastră, apoi se întoarse spre ea și-i spuse cu sfială:

— Ia te uită, a venit un grup de prieteni, ca să ne urez bun venit. Sam Clark și jumătatea dumnealui, Dave Dayer și Jack Elder și — ia te uită domnule — Harry Haydock și Juanita și mai sînt o mulțime. Mi se pare că ne-au văzut. Da, sigur că ne-au văzut. Ia te uită că au început să ne facă semne.

Se plecă supusă și se uită și ea pe fereastră. Acum reușise din nou să se liniștească. Era gata să-i îndrăgească pe toți acești oameni. Dar se simți intimidată de efuziunile lor vesele. De pe culoarul vagonului le făcu semn cu mîna, dar cîteva clipe rămase cu degetele încleștate pe brațul conducătorului care-i ajuta să coboare, înainte de a se decide să se îndrepte spre cataracta de mîini întinse ale acestor oameni pe care nu-i putea deosebi unul de altul. I se păru că toți bărbații au glasul răgușit, palmele bătu-

cite și umede, mustățile zbîrlite, urme de chelie și brelocuri masonice la lanțul ceasornicului.

Înțelegea că au venit la gară ca să-i întîmpine. Mîinile, surîsurile, strigătele lor vesele și mulțumite o amuțeau. Încercă să îngîne :

— Vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult.

Unul dintre bărbați îi strigă lui Kennicott :

— Doctore, mi-am adus mașina, ca să vă conduc acasă.

— Bravo, Sam ! răspunse Kennicott, apoi întorcîndu-se spre Carol : Pe ea fetiță. E Paige-ul cela uriaș de colo. Adevărată barcă, după cum vezi. Cît despre viteză, Sam este în stare să bată toate mașinile Marmon care se găsesc în Minneapolis.

Abia după ce se așeză în mașină începu să distingă cele trei persoane care-i însoțeau. Proprietarul care se așezase la volan părea imaginea vie a omului mulțumit de sine ; era un bărbat cu puțină plești, voinic, cu niște ochi bulbucați, cu un gît puternic, dar cu un obraz rotund și lucitor — întocmai ca dosul unei linguri din castronul de supă. Se întoarse spre ea și-i spuse rizînd :

— V-ați așezat bine ? Ați reușit să-i reperați pe toți cei care v-au așteptat ?

— Sigur că da ! N-avea nici o grijă de Carrie, căci ea își dă seama de tot ce vede și cît se poate de repede. Aș face pariu că este în stare să-ți repete dintr-o răsuflare toate datele din istorie ! răspunse soțul ei cu mîndrie.

Bărbatul se uită la ea, încercînd să o liniștească dintr-o privire și să-i inspire certitudinea că se găsește alături de un om în care poate avea toată încrederea, așa că-i spuse fără înconjur :

— Ca să-ți spun adevărul, cred că mi-ar fi foarte greu să pot distinge pe cineva dintre dumneavoastră, nici să-i atribui un nume.

— E ușor de înțeles, draga mea fetiță. Uite ce, eu sînt Sam Clark, negustor de pînzeturi, articole de sport, aparate de smîntînit laptele și aproape toate mașinile de care s-ar întîmpla să ai nevoie. N-ai decît să-mi spui Sam — în orice caz cu îți voi zice Carrie, de vreme ce văd că ai fost în stare să te căsătorești cu balena aceasta căreia noi îi zicem doctor și încercăm să o ținem în apropierea casclor noastre.

Carol rise din toată inima şi se gîndi că va putea să întrebuinţeze cu mai multă uşurinţă numele de botez al cunoştinţelor ei.

— Doamna aceea grasă şi sucită de lîngă dumneata, continuă Clark, care se preface că nu ştie despre ce vorbim, este Dave Dayer, care a reuşit să ţină o farmacie numai datorită faptului că-ţi execută tocmai pe dos ordonanţele medicale ale soţului dumitale — în sfîrşit, dumnealui ar fi tipul care a reuşit să dea medicamente mai altfel decît scrie în reţete. Dar iată c-am ajuns şi ne oprim cu frumoasa noastră mireasă în faţa casei care o aşteaptă — Ascultă doctore; mi-a venit o idee: îţi vînd terenul Candersen, cu trei mii de otrepe. Cred că ar fi cazul să te gîndeşti la o casă nouă pentru Carrie. Cea mai drăguţă Frîuă din G.P., dacă ar fi să mă întrebi pe mine.

Mîndru ca un păun, Sam Clark îşi conducea maşina pe mijlocul şuvoiului de circulaţie, compus din trei automobile Ford şi autobuzul gratuit al hotelului Minniemashie.

„Cred că domnul Clark îmi va plăcea... Mi-e peste putinţă să-i zic Sam! Toţi mi se par cît se poate de prietenoşi". Se uită la casele care defilau pe lîngă ei şi încercă din toate puterile să nu bage în seamă ceea ce vedea: „De ce spun oare romanele atîtea minciuni? Sosirea miresei în căminul conjugal este descrisă întotdeauna ca ceva din basme: numai drumuri aşternute cu trandafiri. Credinţa nestrămutată în nobilul ei soţ. Ce de minciuni în legătură cu căsătoria. Eu nu m-am schimbat deloc. Pe urmă, localitatea aceasta... Sfinte Doamne, îmi va fi peste putinţă să mă obişnuiesc să stau aici, în mijlocul acestei îngrămădiri de bordeie".

Soţul ei se plecă spre ea:

— De ce eşti atît de întunecată? Te-ai speriat? Nu mă aştept cîtuşi de puţin ca după St. Paul această localitate să ţi se pară un prag de rai. Nu mă aştept din partea ta nici să fii extaziată din primul moment. Dar să ştii că vei îndrăgi oraşul nostru cît de curînd, căci viaţa de aici se desfăşoară fără griji şi oamenii sînt cei mai cumsecade din lume.

Carol se uită la el şi-i răspunse în şoaptă (în timpul acesta doamna Clark, foarte discretă, întoarse capul şi se uită în altă parte):

— Te iubesc, pentru că înţelegi starea mea sufletească. Eu nu sînt decît... Sînt o fire grozav de sensibilă. Am citit prea multă literatură. Starea de acum se explică prin aceea că nu sînt o fire robustă şi-mi lipseşte simţul de înţelegere. Trebuie să-mi mai laşi timp, dragul meu, să mă pot obişnui.

— Mai încape vorbă! Timp cît îţi pofteşte inima.

Kennicott îi spuse că ţine o casă, împreună cu mama lui văduvă, care vede de gospodărie; casa „este veche, dar drăguţă şi încăpătoare, bine încălzită cu cel mai bun sistem de calorifer ce s-a putut găsi pe piaţă. Mama lui îi transmisese toate urările de bine şi asigurările de dragoste, apoi se dusese la casa ei din Lac-qui-Meurt.

„Ar fi o idee admirabilă, să nu mai stăm în casă cu chirie, ci să ne clădim propriul nostru cămin" gîndea Carol. Îl ţinea strîns de mînă şi se uita drept înainte, în timp ce automobilul o luă după un colţ şi se opri în faţa unei case prozaice, din mijlocul unei pajişti minuscule şi verzi.

4.

De la poartă pînă la intrare ducea o alee pietruită, pe lîngă un strat de iarbă şi pămînt bătut. Casa avea formă pătrată, era cochetă, de culoare cafenie şi părea umedă. O cărăruie îngustă se desprindea din aleea şi ducea pînă la intrare. Prin curte se învălureau frunze moarte şi helicacee de ulmi, cu fulgul plantelor de bumbac. Intrarea avea stîlpi de brad vopsit şi pe deasupra o ciubucărie de scîndură perforată la ferăstrău. Sub poala gardului nu era nici un fel de tufăriş, nici altceva care să ascundă casa de privirile indiscrete ale trecătorilor. Alături de intrare era o fereastră înaltă, pe partea dreaptă. Perdelele erau din dantelă ieftină, de culoare trandafirie, întărită cu amidon,

şi dincolo de aceasta se vedea o masă de marmoră albă, pe care era o scoică-ghioc şi Biblia.

— Probabil aspectul casei ţi se va părea demodat — cum îi spune : Old Victorian ? — dar am lăsat totul intact, aşa ca să poţi face toate schimbările pe care le doreşti şi crezi că sînt necesare.

Pentru prima dată de cînd s-a întors acasă, Kennicott părea că începe să nu se mai simtă sigur de sine.

— Este un cămin adevărat, zise Carol care se simţea impresionată de sfiala lui, şi făcu soţilor Clark un semn spontan cu mîna, pentru rămas bun.

Doctorul descuie uşa de la intrare — se gîndise că va fi mai bine să o lase pe ea să-şi angajeze o servitoare — aşa că nu era nimeni acasă. Ea începu să joace pe loc şi se repezi în casă, imediat ce-i deschise. Abia a doua zi îşi aduse aminte că în timpul cît stătuseră în cantonament, se înţeleseseră ca el s-o ia în braţe şi s-o treacă peste prag. Cînd intră în hol şi ajunse în salonul din faţă i se păru că încăperile sînt întunecoase şi lugubre şi că aerul este stătut, dar cu toate acestea îşi zise : „Voi încerca s-o fac să arate mai veselă". În timp ce urca pe urma lui Kennicott, care ducea bagajele în camera lor de culcare, începu să fredoneze cîntecul minusculilor penaţi care îi vor fi ocrotitori ai căminului :

Am casa mea, un cuib al meu
Unde fac tot ce vreau,
Unde fac tot ce vreau.
Pentru soţ şi trepăduşi,
Un culcuş al meu.

Îi simţi braţele încinse în jurul trupului ei şi se strînse lîngă el ; oricît de straniu, de greoi şi îngust la vederi i s-ar fi părut, toate aceste amănunte nu puteau să aibă nici o importanţă atîta vreme cît ea îşi putea strecura palmele mîinilor pe sub haina lui şi-i putea mîngîia cu vîrfurile degetelor căptuşeala de satin a spatelui de la jiletcă, simţindu-se ea şi cînd toată fiinţa i s-ar fi topit în trupul lui, al acestui om care era soţul ei şi în care găsea vigoarea, curajul şi îndemnul care s-o apere împotriva problemelor multiple ce le punea acum viaţa pentru ea.

— E atît de bine, atît de frumos lîngă tine, şopti ea.

CAPITOLUL IV

— Pentru astă seară soţii Clark au invitat cîţiva prieteni în casa lor, ca să putem face cunoştinţă cu ei, zise Kennicott în timp ce-şi despacheta geamantanul.

— O, foarte drăguţ din partea lor.

— Mai începe vorbă. Ţi-am spus doar că oamenii aceştia îţi vor plăcea. Cei mai extraordinari oameni de pe pămînt. Ano... Carrie... nu te superi dacă mă voi repezi pentru un ceas pînă la birou, să văd ce mai este pe acolo?

— Ei, asta-i, nu mă supăr deloc. Ştiu că eşti nerăbdător să te apuci cît mai curînd de lucru.

— Serios, nu te superi?

— Deloc. În felul acesta nu-mi mai stai în cale şi voi putea despacheta.

Dar ea, care militase pentru libertatea reciprocă în căsnicie, se simţi la fel de dezamăgită ca o mireasă părăsită, cînd îl văzu cu cîtă nerăbdare încearcă să evadeze de acasă, ca să se ducă după afacerile care făceau parte din lumea bărbaţilor. Îşi roti privirea în largul dormitorului lor şi se simţi copleşită de tristeţea acestuia: de forma puţin simpatică a acestui L; de patul greoi din lemn de nuc, poleit în negru, cu tăblia de căpătîi sculptată cu ramuri încărcate de fructe, de biroul din imitaţie de lemn de frasin, pe care erau sticle vechi de parfumuri de culoare tulbure; de perniţa pentru ace de pe măsuţă de marmură, care părea rigidă întocmai ca o piatră funerară; de lavaboul simplu de lemn pe care se vedea ligheanul şi cana de apă, încinse cu un brîu de flori. În cameră se simţea un miros ca de păr de cal, de lucruri stătute şi Apă de Florida răsuflată.

„Cum e posibil ca cineva să trăiască în mijlocul unor astfel de lucruri?" se întrebă ea, cutremurîndu-se înfiorată. Mobilele din jurul ei i se păreau că sînt nişte bătrîni judecători, întruniţi în şedinţă, ca să o condamne la moarte prin sufocare. Fotoliul vechi de brocard parcă se auzea scîrţîind: „Sugrum-o!" Rufăria veche părea că miroase a mormînt. Era singură în casă în mijlocul acestei case străine şi tăcute, în care stăruia umbrele gîndurilor moarte

şi a chinuitoarelor renunţări. „Nu pot s-o sufăr; e o casă îngrozitoare", gemu ea. „Cum se poate ca eu..."

Îşi aduse aminte că aceste amintiri din familie fuseseră aduse de mama lui Kennicott din vechea lor casă de la Lac-qui-Meurt. „Tăcere, îşi zise ea. Sînt lucruri foarte bune. Sînt lucruri confortabile. Afară de asta... Doamne, dar sînt atît de îngrozitoare! Va trebui să le schimbăm numaidecît".

Apoi gîndurile ei începură să alerge în altă parte: „Cum adică, trebuia să se ducă numaidecît la birou, ca să vadă dacă totul este în regulă. Asta este de la sine înţeles".

Începu să se prefacă ocupată cu despachetatul. Valiza cea mică a ei, căptuşită cu rips şi cu flacoanele de argint, care la St. Paul i se păruse un lux irezistibil, în casa aceasta i se părea un obiect de provocătoare lipsă de seriozitate. Cămaşa neagră de dormit, din ţesătură transparentă, cu dantele, părea o desmăţată la vederea căreia patul cocoşat părea că se revoltă de scîrbă, aşa că o făcu mototol şi o vîrî într-un sertar al biroului, deasupra ei aşeză o bluză albă, modestă şi sfioasă.

Renunţă să mai despacheteze. Se apropie de fereastră, încîntată de gîndul pur literar al farmecului reşedinţelor de la ţară... cu trandafiri înfloriţi, pajişti verzi şi îngrijite şi cu locatari cu feţele rumene, ca petalele florilor de măr. Dar în faţa ei apăru un colţ al bisericii adventiste — un perete de scînduri, vopsit în culoarea ficatului atins de ciroză; un morman de cenuşă; un grajd nevopsit şi o alee în care se oprise o maşină Ford, care transporta comenzile clienţilor. Aceasta era terasa înflorită care se aşternea sub ferestrele buduarului ei; aceasta era spectacolul pe care va trebui să-l admire în...

„Nu trebuie... nu trebuie să mă gîndesc la aşa ceva! Sînt enervată. Poate nu mă simt bine?... Sfinte Doamne, cred că nu se poate să fie aşa ceva. În orice caz, nu acuma! Cît de mincinoşi sînt oamenii! Ce vorbe fără rost îţi înşiră scriitorii! Toţi spun că femeia se aprinde la faţă, că e mîndră şi fericită cînd îşi dă seama, dar mie mi se pare îngrozitor. M-aş speria de moarte! Poate... cîndva... mai tîrziu, acum nu. Sfinte Doamne, care eşti atît de departe, auzi-mă: nu acuma! Auzi, bărboşii aceea bătrîni

şi nesuferiţi care se adună roată şi ne cer să naştem copii. Dacă ar trebui să-i poarte ei în pîntece! Aş vrea să-i văd ce ar zice în cazul acesta. Nu acuma, cel puţin pînă în ziua cînd voi reuşi să îndrăgesc grămada aceea de cenuşă care se vede acolo ... Va trebui să tac; mi se pare că sînt puţin cam sărită. Mă duc să mă plimb puţin. Să văd oraşul numai eu singură. Primul contact cu imperiul pe care va trebui să-l cuceresc.

Fugi de acasă.

Se uita cu ochii gravi la fiecare încrucişare de străzi; la fiecare stîlp de pripon, la fiecare grătar în care se adunau frunzele scuturate şi se gîndea adînc la fiecare casă prin faţa căreia trecea. Ce semnificaţie are fiecare dintre ele? Ce vor fi casele acestea peste şase luni de aci înainte? La care va fi invitata serile la masă? Care dintre oamenii aceştia cu care se întîlnea şi care acuma pentru ea nu erau altceva decît o combinaţie de păr şi îmbrăcăminte, vor deveni pentru ea cunoştinţe apropiate, iubite sau temute, care să se deosebească cu totul de restul lumii?

Cînd ajunse în micul cartier al negustorilor, dădu cu ochii de un băcan cu surîsul larg şi mulţumit, îmbrăcat într-o haină de lustrină, care examina merele şi ţelina expuse pe o tejghea din faţa prăvăliei lui. Va avea oare ocazie să vorbească şi ea cu omul acesta? Ce va spune negustorul, dacă acuma s-ar opri în faţa lui şi i-ar spune: „Eu sînt doamna Kennicott. Probabil într-o bună zi voi avea ocazia să-ţi spun că nu sînt deloc entuziasmată de faptul că-ţi expui marfa aşa, de-avalma în faţa prăvăliei".

Băcanul acesta era domnul Frederick F. Ludelmeyer, a cărei prăvălie se află la încrucişarea Străzii Mari cu Licoln Avenue. Închipuindu-şi că ea este singura care priveşte curioasă în jurul ei, doamna Carol se înşela, probabil din cauza indiferenţei aparente a oamenilor de la oraş. Credea că se strecoară neobservată în lungul străzilor; dar după ce trecu, domnul Ludelmeyer se repezi în prăvălie şi, după ce tuşi o dată, se adresă vînzătorului:

— Am văzut o femeie tînără trecînd prin faţa prăvăliei. Fac rămăşag că e tînăra soţie a lui Doc Kennicott; o femeie drăguţă şi are picioare frumoase, dar era îmbră-

cată într-o rochie simplă şi fără nici un gust. Mă întreb oare plăteşte cumpărăturile cu bani-gata? Sînt sigur că se va duce mai des pe la Howland & Gould, decît pe la noi; ce-ai făcut cu afişul pentru Floarea de Orz?.

2.

După ce se plimbă timp de treizeci şi două de minute, doamna Carol cutreerase în întregime oraşul, de la răsărit la apus, de la miazănoapte la miazăzi, şi se oprise deznădăjduită la încrucişarea străzii mari cu Washington Avenue.

Strada Mare, cu magazinele ei de cărămidă, pe două etaje, cu locuinţele de un etaj şi jumătate, cu porţiunea înecată de noroi între cele două trotuare de beton armat, în lungul căreia circulau maşini Ford şi camionete încărcate cu cherestea de construcţie, era prea mică pentru a-i preocupa toată atenţia. Gurişe largi şi drepte, lipsite de orice farmec al străzilor laterale, lăsau să apară pe fiecare parte portale largi, din preeria apropiată. Simţea imensitatea şi deşertul cîmpurilor care înconjurau oraşul. Scheletul metalic al unei mori de vînt, care se vedea în faţa unei ferme din partea de miazănoapte a Străzii Mari, la depărtare de cîţiva paşi, părea scheletul unui animal. Se gîndi la iernile din miazănoapte, cînd casele acestea pustii şi fără ocrotire se vor strînge înspăimîntate una lîngă alta şi pe deasupra lor va trece crivăţul cumplitelor ierni, măturînd sălbăticia imensă a cîmpurilor din împrejurimi. Căsuţele acestea cafenii păreau atît de mici şi de neajutorate. Erau mai curînd un fel de adăposturi pentru vrăbii, nu cămine calde şi surîzătoare pentru oameni.

Se gîndi că în josul străzii frunzele copacilor ofereau ochilor o adevărată splendoare. Frasinii erau portocalii, iar crengile stejarilor erau împodobite cu frunziş de culoarea fragilor. Pajiştele din faţa caselor era îngrijite cu dragoste. Gîndul acesta nu se putu însă statornici în sufletul ei. Copacii păreau buchete răsfirate şi nu se vedea nicăieri

un parc asupra căruia privirea ar fi putut să se oprească. Afară de asta, reşedinţa acestei regiuni era Wakamin şi nu Gopher-Praerie, localitatea neavînd nici judecătorie de pace cu obişnuitele terenuri îngrijite din faţa ei.

Se uită la ferestrele pătate de muşte a celei mai apropiate clădiri ce se vedea în apropiere, localul care ura bunăvenire străinilor şi încerca să le dea posibilitatea de a-şi face o idee despre farmecul şi luxul pe care putea să li-l ofere Gopher-Praerie — aşa zisa Minniemashie-House. Era o clădire înaltă şi îngustă, cu trei etaje, prost întreţinută, din bîrne spoite în galben şi la colţuri cu margini de cetină necojită, care voia să imite piatra. Se apropie şi văzu o bucată din duşumeaua goală şi murdară a biroului, un şir de fotolii deşelate cu scuipători de alamă între ele şi o masă cu anunţuri în litere sidefate, pe tăblia acoperită cu sticlă. Sala restaurantului părea o junglă năpădită de feţele de masă pătate şi de sticlele în care era supă conservată.

Întoarse capul să nu mai vadă clădirea Minniemashie-House.

Un bărbat în cămaşă, fără manşete la mînecile sumese şi strînse cu baduliere de elastic trandafiriu, la gît cu un guler alb, dar fără cravată, trecu drumul — căscînd — de la Farmacia Dyer pînă la hotel. Se propti cu spatele în perete, căscă, se scărpină în cap cîteva clipe, apoi începu să vorbească plictisit cu un bărbat care se aşezase într-un fotoliu. Un camion de cărat lemne, cu chesonul verde încărcat cu uriaşe gheme de sîrmă ghimpată, trecu prin faţa hotelului şi-l cutremură din temelii. Zgomotul făcut de un Ford care apăru de cealaltă parte, zdrăngănind de părea că-şi pierde potcoavele, o făcu să-şi adune tot curajul şi să meargă înainte. Dintr-o plăcintărie grecească de alături răzbi mirosul de năut prăjit şi aroma uleioasă a nucilor.

Nici un alt zgomot sau semn de viaţă nu se simţea.

Ar fi preferat să o rupă la fugă, să scape de urmărirea preeriei, să ajungă în mijlocul siguranţei liniştitoare a unui mare oraş. Visurile ei de a crea un oraş plin de frumuseţi i se păreau acum groteşti. Din fiecare perete muced al acestor clădiri i se părea că transpiră o ostilitate pe care ea nu va fi în stare să o înlăture niciodată.

O luă în josul străzii pe un trotuar, ca să se întoarcă pe celălalt, uitîndu-se la străzile laterale, la fiecare încrucișare. Fu o plimbare pentru a-și face idee despre Strada Mare. Și în timp de zece minute reuși să vadă nu numai inima unei localități numite Gopher-Praerie, ci chiar a zece mii de localități asemănătoare care se înșirau între Albany și San Diego.

Farmacia Dyer era o clădire în colțul străzii, făcută din blocuri regulate și ireale de imitație de piatră. În interior era un aparat de limonadă, pe o masă de marmoră șoioasă, luminată de o lampă electrică, cu becuri roșii și verzi, umbrite de un abajur marmorat, de culoare galbenă. Pe masă erau mormane de perii de dinți, de piepteni și pachete cu săpun de bărbierit. Rafturi cu cutii de săpun, creme de dinți, semințe de flori și legume, remedii încercate împotriva anemiei și a bolilor de femei, în pungulițe de culoare galbenă — amestecuri bine cunoscute de opiu și alcool — care se găseau exact în farmacia unde soțul ei își trimitea pacienții, ca să-și facă rețetele prescrise de el însuși.

La o fereastră de la etajul al doilea, pe fond negru, cu litere aurite, se vedea firma „W. P. Kennicott, medic chirurg". Aci era cabinetul soțului ei.

O clădire mică de lemn, cu forma „Palatul Trandafirilor, era cinematograful orașului și afișele litografiate anunțau filmul: Fatty Îndrăgostit.

Băcănia Howland și Gould. În vitrina magazinului erau expuse banane răscoape, pătate cu negru, și un maldăr de salată pe care dormea o pisică. În interior polițe acoperite cu hîrtie creponată, de culoare roșie, ieșită de soare, sfîșiată pe alocuri și plină de pete mărunte, negre. Pe peretele stajului al doilea firmele diverselor loji: Cavalerii lui Pythias, Macabeii, Tăietorii de Păduri, Masonii.

Măcelăria lui Dale și Oleson — o pestilență de sînge stătut.

O prăvălie cu bijuterii în vitrina căreia erau expuse minuscule ceasornice-brățări pentru femei. Drept firmă în fața prăvăliei era spînzurat un uriaș ceasornic de lemn care, bineînțeles, nu mergea.

O cafenea în interiorul căreia bîzîiau roiuri de muște și la intrarea căreia se vedea o tablă de email cu litere de

aur : reclama unui producător de whinsky. Ceva mai încolo, alte berării şi cafenele. Din toate răbufnea un miros de bere stătută, larmă de glasuri răguşite care vorbeau un dialect nemţesc, sau cîntece obscene — mărturia viciului temperat, fără îndrăzneala şi plicticos — caracteristica unui cantonament de mineri, dar fără vigoarea lui obişnuită. În faţa acestor localuri erau oprite căruţe şi femeile fermierilor din împrejurimi aşteptau cu răbdare, ţinînd hăţurile cailor, pînă cînd bărbaţii lor se vor îmbăta, ca să se poată întoarce acasă.

Un debit de tutun cu firma „Salonul Fumătorilor" în interiorul căruia cîţiva tineri trăgeau cu zarurile, pentru pachete de ţigări. Rafturi întregi de reviste şi fotografii reprezentînd prostituate îmbătrînite şi pretenţioase, grase şi îmbrăcate în tricouri de baie vărgate.

Un magazin de haine de gata care expunea svetere Oxford, nuanţă sîngele de bou, cu mîneci trainice. Haine care păreau purtate şi tocite, cu toate că erau noi, atîrnate fără nici un gust pe manechine, care păreau cadavre cu obrazul boit.

Magazinul Bon Ton — Haydock şi Simons — cel mai mare magazin din oraş. Tot frontonul magazinului era din sticlă şi tăbliile erau foarte îndemînatec încheiate între ele cu cîte o şuviţă de alamă. Etajul al doilea era făcut din cărămidă încrucişată. Într-o vitrină erau expuse excelente costume bărbăteşti, între care se vedeau răsfirate gulere de pichet colorat, cu margarete liliachii pe un fond ca şofranul. Se vedea cît de colo că aici se încerca să se aducă ceva nou, iar tendinţa de a prezenta mărfurile într-un mod îngrijit şi a servi clientela conştiincios erau evidente. Haydock şi Simons. Haydock ! Pe un Haydock îl întîlnise la gară; Harry Haydock, un bărbat vioi, de vreo treizeci şi cinci de ani. În clipa aceasta i se păru că este un om măreţ, aproape un fel de sfînt. Magazinul lui era foarte curat.

Universalul lui Axel Egge era frecventat de fermierii scandinavi. În vitrina mică erau expuse mormane de cretoane subţiri, stofe prost ţesute, pantofi de pînză anume făcuţi pentru femei cu gleznele groase, nasturi de metal

şi de sticlă înşiraţi pe cartoane cu colţurile îndoite, o pătură pufoasă, o cratiţă de pământ, aşezată peste o bluză de mătase, ieşită de soare.

Magazinul de fierărie al lui Sam Clark. Avea înfăţişarea unei întreprinderi absolut metalice. Arme, pisăloage şi butoiaşe pline de cuie şi admirabile cuţite lucitoare pentru măcelari.

Magazinul de Mobile al lui Chester Dasnaway. O expoziţie de fotolii grele de stejar, tapiţate cu piele, care păreau adormite şi lugubre.

Restaurantul lui Billy. Ceşti groase, fără toarte, înşirate pe tejgheaua acoperită cu o muşama umedă. În interior un miros de ceapă şi abur de osînză topită. În pragul uşii un tînăr care-şi suge măselele cu zgomot, cu o scobitoare între dinţi.

O dugheană a negustorului de smîntînă şi cartofi. În jurul ei un miros iute de lapte acrit.

Garajul Ford şi Garajul Buick îşi fac concurenţă în două magazine cu un singur etaj, din cărămidă şi beton, aşezate faţă în faţă. Automobile vechi şi noi oprite pe podelele de mozaic, pătate de uleiuri. Afişe pentru reclama anvelopelor. Zgomotul produs de un motor în încercare şi un scîrţîit de lanţuri care-ţi zgîrie nervii. Cîţiva tineri zbîrliţi, îmbrăcaţi în salopete cachi. Erau magazine care trepidau de energie şi de viaţă, mai mult decît oricare magazin din oraş.

Un mare depozit de unelte agricole. O baricadă impresionantă de roţi verzi şi galbene, de bare şi şezuturi care fac parte din maşinile a căror întrebuinţare Carol era incapabilă s-o înţeleagă — maşini de pus cuiburi de cartofi, de împrăştiat gunoiul, de arat, de semănat, grape şi maşini pentru desţelenit.

Un depozit de furaje cu ferestrele prăfuite din cauza tăriţei, iar pe acoperiş reclama unui produs veterinar.

Ye Art Shoppe, magazinul doamnei Mary Ellen Wilks, Biblioteca Ştiinţei Creştine, deschisă în fiecare zi, intrare liberă. Un emoţionant efort pentru frumos. O singură cameră plină de rafturi simple, care au fost de curînd vopsite. O vitrină plină de erezii artistice: vase care încearcă să imite buşteni de copaci, dar care se termină cu un glob aurit — o tavă de aluminiu cu inscripţia „Salu-

tări din Gopher-Praerie" — o revistă de „Ştiinţă Creştină — o perniţă de canapea, imprimată care ar fi vrut să reprezinte un nod uriaş de panglică. În interiorul magazinului o serie de reproduceri în cărbune, după tablouri proaste şi tablouri celebre, rafturi cu plăci de gramofon şi filme fotografice, jucării de lemn, iar în mijlocul acestora o mică femeie, cu chipul speriat, aşezată pe un scaun turnat, capitonat.

O frizerie şi o sală de biliard. Un bărbat numai în cămaşă, probabil Del Snafflin, proprietarul, tocmai bărbiereşte un client, cu un uriaş măr al lui Adam ce i se plimbă pe gît la fiecare mişcare.

Atelierul de croitorie bărbătească dintr-o stradă care dă în Strada Mare. O clădire cu un singur etaj. Un local de modă care afişează modele de bărbaţi îmbrăcaţi în haine ce par tot atît de rigide, ca şi cînd ar fi făcute din plăci de oţel.

În altă stradă, laterală, clădirea de cărămizi aparente a bisericii catolice, cu uşa vopsită în galben.

Oficiul poştal — o simplă despărţitură, obţinută cu un perete de sticlă încadrat în aramă, separă fundul unei încăperi mucegăite care probabil odinioară a fost o dugheană. Pe un perete înnegrit şi plin de afişe, care invită tineretul să se înscrie în armată, se vede un pupitru.

Clădirea umedă din cărămizi galbene a şcoalei în mijlocul unor terenuri acoperite de mormane de cenuşă.

Clădirea Băncii Statului, cu frontonul de ştuc, mascînd bîrnele din care este clădită.

Banca Naţională a Fermierilor. Un templu de marmoră în stil ionic: pur, distins, şi sobru. La intrare o placă de alamă cu inscripţia: „Ezra Stowbody, Pres".

Urmează cam o duzină de astfel de magazine şi instituţii.

Dincolo de ele şi amestecate împreună, căsuţe mărunte sau mari, confortabile şi temeinice simboluri de prosperitate, lipsite de interes.

Afară de clădirea în stil ionic a băncii, în tot oraşul nu văzu altă casă a cărei vedere să-i poată face plăcere; nu se găsea nici cel puţin o duzină de case care să-ţi fi putut aduce aminte că în cei cincizeci de ani de cînd există Gopher Praerie, cetăţenii acestei localităţi s-au gîndit

un singur moment că ar fi de dorit sau că s-ar putea să facă din acest oraş un cămin al lor comun, plăcut şi încîntător la vedere.

Se simţea copleşită nu numai de urîţenia provocatoare şi agresivă, de nuditatea dureroasă a liniilor acestor clădiri. La acestea se mai adăuga înfăţişarea dezordonată, superficialitatea, aspectul de provizoriu şi culorile respingătoare ale caselor. Strada era înţesată de stîlpii lămpilor electrice, de stîlpii firelor telefonice, de pompele de benzină şi uleiuri pentru automobile şi de lăzi cu mărfuri. Fiecare proprietar de teren îşi clădise casa fără să ţină seama de vecinul său. Între un uriaş bloc cu două etaje, nou nouţ, în care erau magazine, şi o altă clădire de cărămidă, tot cu două etaje, în care era garajul Overland, se afla o simplă bojdeucă, în care se instalase o modistă. Templul alb şi imaculat al Băncii Fermierilor se ridica alături de o mică băcănie din cărămidă galbenă, ţipătoare. O clădire din apropiere, cu un singur etaj, avea o cornişă din fier galvanizat; o altă clădire, din imediata apropiere, avea peste streaşină un parapet format dintr-o îngrămădire de cărămizi, în formă de piramidă, cu cîte o căciulă de piatră roşie.

Ieşi din Strada Mare şi se întoarse acasă, mai mult în fugă.

În fond i-ar fi păsat foarte puţin de felul în care arată oraşul, dacă cel puţin oamenii s-ar fi dovedit cumsecade. În drum văzuse un tînăr care tîndălea în faţa unei prăvălii, ţinînd în mîna murdară sfoara de la jaluzele; un altul, între două vîrste, se uita la femeile pe care le întîlnea într-un fel care te făcea să-ţi închipui că este căsătorit de vreme îndelungată, cu o femeie care-i face zile fripte; un bătrîn fermier, voinic şi rumen de sănătate, dar nespălat — cu un obraz care semăna cu cartoful pe care tocmai l-ai dezgropat din holdă. Nici unul dintre aceştia nu părea să se mai fi bărbierit de trei zile încoace.

„Dacă nu sînt în stare să clădească palate aici în mijlocul preeriei, cred totuşi că nimic nu i-ar putea împiedica să-şi cumpere cîte un brici", îşi zise ea revoltată.

Dar încercă să-şi stăpînească supărarea:

„Fără îndoială eu m-am înşelat în părerile mele. Oamenii de aici trăiesc şi ei. Prin urmare nu se poate ca locali-

tatea să fie atît de urîtă cum mi s-a părut mie. Cu siguranţă m-am înşelat. Dar eu nu pot... mi-e peste putinţă să mă împac cu aşa ceva".

Ajunse acasă, dar era prea profund emoţionată pentru a mai ţine seama de starea de enervare în care se găseşte; astfel cînd o văzu Kennicott care o aştepta să se întoarcă şi o întrebă mulţumit:

— Ei, ai făcut o plimbare? Ia spune, îţi place oraşul? Ai văzut ce pajişti frumoase şi copaci are? se simţi în stare să-i răspundă, cu o prevedere care ei însăşi i se păru cu totul nou şi neobişnuit:

— Da, a fost interesantă plimbarea pe care am făcut-o.

3

Trenul cu care venise doamna Carol Kennicott la Gopher Praerie o adusese şi pe domnişoara Bea Sorensen.

Domnişoara Bea era o fată voinică, veselă, blondă ca spicele de grîu şi care se săturase pînă peste cap să mai lucreze la fermă. Era dornică de plăcerile oraşului şi felul în care credea ca că i s-ar putea oferi aceste plăceri ar fi fost să-şi găsească „un loc de servitoare la Gopher Praerie". De la gară plecă foarte mulţumită, în mînă cu geamantanul de carton presat, spre verişoara ei Tina Malmquist, care era „fată la toate".

— Care va să zică ai venit la oraş? zise Tina.

— Da; aş vrea să-mi găsesc şi eu un loc, răspunde Bea.

— Bun... dar ia spune, ţi-ai găsit vreun băiat?

— Um. L-am găsit pe Yim Yacobson.

— Bun... Îmi pare bine c-ai venit. Cît ai vrea pe săptămînă?

— Şase dollari.

— Nu se plăteşte aşa ceva pe aici. Ia stai! Mi se pare că doctorul Kennicott s-a căsătorit cu o fată de la oraş. Poate el ţi-ar plăti. De... Cred că ar fi bine să te duci să vezi.

— Um, să mă duc, răspunde Bea.

Așa se făcu că doamna Carol Kennicott și Bea Sorensen să contemple simultan Strada Mare din Gopher Prairie.

Pînă acuma Bea nu văzuse în viața ei o localitate mai mare decît Scandia Crossing, care avea cu totul șaizeci și șapte de locuitori.

În timp ce urca în susul Străzii Mari, se gîndea că ar fi peste putință să se găsească dintr-odată și în același loc atîția oameni cîți vedea aici. Tii! Asta înseamnă că-i va trebui ani de zile ca să-i poată cunoaște pe toți. Dar afară de asta, par oameni foarte cumsecade. Văzu un domn voinic, îmbrăcat într-o cămașă trandafirie și cu un diamant la cravată; cămașa de pe el era nou nouță, nu una din cea albastră și ieșită de soare, din cauza leșierilor prea dese, cum văzuse la țară. Văzu și o femeie drăguță, îmbrăcată într-o rochie subțire de voal (asta trebuie să se spele greu al naibii). Și ce magazine!

Nu erau numai trei de toate, ca la Scandia Crossing, ci erau chiar patru blocuri întregi, pline de astfel de magazine.

Magazinul „Bon Ton" era mare de aveau loc într-însul patru șuri întregi; Maica Doamne, te apucă toate răcorile numai să intri într-însul și să vezi pe cei șapte sau opt funcționari care se reped în calea ta să te servească. Pe urmă hainele cu care sînt îmbrăcate păpușile din vitrine; par oameni adevărați. În localul lui Axel Egee, ca la ei acasă, sînt o mulțime de suedezi și norvegieni, iar în vitrină un carton cu niște nasturi foarte frumoși, de-ți vine să crezi că sînt din rubine.

Farmacia are un aparat de sifon uriaș și totul în interior este numai marmură; pe tejghea este o lampă mai mare decît toate lămpile pe care le-a văzut pînă acum, cu umbrarul făcut din bucăți de sticlă de diferite culori, încheiate între ele; pe urmă robinetele trebuie că sînt făcute din argint curat și toate par că ies din fundul lămpii acesteia cu umbrar. În dosul aparatului sînt rafturi de sticlă pe care se află flacoane cu tot felul de băuturi fine, despre care nimeni n-a auzit vorbindu-se pînă acum. Ia gîndește-te că s-ar găsi un băiat care să intre cu tine în acest magazin, ca să te trateze.

Mai este și un hotel uriaș, mult mai înalt decît șura cea nouă a lui Oscar Tollefson; trei caturi încălecate unul peste altul; trebuie să lași capul pe spate, ca să-l poți vedea pînă la învelitoare. Sub poarta hotelului se oprise un agent comercial foarte simpatic — probabil omul acesta a fost de nenumărate ori la Chicago.

O, și ce oameni distinși poți întîlni pe aici! Iată de pildă doamna aceasta care trece pe lîngă ea și care nu pare să fie mai în vîrstă decît ea însăși, e îmbrăcată într-un costum cenușiu elegant și în picioare are pantofi negri. I se păru că și ea ar vrea să vadă orașul, totuși ar fi fost peste putință să-și închipuie ce gînduri o preocupă. Bea ar fi dorit să semene cu ea, să arate tot atît de liniștită și indiferentă, pentru ca oamenii să nu se poată lega de ea cu atîta ușurință. Și cît era de elegantă!

Iată și biserica luterană. Aci în oraș trebuie că se țin predici impresionante și duminicile se slujește în biserică de două ori, în fiecare Duminică.

Și un cinematograf!

Un adevărat teatru, doar că aici rulează filme. La intrare este un afiș pe care scrie: Programul se schimbă în fiecare seară. Asta va să zică să poți vedea în fiecare zi alt film!

Cinematograf era și la Scandia Crossing, dar nu erau spectacole decît din două în două săptămîni, și pentru ca familia Soerensen să poată ajunge în această localitate, trebuia să facă drum de un ceas cu căruța... căci bătrînul era un zgîrie brînză și nu voia să-și cumpere o mașină Ford. În orașul acesta însă putea să-și pună pălăria în fiecare seară și în trei minute să ajungă la cinematograf, unde va avea ocazie să vadă tineri actori îmbrăcați elegant și drăguți, pe Bill Hart și tot ce pofțește!

Cum se poate ca oamenii aceștia să aibă atîtea magazine? Ia te uită! Au unul care nu vinde decît tutun, și unul (unul foarte drăguț căruia îi zice Art Shoppe) unde se vînd tablouri și vase și alte minunății și... o, ia te uită, un vas care arată întocmai ca trunchiul unui copac.

Bea se opri la încrucișarea Străzii Mari cu Washington Avenue. Vuietul orașului începea s-o înspăimînte. În stradă se vedeau cinci automobile care apăruseră toate dintr-o dată — unul dintre ele era o mașină uriașă, care trebuie

să fi costat două mii de dolari — omnibusul se ducea la gară cu cinci domni foarte eleganți și mai încolo un bărbat lipește afișe roșii pe care erau imprimate mașini de spălat rufe; bijutierul expune în vitrină brățări și ceasornice de mînă și toate obiectele acestea sînt așezate pe catifea veritabilă.

Ce importanță mai putea să aibă pentru ea, că nu cîștigă decît șase dolari pe săptămînă? Sau chiar numai doi! Ca să poți sta într-un astfel de oraș, merită să lucrezi chiar pe nimica. Ia gîndește-te, cum trebuie să arate noaptea, cu toate străzile luminate — dar nu cu lămpi de petrol, ci cu becuri electrice. Și s-ar putea să-ți găsești un prieten care scara să te ducă la cinematograf, iar la întoarcerea acasă, să-ți ofere o înghețată de vanilie cu fragi.

Bea se întoarse domol acasă.

— Um? Ce zici? Ți-a plăcut?

— Iîm! Mi-a plăcut. Mi se pare că eu am să rămîn aici, răspunde fata.

4

Casa cea nouă a lui Sam Clark, unde se dădea serata pentru a serba sosirea lui Carol, era una dintre cele mai mari clădiri din Gopher Praerie. De o formă solidă pătrată, are pereții făcuți dintr-un schelet de lemnărie, un turnuleț pe acoperiș și o terasă spațioasă. Interiorul strălucea, părînd tot atît de masiv și de vesel ca o pianină de stejar lustruit, în zi de sărbătoare.

Carol își îndreptă privirile rugătoare spre Sam Clark, imediat ce-l văzu că se repede în calea ei și-i spuse:

— Bine ați venit, frumoasă doamnă! Cheile orașului sînt la dispoziția dumneavoastră, vă rog!

Dincolo de el, în hall și în salon, văzu grupul invitaților care se așezaseră roată în fotolii și așteptau înțepeniți, ca la o înmormîntare. Toți aceștia așteptau. O așteptau pe ea, să sosească. Gîndul că buchetul acesta o va

cîntări şi o va măsura cu privirile o înspăimînta, aşa că se adresă lui Sam:

— Nu îndrăznesc să mă prezint în faţa invitaţilor dumitale. Probabil se aşteaptă la prea mult din partea mea. Mă vor înghiţi nemestecată — hap — aşa dintr-o dată.

— Da de unde, surioară dragă, toţi oamenii aceştia te adoră, exact cum te-aşi adora şi eu dacă nu mi-ar fi teamă că soţul dumitale muşcă.

— Da... dar nu îndrăznesc. Atîtea feţe în dreapta mea, în faţa mea, în stînga mea şi toate se uită la mine curioase şi mirate.

Se simţea emoţionată şi-şi închipui că Sam Clark va crede despre ea că este puţin sărită. Dar el începu să rîdă şi-i răspunse:

— Stai binişor, sub aripa lui nea Sam, şi dacă se va întîmpla ca cineva să se uite la dumneata cu prea multă îndrăzneală, îl dau numaidecît afară. Ia-te după mine, căci Sam este idolul doamnelor şi spaima bărbaţilor de curînd căsătoriţi.

Îi trecu braţul în jurul mijlocului şi o conduse în salon apoi le strigă celor prezenţi:

— Doamnelor, şi jumătatea de calitate mai proastă în căsnicie: vă prezint mireasa. Nu v-o prezint fiecăruia în parte, căci ar fi peste putinţă să înţeleagă numele dumneavoastră pompoase, aşa dintr-o dată. Şi acum vă poftesc să nu vă mai luaţi aerele acestea, de parcă aţi fi la o curte cu juraţi.

Femeile începură să chicotească, dar nici prin gînd nu le trecea să abandoneze rigiditatea lor mondenă şi continuară să se uite la ea.

Carol îşi dăduse toată silinţa să se îmbrace cît mai frumos pentru această ocazie. Se pieptănase foarte simplu, părul ei tras pe frunte era despărţit de o cărare la mijloc şi împletit în cozi. În clipa aceasta se gîndi că ar fi fost mai bine dacă şi l-ar fi strîns în creştetul capului. Rochia ei era dreaptă, dintr-o ţesătură de in cu centură aurie, cu decolteul pătrat, arătîndu-i gîtul şi forma umerilor. Dar după ce văzu că femeile o examinează, rămase convinsă că rochia ei arată cît se poate de prost. Ar fi preferat să fi venit cu o rochie încheiată pînă sus şi la gît cu eşarfa de un roşu ţipător, pe care şi-o cumpărase la Chicago.

Fu condusă între femei şi se auzi pe sine spunînd maşinal:

— O, sînt convinsă că-mi va place foarte mult viaţa între dumneavoastră — apoi. — Da, am avut un timp foarte plăcut în timpul excursiei pe care am făcut-o în Colorado — şi — Da, am trăit cîţiva ani la St. Paul. Euclid P. Tinker? Nu, nu-mi aduc aminte să-l fi cunoscut, dar sînt convinsă că am auzit vorbindu-se despre el.

Kennicott o luă de subţioară şi o trase ceva mai la o parte.

— Acum te voi prezenta fiecăruia în parte, zise el, în şoaptă, şi făcură cîţiva paşi împreună.

— Înainte de toate, spune-mi ceva despre ei.

— Bine; uite perechea aceea de colo este Harry Haydock şi soţia lui, Juanita. Bătrînul Haydock deţine majoritatea acţiunilor „Bon Ton", dar conducerea este a lui Harry, şi acesta a dat magazinului avîntul pe care-l are acuma. E un om foarte energic. Alături de el este Dave Dayer, farmacistul — ai avut ocazie să-l cunoşti astăzi după-amiază; este un foarte bun vînător de raţe. Cel înalt de lîngă el este Jack Elder — Jackson Elder — proprietarul fabricii de cherestea a hotelului Minniemashie, dar mai are un şi important pachet de acţiuni de ale Băncii Naţionale a Fermierilor. El şi soţia lui sînt oameni foarte cumsecade şi împreună cu el şi cu Sam ne ducem deseori la vînătoare. Brînzoiul acela bătrîn este Luke Dawson, cel mai bogat om din oraş. Alături de el este Nat Kicks, croitorul.

— Serios? Un croitor?

— Firește. Adică de ce nu? S-ar putea ca noi să fim oameni greu de urnit, dar în orice caz, sîntem democraţi. Eu mă duc cu Nat la vînătoare, exact cum mă duc şi cu Jack Elder.

— Sînt foarte mulţumită. N-am avut pînă acuma ocazie să cunosc un croitor în societate. Trebuie să fie foarte plăcut să stai de vorbă în societate cu un astfel de om, fără să fie nevoie să te gîndeşti la banii cu care-i eşti dator. Dar i-a spune ... Te-ai duce la vînătoare şi cu bărbierul tău?

— Nu, dar ... Cred că nu e necesar să mergi cu democraţia pînă la extrem. Dar să ştii că pe Nat eu îl cunosc de

ani de zile și, afară de asta, este un bun vînător și... Asta este; înțelegi acum? Alături de Nat este Chet Cashaway. Este un tip fără pereche, cînd e vorba să pui ceva la cale. E în stare să-ți vorbească pînă te zăpăcește, despre politică, despre religie, cărți și tot ce ți-ar trece prin minte.

Carol se uită cu un politicos interes aproximativ spre domnul Dashaway, un bărbat ars de soare, cu o gură mare.

— A, știu, declară ea. Acesta este proprietarul magazinului de mobile.

Rămase încîntată cînd văzu că este în stare să-l identifice.

— Exact, dar mai e și antreprenor de pompe funebre. Omul acesta îți va place. Vino să dai mîna cu el.

— O, nu—nu! Cred că nu se ocupă și de îmbălsămare și de toate celelalte, numai el singur? Mi-ar fi peste putință să dau mîna cu un cioclu.

— De ce nu? Cred că ai fi mîndră să poți da mîna cu un chirurg celebru, chiar dacă se întoarce din sala de operații, unde a scos intestinele din abdomenul unui pacient.

Își dădu toată silința să fie tot atît de calmă, cît fusese în timpul după-amiezii.

— Da. Ai dreptate. Aș vrea — dragul meu, nici nu-ți închipui cît aș vrea să-mi fie simpatici aceeași oameni care-ți sînt simpatici ție. Vreau să cunosc și să văd oamenii, așa cum sînt în realitate.

— În cazul acesta să nu uiți niciodată că trebui să judeci oamenii așa cum îi judecă și restul lumii. Oamenii aceștia au calități. Știai că Percy Bresnahan este originar din acest oraș? Născut-crescut aici!

— Bresnahan?

— Da — nu știi — Președintele Societății Velvet Motor Company din Boston, Massachussets — cel care a creat Velvet Twelve — cea mai mare fabrică de automobile din Statul New England.

— Mi se pare că am auzit vorbindu-se de el.

— Sigur că ai auzit. Este de mai multe ori milionar. Ei bine, draga mea, Percy vine aici în fiecare vară, la pescuit și spune că dacă ar putea să se debaraseze de afaceri, ar prefera să-și petreacă viața mai curînd aici, decît la Boston sau New York, sau în oricare oraș din Uniune. El nu se sinchisește deloc de faptul că Chet este cioclu.

— Te rog! Voi încerca şi-mi voi da silinţă să-mi placă toată lumea. Eu voi fi raza de soare pentru această comunitate.

O conduse spre soţii Dawson.

Luke Dawson dădea bani cu împrumut pe ipotecă, era stăpînul unor vaste terenuri de parcelări, era un timid, îmbrăcat în haine boţite de culoare cenuşie-nedefinită şi avea nişte ochi bulbucaţi, în mijlocul obrazului livid. Soţia lui era o femeie cu faţa palidă, părul decolorat, glasul fără mlădieri şi atitudini fără nimic caracteristic. Era îmbrăcată într-o rochie verde, foarte scumpă, cu pasmanterie pe piept, cu copci de perle şi interstiţii între nasturi aşa că i se vedea spatele, purtînd-o însă ca şi cînd ar fi cumpărat-o de ocazie şi s-ar teme ca nu cumva să se pomenească faţă în faţă cu femeia care a purtat-o înaintea ei. Amîndoi erau timizi. „Profesorul" Edwin George Mott, directorul colegiului, un mandarin chinez, devenit tuciuriu la obraz, fu cel dintîi care întinse mîna spre doamna Carol şi-i ură bună venire.

După ce soţii Dawson şi domnul Mott declarară că „sînt încîntaţi de cunoştinţă" ei, se părea că nu ar mai avea nimic de spus, dar conversaţia continuă totuşi în mod automat.

— Vă place Gopher Praerie? ciripi doamna Lawson.

— O, sînt sigură că aici voi fi foarte fericită.

— Sînt foarte mulţi oameni cumsecade pe aici, declară doamna Dawson, uitîndu-se la domnul Mott, ca şi cînd ar fi vrut să-i ceară ajutorul social şi intelectual. Acesta începu, ca şi cînd ar fi ţinut o prelegere:

— Avem un grup de oameni distinşi. În ce mă priveşte, trebuie să vă spun că mie nu-mi place o anumită categorie de fermieri care s-au lăsat de agricultură şi au venit în oraş, ca să-şi petreacă restul zilelor ce le-au mai rămas, mai ales germanii. Acestora nu le place să plătească taxele şcolare. Nu le place să cheltuiască paraua. Dar restul sînt oameni foarte cumsecade. Ştiţi că Percy Bresnahan este originar din oraşul nostru. A făcut şcoala în vechea clădire pe care am avut-o aici.

— Da, am aflat asta.

— Exact. Omul acesta este un adevărat prinţ. Ultima dată cînd a fost aici, ne-am dus împreună la pescuit.

Soţii Dawson şi domnul Mott se legănau pe picioarele obosite şi se uitau la doamna Carol cu zîmbete rigide. Ea continuă să lege conversaţia împotmolită.

— Spune-mi, domnule Mott, ai încercat vreodată să pui în aplicare noile sisteme de educaţie? Cum ar fi de pildă metodele cu grădiniţele de copii sau sistemul Gary?

— A... da! Uite ce, doamnă, majoritatea acestor aşa zisi reformatori nu sînt decît nişte reclamagii. Eu nu cred decît în exerciţiul manual; cu toate acestea latina şi matematica vor rămîne temelia americanismului sănătos, indiferent de ce ar crede cei care se agită în jurul acestor chestiuni — probabil tricotatul sau lecţiile pentru dezvoltarea simţului auditiv, pe care le preconizează ei.

Soţii Dawson zîmbiră, mulţumiţi că li se oferise ocazia să asculte cuvintele unui savant. Carol aştepta să vină Kennicott în ajutorul ei. Restul invitaţilor aşteptau minunea, să se poată distra.

Venea la rînd Juanita Haydock, Rita Simons, doctorul Terry Gould şi tot grupul de oameni distinşi din Gopher Praerie. Fu condusă spre ei. Juanita se repezi în calea ei şi exclamă cu glasul ascuţit şi plin de emoţie.

— Este o adevărată plăcere să te ştim printre noi. Ne distrăm foarte bine aici — aveam serate, baluri şi tot ce pofteşti. Va trebui să intri şi dumneata în grupul celor de la Jolly Seventeen [1], Grupul acesta joacă bridge şi o dată pe lună ne întrunim la un banchet. Cred că joci şi dumneata, nu-i aşa?

— Nu... eu nu ştiu să joc.

— Serios? Bine, dar la St. Paul?

— Eu am fost toată viaţa un fel de şoarece de bibliotecă.

— În cazul acesta te vom învăţa. Jocul de bridge contribuie cu partea cea mai mare la plăcerea de a trăi.

Juanita luă o atitudine de superioritate şi se uită cu oarecare lipsă de respect la brîul de culoare aurie al lui Carol, pe care pînă acum îl admirase.

— Harry Haydock o întrebă foarte politicos?

— Crezi că vei reuşi să te împaci cu localitatea noastră, care este atît de mică?

---

[1] Şaptesprezece convivi veseli.

— Sînt convinsă că-mi va plăcea foarte mult.

— Vei găsi aici cei mai cumsecade oameni de pe pămînt. Afară de asta sînt foarte energici şi întreprinzători. Am avut pînă acuma nenumărate ocazii să mă mut la Minneapolis, dar nouă ne place orăşelul acesta. Este o localitate care progresează cu toată energia. Ştiai că Percy Bresnahan este originar din oraşul acesta?

Carol presimţea că prestigiul ei social suferă din cauză că le spusese fără înconjur că n-are habar de jocul de bridge. Îndemnată de irezistibila dorinţă de a-şi reciştiga situaţia pierdută, se întoarse spre doctorul Terry Gould, tînărul concurent al soţului ei. Îl privi cochetă, în timp ce-i spunea plină de entuziasm:

— Voi învăţa să joc bridge. Dar ceea ce prefer înainte de orice, este viaţa în aer liber. Crezi că am putea organiza o excursie cu bărcile, în timpul căreia să facem pescuit sau ceea ce preferaţi, şi pe urmă să luăm masa la iarbă verde?

— Nici vorbă, exclamă doctorul Gould cu entuziasm şi păru că se uită cu prea multă lăcomie la linia sinuoasă şi albă a umărului ei gol. Vă place pescuitul? Sportul acesta este slăbiciunea mea. Vă voi învăţa să jucaţi bridge. Vă place jocul de cărţi?

— La bezigue mă pricep destul de bine.

Ştia că bezigul este un joc de cărţi, sau poate un joc de altceva. Probabil de ruletă. Minciuna aceasta înseamnă însă un gest de triumf. Chipul drăgălaş şi rumen, de formă equină al doamnei Juanita, luă o expresie de îndoială. Harry se frecă la rădăcina nasului şi declară cu sfială:

— Bezigue? Acesta mi se pare că este un joc primejdios, de hazard?

Ceilalţi invitaţi se apropiară de ei şi Carol profită de ocazie, pentru a conduce conversaţia. Rîdea, părea flusturatică şi uşor provocătoare. Nu putea distinge ochii îndreptaţi asupra ei. În clipa aceasta erau întocmai ca spectatorii dintr-o sală de teatru, în faţa cărora ea îşi dădea toată silinţa să-şi joace cît mai bine rolul de inteligentă soţie a doctorului Kennicott:

— Viaţa în aer liber, despre care se vorbeşte atît de mult, aceasta este preferinţa mea. De aci înainte nu voi

mai citi nimic, decît pagina sportivă a ziarelor. Will a reuşit să mă convertească în timpul călătoriei noastre de nuntă, pe care am făcut-o în munţii Colorado. Erau o mulţime de turişti sfioşi care nu îndrăzneau să coboare din autobuzele cu care veniseră, aşa că m-am decis să joc rolul lui Annie Oakley, femeia vampir a Vestului Sălbatic, şi mi-am cumpărat o foarte frumoasă fustă scurtă de sub care mi-se vedeau picioarele şi am început să salt din culme în culme, întocmai ca o ciută; rochia mea a consternat pe toate doamnele puritane din Iowa. Probabil că veţi închipui că doctorul Kennicott a fost un fel de Nimrod, căci într-o bună zi l-am determinat să îmbrace B.V.D. şi să înoate în apele îngheţate ale unui rîu de munte.

Presimţea că cei din jurul ei se întrebau acum dacă n-ar fi cazul să se prefacă imediat consternaţi de cuvintele ei, dar era convinsă că Juanita Haydock se uită la ea cu admiraţie. Prin urmare continuă:

— Tare mi-e teamă că atitudinea mea va compromite reputaţia doctorului Kennicott... Spune, doctore Gould, soţul meu este un bun practician?

Concurentul lui Kennicott rămase cu gura căscată în faţa acestei insulte a eticii profesionale şi-i trebuiră cîteva secunde pentru a se putea reculege, ca să-i răspundă cu tot calmul monden:

— Să vă spun ceva, doamnă Kennicott, începu el şi se întoarse zîmbind spre colegul său, pentru a-i da să înţeleagă că orice ar spune acuma, îndemnat de dorinţa de a fi de spirit, cuvintele lui nu pot avea nici o legătură cu războiul medico-comercial dintre ei — Sînt anumiţi oameni în oraş care afirmă că doctorul Kennicott este un foarte bun diagnostician şi că se pricepe la prescrierea reţetelor, dar dă-mi voie să-ţi spun cu toată discreţia — şi te rog să nu-i pomeneşti nimica despre ce-ţi voi spune acuma — să nu te duci niciodată la el pentru o boală mai serioasă, decît cel mult cu o pandectomie a urechii stîngi, sau un strabism cardiographic.

Afară de Kennicott, nici unul dintre cei de faţă nu cunoştea exact semnificaţia acestor cuvinte, dar totuşi începură să rîdă în hohote şi invitaţii lui Sam Clark luară atitudinea obişnuită a cheflilor cu aspecte de fantome,

îngrămădiți în cîte o speluncă în timp de noapte și înconjurați de strălucirea îndoielnică a mătăsurilor, a eleganței, a cristalurilor și a cupelor de șampanie, golite de ducesele improvizate. Carol băgă de seamă că domnul Edwin Mott și soții Dawson, cei cu fețele livide, nu păreau de loc hipnotizați. Se uitau la cei din jurul lor ca și cînd ar fi fost preocupați de gîndul dacă e cazul să-și manifeste nemulțumirea față de ce se petrece în jurul lor. Se întoarse deci spre ei:

— Dar să vă spun limpede: știu că există cineva între dumneavoastră, cu care nu aș îndrăzni să fac excursii în munții Colorado. Uite, domnul Dawson de colo! Sînt convinsă că este un crai fără pereche. Cînd i-am fost prezentată, m-a strîns cu înțeles de mînă și m-a scuturat grozav.

— Ha-ha-ha-ha!

Toți cei de față începură să aplaude. Domnul Dawson surîse fericit. I se spusese pînă acum în toate felurile: rechin și cămătar, zgîrîie brînză și harpagon, dar n-auzise încă pe nimeni spunînd despre el că ar fi crai.

— E un stricat, doamnă Dawson, nu este așa? Eu cred că ar fi cazul să-l ții din scurt sau cînd pleci de acasă, să-l pui sub cheie.

— De, nu știu nici cu ce să zic, dar cred că ar fi bine să-ți urmez sfatul, răspunse doamna Dawson și obrajii ei livizi se rumeniră puțin.

Timp de un sfert de ceas doamna Carol continuă același ton. Spunea că are de gînd să monteze o operetă la modă, că preferă o cafea cu frișcă, unui biftec în sînge, își exprimă speranța că doctorul Kennicott nu va înceta să facă și de aici înainte curte femeilor frumoase, și mai spuse că are o pereche de ciorapi din fir de aur. Invitații ar fi fost dispuși s-o mai asculte, dar cu totul pe neașteptate se simți incapabilă să mai continue. Se refugie într-un fotoliu care era dincolo de grupul adunat în jurul lui San Clark. Zîmbetele silite se șterseră de pe fețele celor care luaseră atitudini solemne, pentru a colabora la înveselirea acestei serate, și începură să se privească din nou, în speranța că poate va mai interveni ceva care să-i distreze, deși nu credeau că ar mai putea să vină.

Carol stătu liniştită şi ascultă. După cîte se vedea, noţiunea de conversaţie era cu totul necunoscută la Gopher Praerie. Chiar la serata aceasta, care întrunise tineretul cel mai elegant, cercul de elită al vînătorilor, intelectualilor oraşului şi grupul finanţei sănătoase, pe chipurile lor nu se reflecta cu nimic mai multă veselie, decît dacă ar fi venit la privegherea unui mort.

Juanita Haydock, cu glasul ei strident ca un ferăstrău, vorbea continu, dar mai mult şi aproape fără excepţie despre oameni pe care-i cunoştea: zvonul că Raymie Wutherspoon îşi va comanda o pereche de ghete de lac cu carîmbii cenuşii şi cu nasturi; despre reumatismul lui Champ Perry; despre starea în care se găseşte Guy Pollock, care se îmbolnăvise de gripă, şi despre nebunia lui Jim Howland, care ţinea numaidecît să-şi vopsească răzlogii de la gardul grădinii, într-o culoare pal trandafirie.

Sam Clark vorbea cu doamna Carol despre automobile, dar nu-şi uita nici de datoriile lui de stăpîn al casei. În timp ce vorbea, sprîncenele îi jucau pe frunte, cînd în sus, cînd în jos. Apoi se întrerupse în timpul conversaţiei:

— Mi se pare că va trebui să mai văd şi de invitaţii mei. Ce zici, să mă duc să-i scutur puţin? întrebă el, adresîndu-se doamnei Clark şi se repezi spre mijlocul camerei, strigînd: Ce-ar fi să ne producem cu cîte ceva, oameni buni?

— Foarte bine, foarte bine, încuviinţă Juanita.

— Ascultă, David; spune-ne anecdota cu norvegianul care vrea să prindă găina.

— Mai începe vorbă; asta este o anecdotă foarte bună. Haide, Dave, dă-i drumul, strigă Chet Dashaway.

Domnul Dave Dyr se execută.

Fiecare dintre invitaţi începuiă să mişte din buze, repetînd rolul pe care trebuiau să-l debiteze, imediat ce vor fi solicitaţi:

— Ella, haide, declamă-ne minunata baladă, Frumoasa mea de Altădată, o rugă Sam.

Domnişoara Ella Stowbody, fata nemăritată a proprietarului Templului în stil ionic, îşi frecă palmele tăbăcite şi se roşi la faţă:

— Vă rog, cred că nu aveţi de gînd să suportaţi din nou această veche baladă pe care aţi auzit-o de atîtea ori.

— Dimpotrivă, te rugăm; mai începe vorbă, o îndemnă Sam.

— Astă seară nu sînt tocmai în voe

— Lasă, nu mai face goange; repede!

Sam se întoarse spre doamna Carol, ca să-i rexplice:

— Domnișoara Ella este vedeta noastră la declamație. A urmat un curs special. A studiat canto, retorica, arta dramatică și stenografia, timp de un an de zile, în orașul Milwaukee.

Domnișoara Stowbody începu să declame, iar cînd auditoriul o bisă, începu un poem optimist, despre valoarea zîmbetelor.

Se mai produseră patru-inși dintre invitați: unul debită o anecdotă cu evreii, unul o anecdotă cu un irlandez, o anecdotă pentru copii și parodia discursului funebru, ținut la înmormîntarea lui Marc Antoniu, spusă de Nat Hicks.

În timpul iernii care urmă după această serată, doamna Carol trebui să înghită de șapte ori la rînd anecdota lui Dave Dyer despre norvegianul care vrea să prindă o găină, de nouă ori Frumoasa mea de Altădată, de două ori anecdota cu evreii și parodia funebră; dar în timpul acestei serate doamna Carol se prefăcu entuziasmată din cauză că dorea din toată inima să se simtă bine și să treacă drept naivă. La sfîrșitul producției era tot atît de decepționată ca toți ceilalți, mai ales că după ce terminaseră, serata începu să recadă imediat în starea de comă de la început.

Renunțară să se mai prefacă exuberanți și începută să vorbească fiecare cum îi era felul și cum erau obișnuiți să vorbească la ei acasă sau în prăvăliile pe care le aveau.

Femeile se grupară la o parte, fără să se mai amestece între bărbați, cum se părea că ar fi avut intenția să procedeze chiar de la începutul seratei. Femeile se retraseră din jurul ei și Carol rămase în mijlocul unui grup de matroane care vorbeau tot timpul despre copii, despre boli și despre bucătărese, tema conversațiilor lor de fiecare zi. Se simțea nemulțumită. Din fața ochilor i se șterse viziunea pe care și-o făcuse despre ea însăși, în mijlocul unui salon, în calitate de tînără căsătorită, discutînd înfierbîntată cu un grup de bărbați inteligenți. Pentru

o clipă apatia fu luminată de întrebarea pe care şi-o puse în legătură cu conversaţia încinsă între bărbaţii îngrămădiţi în colţul rămas liber, între pian şi gramofon : despre ce vor fi vorbind ? Au reuşit oare să evadeze din mijlocul preocupărilor de ţaţe ale soţiilor lor, pentru a intra în lumea abstracţiunilor şi afacerilor ?

Încercă să fie cît se poate de reverenţioasă faţă de doamna Dawson, cînd se întoarse spre ea şi-i spuse zîmbind :

— Nu vreau ca soţul meu să dezerteze de la datoriile conjugale, atît de repede ; mă duc să-l trag puţin de urechi, şi se ridică de pe scaun, prosternîndu-se în faţa ei întocmai ca o fetiţă.

Se gîndi la propria ei atitudine şi fu mulţumită că a reuşit să se transpună în această postură de sentimentalitate. Se îndreptă deci mîndră spre cealaltă parte a salonului şi fără să mai ţină seamă de ce vor zice spectatorii care se uitau la ea, se cocoţă pe braţul fotoliului în care se aşezase soţul ei.

Kennicott vorbea cu Sam Clark, Luke Dawson, Jack Elder despre cheresteaua mecanică, despre Chet Dasaway, Dave Dyer, Harry Haydock şi Ezra Stowbody, preşedintele băncii ionice.

Ezra Stowbody era un troglodit. Venise la Gopher Praerie în anul 1865. Era o pasăre de pradă foarte caracteristică — cu un nas coroiat ca ciocul de vultur, o gură mare ca de broască ţestoasă, cu sprîncenele groase, obrazul roşu ca sîngele, cu părul alb răvăşit şi privirile pline de dispreţ. De treizeci de ani trăia într-o continuă nemulţumire, din cauza schimbărilor sociale. Acum trei decenii doctorul Westlakem avocatul Flickerbaugh şi pastorul Merriman Peedy, de la biserica evanghelică, împreună cu el însuşi, erau arbitrii situaţiei. Situaţia era exact aşa cum trebuia să fie : artele frumoase (medicina, legislaţia, religia şi finanţele) erau recunoscute drept ocupaţii aristocratice ; patru yankei care discutau democratic, dar în acelaşi timp îi şi stăpîneau pe cei din Ohio şi Illinois, precum şi pe toţi scandinavii şi germanii care avuseseră naivitatea să-i urmeze. Astăzi însă Westlake era bătrîn şi pe cale să renunţe la cabinetul său, avocatul Flickerbaugh pierduse o mare parte din clientele care trecuse la

alți legiști mai energici și mai tineri; pastorul — nu reverendul — Peedy era mort; și în epoca aceasta afurisită a automobilismului, nimeni nu mai stătea cu gura căscată cînd îl vedea pe Ezra trecînd cu trăsura lui la care erau înhămați doi armăsari ce mîncau jăratic. Orașul devenise tot atît de eterogen ca și Chicago. Magazinele erau ale norvegienilor și ale germanilor. Conducătorii sociali nu erau decît negustori de rînd. Vînzarea cuielor era o meserie pe care lumea o considera tot atît de sacră ca și oficiul de bancher. Parveniții aceștia — cum era Clark și Haydock — nu aveau nici o demnitate. În politică rămăseseră conservatori și cumpătați, dar toată ziua discutau despre automobile și arme fără zgomot, și numai Dumnezeu știe ce alte prostii. Domnul Stowbody se simțea străin între ei. Iară casa lui, construită din cărămidă roșie și cu mansarde, era și astăzi cea mai impunătoare clădire din oraș, și-i mai atribuia și astăzi calitatea de castelan și stăpîn, care apare din cînd în cînd în mijlocul tinerei generații pe care o privește cu ochi reci ca de gheață și o face să-și aducă aminte, că, fără banca lui, negoțul tîmpit pe care-l învîrtesc ei nu face două parale.

În clipa cînd doamna Carol sfidă bunacuviință cu gestul ei, așezîndu-se pe brațul fotoliului între bărbați, domnul Stowbody tocmai se adresa domnului Dawson:

— Ascultă, Luke, cînd s-a stabilit Biggins pentru prima dată în colonia Winnebago? Nu cumva asta s-a întîmplat în anul 1879?

— Da de unde! răspunse domnul Dawson, care părea indignat. A venit din Vermont în anul 1867 — adică nu, în 1868, așa mi se pare, și a luat un lot pe Rum River, ceva mai sus de Anoka.

— Nu-i adevărat, zbieră domnul Stowbody. S-a stabilit pentru prima dată în regiunea Blue Earth, atît el cît și tatăl său.

— Despre ce este vorba? întrebă Carol pe Kennicott.

— Vor să știe, dacă bătrînul Biggins a avut un cîine setter sau un Llewellyn. Toată seara s-au certat pe tema aceasta.

Dave Dyer îi întrerupse, ca să le spună ultimele noutăți:

— Nu v-am spus că acum două zile Clara Higgins a fost în oraș? A cumpărat o buiotă, dar una destul de scumpă — doi dolari și treizeci de cenți.

— Ieee! rînji domnul Stowbody. Firește! Este și ea exact ca bunicul ei. N-a pus niciodată preț pe bani. Doi dolari douăzeci-treizeci, spui? — doi dolari și treizeci de cenți pentru o buiotă de încălzit apa! Ca să-și încălzească patul, cînd o cărămidă fierbinte, învelită într-o flanelă veche, ar putea să-i facă aceeași slujbă.

— Cum o duce domnișoara Ella cu amigdalele, domnule Stowbody? întrebă Chet Dashaway și căscă.

În timp ce domnul Stowbody îi făcu o descriere sumară și fizică a amigdalelor fiicei sale, doamna Carol se gîndi:

„O fi cu adevărat atît de interesant felul în care o duce Ella cu amigdalele și cu esofagul? Oare nu i-aș putea determina să se gîndească și la alte chestiuni, în afară de nimicurile acestea personale? Ia să încerc, chiar cu riscul de a mi-i face dușmani"

— Spune, domnule Stowbody, mișcările muncitorești în partea aceasta nu au fost tocmai primejdioase, nu este așa? întrebă ea cu inocență.

— Nu doamnă, slavă Domnului, de asta am scăpat, afară de nemulțumirile pe care ni le pricinuiesc servitoarele și argații de care avem nevoie la ferme. Dar avem destule supărări cu fermierii străini; dacă nu deschizi bine ochii, suedezii aceștia sînt gata să devină în orice clipă socialiști, comuniști sau mai știu eu ce. Bineînțeles, dacă se întîmplă să aibă ceva avere ipotecată, nu e tocmai greu să-i faci să-și bage mințile în cap. Îi chem pur și simplu la mine la bancă și le spun cîteva cuvinte. Nu am nimica împotrivă să-i știu că sînt democrați, dar nu vreau să am socialiști prin apropiere. Mulțumesc lui Dumnezeu, aici n-am avut tulburări muncitorești din acelea de care se pomenesc în orașe. Pînă și Jack Elder merge foarte bine cu fabrica lui de cherestea, nu-i așa Jack?

— Sigur că da. În fabrica mea nu am nevoie de prea mulți specialiști, ori se știe că, în majoritatea cazurilor,

specialiștii aceștia sînt cam sărițí; încep cu sporirea salariilor și tot ei sînt autorii tulburărilor — din cauză că citesc literatura anarhistă și ziarele sindicaliste.

— Prin urmare, dumneata nu ești de acord cu sindicatele muncitorești? întrebă doamna Carol pe Jack Elder.

— Eu? Cum o să fiu de acord? Uite ce: eu sînt de acord să stau de vorbă cu lucrătorii mei, dacă au vreo plîngere — cu toate că nu prea înțeleg ce i-a apucat și pe lucrătorii aceștia de un timp încoace — și cînd slujba pe care o au nu le mai convine. Dar, cu toate acestea, cînd se întîmplă să vină la mine și să-mi vorbească pe față, cum se cade între bărbați, sînt gata să stau de vorbă cu ei. Dar nu vreau să aud de tipi care să se amestece între mine și lucrătorii mei, ca așa-zișii delegați ambulanți sau cum le mai zice acestor lichele care se îmbogățesc pe pielea muncitorimii ignorante. Nu admit pentru nimic în lume ca astfel de tipi să vină la mine și să-mi dicteze cum trebuie să-mi conduc afacerile.

Domnul Elder păru că se înfierbîntă și devine patriot beligerant:

— Eu sînt pentru libertate și pentru drepturile garantate de constituție. Dacă se întîmplă ca vreunui lucrător să nu-i placă dugheana mea, n-are decît să-și adune boarfele și să plece. Tot așa, dacă se întîmplă ca mie să nu-mi placă ochii lui. Asta-i marfa... Eu, să-ți spun drept, nu prea înțeleg ce înseamnă frămîntarea asta de pomană cu rapoartele guvernamentale, cu scara de salarii și toate celelalte prostii cu care oamenii aceștia încearcă să complice problema situației muncitorești, cînd totul este atît de simplu. Înțeleg că le convine salariul pe care eu îl plătesc sau, dacă nu le convine, pleacă. Nimic mai simplu decît asta.

— Ce părere aveți despre participarea la beneficii? îndrăzni Carol să-l întrebe.

Domnul Elder îi dete un răspuns răsunător, în timp ce bărbații din jurul lor dădeau solemn din cap, ritmic și la unison, întocmai ca jucăriile flexibile expuse într-o vitrină: mandarinii caraghioși, judecătorii, rațele și pa-

ţele care încep să tremure cînd se deschide uşa şi se face curent:

— Toată problema aceasta de participare la beneficii, de educaţie publică, asigurări sociale şi pensii pentru bătrîneţe, nu este altceva decît simplă aiureală. Ea contribuie cel mult la slăbirea independenţei muncitorului — şi la risipirea cîştigului său. Toţi gînditorii aceştia care nu s-au spălat încă după urechi, sufragetele şi toţi ceilalţi inovatori cărora Dumnezeu ştie cum le mai zice, vor să dea lecţii oamenilor de afaceri cum trebuie să-şi conducă întreprinderile; la aceştia se mai adaugă şi o sumă de profesori de la colegii care nu sînt cu nimic mai buni decît ceilalţi şi toată frămîntarea lor nu este altceva decît socialism deghizat. Este deci datoria mea în calitate de producător să mă împotrivesc pînă la ultima răsuflare la toate aceste atacuri ce se dau împotriva industriei americane. Da — domnule!

Domnul Elder se şterse pe frunte. Dave Dyer adăugă:

— Sigur, mai încape vorbă! Ar trebui ca pe toţi aceşti agitatori să-i spînzure, unul după altul, şi cu asta totul s-ar termina dintr-o dată. Nu eşti de aceeaşi părere, doctore?

— Mai încape vorbă, cum să nu fiu, răspunse Kennicott.

După ce reuşiră să scape de amestecul doamnei Carol, începură să discute, dacă judecătoria de pace va condamna pe beţivul acela înveterat la zece sau douăsprezece zile de închisoare. Era o problemă despre care nimeni nu putea încă vorbi în mod tranşant. Pe urmă Dave Dyer începu să le povestească păţaniile lui din timpul excursiei pe care o făcuse de curînd:

— Da, dragii mei. Am profitat de această excursie. Timp de o săptămînă am cutreierat drumurile prin New Wurttemberg. Asta înseamnă patruzeci şi trei... Stai să văd: pînă la Belldale sînt şaptesprezece mile şi cam vreo şase şi trei sferturi, hai să zicem şapte, pînă la Torgenquist, iar de aci sînt nouăsprezece mile bune pînă la New Wurttemberg; va să zică — şaptesprezece cu şapte şi cu nouăsprezece, asta face... stai să văd — şaptesprezece cu şapte, fac douăzeci şi patru şi cu nouăsprezece, hai să zicem douăzeci, fac patruzeci şi patru de mile.

Am plecat pe la şapte şi un sfert, poate chiar şapte douăzeci, căci a trebuit să umplem radiatorul, şi am pornit la drum foarte veseli...

În sfîrşit, domnul Dyer, pentru motive şi scopuri pe care toată lumea le considera justificate, reuşise să ajungă la New Wurttemberg.

O dată — o singură dată — luară act şi de prezenţa doamnei Carol, o străină pe care nimeni nu o dorea. Chet Dashaway se plecă spre vecinul său şi-l întrebă cu glasul sugrumat de astmă:

— Ascultă, ai citit foiletonul Două mai puţin din seria cu poveşti extraordinare publicată zilele acestea? Foarte bună! Pe cinstea mea, tipul care a scris-o se pricepe să întrebuinţeze dialectul de periferie.

Cei din apropierea lor încercară să dovedească şi ei că au cultură literară. Harry Haydock declară dintr-o răsuflare.

— Juanita este o pasionată cititoare de nuvele alese, cum e de pildă Printre Magnolii, de una care iscăleşte Sara Hetwiggin Butts, şi Călăreţii de la Ferma fără Teamă. Acestea sînt cărţi, nu glumă. Cît despre mine, adăugă el şi privi în jurul lui cu un aer grav, ca şi cînd ar fi fost convins că e peste putinţă ca un erou de roman să se fi găsit în situaţii atît de grave, eu sînt atît de ocupat, încît nu-mi mai rămîne timp de citit.

— Eu nu citesc niciodată nimic ce nu poate fi controlat că este strictul adevăr, declară Sam Clark.

Astfel se termină partea literară a conversaţiei lor şi timp de şapte minute, Jack Elder le descrise motivele care-l determină să creadă că e mult mai uşor să prinzi ştiucă pe ţărmul de apus, decît pe cel de răsărit al lacului Minniemashie — deşi era adevărat că pe ţărmul de răsărit Nat Hicks prinsese o ştiucă de dimensiuni impresionante.

Şi conversaţia în felul acesta continuă. Dar continuă, de părea că nu se isprăveşte. Glasurile sunau monoton, răguşite şi emfatice. Erau glasuri cu inflexiuni de pompoasă violenţă, ca a bărbaţilor în compartimentele de fumat ale trenurilor Pullman. Carol nu se simţea deloc plictisită de monotonia lor, ci mai curînd terorizată: „oamenii aceştia vor încerca să fie amabili faţă de mine,

din cauză că soţul meu face parte din gruparea lor. Dar Doamne fereşte ce s-ar întîmpla dacă aş fi o femeie cu totul străină"

Zîmbea tot atît de impenetrabil şi continuu, ca o figurină de fildeş, stătea nemişcată, eviţînd să se gîndească la ceva şi privind în largul salonului şi al holului, ca să constate că interioarele acestea cu aspect de prosperitate comercială erau cu totul lipsite de imaginaţie.

— Frumoasă casă, nu-i aşa? declară Kennicott. Acesta este felul în care cred eu că trebuie să fie mobilată o casă. Cît mai modern...

Politicoasă, începu să examineze duşumelele ulerioase, scara din lemn de stejar, căminul ale cărui dale cafenii îţi făceau impresia că sînt din linoleu, vasele de sticlă şlefuită, aşezate pe şervetele croşetate, rafturile ostile şi închise ale bibliotecii pe jumătate pline cu broşurile romanelor populare şi operele, care păreau că n-au fost niciodată citite, ale lui Dickens, Kipling, O. Henry şi Elbert Hubbart.

Pe urmă îşi dădu seama că nici bîrfelile mărunte şi personale nu mai puteau interesa pe aceşti conviví. Atmosfera camerei era încărcată de reticenţe şi de sfială, ca de o ceaţă grea. Oamenii tuşeau, ca să-şi dreagă glasul, şi încercau să-şi stăpînească pe ascuns căscatul. Bărbaţii îşi aşezau manşetele, iar femeile încercau să-şi prindă mai bine pieptenii care le scăpau din păr.

Puţin după aceea se auzi un zgomot şi toate privirile se aprinseră pline de nădejdi; o uşă se închise undeva şi răzbi miros puternic de cafea, în timp ce glasul tunător al lui Dyer anunţă:

— Mîncărica!

Începură să vorbească mai animaţi. Aveau în sfîrşit la ce să se gîndească. Scăpaseră de ei înşişi. Se repeziră la mîncare — sandwişuri cu friptură de pui, prăjituri cu smeură şi îngheţată de la cofetărie. Veselia continuă, chiar după ce se isprăvi mîncarea. Acuma se puteau duce acasă cînd pofteau, căci nimic nu-i mai reţinea, şi puteau să se culce tihniţi.

Plecară, după un fîşîit de paltoane pe care le îmbrăcau, de fularuri care foşneau şi petrecuţi de saluturi.

Carol şi Kennicott se întoarseră pe jos pînă acasă.

— Cum ţi s-au părut? întrebă el.

— Au fost foarte drăguţi cu mine.

— Hîm... ascultă Carrie... Ar trebui să fii cu cea mai mare atenţie, ca să nu sperii oamenii cu vorbele pe care le întrebuinţezi. De pildă cum a fost cazul cînd le spuneai despre ciorapii din fir de aur şi de gleznele pe care le arătai profesorilor şi toate celelalte. Pe urmă, cu glasul cel mai blînd: I-ai făcut să se distreze foarte bine, dar eu, dacă aş fi fost în locul tău, aş procea cu mai multă băgare de seamă. Juanita Haydock e o viperă cum nu se mai găseşte. Aşa că nu-i da ocazia să te vorbească de rău.

— Toate silinţele pe care mi le-am dat au fost numai ca să-i înveselesc. Crezi că am făcut o greşeală cu felul în care m-am purtat?

— Nu, nu, draga mea. N-am vrut să spun asta. Uite ce... Evită să vorbeşti despre picioare şi lucruri care ar putea să li se pară imorale. Tu ai fost singura care erai mai veselă. Oamenii aceştia sînt cam învechiţi.

Rămase tăcută şi înspăimîntată la gîndul că cei care o auziseră vorbind poate o vor critica şi vor rîde de ea.

— Te rog, nu fii mîhnită din cauza asta, încercă el s-o îmbuneze.

— Nu răspunse ea.

— Ei comedie, îmi pare rău că am început să-ţi vorbesc despre aşa ceva. Intenţia mea era ca... Dar să ştiţi că toţi erau nebuni după tine. Sam îmi spunea: „Femeiuşca asta a ta este cea mai drăguţă fiinţă care s-a pomenit pînă acuma în oraşul nostru" — cît despre mama Dawson, despre asta nu ţi-aş putea spune dacă-i placi sau nu, căci este atît de acră, dar mi-a declarat: „Soţia dumitale este atît de vioaie şi de strălucitoare, încît m-a dezmoţit şi pe mine".

Doamnei Carol îi plăcea să fie lăudată, parfumul şi savoarea laudei îi erau bine venite, dar în clipa asta era atît de profund mîhnită, încît nu-i mai puteau face plăcere.

— Te rog; haide, fii veselă!

Îi spusese cuvintele acestea cu buzele, cu umărul care se plecase spre ea, cu braţul care-i cuprinsese mijlocul, în clipa cînd se opriră pe terasa casei lor.

— Pe tine te-ar supăra, dragă Will, dacă oamenii aceştia şi-ar închipui despre tine că sînt o caraghioasă?

— Pe mine? Ascultă dragă, mi-ar fi cu totul indiferent, chiar dacă lumea întreagă ar spune despre tine că eşti cutare sau cutare. Tu eşti... tu pentru mine eşti sufletul şi viaţa mea.

Prin întuneric statura lui părea o siluetă tulbure, tot la fel de neclintită ca un colţ de stîncă. Întinse mîna şi-l apucă de mîneca hainei spunîndu-i :

— Sînt mulţumită ! Este o senzaţie plăcută să ştii că cineva are nevoie de tine. Va trebui să-mi treci cu vederea lipsa de seriozitate. Tu eşti tot ce mi-a mai rămas.

O luă în braţe şi o duse în casă şi, în timpul acesta, cu amîndouă braţele petrecute în jurul gîtului soţului ei, uită cu totul de Strada Mare.

CAPITOLUL V

— Ziua de astăzi o vom petrece la vînătoare. Aş vrea să te duc să vezi împrejurimile, declară Kennicott în timpul mesei. Mi-ar fi plăcut să plecăm cu automobilul — ca să-l vezi cum trage, de cînd i-am schimbat un piston. Dar va fi mai bine să plecăm cu trăsura, căci în felul acesta vom putea trece şi peste cîmpuri. Acum nu se prea găsesc dropii, dar cu toate acestea s-ar putea să dăm peste un stol.

Începu să se ocupe îndelung de echipamentul de vînătoare. Scoase bocancii şi le examină carîmbii lungi, ca să se convingă dacă nu au vreo gaură. Pe urmă începu să-şi numere cu toată atenţia cartuşele pe care le avea şi vorbi despre calităţile prafului de puşcă fără fum. Scoase din tocul ei de piele arma cea nouă, fără cocoaşe pe care o avea şi o făcu să se uite pe gaura celor două ţevi, ca să se convingă ce curată este pe dinăuntru şi că nu se vede nici o urmă de rugină.

Lumea aceasta de vînători, de excursii şi nopţi petrecute sub pînză de cort, de pescuit cu tot echipamentul ei, era ceva cu totul străin pentru ea şi, în entuziasmul so-

ţului ei, i se păru că descoperă un sentiment creator şi plin de îndemn. La rîndul ei examină şi ea patul puştii din lemn lustruit şi capătul de lîngă umăr făcut din cauciuc. Cartuşele cu capsă de alamă şi cilindrele de carton verde, pe care erau imprimate hieroglife, i se părură reci şi destul de grele cînd le luă în mînă.

Kennicott se îmbrăcase într-un surtuc de vînătoare din pînză cafenie, pe partea dinăuntru cu buzunare uriaşe, pantaloni de catifea tociţi, cu nişte genunchi cît baniţa; în picioare avea nişte bocanci scîlciaţi şi jupuiţiţi, iar pe cap o pălărie ca pentru sperietoare de ciori. În costumul acesta se simţea mai bărbat ca de obicei. Se urcară împreună în cabrioleta pe care o închiriaseră şi, după ce-şi aşezară echipamentuşl şi coşul cu provizii în partea dinapoi, se uitară unul la altul şi-şi spuseseră că e o zi splendidă.

Kennicott împrumutase de la Jack Elder cîinele cel alb cu pete cafenii şi coada albă ca argintul pe care o învîrtea mereu, făcînd-o să sclipească în lumina soarelui. Cînd să plece, cîinele începu să latre şi să joace prin faţa cailor, pînă cînd Kennicott îl luă în cabrioletă; aici se aşează la picioarele doamnei Carol întinzînd din cînd în cînd gîtul, ca să latre după toţi cîinii fermelor pe lîngă care treceau.

Caii mergeau la trap pe drumul bătucit şi prăfuit, într-o răpăială ritmică de copite; Ho-ha-ha! Ho-ha-ha! Era devreme şi dimineaţa părea răcoroasă; aerul era aspru şi le şuiera uşor pe lîngă urechi, iar pe ierburile şi copacii din marginea drumului strălucea bruma. Cînd soarele se mai încălzi şi transformă peisajul într-un aşternut de culoarea aurului, se abătură din drumul mare şi, trecînd viamiţa de răslogi a unui fermier, ieşiră în cîmp, unde cabrioleta începu să salte peste muşuroaiele de pămînt. După ce intrară într-o viroagă a preeriei, pierdură cu totul din vedere drumul pe care veniseră. În jurul lor vibra acum aerul călduţ şi tăcerea. În ierburile uscate ale miriştilor se auzea ţîrîit de greieri, iar pe deasupra cabrioletei săgetau musculiţe lucitoare. Aerul era plin de ţîrîitul vietăţilor nevăzute. Pe sub cer, pe deasupra lor, se roteau corbi care treceau croncănind şi zvonul vesel din jurul lor nu mai contenea.

Îi dădură drumul cîinelui şi, după ce săltă cîtva timp în jurul cabrioletei, începu să alerge cînd înaintea, cînd înapoia lor, cu capul plecat, adulmecînd pămîntul.

— Ferma aceasta este a lui Pete Rustad şi mi-a spus că săptămîna trecută a văzut un stol mai mic, în parcela patruzeci, din partea de apus. Cred că totuşi vom reuşi să ne distrăm destul de bine, declară Kennicott şi începu să rîdă mulţumit.

Carol urmărea cîinele care se oprise şi stătea la pîndă, respirînd şuierător, de cîte ori i se părea că a descoperit ceva. Nu se simţea deloc îndemnată să ucidă păsări, dar ar fi vrut să facă şi ea parte din lumea lui Kennicott.

Cîinele se opri cu totul pe neaşteptate şi ridică o labă în aer.

— Ia te uită, mi se pare că a descoperit ceva. Haide, zise Kennicott.

Coborî din cabrioletă, şi după ce legă hăţurile de cutioara în care era înfiptă codorîştea biciului, o ridică şi pe ea în braţe şi întinse mîna după armă; băgă două cartuşe în ţeavă şi se apropie cu toată băgarea de seamă de cîinele care stătea la pîndă; Carol se luă după el, umblînd în vîrful picioarelor. Cîinele porni încet înainte, vîrgălind din coadă şi mergînd mai mult tîrîş prin mirişte. Carol se simţea emoţionată. Aştepta ca din clipă în clipă să vadă un stol de păsări uriaşe repezindu-se în sus. Simţi că o ustură ochii din cauza atenţiei încordate cu care privea împrejurul ei. Merseră după cîine aproape o jumătate kilometru, întorcîndu-se pe loc, abătîndu-se la stînga sau la dreapta; trecură muchea a două dealuri şi intrară într-o rîpă înecată de ierburi şi rădăcini, ca apoi să treacă printre firele de sîrmă ghimpată ale unei îngrădituri. Mersul era destul de anevoios pentru picioarele ei obişnuite cu umbletul pe trotuarele oraşului. Pămîntul era plin de muşuroaie şi de gropi, mirişteа era numai ţepi, ierburi încurcate şi vrejuri de lucernă cosită, care se întindeau în calea lor ca nişte cuie. Înainta din greu prin gropile muiate de umezeală.

Îl auzi pe Kennicott strigînd:

— Ia te uită!

Din mijlocul mirişteі se ridicară trei păsări cenuşii. Erau rotunde, greoaie, întocmai ca nişte bondari giganţi. Kennicott duse arma la umăr, ridicînd încet ţevile. Ea se

simţea impresionată. De ce nu trage? Păsările aveau să dispară. Pe urmă auzi un pocnet şi încă unul şi două dintre zburătoarele care se ridicaseră din mirişte se dădură peste cap şi căzură grele, răbufnind în pământ.

Cînd se apropiară şi le ridicară să i le arate, Caorl nu avu deloc senzaţia sîngelui. Bulgărele acesta de fulgi mătăsoşi păreau atît de pufoase şi de intacte, încît ar fi fost peste putinţă să crezi că sînt moarte. Văzu pe soţul ei că le face mototol şi le bagă în buzunarul dinăuntru al hainei, după care se întoarseră împreună spre cabrioletă.

Toată dimineaţa nu mai găsiră nici o urmă de dropii.

Către amiază intrară cu cabrioleta în curtea primei ferme pe care o întîlniră în cale, un fel de sătuleţ particular, cu o casă spoită în alb, care în partea dinapoi avea o prispă joasă şi foarte murdară; ceva mai încolo se vedea o şură vopsită în roşu şi vărgată cu alb; o magazie de cărămidă, un şopron care fusese transformat în garaj pentru un Ford, un grajd nespoit în care ţineau vaca, un coteţ de găini, cocina pentru porci, cămările şi coşarul, pe urmă scheletul de fier galvanizat al unei mori de vînt. Pămîntul din faţa intrării în casă era argilă bătută; în curte nu erau nici copaci, nici iarbă şi nici pajişte care să-ţi înveselească privirea, dar în toate părţile se aflau acareturi de plugărie, grupe ruginite şi roţi scoase de la maşini agricole. În ţarcul unde ţineau porcii pe pămîntul bătătorit se vedeau urme de picioare, parcă ar fi fost lăsate în lavă fierbinte. Uşile casei erau pătate pe lîngă clanţe de mîinile nespălate care le deschiseseră; canaturile erau mucede din cauza umezelii ploilor, iar copilul care se uita la ei pe fereastra de la bucătărie, avea obrazul murdar. Dar dincolo de şură se vedea un strat de geranii; suflul care venea din largul preeriei era numai lumină de soare care tremura, iar aripile de metal lucitor ale morii de vînt se învîrteau susurînd vesel; un cal necheza prin apropiere şi se auzi trîmbiţatul unui cocoş, iar pe sub streaşina şurii săgetau vrăbiile, intrînd şi ieşind din grajdul vecin.

Din casă se arătă o femeie firavă, cu părul vineţiu. Vorbea un dialect suedez — care nu avea nimic monoton, ca limba engleză, ci dimpotrivă, era melodic şi părea să aibă accente lirice.

— Pete spune, domnule doctor, că ați fi ieșit foarte de vreme la vînat. Îmi pare bine c-ați venit la noi. Aceasta este soția dumitale? Ooo, tocmai aseară spuneam că ne-ar face plăcere să o vedem cît mai curînd. Ia te uită, cît este de drăguță. (Doamna Rustad părea că nu-și mai găsește locul de mulțumită ce era). Bun, bun; hai să zicem că regiunea aceasta vă va plăcea. Nu vrei să stai cu noi la cină, doctore;?

— Nu, mulțumesc, dar tocmai mă gîndeam că poate vom găsi la dumneata un pahar de lapte, răspunse Kennicott.

— Mai încape vorbă, cum să nu găsiți. Așteptați o clipă, să dau o fugă pînă la cămară.

Femeia se repezi în fugă la clădirea mică și roșie ce se vedea dincolo de moara de vînt; se întoarse numai decît cu un șuștar de lapte din care doamna Carol își umplu termosul. După ce ieșiră din curtea fermei, Carol exclamă:

— E cea mai drăguță ființă pe care am văzut-o în viața mea. Am băgat de seamă că pe tine te adoră. Pentru ei tu ești „domnul castelan".

Kennicott încearcă să protesteze, dar era încîntat:

— Da de unde, cu toate acestea se întîmplă să-mi ceară de multe ori părerea asupra unor anumite lucruri. Fermierii aceștia scandinavi sînt oameni greoi. Dar sînt în același timp și destul de înstăriți. Helga Rustad nici acuma nu se simte bine în America, dar cu toate acestea copiii ei vor deveni medici, avocați, guvernatori ai Statelor și tot ce pofetesc.

— Mă înteb acuma — zise Carol, care se simți din nou copleșită de melancolia din seara trecută — oare fermierii aceștia nu sînt mai buni decît noi? Sînt atît de simpli și muncesc atît de greu. Orașele trăiesc din munca lor. Noi orășenii nu sîntem decît niște paraziți și cu toate acestea, ne credem superiori. Aseară am auzit pe domnul Haydock vorbind despre „rurali". Mi se pare că el îi disprețuiește pe acești fermieri, din cauză că nu au ajuns pînă acuma la stadiul social care să le îngăduie să vîndă mosorele de ață și nasturi.

— Cum adică? Paraziți? Noi? Dar unde ar fi fermierii, dacă n-ar fi orașul? Cine le-ar împrumuta banii de care au

nevoie? Bine, dragă... nu te gîndeşti că noi le procurăm toate obiectele necesare existenţei?

— Cine ştie, poate unii dintre fermieri îşi dau seama că plătesc un bir prea mare pentru serviciile pe care li se face oraşul...

— Evident, sînt printre fermieri o mulţime de oameni suciţi, ca de altfel în orice clasă socială. Dacă ai sta să asculţi ce spun oamenii aceştia, ar însemna că statul trebuie să fie condus de fermieri şi că, dacă ar fi după ei, corpul legislativ ar trebui să fie format numai din fermieri încălţaţi în cisme pline de băligar —ar veni la mine să mă tocmească cu anul şi prin urmare să nu mai am dreptul să le cer onorarii cînd îi îngrijesc. Cred că aşa ceva ţi-ar face plăcere, ce zici?

— Ce te face să-ţi închipui că ar proceda în felul acesta?

— Ce mă face? O adunătură ca asta... să vină să-mi spună... O, te rog, pentru numele lui Dumnezeu, să lăsăm discuţia asta... Astfel de conversaţii pot fi foarte interesante în timpul unei serate, dar... Te rog, să nu mai vorbim despre aşa ceva, cît sîntem la vînătoare.

— Da, înţeleg, întrebările care te chinuie — dar probabil acestea sînt mult mai penibile decît dorinţele ce nu pot fi realizate. Totuşi eu mă întreb...

Încercă să se convingă pe sine însăşi, că ei nu-i lipseşte nimica. Dar după fiecare reprimandă pe care şi-o făcea, repeta mereu: Mă întreb totuşi...

Îşi mîncară sandvişurile pe marginea unui răzor în apropierea unui ochi de apă; ierburi înalte şi grase se repezeau din adînc iar la suprafaţă se legănau aşternuturi de muşchi; din mijlocul stufului săgetau mierle cu pene roşii sub aripi făcînd să freamăte săbiile de aur ruginiu ale papurei. Kennicott îşi aprinse luleaua şi începu să fumeze; Carol se sprijini în spătarul scaunului cabrioletei şi-şi lăsă gîndurile ostenite să alerge slobode la nesfîrşitul cerului de necuprins ce se întindea deasupra ei.

Ieşiră la drumul mare şi se treziră din somnolenţa pricinuită de lumina şi soarele care-i moleşise, ca să audă din nou ropotul de copite ale cailor. Se opriră la o margine de pădure, să vîneze cîteva potîrnichi; era mai mult o rarişte de tufe luminoase şi vesele, frasini ca argintul şi plopi cu frunza tremurată, care împrejmuiau cu trunchiu-

rile lor verzi şi imaculate un lac cu fundul nisipos, un colţişor ascuns şi plin de răcoare, ferit de căldura care încingea preeria.

Kennicott împuşcă o veveriţă roşie şi grasă, iar pe înserat trase asupra unui stol de raţe care coborau din depărtări spre apa acestui lac, dar la detunăturile armei dispărură numai decît din vedere.

Pe la asfinţitul soarelui, apucară înapoi spre casă. Clăile de paie şi crucile de grîu se aşterneau în calea lor ca nişte coşniţe de albine în jurul cărora tremura o aureolă de aur însîngerat, iar în depărtări verdele papurei fremăta sub bătaia oblică a razelor soarelui. Pe măsură ce purpura de pe poala cerului se ştergea, cîmpul din jurul lor lua înfăţişarea unui peisaj de toamnă, nuanţat de culori roşcate şi arămii. Drumul ce şerpuia în faţa lor, luă culoarea întunecată a levănţichii, pe urmă fu înecat de valul cenuşiu al înserării. Cirezile înşirate pe drumurile fermelor se opreau în faţa ţarcurilor cu porţile închise şi, pe deasupra cîmpurilor acum în repaus, se aşternea pacea odihnei.

În clipa aceasta Carol îşi dădu seamă de frumuseţea şi măreţia pe care nu o putuse găsi cînd trecuse pe Strada Mare.

Pînă cînd îşi găsiră o servitoare, luară masa de prînz şi de seară în pensiunea familială a doamnei Gurrey.

Doamna Elisha Gurrey era o relicvă a lui Deacon Gurrey, negustor de plante furajere şi cereale; o femeie cu nasul ascuţit şi părul cenuşiu, pe care-l purta atît de strîns adunat pe cap, încît îţi făcea impresia că este învelită cu o basma nu prea curată. Dar oricît de puţin verosimil s-ar părea, era totuşi o femeie veselă şi energică, iar sufrageria ei, cu masa lungă din lemn de brad, acoperită cu o pînză subţire, nu era lipsită de decenţa nudităţii curate.

Între clienţii ei cu feţele întunecate, care mestecau metodic, întocmai ca nişte cai în faţa ieslei, Carol reuşi să distingă pe cineva anume: chipul palid, prelung şi cu ochelari, cu un păr cenuşiu şi zbîrlit al domnului Raymond P. Wutherspoon, cunoscut în oraş sub numele de „Raymie", celibatar înrăit, director şi pe jumătate sufletul care punea în mişcare departamentul de încălţăminte al magazinului Bon Ton.

— Să ştiţi, doamnă Kennicott, că Gopher Praerie vă va plăcea foarte mult, îndrăzni Raymie să spună şi se uită la ea cu nişte ochi întocmai ca un cîine care degeră în faţa uşii şi se cere să-i dai drumul în casă la căldură. În acelaşi timp îi întinse castronul cu compotul de caise. Avem în oraşul acesta o mulţime de oameni foarte culţi. Doamna Wilks, conferenţiara Societăţii Ştiinţa Creştină, este o personalitate strălucită — şi cu toate că eu însumi nu sînt un om de ştiinţă, în realitate fac parte din corul bisericii episcopale. Mai este domnişoara Sherwin, de la Şcoala Superioară — o fată foarte plăcută — nu mai departe decît ieri i-am încercat o pereche de ghete de piele de căprioară cafenie, şi vă rog să mă credeţi a fost pentru mine o adevărată plăcere.

— Carrie, te rog, dă-mi untul, ripostă Kennicott, ca singur comentariu la afirmaţiile vecinului lor. Dar Carol îl sfidă, căutînd să-l încurajeze pe Raymie:

— Nu cumva aveţi aici şi o Societate Dramatică, de amatori?

— Se poate să nu avem? Oraşul nostru este plin de talente. De pildă anul trecut Cavalerii lui Pythias au dat un spectacol teatral foarte bun.

— Este adevărată plăcere să constat cît eşti de entuziast.

— Serios, aceasta este părerea dumneavoastră? Sînt foarte mulţi oameni care mă iau în bătaie de joc, cînd se întîmplă să încerc să organizez cîte un spectacol în genul acesta. Le răspund întotdeauna că sînt înzestraţi cu mult mai multe calităţi artistice, decît îţi închipuie ei înşişi. Nu mai departe decît ieri îi spuneam lui Harry Haydock că, dacă ar citi poeţi ca Longfellow sau dacă s-ar înscrie între membrii orchestrei noastre... pentru mine este adevărată plăcere cînd pot cînta din corn, iar şeful orchestrei noastre, domnul Del Snaffin, este un muzicant atît de bun, încît i-am spus de multe ori că dacă ar renunţa la frizeria lui şi ar deveni un muzicant profesionist, ar putea să cînte la clarinet la Minneapolis sau New York, sau unde poftește... dar mi-a fost peste putinţă să-l fac pe Harry să înţeleagă şi — dar am aflat că ieri a-ţi fost la vînătoare împreună cu domnul doctor. Este o regiune frumoasă, nu-i aşa? Aţi făcut pînă acuma vreo vizită? Viaţa comercială nu te

poate inspira cum te inspiră cariera medicală. Este o adevărată plăcere, domnule doctor, să constaţi cîtă încredere au pacienţii în dumneata.

— Hîm... Cred că ar fi cazul ca eu să fiu cel care le acordă încredere. Ar fi mult mai frumos dacă şi-ar plăti datoriile pe care le au la mine pentru onorarii, murmură Kennicott, pe urmă se întoarse spre Carol şi suflă ceva care aducea a „brînzoi".

— Va să zică, dumitale îţi place poezia?

— O, da, foarte mult... deşi, ca să vă spun adevărul, eu nu prea am mult timp de citit, căci la magazinul nostru sîntem întotdeauna foarte ocupaţi şi... Dar iarna trecută am avut ocazia să ascultăm un foarte bun declamator de profesie, la spectacolul dat de asociaţia Surorile lui Pythias.

Doamnei Carol i se păru că aude murmurul de protest al agentului comercial care era aşezat la celălalt capăt al mesei, iar cotul lui Kennicott care o înghionti pe ascuns fu pentru ea un murmur materializat. Totuşi continuă cu stăruinţa:

— Vă duceţi adesea la spectacole de teatru, domnule Wutherspoon?

Se uită la ea cu obrazul strălucind, ca albastrul lunii în martie, şi oftă:

— Nu prea, dar îmi place cinematograful. Sînt un pasionat al filmelor. Cărţile nu sînt supravegheate de cenzori inteligenţi, cum se întîmplă să fie filmele, şi dacă te duci la bibliotecă şi ceri o carte la întîmplare, nu poţi şti niciodată dinainte, peste ce poţi să dai şi cu ce-ţi pierzi timpul. Mie-mi plac cărţile în care pot găsi ceva interesant, cu foarte multe peripeţii şi uneori... O dată mi s-a întîmplat să încep un roman de-al lui Balzac, cel despre care se vorbeşte atît de mult; descria o femeie care nu trăia împreună cu soţul ei, vreau să spun că bărbatul cu care trăia nu era deloc soţul ei. Descrierea situaţiilor avea o mulţime de amănunte care mi s-au părut dezgustătoare. Afară de asta, traducerea engleză era slabă. M-am dus la bibliotecă şi le-am spus, aşa că au scos cartea din catalog. Eu nu sînt un om cu vederi înguste, dar nu văd motivul pentru care cu bună ştiinţă ai încerca să propagi imoralitate. Viaţa este ea însăşi plină de ispite, aşa că în literatură trebuie să intre numai ceea ce este pur şi te poate entuziasma.

— Cum se numește cartea aceasta a lui Balzac? Unde aș putea s-o găsesc și eu? întrebă agentul comercial rîzînd.

Raymie nu-i dădu atenție :

— Dar cinematografele prezintă aproape întotdeauna filme care sînt morale și umorul lor... Nu sînteți și dumneavoastră de părere că cea mai importantă calitate la o persoană este simțul umorului?

— Nu știu ce să zic. Eu nu prea am acest simț, răspunse Carol.

Raymie o amenință cu degetul :

— Haide, haide, mi se pare că dumneata ești prea modestă. Sînt convins că vom avea ocazia să constatăm cu toții un simț al umorului foarte pronunțat la dumneavoastră. Afară de asta, doctorul Kennicott sînt singur că nu s-ar fi căsătorit cu o femeie care să fie lipsită de acest simț. Știm cu toții că-i place să se veselească.

— Mai încape vorbă. Toată lumea știe despre mine că sînt un glumeț înveterat. Haide, Carrie, să ne grăbim, stărui Kennicott.

Raymie o imploră :

— Doamnă Kennicott, vă rog să-mi spuneți care este genul dumneavoastră artistic preferat?

— Oooo — i se păru că aude pe agentul comercial de la capătul mesei spunînd „dentistica", și neștiind ce să răspundă, declară la întîmplare : Arhitectura.

— Este un gen de artă foarte impresionant. Am spus mereu, pe vremea cînd Haydock & Simons terminau noul frontispiciu al magazinului Bon Ton ; uite cum s-a întîmplat ; bătrînul a venit la mine, tatăl lui Harry, căruia eu îi spun întotdeauna D.H., ca să mă întrebe ce părere am ; uite ce, dragă D.H., zic eu — avea de gînd să facă un frontispiciu cît mai simplu — e foarte frumos să instalezi iluminat modern și să faci vitrine cît mai mari, zic eu ; dar după ce le-ai terminat pe toate, te mai gîndești și la puțină arhitectură, zic eu. A început să rîdă și mi-a răspuns că înțelege ce vreau să spun și s-ar putea să am dreptate, așa că a comandat numai decît să i se facă o cornișă.

— De tablă, murmură agentul comercial.

Raymie îi conduse pînă la vestibul și șuflă doamnei Carol că nu trebuie să se supere din cauza mojiciilor agentului comercial, deoarece acesta este un terchea-berchea.

— Ei, ce zici, draga mea? întrebă Kennicott rîzînd. Preferi un tip artistic cum este Raymie, față de niște tîmpiți cum sînt eu și Sam Clark?

— Dragul meu! Haide să mergem acasă, să jucăm o partidă de table, să rîdem și să facem pe caraghioșii, ca pe urmă să ne strecurăm frumușel în pat și să dormim somn fără vise. Este atît de frumos să te gîndești că nu ești altceva decît o cetățeană ca oricare alta.

2

Un articol din Gopher Praerie Weekly Dauntless:

Unul dintre cele mai importante evenimente ale sezonului s-a desfășurat marțea trecută în noua și eleganta reședință a soților Sam Clark, cu ocazia seratei date în cinstea drăgălașei soții a popularului nostru medic Will Kennicott, la care au fost de față cei mai de seamă cetățeni ai orașului nostru. Toți cei care au luat parte la această serbare, sînt de acord în aprecierea înaltelor calități ale tinerei căsătorite, fosta domnișoară Carol Milford, din St. Paul. Programul seratei a fost completată cu jocuri de familie și anecdote subliniate de rîsete vesele și conversații spirituale. În timpul serii s-au servit savuroase gustări și băuturi răcoritoare, ca apoi invitații să se despartă, exprimîndu-și reciproc mulțumirea și plăcerea pe care le-a pricinuit-o această serată. Între cei prezenți am remarcat pe Mesdames Kennicott, Elder...

3

Dr. Will Kennicott care de cîțiva ani încoace s-a dovedit unul dintre cei mai populari și pricepuți medici și chirurgi ai orașului, ne-a făcut o încîntătoare surpriză cînd

s-a întors acasă, după o călătorie de nuntă prelungită din Colorado, împreună cu încîntătoarea lui soţie, domnişoara Carol Milford din St. Paul, a cărei familie face parte din elita societăţii oraşelor Minneapolis şi Mankato. Doamna Kennicott este o femeie cu multe calităţi, nu numai calitatea farmecului înfăţişării, ci este şi o distinsă licenţiată a unei Universităţi din partea de răsărit, iar anul trecut a avut o slujbă de mare răspundere la Biblioteca Publică a oraşului St. Paul, unde dr-ul Will a avut marele noroc s-o întîlnească. Oraşul Gopher Praerie îi urează bun sosit în mijlocul nostru şi-i profeţeşte mulţi ani fericiţi de viaţă în oraşul acesta al lacurilor gemene care freamătă de energie. Doctorul şi doamna Kennicott se vor instala deocamdată în casa pe care o are doctorul în Strada Plopilor, aceeaşi casă pe care încîntătoarea doamnă Kennicott, mama doctorului, a condus-o pînă de curînd şi care acuma s-a întors la căminul ei din oraşul Lac-qui-Meurt, lăsînd în urmă un grup de prieteni care regretă absenţa ei şi nădăjduesc să o vadă cît mai curînd din nou în mijlocul lor.

4

Ştia dinainte că dacă are de gînd să realizeze vreuna dintre „reformele" pe care şi le imaginase, va trebui să aibă şi un punct de plecare. Amănuntul care o făcuse să se simtă descumpănită în timpul primelor trei-patru luni după căsătoria ei nu fusese lipsa unei formulări definitive a intenţiilor ei, ci mulţumirea sinceră pe care o simţea în primul ei cămin după căsătorie.

Mîndria pe care i-o pricinuia calitatea de stăpînă a casei o determina să-i fie drag de tot ce vedea în jurul ei, cum ar fi de pildă vechiul fotoliu de brocard cu spătarul nu tocmai solid, şi pînă şi robinetul de alamă de la bazinul cu apă fierbinte, după ce se mai obişnui cu el şi reuşi să-l lustruiască.

Găsi şi o fată — cam durdulie, dar veselă — pe Bea Sorensen din Scandia Crossing. Bea era o fată foarte cara-

ghioasă în timpul încercărilor pe care le făcea pentru a rămîne o slugă respectuoasă și a deveni în același timp și o prietenă intimă a stăpînei. Rîdeau împreună, cînd vedeau că mașina de gătit nu trage, sau din cauza peștilor care erau atît de lunecoși încît îi scăpau din mînă în tingire.

Exact ca o fetiță care se joacă de-a bunica și se îmbracă într-o rochie cu trenă, Carol făcea mare caz de cumpărăturile zilnice după care se ducea singură în oraș și arunca saluturi în dreapta și în stînga, tinerelor femei pe care le întîlnea în drumul ei. Toată lumea se înclina în fața ei, atît străini cît și cei pe care îi cunoștea, dîndu-i să înțeleagă că este binevenită și că face parte din cercul oamenilor de aici. În magazinele din marile orașe ca nu era altceva decît o simplă clientă — o pălărie, un glas care a venit să plictisească un funcționar pe care toți îl întind din toate părțile. Aci însă era doamna doctor Kennicott și preferințele ei pentru struguri și trufandale, precum și felul în care îi place să fie servită, erau cunoscute reținute și meritau să fie discutate... chiar dacă nu puteau fi întotdeauna satisfăcute.

Tîrguielile erau pentru ea adevărată plăcere, din cauza discuțiilor repezi pe care le avea de fiecare dată. Negustorii, care i se păruseră atît de plicticoși și de șterși în timpul celor două trei serate ce se dăduseră în cinstea ei, se dovedeau acuma confidenții cei mai plăcuți cînd se întîmpla să le dea ocazia să vorbească despre lămîi, despre pînzeturi sau ceară de parchet. Cu caraghiosul de Dave Dyer, care era farmacist, începu o lungă discuție în glumă. Ea susținea că o înșeală, cînd îi face socoteala revistelor și ale bomboanelor pe care le cumpără de la el ; iar el pretindea că ea trebuie să fie o agentă secretă, trimisă de orașele St. Paul și Minneapolis. Dyer se ascunse în dosul contorului, iar cînd doamna Carol începu să bată din picior, ieși foarte sfios în fața ei și declară solemn :

— Doamnă, vă rog să mă credeți că astăzi n-am înșelat pe nimeni ; încă n-am reușit să înșel pe nimeni.

Îi era peste putință să-și amintească de prima impresie pe care i-o făcuse Strada Mare și nici nu mai simți aceeași deznădejde în fața urîțeniei acesteia. După ce făcu de două ori la rînd cumpărături pe la magazine, toate lucrurile din jurul ei păreau că și-au schimbat dimensiunile. Și pentru

că nu intrase încă niciodată în clădirea Minniemashie, aceasta încetă cu totul să mai existe pentru ea. Magazinul de fierărie al lui Clark, farmacia lui Dyer, băcăniile lui Ole Jenson şi Frederick Ludelmeyer şi a lui Howland & Gould, măcelăriile şi bazarurile — parcă se multiplicau şi ascundeau toate celelalte clădiri din faţa ei. Cînd se întîmpla să intre în magazinul domnului Ludelmeyer şi-l auzea spunîndu-i : „Pună timineaţa, toamnă Kennicott. Astăzi afem o si frumoasă", ea uita cu totul de praful de pe rafturi şi de prezenţa fetei de serviciu care era atît de proastă ; nu-şi mai aducea aminte nici de conversaţia mută dintre ea şi patron, în ziua cînd văzuse întîia oară Strada Mare.

Nu era în stare să găsească nici jumătate din articolele pe care le căuta, dar aceasta făcea ca tîrguiala să pară cu atît mai aventuroasă. În ziua cînd reuşi să descopere nişte vrăbioare de viţel în măcelăria lui Dahl & Oleson, emoţia ei fu atît de mare încît îi venea să cînte şi admiră cu toată sinceritatea înţelepciunea şi vigoarea fizică a domnului Dahl.

Aprecia calmul vieţii familiale din acest mic orăşel ; îi plăceau oamenii în vîrstă, fermierii şi veteranii G.A.R., care uneori cînd stăteau de vorbă se aşezau pe vine în mijlocul trotuarului — ca indienii cînd sînt osteniţi — şi începeau să scuipe îngînduraţi spre mijlocul drumului.

Constată că toţi copii sînt frumoşi.

Bănuia că prietenele ei căsătorite exagerau dragostea lor pentru copii. Căci pe vremea cît fusese funcţionară la Biblioteca Publică, pentru ea copiii deveniseră nişte indivizi cu totul aparte, cetăţeni ai Statului, cu drepturile lor speciale şi cu un simţ al lor anume pentru umor. La bibliotecă nu prea avusese timp să se ocupe de ei, dar acuma avea destul şi se putea opri în drum s-o întrebe pe Bessie Clark dacă păpuşa ei s-a vindecat de reumatism şi să-i spună lui Oscar Martisen că ar fi o „adevărată plăcere" să se poată duce împreună, să prindă şoareci de mosc.

Se simţi înfiorată de un gînd :

„Ce bine ar fi să am şi eu un copil al meu. Aş vrea să am unul. Mic de tot... nu, nu-nu. Încă nu ! Am atîtea de făcut. Şi mă simt şi acuma atît de obosită din cauza lucrărilor mele. Simt oboseala în măduva oaselor.

Acasă se odihnea. Asculta zvonurile ce veneau din largul oraşului, zvonuri obişnuite în toate părţile pămîntului, fie că veneau din junglă, fie că veneau din preerie, sunete simple, pline de farmec — lătratul cîinilor sau cotcodăcitul găinilor care ciugulesc mulţumite, ţipătul copiilor la joacă, şuierul vîntului care înfiora crengile copacilor, scîrţîitul lăcustelor, răsunetul paşilor unui trecător pe sub fereastră, glasul vesel al lui Bea care stătea de vorbă la bucătărie cu un băiat de la băcănie, sunetul melodic al unui ciocan căzut pe nicovală, armonia unui pian . . . stinsă şi depărtată.

De două ori pe săptămînă, cel puţin, pleca împreună cu Kennicott la ţară, ca să vîneze raţe sălbatice, pe apa unui lac irizat de razele asfinţitului, sau ca să viziteze pacienţii rurali care se uitau la ea ca la soţia castelanului şi-i mulţumeau pentru jucăriile ce le aducea copiilor şi pentru revistele ilustrate. Seara se ducea cu soţul ei la cinematograf, unde era primită de saluturile zgomotoase ale cunoştinţelor; altădată — înainte de a începe gerul — se aşezau pe terasă şi salutau pe cel care treceau cu automobilul prin faţa casei sau schimbau cîteva cuvinte cu vecinii, care adunau frunzele scuturate de prin grădina caselor. Pe măsură ce soarele cobora spre asfinţit, prin aer se vedea tremurînd tot mai limpede o pulbere de aur şi strada era plină de mirosul iute al frunzelor arse.

5

În sufletul ei însă începea să-şi facă loc dorinţa de a cunoaşte pe cineva căruia să-i poată mărturisi toate gîndurile ce o preocupau.

Într-o după amiază liniştită, tocmai cînd începuse să coasă ceva şi aştepta să sune telefonul, Bea îi anunţă vizita domnişoarei Vida Sherwin.

Deşi domnişoara Vida Sherwin avea ochii albaştri, foarte vioi, dacă o priveai cu atenţie constatai că obrazul era brăzdat de creţuri subţiri şi că a trecut demult de înflo-

rirea primei tinereţi ; vedeai că are pieptul plat, iar degetele mîinilor erau roase de lucrul cu acul, de tibişirul şi penarele cu tocuri pe care le întrebuinţa ; bluzele cu care se îmbrăca erau din pînză simplă şi fără nici un farmec, iar pălăria pe care o purta prea pe ceafă, descoperea o frunte încreţită. Niciodată nu se întîmpla însă ca pe domnişoara Vida Sherwin s-o poţi examina cu de-a-mănuntul. Ar fi fost peste putinţă. Energia ei electrizantă parcă o învelea într-un văl opac. Trepida de energie întocmai ca o libelulă. Degetele mîinilor ei păreau că sînt aripi care se agită continuu şi simpatia părea că izvorăşte dintr-însa prin toţi porii trupului ; se aşeza pe un colţ de scaun, pentru a fi mai aproape de cel cu care stătea de vorbă pentru a-i putea comunica mai uşor entuziasmul şi optimismul ei.

Se repezi în camera în care era doamna Carol.

— Probabil îţi vei închipui că profesoarele din oraşul acesta nu s-au purtat tocmai frumos, din cauză că pînă acuma n-au venit la dumneata, dar intenţia noastră a fost să-ţi lăsăm timpul necesar ca să te poţi instala. Eu sînt Vida Sherwin şi încerc să dau lecţii de franceză şi engleză şi mai fac şi alte nimicuri la Şcoala Superioară.

— Da, tocmai mă gîndeam că mi-ar face plăcere să cunosc profesoarele. Să vă spun... eu am fost bibliotecară.

— O, nu mai e nevoie să-mi spui. Sînt informată despre tot ce ar putea fi în legătură cu dumneata. E îngrozitor cîte amănunte am aflat... nici nu-ţi poţi închipui cît se cleveteşte într-un astfel de oraş. Avem mare nevoie de dumneata aici. Orăşelul nostru este o localitate loială (şi loialitatea este calitatea cea mai frumoasă din lume), dar este un diamant neşlefuit şi avem nevoie de concursul dumitale, de ajutorul dumitale, pentru a obţine strălucirea necesară căci noi sîntem atît de umili şi nepricepuţi...

Se opri ca să respire şi-şi termină peroraţia cu un zîmbet.

— Dacă aş putea să vă ajut cu ceva... Poate ar fi o indiscreţie din partea mea, dacă v-aş spune că Gopher Prairie este un oraş cam urît...

— Sigur că este un oraş urît. Este chiar îngrozitor. Dar cred că în tot oraşul acesta eu sînt singura persoană căreia îi puteţi face o astfel de mărturisire, fără nici o

primejdie. Afară probabil de Guy Pollock, avocatul, îl cunoaşteţi? O, vă rog, va trebui să-i faceţi numaidecît cunoştinţa, căci este un bărbat adorabil, un om cult, inteligent şi cît se poate de amabil. Dar pe mine nu mă interesează atît de mult această urîţenie. Aspectul oraşului se va schimba. Mie-mi inspiră încredere partea morală. Are un moral sănătos. Este solid, dar timid. Vor trebui să vină fiinţe care trepidează de viaţă, ca dumneata, pentru ca să-l trezească. Îmi voi da toată silinţa ca să vă determin să fiţi alături de noi în activitatea pe care o desfăşurăm.

— Admirabil! Ce am eu de făcut? Tocmai mă gîndeam, oare n-ar fi bine să aducem un arhitect care să ne ţină o serie de conferinţe?

— Da... a... dar nu eşti de părere că ar fi mult mai bine să lucrăm mînă în mînă cu agenţiile existente? Probabil părerea aceasta ţi se va părea învechită, dar eu cred... Cred că ar fi adorabil, dacă am putea obţine concursul dumitale în calitate de profesoară la şcoala duminicală.

Trăsăturile feţei doamnei Carol se prelungiră, întocmai ca atunci cînd constaţi că ai salutat foarte reverenţios pe un om cu totul necunoscut.

— Ah, da... dar cred că nu v-aş putea fi de mare folos în această privinţă. Convingerile mele religioase sînt foarte tulburi.

— Înţeleg. Tot aşa şi ale mele. Dogmele nu mă interesează cîtuşi de puţin. Deşi în realitate sînt o adeptă convinsă a paternităţii lui Dumnezeu, a frăţiei dintre oameni şi a lui Iisus Atotputernic. Ca şi dumneata, bineînţeles.

Doamna Carol luă o atitudine reverenţioasă şi se gîndi să-i ofere un ceai.

— Asta este tot ce ar trebui să-i învăţi pe cei care frecventează cursurile şcolii duminicale. Totul se reduce la influenţa personală pe care o vei exercita asupra elevilor. Mai rămîne biblioteca. Aci colaborarea dumitale ne va fi de mare folos. Mai avem şi cercul nostru feminin de studii — Clubul Thanatopsis.

— Ce se lucrează la clubul acesta? Sau poate nu fac altceva decît copiază articole extrase din Enciclopedie.

Domnişoara Sherwin ridică din umeri :

— Probabil asta trebuie să fie. Totuşi membrele îşi iau rolul în serios. Iar interesul pe care li-l vei arăta dumneata, le va face să reacţioneze. Afară de asta Clubul Thanatopsis desfăşoară o activitate socială foarte utilă. Membrele ei au contribuit la plantarea arborilor pe străzile oraşului şi tot ele au înfiinţat Casa de Odihnă pentru soţiile fermierilor. Afară de asta, se preocupă intens de problemele culturale şi ale civilizaţiei. Prin urmare este o grupare... de fapt unică în felul ei...

Carol se simţi dezamăgită... dar în atitudinea ei nu se schimba nimica, aşa că răspunse foarte politicoasă.

— Mă voi gîndi la toate acestea. Va trebui să-mi mai acordaţi oarecare răgaz, ca, înainte de toate, să mă pot obişnui cu ceea.ce văd în jurul meu

Domnişoara Sherwin se apropie de ea, îi netezi părul şi o sfredeli cu privirea.

— O, draga mea, nu te gîndeşti că eu înţeleg toate acestea? Primele zile duioase ale căsniciei... sînt pentru mine ceva sfînt. Un cămin şi copiii care să aibă nevoie de prezenţa dumitale, a căror existenţă depinde de dumneata şi care se uită după dumneata, zîmbindu-ţi luminos în cale. Pe urmă clipele emoţionante în faţa focului din vatră...

Întoarse privirea şi-şi găsi de lucru, netezind perna fotoliului, apoi continuă cu aceeaşi violenţă ca şi la început :

— Înţeleg să ne dai concursul dumitale după ce vei termina cu toate acestea... Îmi închipui că o să crezi despre mine că sînt un spirit conservator. Este exact. Sînt atîtea lucruri care trebuie respectate. Întreg acest tezaur al idealurilor americane. Îndrăzneală, democraţie şi oportunitate. Probabil nu este acelaşi caz la Palm Beach. Dar, slavă Domnului, aci la Gopher Praerie nu ne gîndim la astfel de extravaganţe. Eu nu am decît o singură calitate — nestrămutata credinţă în mintea şi inima sănătoasă a naţiunii noastre, a statului nostru şi a oraşului nostru. Această credinţă este atît de puternică, încît îmi dă uneori posibilitatea să conving pînă şi ţeapăna noastră elită a finanţei. Îi fac să se trezească şi să mai creadă în idealuri — da, şi în ei înşişi. Mi se pare însă că am început şi eu să mă

împotmolesc în profesiunea mea de profesoară. Am nevoie de cineva care să fie înzestrat cu spiritul critic, cum ai fi dumneata, de pildă, pentru a mă face să mă trezesc și să merg înainte. Spune-mi ce citești?

— Am terminat acuma Damnațiunea lui Theron Ware. Cunoști această carte?

— Da, este o carte inteligent scrisă. Dar brutală. Scopul pe care-l urmărește eroul este demolarea nu clădirea. E un cinic. O, aș dori atît de mult să nu devin sentimentală. Dar nu văd cîtuși de puțin utilitatea acestor opere de artă pentru o clasă superioară care nu caută să ne încurajeze deloc pe noi cei ce muncim din greu, în fiecare zi, pentru a persevera în obligațiunile noastre.

Urmă o discuție de cincisprezece minute asupra unuia dintre cele mai vechi subiecte din lume : Dacă arta trebuie să fie și frumoasă? Doamna Carol își dădu toată silința să pară cît mai sinceră în observațiile pe care le făcea. Domnișoara Sherwin pleda pentru bunătate și utilizare cu măsură a calităților luminii despre care se știe că este primejdioasă. La urmă Carol declară :

— Nu mă interesează pînă la ce punct nu vom putea fi de acord. Este adevărată plăcere să poți vorbi cu cineva și despre alte subiecte, nu numai despre recoltă. Haide să facem orașul Gopher Praerie să se cutremure din temelii ; înainte de toate, să ne oferim cîte un ceai după amiaza, în loc de obișnuita cafea.

Bea, care părea încîntată, îi ajută să instaleze antica masă pliantă pentru cusut, a cărei tăblie vărgată cu negru și galben era toată înțepată de pintenul croitoresei și, după ce întinseră o față brodată cu flori, aduse serviciul de ceai japonez, dintr-un porțelan pictat liliachiu, pe care-l cumpărase de la St. Paul. Domnișoara Sherwin îi mărturisi ultimul plan pe care-l avea — filme morale pentru regiunile rurale, cu lumina proiectoarelor alimentată de un dinam atașat la un automobil Ford. Pe Bea o chemară în două rînduri să umple ceainicul cu apă fierbinte și să aducă pezmeți cu scorțișoară.

La orele cinci, cînd Kennicott se întoarse acasă, căută să pară cît se poate de prevenitor, cum se crede să fie soțul unei doamne care are invitați la ceai. Carol stărui ca dom-

nişoara Sherwin să rămînă la masă, iar Kennicott să invite şi pe Guy Pollock mult lăudatul avocat şi celibatar poet.

Da, de sigur, Pollock ar putea să vină. Dar s-a vindecat de gripa care l-a împiedicat să ia şi el parte la serata dată de Sam Clark?

Doamna Carol începu să regrete impulsivitatea ei de adineaori. Cu siguranţă omul acesta se va dovedi un politician încăpăţînat care va face glume deşucheate pe socoteala ei în calitate de tînără căsătorită. Dar imediat ce apăru Guy Pollock, îşi dădu seama că omul acesta este o personalitate. Pollock era un bărbat care putea să aibă treizeci şi opt de ani, zvelt, liniştit şi prevenitor. Avea un glas adînc :

— A fost foarte amabil din partea dumneavoastră că m-aţi invitat, declară el, dar nu făcu observaţii îndrăzneţe, nici glume şi nici n-o întrebă dacă nu este de părere că Gopher Praerie „este cea mai încîntătoare localitate din Uniune".

Se gîndi că părul complet cărunţit al omului acestuia ar putea să aibă nenumărate nuanţe, de verde ca levănţica, de albastru ca cicoarea şi de argint.

În timpul supeului, datorită aluziilor discrete, îi dădu să înţeleagă preferinţele lui pentru Sir Thomas Brownie, Thoreau, Agnes Repplier, Arthur Simons, Claude Washburn şi Charles Flandrau. Pe toţi aceşti idoli ai lui îi prezentă cu multă sfială, dar aprecie cu energie cunoştinţele vaste ale doamnei Carol în domeniul cărţilor; alese cu grijă complementele adresate domnişoarei Sherwin şi, în acelaşi timp, se simţi încîntat de bunăvoinţa lui Kennicott pe care arată o faţă de oricine ar fi încercat să-i distreze soţia.

Carol se întreba ce motive are domnul Pollock să se ocupe de procese atît de puţin interesante şi ce-l determină să rămînă în Gopher Praerie. N-avea pe nimeni ca să-l poată întreba. Nici Kennicott şi nici Vida Sherwin nu ar fi fost în stare să înţeleagă că pot exista şi motive care să-l împiedice pe acest Pollock să se eternizeze într-o localitate ca Gopher Praerie. Se bucura în taină, gîndindu-se la acest mister. Se simţea victorioasă şi extrem de literată. Acum avea un grup al ei. Nu va trece prea mult şi va putea să ofere oraşului luminile de care va avea nevoie şi cunoştin-

ţele relative la opera lui Galsworthy. Începea să-şi facă partea ei de datorie. Şi în timp ce servea desertul, un amestec de nuci de cocos cu felii de portocale, se adresă lui Pollock :

— Nu eşti de părere că ar trebui să înfiinţăm o Societate Dramatică în oraşul nostru, formată din amatori ?

CAPITOLUL VI

Cînd prin aer începură să joace cei dintîi fulgi ai zăpezii de noiembrie, care acoperea cu un aşternut alb brazdele cîmpurilor răscolite de pluguri, cînd primele flăcări începură să pîlpîie în cazanele ce reprezentau idolul şi mîndria cetăţenilor din Gopher Prearie, Carol începu şi ea să simtă că acum s-a apropiat sufleteşte de casa ei. Eliminase mobila din salon — masa de stejar cu profilurile de alamă şi vechile fotolii de brocard, o dată cu gravurile care reprezentau tipul caracteristic al „doctorului". Se duse pînă la Minneapolis şi cutreeră magazinele din Tenth Street şi micile prăvălii care se specializaseră în ceramică şi obiecte de artă. Trebui ca toate obiectele cumpărate să le predea la vagonul de bagaje, deşi ar fi vrut să le aducă în braţe pînă acasă.

Veniră tîmplarii şi scoaseră peretele care despărţise salonul din faţă de cel din fund şi făcură o singură cameră de formă prelungă, care era zugrăvită în tonalităţi de galben şi albastru închis ; un obi japonez lucrat în fir de aur pe un fond aspru de culoare ultra-marin era spînzurat în formă de paravan pe peretele de culoarea porumbului copt ; o canapea aşternută cu perne de catifea în culoarea safirului şi cu benzi de fir ; afară de asta, mai erau nişte fotolii care pentru Gopher Prearie păreau cam îndrăzneţe. Sacrul gramofon tradiţional îl ascunse în sufragerie şi în locul lui aşeză un dulăpior de formă pătrată, pe care era un ulcior albastru între două sfeşnice cu lumînări galbene.

Kennicott nu se învoi să instaleze în salon un cămin şi declară :

— În orice caz, cel mult peste doi ani vom avea o casă nouă.

Aranjă numai o singură cameră, iar restul casei rămase, după spusesele lui Kennicott, pînă va face o afacere mai mare.

Casa aceasta cafenie, în formă pătrată, părea că începe să se miște și să revină din nou la viață ; de fiecare dată cînd se întorcea de la tîrguieli, părea că-i urează bunăvenire și-și pierduse înfățișarea respingătoare de magherniță umedă. Verdictul fu dat de însuși Kennicott.

— Ascultă, dragă, eu eram convins că boarfele acestea nu vor fi decît confortabile, dar trebuie să recunosc că divanul acesta, sau cum vei vrea să-i zici, e mult mai bun decît vechea noastră sofa burdușită și cînd mă uit în jurul meu . . . trebuie să admit că fac paralele pe care le-am dat pe ele.

Toate cunoștințele lor începură să se intereseze de felul în care și-au mobilat casa. Tîmplarii și vopsitorii care acuma nu mai aveau nici un amestec în lucrările ce se făceau, veneau pînă aproape și se uitau pe ferestrele deschise, ca să exclame :

— Frumos-frumos, arată bine de tot.

Dave Dyer, la farmacie, Harry Haydock și Raymie Wutherspoon la Bon Ton, repetau în fiecare zi.

— Ei, cum merg lucrările ? Am auzit că transformările vor face ca locuința să devină impresionantă.

Tot așa doamna Bogart.

Doamna Bogart locuia pe cealaltă parte a străzii, vizavi de casa doamnei Carol. Era femeie văduvă, baptistă respectată și se bucura de multă trecere. Crescuse cu multă greutate trei fii, ca să-i facă oameni cumsecade, așa că unul devenise proprietarul unui bar din Omaha, al doilea era profesor de limba greacă ; al treilea, Cyrus N. Bogart, un băiat de paisprezece ani, nu terminase școala și era cel mai căpătînos între membri celei mai îndrăzneţe bande de copii.

Doamna Bogart nu era prototipul înăcrit al „femeii influente", ci făcea parte din specia femeilor blînde, solemne, grase, nostalgice, indigeste, melancolice și deprimant de

încrezute. În fiecare coteţ de păsări se găsesc cel puţin cîteva găini bătrîne care seamănă foarte de aproape cu doamna Bogart şi chiar cînd se întîmplă ca aceste găini să fie servite Duminica la masă, sub formă de rasol, îşi păstrează înfăţişarea lor iniţială.

Carol constatase că doamna Bogart aruncă ochiade spre casa ei, prin fereastra casei de peste drum. Soţii Kennicott şi doamna Bogart nu făceau parte din aceeaşi clasă socială — ceea ce la Gopher Praerie este identic cu ceea ce ar fi societatea din Fifth Avenue şi Mayfair. Totuşi văduva aceasta cumsecade veni să le facă o vizită.

Apăru gîfîind, oftă şi-i întinse lui Carol o mînă pufoasă, oftă din nou şi aruncă o privire severă spre gleznele ei cînd Carol se aşeză picior peste picior, oftă şi începu să cerceteze cu privirea noile fotolii albastre, mai oftă o dată cu un gîngurit ca de porumbiţă şi începu să zîmbească, pentru ca la urmă să declare :

— Draga mea, doream să vin mai mult să te văd, dar m-am gîndit să mai aştept, pînă cînd te vei instala complet ; va trebui să vii şi dumneata pe la mine. Cît a costat fotoliul cel mare de colo ?

— Şaptezeci şi şapte de dolari

— Şapte ... Sfinte Sisoie ! În sfîrşit, ce are a face, dacă omul poate, deşi eu mă gîndesc uneori ... Fireşte, cum spunea şi pastorul nostru într-un rînd, la biserica baptistă ... Bine că mi-am adus aminte, pînă acuma nu te-am văzut pe la biserică, deşi soţul dumitale a fost crescut în religia baptistă, şi-mi place să cred că nu se va rătăci de turmă ... fireşte, fiecare dintre noi ştie că nimic, nici deşteptăciune, nici darurile, nici aurul şi nici altceva nu poate înlocui modestia şi mulţumirea sufletească, aşa că orice s-ar spune despre biserica presbiteriană evanghelică, totuşi nu există biserică a cărei istorie să fie mai veche şi care să se întemeieze atît de strîns pe principiile creştinătăţii, ca biserica baptistă şi ... Dumneavoastră de ce religie sînteţi, doamnă Kennicott ?

— Hîm ... pe vremea cînd eram acasă la Mankato, mă duceam la biserica noastră congregaţională, dar în timpul cît am fost la Universitate ...

— În sfîrşit ... Dar Biblia spune, o fi oare Biblia ? În orice caz, eu am auzit aceste cuvinte la biserică şi toată

lumea este de părere că e bine ca soţia să adopte religia bărbatului, prin urmare nădăjduim cu toţii că te vom vedea la biserica baptistă şi ... Cum vă spuneam, sînt de acord cu pastorul Zitterel, care spune că marea nenorocire a acestei naţiuni, mai ales în ziua de astăzi, este lipsa unui crez spiritual ... sînt atît de puţini cei care cercetează biserica, deoarece Duminica lumea face excursii cu automobilul şi nu mai ştiu nici eu ce. Totuşi eu sînt de părere că marea greşeală este risipa de bani pe care o fac astăzi oamenii căci fiecare îşi închipuie că trebuie să-şi instaleze o cameră de baie şi telefon ... Am auzit că vreţi să vindeţi mobila veche la preţuri de ocazie ...

— Este adevărat.

— În sfîrşit, dumneavoastră veţi şti mai bine decît mine ce aveţi de făcut, dar mă gîndesc că pe timpul cînd mama lui Will era aici şi-i îngrijea de casă — venea destul de des pe la mine, pentru ea mobila aceasta a fost totuşi destul de bună. Dar, la urma urmelor, eu nu am nici un drept să mă amestec în astfel de lucruri, ci am vrut doar să-ţi spun că dacă se va întîmpla să-ţi dai seama că ar fi peste putinţă să te încrezi în secăturile acestea de tineri, cum este Haydock şi Dyer — numai Dumnezeu şi-ar putea spune ce sume cheltuieşte Juanita Haydock în fiecare an — atunci să-ţi aduci aminte că bătrîna şi blajina mătuşă Bogart este aici aproape şi numai Dumnezeu mă ştie ... (urmă un oftat care o cutremură toată) cît aş dori ca dumneata şi soţul dumitale să nu aveţi parte de nici una dintre supărările pricinuite de boli, de discuţii şi de cheltuieli fără socoteală, cum se întîmplă de o vreme încoace cu tinerii aceştia din oraş ... Dar acuma eu trebuie să plec, draga mea. Mi-a făcut mare plăcere şi ... Cînd vei vrea, te rog să treci pe la mine. Cred că Will se simte destul de bine? Mi s-a părut că este puţin cam tras ...

Trebuiră să mai treacă douăzeci de minute, pînă cînd doamna Bogart se strecură pe uşa de ieşire. Carol se repezi numaidecît în salon şi deschise ferestrele.

„Îmi face impresia că femeia aceasta a lăsat urme de degete asudate prin aer", îşi zise ea.

2

Carol era o femeie extravagantă, dar avea cel puțin calitatea că nu încerca să-și ușureze conștiința scîncind :

„Știu că sînt o femeie extravagantă, dar mi-e peste putință să mă schimb".

Kennicott nu se gîndise niciodată că ar trebui să acorde soției sale o alocație, pentru a avea bani de cheltuială, din cauză că nici mamei sale nu-i acordase o alocație cît timp îi condusese casa. Pe vremea cînd era fată și funcționară plătită Carol le spunea colegelor ei că, după ce se va mărita, soțul ei îi va acorda o alocație lunară și va trăi, aranjîndu-și viața ea orice femeie modernă și practică. Îi venea însă peste mînă să explice lui Kennicott, care era puțin încăpățînat, că ea este din fire o femeie practică, dar în același timp un tovarăș de joacă entuziast. Își cumpără un registru în care avea, de gînd să treacă toate cheltuielile bugetare, și-și făcu un plan bugetar cum se cuvine să fie orice buget, chiar atunci cînd nu există.

În prima lor lună de căsătorie era foarte plăcut să-l roage sfioasă ca un copil : „Dragă, nu mai am un ban în toată casa", ca să-l audă răspunzîndu-i : „Ascultă, fetițo, tu ești o rozătoare mai primejdioasă decît șoarecii". Registrul de cheltuieli însă îi dovedea că finanțele ei nu erau deloc echilibrate. Începu să se trezească la realitate. Din cînd în cînd se simțea revoltată că o obligă mereu să-i ceară banii necesari pentru procurarea alimentelor de ficare zi. În același timp își dădu seama că gluma lui de la început, cînd îi spusese că-și va da toată silința s-o ferească să ajungă la Azilul Săracilor, devenise cuvînt de ordine și începuse s-o nemulțumească. Era umilitor să alerge după el în stradă și să-i ceară bani, cînd se întîmpla să uite că trebuie să cumpere cîte ceva pentru masa de prînz.

Dar nu putea „să-l jignească", își zicea ea. Kennicott se complăcea în atitudini generoase, de om care oferea cu largheță.

Încercă deci să reducă ocaziile care o determinau să-i ceară parale, deschizîndu-şi cont la furnizori şi trimiţînd factura pentru achitare la cabinetul său. Constatase că principalele articole de consum, zahărul, făina şi celelalte, sînt mult mai ieftine la Axel Egge, care ţinea un magazin popular general. Se adresă deci lui Axel :

— Cred că va fi mult mai bine dacă-mi voi deschide un cont la dumneata.

— Eu nu fac afaceri decît pe bani gheaţă, mormăi negustorul.

— Dumneata ştii cu cine vorbeşti ? zise ea şi se aprinse la faţă.

— Da, da, sigur că ştiu. Doctorul este un client destul de bun pentru orice sumă. Dar acesta este un principiu al meu. Am preţuri reduse. Tocmai din pricina asta nu vînd decît cu bani peşin.

Se uită la obrazul lui indiferent şi roşu ca sfecla, iar prin degete simţi un fel de furnicătură, ca să-l pălmuiască, dar raţiunea îi spunea că negustorul are dreptate :

— Cred că ai toată dreptatea. Nu trebuie să faci excepţie pentru mine.

Dar revolta aceasta nu se putea pierde fără nici un folos. Prin urmare se întoarse împotriva soţului ei. Avea neapărată nevoie de zece kilograme de zahăr, dar n-avea cu ce să-l cumpere. Dădu fuga pînă la biroul lui Kennicott. Pe uşă era spînzurată reclama unui remediu împotriva durerilor de cap, pe care era scris : „Doctorul este plecat, se va întoarce la... dar firește, spaţiul rămas liber nu avea indicaţia orei. Bătu din picior supărată, apoi coborî scara în fugă şi se duse la farmacie... unde era clubul doctorului.

Cînd intră în farmacie, o auzi pe doamna Dyer spunînd :

— Dave, am nevoie de ceva bani.

Carol constată că soţul ei era şi el în farmacie, împreună cu alţi doi bărbaţi, şi ascultau înveseliţi la conversaţia dintre Dave şi soţia lui. Dave Dyer se zborşi la ea.

— Cît îţi trebuie ? Ajunge un dolar ?

— Nu, nu-mi ajunge. Trebuie să cumpăr nişte rufe pentru copii.

— Sfinte Doamne, dar au atîtea rufe de nu mai încap în dulap, mai zilele trecute cînd mi-am căutat bocancii de vînătoare, mi-a fost peste putinţă să-i găsesc din pricina rufelor care erau aruncate peste ei.

— Puţin mă interesează spuse iute. Rufele copiilor sînt ferfeniţă. Va trebui să-mi dai zece dolari...

Carol constată că doamna Dyer era obişnuită cu astfel de scene şi văzu că bărbaţii, dar mai ales Dave, o considerau o glumă foarte reuşită.

— Bine, dar ce-ai făcut cu cei zece dolari pe care ţi i-am dat anul trecut, şi făcu celorlalţi bărbaţi cu ochiul, ca să-i îndemne să rîdă. Aceştia nu aşteptară să-i îndemne de două ori.

Calmă şi rece Carol se îndreptă spre Kennicott şi-i porunci :

— Vreau să vorbesc cu tine între patru ochi.

— Ce este... s-a întîmplat ceva?

— Da!

Se luă după ea cu paşi grei şi intrară amîndoi în biroul gol de la etaj. Dar înainte ca el să o poată întreba ceva, Carol începu :

— Mi s-a întîmplat ieri ca în faţa unei crîşme să aud pe soţia unui fermier german cerînd soţului ei douăzeci şi cinci de cenţi, ca să cumpere copilului lor o jucărie, dar soţul ei a refuzat să-i dea. Abia adineaori am văzut-o pe doamna Dyer trecînd printr-o umilinţă asemănătoare. La rîndul meu... mă găsesc în aceeaşi situaţie. Trebuie să mă umilesc în faţa ta, ca să-mi dai banii de care am nevoie. Asta se întîmplă în fiecare zi. Adineaori mi s-a spus la băcănie că nu pot să iau zahărul de care am nevoie fără să-l plătesc. Şi n-am avut cu ce-l plăti.

— Cine a îndrăznit să-ţi spună astfel de vorbe? Pe cinstea mea, aş fi în stare să-l omor numaidecît...

— Te rog. Cel care mi-a spus, nu are nici o vină. Vina este numai a ta şi este şi a mea. Acum te rog cu toată umilinţa să faci bine să-mi dai banii de care am eu nevoie pentru a cumpăra mîncarea de care ai tu nevoie în fiecare zi. Iar de aci înainte să-ţi aduci singur aminte de asta. Data viitoare eu nu-ţi voi mai cere bani. Prefer să rabd de foame. Ai înţeles? Nu pot duce viaţa asta de roabă...

Trufia ei şi plăcerea pe care i-o pricinui această scenă se destrămă dintr-o dată. În clipa următoare plîngea cu hohote, cu fruntea sprijinită pe pieptul lui :

— Cum se poate să mă umileşti în felul acesta?

— Ei comedie ca asta, tocmai aveam de gînd să-ţi dau ceva, dar am uitat cu totul. Îţi făgăduiesc că de aci înainte nu se va mai întîmpla aşa ceva, ţi-o jur.

Îi dădu cu silă cincizeci de dolari şi după această scenă nu uita să-i dea în mod regulat cîte o sumă de bani... cînd îşi aducea aminte.

Ea îi zicea în fiecare zi :

„Trebuie să am o sumă anumită... să fiu femeie practică. Să am un sistem. Trebuie să găsesc ceva, ca să pot ajunge şi la limpezirea acestei situaţii".

Dar zilele treceau una după alta, fără ca ea să poată găsi soluţia dorită.

3

Ironiile mieroase ale doamnei Bogart, relative la noul ei mobilier, reuşiră s-o determine pe Carol să facă economii. Începu s-o dăscălească pe Bea în privinţa resturilor de la masă. Reciti cartea de bucate şi, asemenea unui copil cînd răsfoieşte o carte cu poze, începu să studieze diagrama boului care, foarte supus, continua să pască, deşi era ciopîrţit în bucăţi.

Cu toate acestea se ruină cu cheltuielile preparativelor pentru prima ei serată, de inaugurare. Îşi făcu liste de cumpărături pe toate petecele de hîrtie şi pe facturile de la spălătorie pe care le găsise la ea în sertarul mesei. Făcu o mulţime de comenzi la băcăniile de lux din Minneapolis. Făcea modele şi cosea, iar Kennicott o făcea să-şi piardă cumpătul cînd începea să facă glume în legătură „cu marile pregătiri din casă". Serata aceasta o considera drept un atac împotriva timidităţii cetăţenilor din Gopher Praerie, cînd e vorba de petreceri :

„Cred că voi reuşi cel puţin să-i trezesc din somnolenţă. Îi voi determina să nu mai considere seratele drept şedinţe ale membrilor unor comitete".

De obicei pînă acuma Kennicott se considera pe sine drept stăpîn al casei. La dorinţa lui, ca îl însoţea la vînătoare, căci aceasta constituia simbolul fericirii casnice, iar ca comanda la masă porridge, pentru că aceasta simboliza moralitatea în familie. Dar în după amiaza premergătoare seratei, cînd se întoarse acasă, constată că el nu este decît un sclav, un nepoftit şi un încurcă lume. Carol ţipă la el :

— Te rog, aranjează caloriferul, ca să nu mai fie nevoie să te ocupi de el după supeu. Şi te rog, pentru Dumnezeu, ia rogojina aceea din faţa uşii de la intrare. Du-te şi pune-ţi cămaşa aceea frumoasă, cu dungi albe şi cafenii. De ce te-ai întors atît de tîrziu? Nu te superi dacă te rog să te grăbeşti? E aproape timpul mesei şi s-ar putea ca afurisiţii aceştia să vină la şapte, în loc de opt. Te rog, grăbeşte-te !

Era tot atît de emoţionată ca o vedetă amatoare în seara premierei, iar el se simţea umilit. Cînd coborî la masă şi o văzu că s-a oprit în cadrul uşii, i se tăie respiraţia. Era îmbrăcată într-o rochie de brocard de argint, strînsă pe trup, şi mlădioasă ca vrejul unui crin ; părul strîns pieptănat îi lucea cu sclipiri de sticlă neagră ; îţi făcea impresia că este tot atît de fragilă ca un porţelan Vieu Vienne, iar ochii i se aprinseseră de mulţumire. Rămase atît de impresionat, încît se ridică în picioare şi-i oferi scaunul cînd se aşezară la masă, şi tot timpul cît dură supeul, mîncă numai pîine goală, din cauză că nu îndrăznea să-i ceară vasul cu unt, de teamă să nu-şi închipuie despre el că este vulgar cînd îl va auzi spunînd :

— Te rog, vrei să-mi întinzi untul?

7

Reuşise să se liniştească pe deplin, aşa că nu-i mai păsa de loc ce părere vor avea invitaţii despre serata ei şi aştepta cu o calmă indiferenţă felul în care Bea va servi la masă ; exact în clipa aceea Kennicott, care sta în picioare în faţa uşii dinspre grădină, exclamă :

— Vine cineva !

Numaidecît după aceea domnul şi doamna Luke Dawson îşi făcură apariţia, cam la opt fără un sfert. Pe urmă toată avalanşa sfioasă a aristocraţiei din Gopher Praerie : toţi cei care exercitau o profesiune sau cîştigau mai mult de două mii cinci sute de dolari pe an, sau ai căror bunici erau născuţi în America.

În timp ce-şi scoteau galoşii, profitară de ocazie să arunce priviri furişe spre noua decoraţie a casei. Carol îl surprinse pe Dave Dyer întorcînd perniţele de brocard de aur, pentru a descoperi o etichetă cu preţul de vînzare, şi-l auzi pe avocatul Iulius Flickerbaugn exclamînd : „M-au făcut praf !", în timp ce se uita la gravura în tonalităţi vermillion, atîrnată peste panoul japonez. Îi venea să rîdă. Dar buna ei dispoziţie se topi imediat ce-i văzu îmbrăcaţi în hainele de paradă, aşezaţi în semicerc, cît era salonul de larg. Avu senzaţia că a fost întoarsă înapoi, prin cine ştie ce minune, şi că se găseşte în cadrul seratei de la Sam Clark.

„Nu cumva oamenii aceştia trebuie să-i manevrez ca pe nişte jucării de metal ? Nu ştiu ce ar putea să-i înviorеze, dar cred că-i voi face să-şi piardă capul".

Începu să se învîrtească întocmai ca o flacără de argint printre oamenii aceştia cu privirile întunecate, îndemnîndu-i cu zîmbetul ei fermecător şi spunîndu-le :

— Vreau ca serata mea să fie zgomotoasă şi cît se poate de veselă. Aceasta este serata de inaugurare a casei mele şi vă rog să mă ajutaţi în străduinţa de a da un prost exemplu de neseriozitate, aşa că această casă a mea să fie o casă cu noroc şi lipsită de prea multe griji. Vă rog, faceţi-mi plăcerea şi să începem un cadril. Domnul Dyer va conduce.

Puse o placă la gramofon şi domnul Dyer se repezi în mijlocul invitaţilor, spilcuit, mititel, cu părul roşcat şi nasul ascuţit şi, după ce bătu din palme, strigă :

— Balancez ye pardners !

Pînă şi milionarii Dawson şi Erza Stowbody, împreună cu profesorul George Edwin Mott, începură să danseze, fără să fie ridicoli din cale afară ; învîrtindu-se în largul salonului şi atrăgînd în cercul ei pe toţi bărbaţii trecuţi

de patruzeci şi cinci de ani, cu zîmbetele ei luminoase şi cu cochetărie, doamna Carol reuşi să-i determine să danseze un vals şi o învîrtită din Virginia. Dar după ce-i lăsă să petreacă în voie, Harry Haydoc puse la gramofon un „one step", iar cei mai tineri începură să danseze, în timp ce bătrînii se retraseră frumuşel în fotoliile lor, cu un zîmbet cristalizat pe buze, care ar fi vrut să spună:

„Să nu vă închipuiţi despre mine că voi încerca să dansez şi eu dansul acesta, dar îmi face plăcere să urmăresc tineretul cum dansează".

Jumătate dintre invitaţi nu spunea nimica; cealaltă jumătate continua conversaţia începută în timpul dupăamiezii la magazin. Erza Stowbody încerca să inventeze ceva de spus şi căuta să-şi stăpînească un căscat, pe urmă se aplecă spre Lyman Cass, proprietarul morii de făină:

— Ia spune, ce zici de soba aceasta nouă, dragă Lym? Bună, nu-i aşa?

„O, să-i lăsăm să facă tot ce poftesc. Să nu le batem capul. Probabil le place să procedeze în felul acesta, căci altfel ar renunţa", îşi zise Carol. Dar cînd trecu din nou vîrtej prin faţa lor, îşi dădu seama că oamenii aceştia, în străduinţa de a părea respectabili, pierduseră cu totul obişnuinţa de a fi veseli, întocmai cum o pierduseră pe aceea de a judeca o problemă din punct de vedere cu totul impersonal. Pînă şi dansatorii începeau să cedeze în mod conştient forţei invizibile a celor cincizeci de spectatori puritani şi se aşezau pereche după pereche, în fotolii. Peste douăzeci de minute serata luă din nou înfăţişarea unei întruniri religioase.

— Vom începe acum ceva foarte emoţionant, anunţă Carol pe noua ei confidentă, domnişoara Vida Sherwin.

Constată că în mijlocul acestei tăceri crescînde, glasul ei putea fi auzit pînă la celălalt capăt al salonului. Nat Hicks, Ezra Stowbody şi Dave Dyer păreau cu totul absenţi şi mişcau încet din degete şi din buze. În clipa aceea avu senzaţia certă şi rece că Dave Dyer îşi repeta anecdota lui cu norvegianul care avea să prindă găina, iar domnişoara Stowbody, primele versuri ale poemului Frumoasa mea de Altădată şi, în acelaşi timp, Nat se gîndea la parodia discursului funebru al lui Marc Antoniu.

— Să ştiţi că în casa mea nu voi permite nimănui să-şi debiteze „numărul" se adresă ea domnişoarei Sherwin.

— Foarte bine; uite ce: să rugăm pe Raymond Wutherspoon să ne cînte ceva.

— Raymie? Bine, dragă, dar omul acesta este idealistul cel mai sentimental din oraşul nostru.

— Ascultă, draga mea. Ideile dumitale în domeniul decoraţiei interioare sînt admirabile, dar părerile pe care le ai despre oameni nu fac doi bani. Raymie trepidează, săracul de el... Tînjeşte după ceea ce el numeşte „afirmare personală", şi n-are nici o altă ocazie, decît cel mult atunci cînd vine încălţăminte. Omul acesta însă ştie să cînte. Într-o bună zi, cînd va reuşi să scape de aerele protectoare şi ironice ale lui Harry Haydock, să ştii că va face ceva foarte util.

— Toată lumea te roagă să cînţi, d-le Wutherspoon. Dumneata eşti singurul actor celebru astă seară căruia îi voi permite să apară pe scenă.

Raymie se aprinse la faţă şi declară:

— O, nu cred că lumea ar fi dispusă să mă asculte; îşi drese glasul, îşi potrivi batista în buzunarul de la piept şi-şi proţăpi degetele mîinilor intervalele nasturilor de la jiletcă.

În dorinţa de a trece drept protectoare a lui Raymie şi a descoperi şi ea un talent, doamna Carol se pregătea să guste acest recital.

Raymie cîntă Zbori ca o păsărică, Tu eşti Porumbiţa mea şi Cînd rîndunica îşi lasă cuibul, toate trei melodiile pe un glas de tenor destul de prost, care semăna a glas de ţîrcovnic.

Carol se simţea deprimată şi sufleteşte era în aceeaşi stare penibilă, ca atunci cînd auzi un orator serios că debitează glume răsuflate în faţa publicului, sau un copil fenomen debitînd în faţa ascultătorilor cuvinte pe care un copil n-ar trebui să le pronunţe niciodată. Îi venea să se tăvălească de rîs, după ce constată mulţumirea de sine care strălucea în ochii pe jumătate închişi ai lui Raymie, şi în acelaşi timp îi venea să plîngă din cauza meschinei ambiţii, care-i lumina ca o aureolă obrazul livid, urechile pleoştite şi părul cenuşiu şi răvăşit. Încercă să se uite la el cu admiraţie, pentru a o mulţumi pe domnişoara Sherwin, această imuabilă adoratoare a tot ce-ar putea fi bun, adevărat şi frumos.

După ce se termină și a treia melodie a zburătoarelor, domnișoara Sherwin se trezi din atitudinea ei de extaz și șopti doamnei Carol :

— Oh, cît a fost de frumoasă această melodie. Evident, Raymond nu are un glas despre care s-ar putea spune că este extraordinar de bun, dar cred totuși că el cîntă cu mult sentiment.

Carol îi răspunse cu o minciună măreață, pe care o debită fără să clipească :

— O, da, cred că a cîntat cu foarte mult sentiment.

Constată că după ce invitații își dăduseră toată silința să asculte producția, cu atenția cuvenită din partea unor oameni cu educație, acuma nu mai erau în stare să se prefacă și renunțaseră cu desăvîrșire la speranța de a se distra.

— Acum vom începe să jucăm un joc destul de tîmpit, pe care l-am învățat la Chicago, zise ea, adresîndu-se invitaților. Înainte de toate va trebui să vă scoateți ghetele. După aceea probabil vă veți jupui genunchii și omoplații.

Lumea se uită la ea cu atenție și neîncredere. Cîteva sprîncene fugiră în sus pe frunți, ceea ce însemna că soția doctorului Kennicott este o femeie zgomotoasă și lipsită de seriozitate.

— Voi alege femeile cele mai rele dintre noi, cum ar fi de pildă Juanita Haydock și eu, care vom fi ciobanii. Ceilalți dintre dumneavoastră vor fi lupii. Ghetele dumneavoastră vor fi oile. Lupii trebuie să iasă în hol. Ciobanii împrăștie oile în largul acestei camere, pe urmă sting lumina, iar lupii din hol, favorizați de întuneric, se furișează înăuntru și încearcă să fure oile ciobanilor care, la rîndul lor, au dreptul să se apere cum poftesc, dar fără să muște și fără să întrebuințeze măciuca. Lupii scot în hol toate oile pe care au reușit să le prindă. Nimeni nu este scutit de participare la joc. Haideți să începem. Scoateți-vă ghetele.

Fiecare se uită la vecinul de alături și aștepta să înceapă să se descalțe.

Carol își azvîrli pantofii de argint din picioare și se prefăcu pur și simplu că n-a băgat de seamă cum se uită toată lumea la pulpa piciorului ei. Sfioasă, dar ascultătoare, Vida Sherwin începu să-și desbumbe ghetele cu carîmbi înalți. Ezra Stowbody începu să chicotească :

— Ascultă, doamnă, dumneata ai devenit spaima oamenilor în vîrstă; eşti exact ca fetiţele acelea cu care ieşeam eu la călărie, prin anii şaizeci. Nu prea sînt obişnuit să vin la serate desculţ, dar văd că pe aici merge şi aşa ceva şi, opintindu-se o dată, îşi smulse din picioare ghetele cu elastic.

Ceilalţi începură să rîdă şi-l urmară.

După ce adunară oile în ţarcul întunecat şi lupii speriaţi se furişară în întunericul camerei de alături, urlînd, cţitînd, scoşi pe neaşteptate din obişnuita lor indiferenţă de această stranie situaţie care-i determina să se apropie de un duşman necunoscut, un duşman misterios, care-i aştepta şi devenea tot mai ameninţător. Începură să înainteze cu băgare de seamă prin întuneric, încercînd să se orienteze, cu mîinile întinse care întîlneau braţe mătăsoase ce păreau despărţite de trupuri şi se cutremurau înfiorăţi de o delicioasă senzaţie de spaimă. Realitatea din jurul lor se destrămase ca un fum. Se auziră glasuri petrecute de lătrături, pe urmă chihotul ascuţit al doamnei Juanita şi ţipătul lui Guy Pollock, care protesta mirat:

— Hiup-hep! Ajunge, că mi-ai smuls părul din cap!

Doamna Luke Dawson se repezi în patru labe, cu genunchii şi mîinile înţepenite, spre lumina protectoare din hol şi gemu: „Aşa ceva n-am mai păţit în viaţa mea", dar îşi dădu seama că aci nu mai poate fi vorba de demnitate şi, în timp ce repeta mereu: „În viaţa mea...", uşa salonului fu deschisă de mîini nevăzute şi în întunericul coridorului răbufniră o mulţime de ghete, în timp ce un glas ascuţit strigă din mijlocul întunericului:

— Haideţi, lupilor, îndrăzniţi, v-am dat o mulţime de ghete!

Cînd doamna Carol aprinse pe neaşteptate luminile în salonul transformat în cîmp de bătaie, jumătate dintre invitaţi care erau de faţă se retrăseseră în lungul pereţilor, unde se refugiaseră chiar de la începutul farsei, dar în mijlocul parchetului Kennicott se lupta din toate puterile cu Harry Haydock: amîndoi erau cu gulerele smulse şi cu părul căzut peste ochi; Iulius Flickerbaugh întinse capul de bufniţă, ca să poată scăpa din mîinile doamnei Juanita Haydock, şi se cutremură zguduit de spasmele unui rîs neobişnuit la el. Cravata de cu-

loare discretă cateme a lui Guy Pollock i atîrna pe spate. Bluza imaculată a tinerei Rita Simons îşi pierduse doi nasturi şi îi descoperea umărul alb şi rotund, ceva mai mult decît era obişnuită să tolereze societatea puritană din Gopher Praerie. Cu toţii se simţeau acum uşuraţi de jugul pe care respectabilitatea artificială în societate li-l impusese ani de-a rîndul, şi această uşurare se datora fie consternării, fie dezgustului, fie focului luptei ce se încinsese, fie plăcerii pricinuite de activitatea fizică. George Edwin Mott nu-şi mai putea stăpîni rîsul, Luke Dawson îşi frămînta barba, doamna Clark repeta mereu :

— Am reuşit şi eu, dragă Sam, să pun mîna pe un pantof. Pentru nimic în lume n-aş fi fost în stare să-mi închipui că mă voi lupta cu atîta înverşunare.

Carol era convinsă că a reuşit să-împrospăteze obiceiurile invitaţilor ei.

Cu multă prevedere îşi pregătise dinainte pieptenii, periile, oglinda, acul şi aţa, pentru a fi la îndemînă, aşa că le dădu voie să restaureze divina decenţă a nasturilor care dispăruseră.

Bea apăru, cu zîmbetul ei larg pe buze şi în braţe cu un maldăr de foi de hîrtie subţire pe care erau imprimate flori de lotus, balauri, maimuţe, în albastru închis, roşu şters şi cenuşiu, alături de stoluri de păsări cu penele trandafirii care zburau pe sub ramurile verzi ca marea din valea de Nu ştiu Unde.

— Acestea, anunţă doamna Carol, sînt adevărate costume pentru balauri mascate chinezeşti. Le-am cumpărat de la un magazin de import din Minneapolis. Va trebui să le îmbrăcaţi peste haine şi vă rog să uitaţi că sînteţi din Minnesota şi să deveniţi mandarini, culaci şi samurai (mi se pare că aşa se zice?), sau tot ce poftiţi.

În timp ce invitaţii despătureau cu sfială costumele, ea dispăru. Peste zece minute din capul scării privi capetele zbîrlite şi groteşti ale acestor yankei travestiţi în costume orientale şi le strigă :

— Prinţesa Winky Poo îşi salută curtenii !

Cînd ridicară capetele spre ea, surprinse privirile lor mirate şi pline de admiraţie. În faţa lor apăru o fiinţă graţioasă, îmbrăcată în pantaloni şi tunică de brocard

verde, tivită cu fir de aur, un guler înalt din fir de aur îi era încins pe sub bărbie, iar părul negru avea piepteni de jad; în mîna întinsă ţinea un evantai din pene de păun iar privirile îi erau îndreptate în sus, spre silueta imaginară a unei pagode. Cînd abandonă această atitudine, întîlni privirea plină de admiraţie mută şi conjugală a lui Kennicott — şi văzu pe Guy Pollock încremenit într-o atitudine de adoraţie. Timp de cîteva minute fu incapabilă să mai vadă altceva în mijlocul acestui grup de forme cafenii şi albe, afară de dorinţa acestor doi bărbaţi.

Se trezi şi încercă să scape de sub puterea acestei senzaţii obsedante, pentru a cobori scara în fugă:

— Acum vom da un veritabil concert chinezesc. Domnii Pollock, Kennicott şi hai să zicem şi domnul Stowbody vor fi tamburi; restul invitaţilor, cu mine împreună, vom cînta din flaut.

Flauturile lor erau făcute din piepteni acoperiţi cu foiţă subţire de hîrtie; tobele erau taburelele din casă şi măsuţa de cusut. Loren Wheeler, directorul ziarului Dauntless, dirija orchestra cu o totală lipsă de simţ al ritmului. Muzica avea reminiscenţe din ecoul de tobe auzit la bîlciurile ambulante sau la bîlciurile anuale din Minnesota, însă toţi invitaţii dădeau din mîini, suflau şi mormăiau în cadenţă monotonă, totuşi vizibil mulţumiţi de aspectul acesta neaşteptat al seratei.

Înainte de a se plictisi definitiv de acest concert, Carol îi conduse într-un cortegiu dansant în jurul salonului şi intră împreună cu ei în sufragerie, unde-i aşteptau cupe albastre chinezeşti pline cu orez îndulcit, cu suc de nuci litchee şi enibahar cu sirop conservat.

Nimeni dintre cei de faţă, afară de Harry Haydock care cutreierase toate oraşele, nu auzise pînă acum cam ce ar putea să fie bucatele chinezeşti, dar nici el chiar nu auzise decît despre cirul de soia. Cu multă precauţie începură să guste mîncărurile servite şi Dave Dyer, împreună cu Nath Hicks, începură să danseze împreună un dans chinezesc care nu păru să fie prea umoristic, dar din toate părţile se ridicau strigăte de veselie.

Carol simţi o destindere neaşteptată şi o oboseală care o doborî. Îi purtase pe toţi oamenii aceştia pe umerii ei şubrezi. Nu mai era în stare să continue. Se

gîndi cu duioşie la tatăl ei, care era un artist în aranjarea seratelor vesele. Pe urmă se gîndi să-şi aprindă o ţigară ca să-i facă pe toţi să se uite la ea înspăimîntaţi, dar renunţă la această intenţie înainte de a o formula. Se întrebă, oare ar fi posibil ca timp de cinci minute să-i determini să vorbească despre altceva, decît despre capeta de iarnă a Fordului lui Knute Stamquist şi ceea ce a spus Al. Tingely despre soacră-sa. „Mai bine să-i las de capul lor, căci eu mi-am făcut datoria", oftă ea. Îşi încrucişă picioarele îmbrăcate în pantaloni chinezeşti şi se aşeză confortabil în faţa cupei cu enibaharul în sirop, întîlni zîmbetul satisfăcut a lui Guy Pollock şi rămase mulţumită la gîndul că a reuşit să lumineze obrazul palid al acestui avocat, pe urmă îi păru rău de eretica supoziţie pe care o formulase că, în afară de soţul ei, ar fi peste putinţă să existe şi alţi bărbaţi, se întoarse spre Kennicott şi-i spuse în şoaptă: „Eşti mulţumit, stăpîne?... Te rog să nu-ţi fie teamă, căci n-a costat prea mult!"

— A fost cea mai frumoasă serată ce s-a văzut în oraşul acesta. Dar... te rog, nu sta picior peste picior, în pantalonii aceştia, căci prea ţi se văd genunchii".

Se simţi vexată şi o supără stîngăcia lui. Se întoarse spre Guy Pollock şi începu să vorbească cu el despre religiile chinezeşti — nu pentru că ea ar fi ştiut ceva în legătură cu aceste religii, ci pentru că citise o carte despre acest subiect, cum citea de altfel în ceasurile de seară, cînd nu avea ce face, despre orice subiect ce se găsea sub soare. În imaginaţia doamnei Carol maturitatea demnă a lui Guy se transforma în tinereţea timidă şi împreună traversau o insulă încîntătoare din marea cu undele de aur a conversaţiei, cînd constată că invitaţii ei au început să tuşească unul după altul, ceea ce în limba universală ar fi vrut să indice că ar vrea să se întoarcă pe la casele lor şi să se culce.

Şi în timp ce fiecare dintre ei susţinea că a fost cea mai frumoasă serată la care au participat, „a fost atît de inteligent organizată şi de originală", ea surîdea din toată inima strîngea mîinile întinse spre ea şi debita tot

felul de cuvinte obişnuite în astfel de împrejurări, privitoare la copii, la prudenţa de a se înfăşura bine în haine, ca să nu răcească, fără să uite un cuvînt de laudă pentru cîntecele debitate de Raymie şi îndemînarea doamnei Juanita în timpul jocurilor. Pe urmă se întoarse spre Kennicott şi intrară în casă copleşită de liniştea tăcerilor de firimituri şi de fişiile costumelor chinezeşti pe care le întrebuinţaseră în timpul seratei. Doctorul nu-şi mai putea stăpîni rîsul.

— Ascultă, Carrie, tu eşti o femeie minunată şi cred că ai dreptate cînd încerci să-i mai desmorţeşti pe oamenii aceştia. Acum, după ce au văzut cum trebuie să procedeze, cu siguranţă că nu vor mai continua cu vechile lor serate la care îşi debitau anecdotele răsuflate şi toate prostiile de pînă acuma. Te rog, nu pune mîna pe nimica. Ai făcut de ajuns. Dă fuga şi bagă-te în pat, voi face eu ordine.

Mîinile lui îndemînatice de chirurg îi lunecară în jurul umerilor şi nemulţumirea pe care i-o pricinuise stîngăcia lui se topi dintr-o dată, după ce simţi forţa care emana din trupul soţului ei.

Extras din ziarul Weekly Dauntless:

„Miercuri seara s-a desfăşurat unul dintre cele mai importante evenimente din ultimele luni, cu ocazia inaugurării casei doamnei şi domnului doctor Kennicott, care şi-au decorat din nou locuinţa din Strada Plopilor, astăzi o casă fermecătoare, în nuanţele de culori care-i dau o înfăţişare cu totul modernă. Doctorul şi soţia lui şi-au primit numeroşii prieteni, oferindu-le o mulţime de noutăţi în genul distracţiilor, inclusiv o orchestră chinezească, cu costume veritabile şi originale chineze şti, al cărei diriginte am fost noi, directorul ziarului. S-au servit delicioase gustări orientale în stil chinezesc şi toată lumea este de acord că serata a fost încîntătoare".

La o săptămînă după aceea, soţii Chet Dashaway deteră şi ei o serată. Grupul de bocitori stătu toată seara grămadă şi cu privirile întunecate, iar Dave Dyer avu ocazia să-şi debiteze „numărul" cu norvegianul care vrea să prindă găina.

CAPITOLUL VII

Gopher Praerie își pregătea culcușul pentru iernare. Toată luna noiembrie și decembrie ninse în fiecare zi; termometrul scăzuse la zero, dar putea coborî pînă la minus 20 și chiar minus 30 de grade. În partea de miază-noapte a regiunii Middlewest, iarna nu este un simplu sezon, este și o industrie. În fața intrării fiecărei case se ridică pereți de scînduri, pentru a împiedica troienirea zăpezii. Stăpînii fiecărei case, Sam Clark, bogatul domn Dawson — cu excepția astmaticului Ezra Stowbody, care luase un băiat — puteau fi văzuți în atitudini primejdioase, urcîndu-se cu scara, în brațe cu obloanele menite să-i apere împotriva viscolelor, pe care trebuiau să le înșurubeze la ferestrele de la etaj.

În timp ce doctorul Kennicott își potrivea obloanele, doamna Carol alerga de colo pînă colo, prin dormitoare, și-l ruga să bage de seamă, nu cumva să înghită șuruburile pe care le ținea în gură ca pe o extraordinară proteză dentară.

Semnul prevestitor al iernii pentru toată lumea era Miles Bjornstam, un pierde-vară, un bărbat înalt, voinic, cu mustățile roșcate, necăsătorit și de profesie ateu, un tip căruia îi plăcea să se certe cu toată lumea, un fel de Moș Crăciun înzestrat cu mult cinism. Copiii țineau foarte mult la el și uneori se întîmpla ca omul acesta să lase totul baltă, ca să le povestească aventuri imposibile pe mări, întîmplările lui de pe vremea cînd era paznic al hergheliilor de cai sau luptele pe care le-a avut cu urșii. Părinții copiilor rîdeau de el sau nu-l putea pristui pe lîngă casă. Era singurul democrat din oraș.

Atît morarul Lyman Cass, cît și proprietarul finlandez al fermei Lost Lake le spunea pe nume. Era cunoscut sub porecla de suedezul cel roșu și toți îl considerau puțin sărit.

Bjornstam era în stare să facă tot ce se putea face cu mîna goală — cîrpea oalele sparte, repara arcurile automobilelor, îmblînzea un mînz speriat, repara pendule sau își făcea o corabie în stil Gloucester, pe care

reușea să o bage într-o sticlă. Acum era angajat de o săptămînă, în calitate de om la toate în Gopher Praerie. Era singurul, în afară de lucrătorul lui Sam Clark, care se pricepea la instalația de apă și canalizări. Toată lumea îl ruga să inspecteze caloriferele și robinetele din casă. Alerga din casă în casă, pînă tîrziu seara, care va să zică pînă după ceasurile zece. Pe clinurile hainei lui din piele de cîine atîrnau țurțuri de gheață proveniți de la conductele plesnite de ger; căciula lui de catifea, pe care niciodată nu și-o scotea din cap cînd intra în casa cuiva, era un amestec de grunjuri de gheață și de funingine, mîinile lui roșii și bătucite aveau pielea plesnită pînă la sînge; în colțul gurii morfolea mereu un muc de țigară.

Față de Carol însă se purta foarte politicos. Se lăsă pe vine, ca să examineze țevile de la mașina de gătit, pe urmă se îndreptă din șale și se uită la ea, după care murmură:

— Înainte de toate va trebui să-ți repar coșul de la sobă, chiar dacă nu mai ajung astăzi să fac și altceva.

Casele mai sărace din Gopher Praerie — între care și bordeiul său propriu — pentru care serviciile lui Miles Bjornstam erau un adevărat lux, erau îngropate pînă la ferestrele de jos în pămînt și băligar. Tăbliile gardului de scînduri care apărau calea ferată împotriva zăpezii adunate grămadă peste vară care serviseră drept refugiu copiilor în timpul jocului erau acum ridicate și încopciate pentru a proteja liniile împotriva viscolului.

Fermierii veneau de la oraș cu săniile pe care și le făceau ei înșiși, aducînd mormane de pături și fîn, care să-i apere de ger.

Zeghele îmblănite, căciulile, cizmele cu carîmbi pînă sus pe pulpe, mănușile îmblănite, șalurile de lînă lucrate cu igliță, de trei metri lungime, ciorapii groși, scurteicile de dril, căptușite cu lînă scărmănată de culoare galbenă, tot atît de pufoase ca fulgul de pe puii de rață, pumnarele roșii pentru încălzirea mîinilor umflate ale copiilor, și toate hainele care erau menite să-i apere împotriva frigului erau scoase în mare grabă din sipetele cu naftalină și din sacii dați cu smoală, pentru a fi apărate de molii. Pe toate străzile orașului vedeai copiii înfofoliți alergînd și strigînd:

— Ia vezi ce mănuşi am ! sau
— Dar saboţi mei i-ai văzut?

Deosebirea dintre arşiţa verii şi vînturile de miază-noapte care mătură platourile era atît de mare, încît toată lumea se simţea mulţumită că putea întrebuinţa această armură pe care nu o purtau decît cei care se duceau să exploreze gheţurile de la poluri.

Conversaţiile referitoare la îmbrăcămintea de iarnă începuseră să cîştige teren în timpul seratelor, chiar faţă de preocupărilor micilor probleme personale ale fiecăruia.

Era deci un obicei binevenit să întrebi cunoscuţii care-ţi ieşeau în cale: „Va să zică ţi-au pus zeghea?" În felul de a se îmbrăca era tot atîtea variaţi ca şi în tipul automobilelor. Cei mai sărac erau îmbrăcaţi în şube din piele de cîine, de culoare galben-neagră, dar Kennicott era îmbrăcat ca un prinţ într-o blană de jder, iar pe cap avea o căciulă de lutru. Cînd nămeţii de zăpadă erau prea mari şi nu putea umbla cu automobilul, pleca la ţară cu sania, ca să-şi viziteze bolnavii; tălpile săniei erau de oţel şi de sub gulerul ridicat al şubei nu i se vedea decît nasul roşu de frig şi ţigara fumegînd.

Doamna Carol, la rîndul ei, cînd trecea pe Strada Mare atrăgea atenţia trecătorilor cu mantaua ei largă de nutrie. Simţea o adevărată plăcere să-şi plimbe degetele pe lungul blănii mătăsoase.

Preocuparea ei cea mai de seamă era acum organizarea distracţiilor în aer liber, după ce în oraş circulaţia automobilelor fusese cu desăvîrşire paralizată.

Plimbările cu automobilul şi jocul de bridge-vist nu numai că accentuaseră deosebirile dintre clasele sociale ale oraşului Gopher Praerie, ci slăbiseră foarte mult orice încercare de activitate. Era atît de impunător şi de comod să stai la volan şi să conduci o maşină. Skiurile şi săniuţa erau îndeletniciri prosteşti şi demodate. În realitate orăşelul acesta tînjea tot atît de mult după distracţiile elegante ale marilor oraşe, ca şi metropolele după distracţiile sportive de la ţară; Gopher Praerie dispreţuia tot atît de mult vacanţele petrecute la munte sau la mare, pe cît ţinea St. Paul sau Gopher Praerie să le prelungească Totuşi doamna Carol reuşi ca să organizeze o serbare pe

gheață, cam pe la mijlocul lunii noiembrie. Oglinda apei Plover Lake era o suprafață verde cenușie de gheață, care scîrțîia sub tălpile tăioase ale patinelor. Pe malul lacului tufișul de trestii acoperite de zăpadă se legănau în bătaia vîntului, iar crengile stejarilor, pe care se mai cățărau încă frunzele nesmulse de vînturi, se profilau pe cerul lăptos. Harry Haydock făcea figuri pe gheață și Carol era convinsă că a reușit să găsească mijlocul de a-și trăi viața în mod desăvîrșit. Dar cînd ninsoarea puse capăt plăcerii patinajului și ea încercă să organizeze o excursie cu săniuța, sub clar de lună, matroanele din oraș se lăsară foarte greu, căci nu se puteau despărți de căldura radiatoarelor și de partida lor cotidiană de bridge și toate imitațiile distracțiilor de la oraș. Trebui să stăruie pentru a le putea decide să iasă din casă. Coborîră o lungă coastă de deal cu bobul care se răsturnă și zăpada le intră în sîn și cloștile acestea începură să țipe și să declare că a doua zi vor veni din nou — dar cu toate acestea nu mai ieșiră niciodată cu săniuțele.

Cu mare greutate reuși să adune un alt grup cu care să facă schi. În timpul popasului se bătură cu bulgări de zăpadă și se distrară foarte bine; cei care veniseră cu ea, declarară că au petrecut admirabil și că va trebui să organizeze nuamaidecît o a doua expediție de schi; se întoarseră acasă foarte mulțumiți dar din ziua aceea niciuna dintre participante nu mai scoase nasul din manualul de bridge.

Doamna Carol se simți descurajată. Fu foarte recunoscătoare lui Kennicott cînd o invită să plece împreună cu el la o vînătoare de iepuri. Începură să înoate în lungul mirиștilor acoperite de zăpadă, din care apăreau vrejurile încremenite ale ierburilor, întocmai ca niște sîrme de oțel, pe sub ramurile înghețate ale stejarilor și de sub așternutul pufos al zăpezii, însemnat cu milioane de hieroglife, lăsate de picioarele iepurilor, ale veveriților și păsărilor. Dădu un țipăt cînd intră în mijlocul unor tufe din care sări un iepure și constată că a tras după el, fără să-l atingă. Se uită la soțul ei și-și dădu seama că în costumul lui de vînătoare și bocancii cu carîmbii înalți se potrivește foarte bine în mijlocul acestui peisaj de iarnă. În seara aceea mîncă un biftec și cartofi prăjiți, de părea că nu se mai satură

şi i se păru că simte scînteî electrice cînd îşi pipăia urechile cu vîrful degetelor; dormi douăsprezece ceasuri la rînd, iar cînd se trezi începu să se gîndească, cît de frumoasă era regiunea aceea binecuvîntată.

Cînd cobori din pat, soarele strălucea puternic, reflectîndu-se în aşternutul alb al zăpezii. Se îmbrăcă repede şi, după ce-şi puse blana, ieşi în oraş. Sindrilele acoperişurilor abureau sub cerul senin şi albastru ca floarea inului, în jurul ei se auzeau clopoţeii săniilor, prin aer se încrucişau saluturi voioase şi din toate părţile se auzea cîntecul vesel al ferăstraielor cu care se tăiau lemne în curţi. Era sîmbătă şi băieţii vecinilor pregăteau provizia de lemne pentru iarnă. În fundul curţilor, dincolo de lemnele aşezate în glugă, se vedea capra fierăstrăului, şi sub ea rumeguşul galben ca aurul. Cadrul fierăstraielor, cu lama albastră de oţel, era din lemn roşcat, iar în jurul tinerilor, buştenii proaspăt tăiaţi — plop, frasin, carpen, mesteacăn — la a căror capete se distingeau cerculeţe ce indicau anii. Băieţii erau încălţaţi în saboţi uriaşi, aveau cămăşi albastre de flanelă cu nasturi enormi din sidef, la gît şaluri de culoare roşcată, galbene ca lămîia sau cafenii ca blana vulpii.

— Bun lucru! striga doamna Carol tinerilor din curţile pe lîngă care trecea, şi ajunse într-un suflet pînă la băcănia lui Hawland & Gould, cu gulerul blanei alb de chiciura lăsată de aburul respiraţiei. Cumpără o cutie de roşii conservate, ca şi cînd ar fi fost cine ştie ce fructe exotice, şi se întoarse acasă cu gîndul să prepare lui Kennicott o surpriză cînd se va întoarce acasă şi-i va servi o omletă creolă.

Strălucirea cristalelor zăpezii bătute de soare era atît de puternică, încît după ce intră în casă, clanţele de la uşi, ziarul de pe masă şi toate obiectele de culoare albă i se părură liliachii şi se simţea ameţită de strălucirea atît de puternică a luminei pirotehnice prin care trecuse. După ce ochii i se mai obişnuiră cu această lumină, se simţi îmbătată cu trupul plin de sănătate şi de mulţumirea pe care i-o dădea viaţa. Lumea din jurul ei i se părea atît de frumoasă, încît intră în salon şi, după ce se aşeză la micul

ei birou, începu să scrie un poem. (Nu reuşi să scrie altceva decît: Cerul e albastru şi soarele cald; niciodată nu se va mai deslănţui furtuna).

În după amiaza aceleiaşi zile, Kennicott fu chemat la un bolnav de la o fermă. Era ziua liberă a lui Bea, care se ducea la balul comunităţii luterane. Doamna Carol rămase singură de la orele trei pînă la miezul nopţii. Era plictisită de lectura povestirilor de dragoste pe care le găsea în reviste, aşa că se aşează în faţa radiatorului şi gîndurile începură să-i rătăcească în voie.

Astfel reuşi să constate că nu o aştepta nimic de făcut de aci înainte.

2

Trecuse, îşi zicea ea de faza cînd noutatea înfăţişării oraşului şi cunoştinţa oamenilor, patinajul, săniuţa şi vînătoarea o mai puteau interesa. Bea era o fată destul de pricepută în treburile gospodăriei, aşa că ei nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să coasă, să cîrpească şi să tea cîteva clipe de vorbă cu servitoarea, în timp ce aşternea paturile. La măcelăria lui Dahl & Oleson nu exista obiceiul să comanzi dinainte, ci te mulţumeai să întrebi dacă în afară de costiţe şi pulpă de porc mai avea ceva. Carnea de vacă nu era desfăcută şi o tăiau la măcelărie, cu barda pe un butuc. Costiţa de berbec era o specialitate tot atît de exotică la Gopher Praerie ca şi cuiburile de rîndunică. Măcelarii angrosişti trimiteau carnea de calitate mai bună la oraş, unde obţineau preţuri mai ridicate.

Tot atît de puţin asortate erau şi celelalte magazine. Astfel îi fu peste putinţă să găsească în oraş cuie cu capul de sticlă, pentru a-şi pune tablourile pe pereţi, nu alergă nici pentru a găsi felul de perdele pe care l-ar fi preferat, ci luă ce se găsea, şi afară de Hawland & Gou d nu era nici un magazin unde s-ar fi putut găsi un articol de lux, cum ar fi de pildă conservele de sparanghel. În casa aceasta

ar fi fost peste putință să se găsească altceva de făcut pentru ea, decît obișnuitele treburi de fiecare zi. Golul zilelor reușea să și-l umple cu multă greutate, datorită alergăturilor inutile, de colo pînă colo, în genul doamnei Bogart.

Ar fi fost peste putință se se gîndească la ocupație în afară de casă. Așa ceva nu se pomenea pentru soția unui doctor : cine a mai auzit !

Carol era o femeie cu mintea foarte vioaie, dar pentru care nu se găsea nici un gen de activitate.

Nu-i rămîneau decît trei alternative : să facă copii, să-și înceapă cariera de reformatoare, sau să devină în mod definitiv o parte inerentă din viața acestui oraș și să se lase copleșită de activitatea fără elan a bisericii, a cercurilor de studii și a seratelor de bridge.

Cît despre copii, da ! ar vrea și ea să aibă copii, dar... Încă nu era pe deplin pregătită. Sinceritatea brutală a lui Kennicott o supărase la început, dar mai tîrziu își dădu seama că avusese dreptate cînd îi spunea că, în faza actuală a situației, care făcea din procrearea copiilor o crimă mult mai costisitoare și mai primejdioasă decît toate celelalte crime, nu era deloc prudent să ai copii, înainte de a aduna o sumă mai mare de bani. Îi părea rău... Probabil atitudinea lui transformase misterul dragostei într-un fel de precauție mecanică, dar... Încercă să-și alunge gîndurile negre, zicîndu-și sfioasă : „Probabil mai tîrziu !"

Ideile ei reformatoare și elanul ei spre frumos în mijlocul acestei Străzi Mari, cu aspectul atît de brutal, nu lăsau nici o urmă. Acum însă se va apuca mai serios de lucru. Da, se va pune pe lucru. Și făcu jurămînt, în timp ce cu pumnul bătea ușor în muchea radiatorului. Dar la sfîrșitul acestor jurăminte, începu să-și dea sema că nici ea însăși nu știa tocmai limpede cînd și cum va începe această cruciadă.

Să devină o parte autentică din ființa acestui oraș ? Începu să se gîndească la această eventualitate cu o luciditate chinuitoare. Afară de asta nu era sigură nici dacă oamenii aceștia țin la ea. Se duse la doamnele pe care le cunoștea și luase împreună cu ele cafeaua de după masă, se dusese și în magazinele negustorilor, dar de fiecare dată

avusese ea însăşi atîtea de spus, încît nu le mai dăduse ocazia să-şi exprime şi ei părerile pe care le aveau despre ea. Bărbaţii se uitau la ea şi zîmbeau — dar era oare aceasta o dovadă de simpatie? Între femei era totdeauna foarte vioaie, dar avea oare dreptul să se considere că fac parte din societatea lor. Nu-şi aducea aminte să fi fost admisă prea de multe ori, cînd se întîmpla să le vadă vorbind în şoaptă despre diverse afaceri scandaloase, în camera secretă a conversaţiilor din Gopher Praerie.

Cînd se duse să se culce, îţi simţea tot sufletul chinuit de veninul îndoielii.

Ziua următoare, cînd se duse să-şi facă tîrgurelile, îşi aduse aminte de preocupările ei din ajun şi căută să deschidă ochii. Dave Dyer şi Sam Clark erau tot atît de cordiali, pe cît îşi închipuise şi ea despre ei; dar oare cruptiile lor se datorau sincerităţii, cînd o primeau cu: „O, bine aţi venit doamnă, ce mai faceţi?" cum se întîmpla cu Chet Dasgaway? Băcanul Howland fusese mult mai scurt. Era oare acesta felul lor obişnuit de a se purta cu lumea?

„Te apucă toate căldurile cînd vezi că trebuie să te gîndeşti la ce-şi închipuise oamenii despre tine. Cît timp am fost la St. Paul, puţin îmi pasă de aşa ceva. Aci însă toată lumea mă urmăreşte şi-mi controlează fiecare mişcare. Nu trebuie să mă las intimidată", îşi zise ea chinuită de gînduri şi gata de harţă.

3

Vem moina şi zăpada de pe trotuare fu vărgată de pete negre; după aceea o noapte cutremurată de sunete metalice şi gheaţa lacurilor se auzea pocnind de parcă ar fi tras cu tunurile; apoi dimineaţa limpede şi plină de freamăt. Îmbrăcată într-un jerseu de lînă şi nişte foi de tweed, doamna Carol se simţea o tînără studentă ce se

pregătește să joace o partidă de hochei. Îi venea să chiuie și o mîncau tălpile să o rupă la fugă. Întorcîndu-se spre casă de la cumpărăturile zilnice, ar fi avut poftă să zburde ca un cățeluș mulțumit. Trecu în goană pe lîngă un grup de case și, după ce trecu pe după colț, sălță de pe marginea trotuarului peste un șănțuleț cu apă dezghețată, ca să chiuie o dată „Yip-pee", cum avea obiceiul, cînd era împreună cu colegii ei de la facultate.

Băgă de seamă că de la o fereastră trei babe se uitau la ea cu gurile căscate. Cele trei perechi de ochi ai babelor o paralizau. Pe cealaltă parte a străzii, i se păru că perdeaua de la o fereastră se mișcă pe furiș. Se liniști și-și continuă drumul foarte serioasă, devenind pe neașteptate din domnișoara Carol, impunătoarea doamnă dr. Kennicott.

Din ziua aceea nu i se mai întîmplă niciodată să se simtă destul de tînără, destul de îndrăzneață și destul de liberă, ca să-și poată permite s-o rupă la fugă și să chiuie ziua în amiaza mare pe străzi ; așa că-și asumă rolul de femeie măritată și la locul ei, și aștepta cu nerăbdare ședința săptămînală de bridge a grupului Jolly Seventeen.

4

Grupul Jolly Seventeen (ai cărui membri variau ca vîrstă între șaisprezece și douăzeci și cinci de ani, reprezenta temelia societății din Gopher Praerie. Acesta era Clubul regional, cercul diplomatic, Societatea Sfînta Cecilia, Camera Ovală de la Ritz, Clubul celor Douăzeci. Ca să faci parte din această grupare, trebuia să fi fost adoptat și înseamnă că faci parte dintr-o clasă socială privilegiată. Deși membrii cercului erau cam aceeași ca și la cerul de studii Thanatopsis, cei de la Jolly Seventeen se uitau de sus la ceilalți și spuneau despre ei că fac parte din clasa de jos și că sînt „mitocani".

Majoritatea membrelor grupului erau femei tinere, de curînd căsătorite, ai căror soți erau adoptați ca membri auxiliari. O dată pe săptămînă aveau o ședință de bridge

pentru femei, iar o dată pe lună participau și bărbații la o agapă și partidă de bridge ce urma după aceea. De două ori pe an gruparea dădea un bal la I.O.O.F. Hall. Cu această ocazie tot orașul era în fierbere. Numai la balul anual al Societății Pompierilor sau al grupării Eastern Star se puteau vedea atît de multe eșarfe de mătase, atîtea tangouri și atîtea inimi înflăcărate, dar aceste instituțiuni rivale nu erau grupări selecte — la balul pompierilor puteai întîlni și cîte o servitoare, funcționari comerciali și lucrători agricoli. La o serată a grupării Jolly Seventeen domnișoara Ella Stowbody se dusese cu o căruță de țară, care din ziua aceea nu mai fusese întrebuințată decît pentru bocitorii de la înmormîntări, Harry Haydock și doctorul Terry Gould veneau întotdeauna în singurele fracuri ce se puteau găsi în tot orașul.

Matinerul de bridge al grupului Jolly Seventeen se ținu în bungalovul nou nouț al doamnei Juanita Haydock, o casă cu ușile de nuc lustruit, cu tăbliile de la ferestrele holului brumate și cu vase pline de ferigă în vestibulul spoit cu bidineaua; în salon era un fotoliu în stil Morris din stejar afumat, șaisprezece gravuri colorate și o masă lustruită, de formă pătrată, pe care era o învelitoare făcută din panglici de la cutiile de țigări și pe care era imprimat Ediție Ilustrată pentru ocazii, iar alături de aceasta un pachet de cărți, într-o cutie de piele pirogravată.

Carol se opri în apropierea sobei care dogora ca un sirocco. Jocul începuse înainte de sosirea ei. Cu toate bunele ei intenții, deși nu categorice, ea nu învățase încă jocul de bridge. Luă o înfățișare amabilă și se scuză față de Juanita, rușinată la gîndul că de aci înainte va trebui să se scuze de fiecare dată cînd va veni la ea.

Doamna Dave Dyer, o femeie lividă la față și puțin simpatică, preocupată de studiul diverselor religii, de proveniența bolilor și motivelor de scandal din oraș, o amenință cu degetul și începu să ciripească:

— Ești o răutăcioasă. Mi se pare că nu ai apreciat la justa ei valoare onoarea ce ți s-a făcut, de a fi primită cu atîta ușurință între membrii grupării Jolly Seventeen.

Doamna Chet Dashaway îi dădu cu cotul doamnei de lîngă ea, de la masa a doua. Dar Carol încercă să-și men-

ţină atitudinea de tînără căsătorită naivă şi răspunse cu inocenţă:

— Aveţi toată dreptatea, doamnă. Sînt o leneşă. Voi ruga chiar astă seară pe Will să înceapă să mă înveţe.

În cuvintele ei părea că trepidează toată duioşia puişorilor care aşteaptă în marginea cuibului, armonia clopotelor din noaptea învierii şi pitorescul cărţilor poştale ilustrate de Crăciun. Pe ascuns însă murmură: „Cred că am reuşit să fiu destul de mieroasă în răspunsul pe care vi l-am dat". Se aşează pe cel mai mic fotoliu turnat şi luă o atitudine de modestie cu adevărat Victoriană. Dar constată, sau poate i se păru numai, că toate femeile acestea care se grăbiseră să o salute atît de călduros cu ocazia sosirii ei în Gopher Praerie o priveau acum înţepate.

În timpul pauzei care interveni după prima partidă de joc, se adresă doamnei Jackson Elder:

— Nu sînteţi de părere că ar trebui să mai facem o excursie cu săniuţa?

— Mi-e grozav de frig cînd se răstoarnă săniuţa cu mine în zăpadă, răspunse doamna Elder cu indiferenţă.

— Nu pot suferi zăpada cînd îmi intră pe după gulerul hainei, se amestecă doamna Dave Dyer şi se uită la ea întunecată, apoi, întorcîndu-i spatele, se adresă Ritei Simons în şoaptă: Ascultă, dragă, n-ai vrea să treci astă seară pe la mine pentru cîteva clipe? Am un adorabil model de rochie Butterick, pe care aş vrea să ţi-l arăt.

Doamna Carol se strecură din nou spre fotoliul ei. Stăpînite de frigurile jocului celelalte doamne nu se mai ocupară de ea. Dar nu era deloc obişnuită să joace rolul de sacrificată. Datorită faptului că era convinsă de impopularitatea ei, îşi dădu toată silinţa să nu pară prea susceptibilă şi antipatică. Cum însă nu dispunea de prea multă răbdare, cînd după a doua partidă Ella Stowbody o întrebă:

— E adevărat ce-am auzit că pentru viitoarea serată ţi-ai comandat rochia la Minneapolis? ea îi răspunse cu o violenţă inutilă:

— Deocamdată nu ştiu nimic, să vedem!

Se simţi mai liniştită cînd o văzu pe Rita Simons cu cîtă admiraţie se uită la cataramele de metal ale panto-

filor ei, dar nemulțumirea o răscoli din nou cînd auzi întrebarea fără rost pe care i-o adresă doamna Howland :

— Nu ți se pare că sofaua dumitale este prea mare pentru a putea fi practică?

Se plecă spre ea, pe urmă clătină din cap și, foarte amabilă, lăsă pe doamna Howland să deducă ceea ce-i convine din răspunsul ei mut. Dar imediat după aceea se simți îndemnată să se împace cu ea și declară pe un ton cît se poate de insinuant :

— Am constatat că soțul dumitale a reușit să-și aranjeze cea mai frumoasă vitrină pe care am văzut-o pînă acuma, cu cutiile de supă conserve pe care le-a expus.

— O, sigur că da. Gopher Praerie nu este atît de înapoiat, cum crede lumea, răspunse ea zîmbind.

Cîteva dintre doamnele de față începură să chicotească.

Ironia lor o făcu să devină trufașă ; trufia ei le îndemnă să devină mai agresive și erau gata să degenereze în dușmănie fățișă cînd situația fu salvată de sosirea gustărilor.

Deși Juanita Haydock cunoștea destul de bine felul de a servi o gustare, cu șervețele și toate celelalte, totuși gustările în felul în care se serveau la ea aveau ceva tipic în toată regiunea. Doamnele Dyer și Dashaway, prietenele cele mai bine ale Juanitei, oferiră fiecărei invitate cîte o farfurie mare, cu cîte o lingură, furculiță și o ceașcă de cafea fără farfurioară. Începură să discute partida de cărți din după amiaza aceea, în timp ce-și făceau loc, printre doamnele invitate, ferindu-se să nu le calce pe picioare. Pe urmă împărțiră franzelușe calde cu unt, cafea fierbinte dintr-un serviciu emailat, măsline, salată de cartofi și o prăjitur ă numită engel's food [1].

Pînă și în cercurile cele mai selecte din Gopher Praerie se putea constata o anumită preferință pentru gustări. Măslinele nu era nevoie să fie servite separat. În anumite case se spunea că papanașii pot ține loc de franzelușe calde cu unt. Dar ar fi fost peste putință ca în tot orașul să se mai găsească o a doua eretică, afară de doamna Carol, care să omită prăjitura engel's food.

---

*) prăjitură din spumă de ou, bătută cu zahăr și coaptă la cuptor.

Doamnele prezente la serată înghiţiră cantităţi enorme de gustări, Carol bănuia că cele mai sgîrcite dintre ele mănîncă pentru a face economie de masa pe care ar trebui s-o ia în aceeaşi seară la ele acasă.

Făcu o nouă încercare să le intre în voie. Se îndreptă spre doamna McGanum. Durdulia, amabila şi tînăra doamnă McGanum (o femeie cu pieptul şi mîinile de lăptăreasă, cu un rîs ciudat, care pornea dintr-o dată zgomotos şi neaşteptat din mijlocul obrazului ei grav, încît te speria) era fiica bătrînului doctor Westlake şi soţia asociatului său, doctorul McGanum. Kennicott susţinea că doctorul Westlake şi doctorul McGanum, cu toată familia lor, sînt nişte şireţi, dar doamna Carol era de părere că sînt oameni foarte cumsecade. Ar fi vrut ca pe doamna McGanum să şi-o facă prietenă, de aceea întrebă:

— Cum merge cu gîtul copilaşului dumitale? şi o ascultă cu toată atenţia, cînd doamna McGanum începu să se frămînte pe scaun şi să-i descrie simptomele bolii.

După terminarea cursurilor de la şcoală, veni şi Vida Sherwin, împreună cu domnişoara Ethel Villets, care era bibliotecara oraşului. Prezenţa exuberantei domnişoare Vida Sherwin o făcu pe Carol să aibă mai multă încredere în sine. Începu să vorbească adresîndu-se membrelor grupării:

— Mai zilele trecute m-am dus cu maşina, împreună cu Will, aproape pînă la Wahkeenyan. Regiunea este adorabilă. Admir foarte mult fermierii scandinavi din părţile acestea: şurile lor uriaşe, spoite în roşu, magaziile şi instalaţiile mecanice de muls vacile şi toate acaretu-rile pe care le au! Aţi văzut vreodată bisericuţa aceea luterană, cu acoperişul de zinc care se înalţă singură pe vîrful unei coline? Pare atît de singură şi de tristă, dar cu toate acestea foarte curajoasă. Sînt convinsă că scan-dinavii aceştia sînt oamenii cei mai întreprinzători şi cei mai cumsecade...

— Nu mai spune! protestă doamna Jack Elder. Soţul meu îmi spune că swencii care lucrează la fabrica de che-restea sînt oameni îngrozitori — au un fel al lor liniştit, dar primejdios de stăruitor, cînd e vorba să ceară sporiri de salarii. Dacă ar fi după ei, ar da de rîpă toată între-prinderea.

— Să ştii că şi servitoarele suedeze sînt nişte scîrboase, se amestecă doamna Dave Dyer. Vă jur că eu muncesc pînă dau în brînci, numai ca să intru în voia servitoarelor mele, cînd se întîmplă să găsesc şi eu cîte una. Fac totul pentru ele. Îşi pot aduce drăguţii la bucătărie cînd poftesc şi afară de asta au de mîncare exact aceleaşi bucate ca şi noi, dacă se întîmplă să mai rămînă cîte ceva de la masă, şi aş putea spune că nu mi se întîmplă niciodată să le controlez ce fac.

— Oamenii aceştia sînt cu toţi nişte ingraţi, scrîşni Juanita Haydock. Îmi face impresia că problema servitorilor a devenit îngrozitor de complicată. Nu ştiu unde vom ajunge cu banda aceasta de scandabandiţi care vor să ne smulgă din mînă ultimul ban pe care îl putem economisi şi care sînt atît de ignoranţi şi de obraznici; pe cinstea mea, au început să pretindă camere de baie şi tot felul de năzbîtii, ca şi cînd la ei acasă n-ar fi destul de mulţumiţi să poată face baie chiar în albia de rufe.

Se aprinseseră şi acuma îşi dădea drumul. Carol se gîndi la Bea şi încercă să le întindă o cursă:

— Nu cumva au şi stăpînele o parte de vină, cînd servitoarele sînt nerecunoscătoare? De generaţii întregi ne-am obişnuit să hrănim servitorii cu resturile de la masă şi-i culcăm în chichineţe infecte. Nu vreau să mă laud, dar, credeţi-mă, eu sînt foarte mulţumită de Bea. Este o fată foarte cumsecade. Scandinavii aceştia sînt oameni voinici şi sinceri...

— Sinceri? ţipă doamna Dave Dyer. Asta înseamnă sinceritate pentru dumneata, cînd îi vezi că încearcă să-ţi smulgă ultimul ban, pentru a obţine o simbrie cît mai ridicată? N-aş putea spune că pe mine mă fură slugile (deşi ce-ar putea fi decît furt, cînd o friptură dintr-o pulpă întreagă de viţel nu le ajunge mai mult de trei zile), dar cu toate acestea nu admit să-şi închipuie că pot să se joace cu mine. Le poftesc să-şi despacheteze şi împacheteze destul de des bagajele în faţa mea, aşa că nu mai îndrăznesc să fure, oricît mi s-ar întîmpla să fiu de neatentă.

— Cît pot să cîştige servitoarele în oraşul acesta? îndrăzni Carol să întrebe.

Doamna B. J. Gougerling, soţia bancherului cu acelaşi nume, îi răspunse supărată:

— În orice casă pot cîştiga de la trei pînă la cinci dolari şi jumătate pe săptămînă. Ştiu precis că, deşi doamna Sam Clark s-a jurat că nu se va lăsa intimidată de pretenţiile nerușinate ale slugilor, a ajuns totuşi să plătească şi ea cinci dolari şi jumătate pe săptămînă — închipuieşte-ţi un dolar pe zi pentru treaba destul de prost făcută pe care o îndeplineşte, şi la asta se mai adaugă mîncarea, dormitul şi posibilitatea de a-şi spăla rufele împreună cu ale stăpînilor. Dumneata domană Kennicott, cît plăteşti servitoarei dumitale?

— Da dumneata cît plăteşti? stărui o jumătate de duzină dintre doamnele care erau de faţă.

— De, ce să zic... eu plătesc şase dolari pe săptămînă, răspunse ea cu sfială.

Rămaseră cu gura căscată. Juanita începu să protesteze:

— Nu te gîndeşti că nouă celorlalte ne faci un prost serviciu, plătind atît de mult? Întrebarea ei fu subliniată de privirile mirate ale celorlalte care se uitau la ea.

— Puţin mă interesează, răspunse Carol supărată. O servitoare îndeplineşte cea mai grea slujbă posibilă. Lucrează de la zece pînă la optsprezece ceasuri pe zi. Trebuie să spele vasele şi rufele murdare. Îngrijeşte de copii şi aleargă în fiecare clipă, cu mîinile ude şi jupuite, să vadă cine sună la intrare...

Doamna Dave Dyer o întrerupse furioasă:

— Toate bune şi frumoase, dar treaba asta eu o fac singură, cînd mi se întîmplă să nu am servitoare — ori aceasta răpeşte destul timp unei femei care nu este dispusă să plătească exorbitantele salarii ce i se cer.

Carol ripostă:

— Da, dar toată treaba aceasta servitoarea o face pentru oameni străini şi singurul beneficiu pe care-l are este leafa ei.

Ochii duşmănoşi ai femeilor începură să o sfredelească. Vorbeau patru deodată. Dar glasul poruncitor al domnişoarei Vida Sherwin era mai puternic şi reuşi să potolească furtuna:

— Ta-ta-ta! Ce vorbe lipsite de cumpăt şi ce discuţie fără nici un rost. Mi se pare că prea luaţi situaţia în serios. Vă rog să isprăviţi. Carol Kennicott, s-ar putea să ai drep-

tate, dar ideile dumitale sînt prea avansate pentru epoca noastră. Iar dumneata, Juanita, încetează de a-ţi mai lua aerele acestea belicoase. Ce-i asta, şedinţă pentru joc de cărţi sau încăierare între cloşte? Carol, te rog să încetezi de a-ţi mai asuma rolul Ioanei d'Arc a servitoarelor din Gopher Praerie, sau îţi dau cîteva. Mai bine vino încoace şi discută chestiuni de bibliotecă, împreună cu domnişoara Ethel Villets. Buuh! Dacă vă mai repeziţi cu ciocurile, să ştiţi că eu sînt gata să fac ordine în coteţul găinilor.

Toate doamnele începură să rîdă, mai mult în silă, iar doamna Carol se dovedi ascultătoare şi începu să vorbească chestiuni „de bibliotecă"

Un mic bungalov de la ţară, soţiile unui doctor şi a unui negustor de conserve, o învăţătoare dintr-un mic orăşel de provincie şi înfierbîntarea pricinuită de pretenţia că una dintre ele crede de cuviinţă să plătească servitoarei cu un dolar pe săptămînă mai mult decît celelalte. Dar această discuţie înfierbîntată nu era altceva decît ecoul stins al conspiraţiilor din subsoluri, al conferinţelor ministeriale, al întrunirilor muncitoreşti în Persia şi Prusia, Roma şi Boston, iar oratorii care se pretind conducători ai mişcărilor internaţionale muncitoreşti nu sînt altceva decît glasurile multiplicate la infinit a bilioane de Juanite care denunţă un milion de doamne Carol, dublat de o sută de mii de domnişoare Vida Sherwin, care încercă să domolească furtuna.

Carol se simţea vinovată. Îşi dădu toată silinţa s-o admire pe domnişoara Ethel Villets, care avea înfăţişare de fată bătrînă... şi cît ai clipi se făcu vinovată de o nouă încălcare a regulilor decenţei.

— Nu v-am văzut pînă acum la bibliotecă, declară domnişoara Villets cu glas mieros.

— Aş fi vrut foarte mult să mă duc, dar înainte de toate trebuia să termin cu instalarea casei şi... dar voi veni, şi voi veni atît de des, încît ţi se va urî cu mine. Am auzit spunîndu-se că aveţi o bibliotecă foarte frumoasă.

— Sînt foarte mulţi cărora le place. Avem cu două mii de volume mai multe decît are biblioteca din Wakamin.

— Ooo, e admirabil. Sînt convinsă că faptul acesta îi se datorește în mare parte dumitale. Am și eu puțină experiență în acest domeniu, de pe timpul cînd eram la St. Paul.

— Da, despre asta am aflat. Dar n-aș putea spune că eu aprob în întregime metodele aplicate în marile orașe. Acolo supraveghetorii sînt foarte neglijenți și admit ca vagabonzii și tot felul de oameni murdari să vină și să doarmă în sălile de lectură, în timpul cît sînt deschise.

— Știu, dar ce să facă bieții oamenii... În orice caz, sînt convinsă că dintr-un anumit punct de vedere vei fi de acord cu mine: Datoria unui bibliotecar este să aibă cît mai mulți vizitatori care să citească.

— Serios, aceasta este părerea dumitale? Convingerea mea, doamnă Kennicott, este, și făcînd această mărturisire nu fac decît să repet cuvintele unui bibliotecar de la o celebră facultate, că prima datorie a unui bibliotecar conștiincios este să păstreze în bună stare cărțile ce i-au fost date în grijă.

— Ooo!

Carol regretă imediat această exclamație. Domnișoara Villets se consideră jignită și porni imediat la atac.

— Probabil așa ceva ar merge în marile orașe, unde oamenii dispun de fonduri nelimitate; acolo nimeni nu se sinchisește că vin copii prost crescuți și distrug cărțile sau le sfîșie intenționat, tot așa nici cînd tinerii imberbi împrumută mai multe volume decît li s-ar cuveni, în conformitate cu regulamentul; dar la mine nu merge așa ceva și nici nu voi permite nimănui să procedeze astfel, în biblioteca mea.

— Ce importanță are dacă se întîmplă ca unii copii să distrugă cîteva cărți? Ei învață să citească. Or, cărțile sînt mult mai ieftine decît inteligența.

— Nimic nu poate fi mai ieftin decît inteligența unor copii de teapa acelora care vin la bibliotecă să mă plictisească, din cauză că mamele lor nu-i țin acasă, așa cum s-ar cuveni de fapt să facă. S-ar putea să existe și bibliotecare destul de neglijente care să-și transforme biblioteca în azil sau în grădină de copii, dar atîta timp cît eu

voi ocupa slujba pe care o am, biblioteca din Gopher Praerie va rămîne un local liniştit şi cuviincios, iar cărţile vor fi bine întreţinute.

Carol băgă de seamă că celelalte doamne le ascultă şi că aşteaptă să audă răspunsul ei contradictoriu. În faţa animozităţii acestui auditoriu, simţi că-i lipseşte curajul necesar. Se grăbi să zîmbească domnişoarei Villets în semn de încuviinţare şi să se uite ostentativ la ceasornicul pe care-l avea la mînă, ca apoi să îngîne :

— Este atît de tîrziu... trebuie să mă întorc repede acasă... soţul meu... a fost o şedinţă admirabilă... probabil aveţi dreptate în privinţa servitoarelor... părerile mele sînt părtinitoare, din cauză că Bea este o fată cumsecade... prăjiturile engel's food mi s-au părut foarte gustoase... doamnă Haydock, va trebui să-mi daţi şi mie reţeta... la revedere, mi-a făcut multă plăcere şedinţa dumneavoastră...

În timp ce se întorcea acasă pe jos, îşi zise :

„Vina este numai a mea, căci sînt prea susceptibilă. Le-am contrazis atît de mult ! Dar ce să fac... mi-e peste putinţă. Nu se poate, nu pot să fiu la fel cu ele, cînd mă gîndesc la fetele acestea care sînt condamnate să lucreze în bucătăriile infecte şi la copiii care umblă flămînzi şi îmbrăcaţi în zdrenţe. Şi cînd mă gîndesc că femeile acestea de care m-am despărţit acum vor fi de aici înainte judecătorii mei pentru toată viaţa".

N-o auzi pe Bea care o chemă la bucătărie, ci se urcă la etaj şi intră în camera de musafiri, care era întotdeauna pustie ; începu să plîngă îngrozită, în timp ce stătea îngenuncheată, cu trupul frînt, peste patul uriaş de nuc, acoperit cu învelitoarea roşie, în mijlocul acestei camere închise şi fără aer.

CAPITOLUL VIII

„Nu cumva căutînd cu orice preţ să mă aflu în treabă, atitudinea mea dovedeşte că nu mă interesez îndeajuns de lucrările lui Will ? Lucrările lui mă impresionează oare atît cît s-ar cuveni ? Mă voi interesa de ele. Îmi voi da

toată sîlinţa. Dacă totuşi îmi va fi peste putinţă să fac parte dintre cei care reprezintă sufletul acestui oraş, dacă voi fi condamnată la ostracizare..."

Cînd Kennicott se întoarse acasă, se repezi în camera lui:

— Dragă, de aici înainte va trebui să mă ţii la curent cu starea pacienţilor pe care îi îngrijeşti. Vreau să fiu informată şi vreau să înţeleg lucrările tale.

— Sigur; mai începe vorbă, răspunse el şi coborî la subsol să vadă de cazan.

În timpul mesei întrebă:

— Ia spune-mi, de pildă, ce-ai făcut astăzi?

— Ce-am făcut astăzi? Ce vrei să spui?

— Din punct de vedere medical. Aş vrea să înţeleg...

— Astăzi! O, n-a prea fost nimic de seamă: doi caraghioşi cu dureri de pîntece, o mînă scrîntită şi o femeie şi mai caraghioasă care ar vrea să se sinucidă din cauză că — după cum îşi închipuie ea — nu o mai iubeşte bărbatul şi... în sfîrşit, nimic altceva decît banalităţile de fiecare zi.

— Da, dar cazul cu femeia despre care spui că este o caraghioasă nu mi se pare ceva de toate zilele.

— Cazul acestei femei? Nimic altceva decît un caz de surescitare nervoasă. Cînd e vorba de certuri familiale, nu poţi face cine ştie ce.

— Uite ce, dragul meu, trebuie să-mi făgăduieşti că data viitoare, cînd se va întîmpla să ai vreun caz interesant, să-mi povesteşti şi mie despre el.

— Sigur că da. Ce mai încoace şi încolo. Îţi voi povesti despre tot ce... Ia ascultă, peştele acesta este foarte bun. De la cine l-ai cumpărat, de la Howland?

2

La patru zile după înfrîngerea de la cercul Jolly Seventeen, domnişoara Vida Sherwin veni în vizită la Carol şi din cîteva cuvinte aruncate cu indiferenţă nărui toată lumea ei de vise.

— Îmi dai voie să intru pentru cîteva minute şi să stăm puţin de vorbă? întrebă ea pe un ton atît de inocent, încît doamna Carol rămase înspăimîntată.

Cu un gest neglijent, Vida îşi dezbrăcă blana şi se trînti într-un fotoliu, de parcă ar fi făcut un exerciţiu de gimnastică, apoi începu:

— E nemaipomenit ce vreme frumoasă avem. Raymie Wutherspoon zice că dacă ar avea el energia mea, ar deveni un mare cîntăreţ de operă. Mă gîndesc şi eu de multe ori că în oraşul acesta este cea mai plăcută climă din lume; prietenii mei sînt oamenii cei mai cumsecade din lume şi slujba pe care o am, cea mai plăcută dintre toate slujbele. Dar s-ar putea ca în această privinţă să mă înşel. Un amănunt însă este cert. Dumneata eşti cea mai drăguţă şi cea mai îndrăzneaţă gîsculiţă pe care o poartă pămîntul.

— Şi dumneata eşti gata să mă jumuleşti de vie? ripostă Carol înveselită.

— Mai ştii? S-ar putea şi asta. Stau şi mă gîndesc — deşi ştiu foarte bine că cel care se amestecă în certurile altora se întîmplă de multe ori să umble cu capul spart — probabil cunoşti şi dumneata tipul care aleargă de la cutare la cutare, ca să-i spună ce a spus cutare. Eu însă aş dori ca dumneata să ai un rol hotărîtor în transformarea oraşului Gopher Praerie şi astfel... Mi se oferă o astfel de ocazie, cum... Spune drept, nu ţi se pare că sînt o proastă?

— Ştiu ce vrei să spui. Am fost prea violentă cu doamnele de la Jolly Seventeen.

— Nu e vorba de asta. La drept vorbind, sînt foarte mulţumită că în legătură cu servitoarele le-ai spus cîteva de la obraz. (deşi poate în atitudinea dumitale a fost puţină lipsă de tact). Ceea ce vreau eu să-ţi spun, e mai important. Nu ştiu dacă te-ai gîndit că într-un cerc închis şi select ca acesta, noii veniţi sînt puşi la încercare? Oamenii sînt foarte amabili, dar te supraveghează fără încetare. Îmi aduc aminte de o profesoară de limba latină care venise aici de la Welesley şi nimeni nu o putea suferi, din cauza felului în care pronunţa pe A. Erau convinse că afectează. Firește, au început să vorbească despre dumneata...

— Au vorbit mult despre mine?

— O, Doamne!

— Îmi face mereu impresia că trec prin lume învelită într-un nor, de unde mă uit la cei din jurul meu fără să fiu văzută de cineva. Mă consider atît de puţin importantă, ceva ca orice lucru de toate zilele... încît nu cred ca doamnele din oraş să aibă motiv să discute despre mine. Mi-ar fi peste putinţă să-mi închipui ca domnul şi doamna Haydock să fie în stare să mă bîrfească. (Glasul doamnei Carol începu să tremure de nemulţumire). Faptul acesta nu-mi convine cîtuşi de puţin şi mă revolt la gîndul că ar fi capabili să discute tot ce fac şi ce spun eu. Auzi, să îndrăznească să discute pe socoteala mea! Sînt indignată. Nu pot să sufăr aşa ceva...

— Ia stai, fetiţo. Probabil sînt anumite amănunte în caracterul dumitale care lor nu le plac. Vreau să încerci să judeci situaţia în mod imparţial. Aş vrea să te ridici mai presus de aceste nimicuri. Ele încearcă să fie amabile cu orice nou sosit în cercul lor. Cred că şi dumneata ai procedat la fel cu tinerele dumitale colege de facultate.

— Exact.

— Foarte bine. Vrei deci să fii imparţială? Presupun că eşti în stare să fii. Aş vrea să fii destul de mărinimoasă, ca să-mi ajuţi să fac ceva din oraşul acesta.

— Voi încerca să fiu cît se poate de imparţială. (Nu pentru că aş fi în stare să te ajut ca să faci ceva din oraşul acesta). Ce vorbesc despre mine? Spune-mi drept. Aş vrea să ştiu şi eu ce vorbesc.

— Evident, cele care sînt ignorante, se zborşesc la fiecare aluzie pe care o faci în legătură cu ceea ce se petrece dincolo de Minneapolis. Sînt atît de bănuitoare... da, exact... acesta este cuvîntul, sînt bănuitoare. Unele dintre ele sînt de părere că dumneata te îmbraci prea bine.

— Nu mai spune! Te pomeneşti că ar fi în stare să-mi ceară să mă îmbrac în rochii de pînză de sac, pentru ca să le fac lor plăcere.

— Te rog, nu vorbi copilării.

— Bine, voi fi cuminte, răspunse Carol resemnată.

— Sigur că vei fi, căci altfel nu-ţi mai spun nimic. Trebuie să înţelegi următorul lucru: eu nu cer să-ţi schimbi caracterul. Vreau pur şi simplu să fii informată despre

felul de gîndire al femeilor acestora. Va trebui să încerci să le cunoşti sentimentele, oricît de absurde ţi se vor părea prejudecăţile lor, dacă vrei să poţi face din ele tot ce vrei. Cred că este şi ambiţia dumitale să ameliorezi moravurile acestui oraş, nu-i aşa?

— Nu mai ştiu nici eu dacă mai am această ambiţie.

— Ei, asta-i acum! Sigur că este ambiţia dumitale. Am toată încrederea în dumneata. Dumneata eşti o reformatoare înnăscută.

— Nu sînt deloc, sau cel puţin acum nu mai sînt.

— Ba, dimpotrivă, eşti.

— O, dacă aş fi în stare să-ţi pot fi cu ceva de folos. Va să zică îşi închipuie despre mine că sînt afectată?

— Dragă fetiţo, sigur că-şi închipuie. Te rog să iei asta ca o îndrăzneală din partea lor. La urma urmelor, idealul oraşului Gopher Praerie este tot atît de justificat pentru acest oraş, pe cît de justificate sînt idealurile din Lake Shore Drive pentru oraşul Chicago. Şi nu uita că localităţile ca Gopher Praerie sînt mult mai numeroase decît oraşele ca Chicago. Sau chiar Londra. Şi... Dar să-ţi explic toată povestea: femeile acestea bănuiesc că vrei să faci goange, cînd spui *American* în loc de Ammurrican. Îşi închipuie despre dumneata că eşti prea neserioasă. Pentru ele viaţa este o problemă atît de gravă, încît ar fi peste putinţă să admită că există rîs şi veselie, doar cel mult mîrîitul Juanitei. Ethel Villets era convinsă că-ţi dădeai aere de superioritate cînd...

— Te rog, nu-i adevărat.

— ...vorbeai despre încurajarea cititului. Tot aşa, doamna Elder îşi închipuia că-ţi dai aere cînd i-ai spus că „are o maşinică atît de frumoasă". Ea este convinsă că automobilul ei este o maşină uriaşă. Tot aşa, o parte dintre negustori afirmă că prea vorbeşti cu ei de sus, cînd intri în magazinele lor şi...

— Sărăcuţa de mine, şi cînd te gîndeşti că eu îmi dădeam toată silinţa să fiu cît mai amabilă cu ei.

— ...Fiecare gospodină din oraş se întreabă, care o fi motivul bunelor raporturi dintre dumneata şi Bea. Este foarte frumos să fii binevoitoare faţă de cei mici, dar ele afirmă că faţă de servitoare te porţi ca şi cînd ar fi verişoara dumitale. (Ai răbdare, căci mai sînt destule de

spus). Pe urmă te găsesc extravagantă, din cauza felului în care ţi-ai mobilat casa — divanul acela uriaş şi obiectele japoneze li se par nici mai mult nici mai puţin decît caraghioase. (Ai răbdare, ştiu că sînt nişte proaste). Pe urmă mi se pare că am auzit pe mai multe doamne criticindu-te, din cauză că nu te duci mai des la biserică şi.

Mi-e peste putinţă să te mai ascult. Sînt incapabilă să accept că doamnele acestea au spus despre mine astfel de cuvinte, în timp ce eu mă simţeam atît de mulţumită şi-mi dădeam toată silinţa să le intru în voie. Nu ştiu nici dacă e just să vii să-mi spui toate acestea. Cuvintele dumitale mă vor face ca de aici înainte să mă simt sfioasă şi stîngace în societatea lor.

— Exact această întrebare mi-am pus-o şi eu. Dar singurul răspuns pe care pot să-l dau la aceste întrebări este vechea zicătoare că, ştiind dinainte cum să te porţi, devii mult mai puternică. Într-o bună zi vei avea ocazia să constaţi că e foarte bine să fii puternic, chiar aici, pentru a putea stăpîni oraşul. Ştiu foarte bine că sînt şi eu încăpăţînată, dar cu toate acestea îmi dau seama de ceea ce se întîmplă împrejurul meu.

— Pe mine constatarea pe care am făcut-o acum mă jigneşte. Mă face să-mi dau seama că oamenii aceştia sînt suflete josnice şi perfide, tocmai atunci cînd eu am căutat să fiu cît se poate de sinceră faţă de ei. Dar să lăsăm discuţia aceasta. Ce-au spus de serbarea chinezească pe care am organizat-o cu ocazia inaugurării casei noastre?

— De...

— Haide, spune, fără nici o sfială, căci altfel îmi voi închipui lucruri mult mai grave decît ceea ce ar fi în stare să-mi spui dumneata.

— S-au distrat foarte bine. Dar multe dintre doamnele de faţă şi-au închipuit că vrei să le bravezi, încercînd să le dai să înţeleagă că bărbatul dumitale ar fi mult mai bogat decît este în realitate.

— Te rog,... îmi ajunge. Josnicia mentalităţii lor este mult mai îngrozitoare decît aş fi fost eu în stare să-mi închipui. Va să zică au crezut despre mine... şi dumneata mai eşti în stare să-ţi închipui că vei putea transforma moravurile acestor oameni, cînd dinamita este atît

de ieftină? Cine a îndrăznit să spună astfel de ticăloşii? Oei bogaţi sau cei săraci?

— Şi unii şi alţii.

— Nu sînt capabili să înţeleagă nici atîta lucru, că chiar în cazul cînd eu aş fi o femeie afectată şi pretenţioasă, mi-ar fi totuşi peste putinţă să comit un gest atît de vulgar? Dacă vor să ştie numai decît, atunci te rog să le spui — o dată cu complementele mele — că Will cîştigă vreo patru mii de dolari pe an şi că serata aceasta n-a costat nici pe jumătate cît şi-au închipuit ele. Obiectele chinezeşti nu sînt prea scumpe, iar costumul pe care l-am purtat mi l-am făcut singură...

— Te rog, ajunge! Nu mă mai bate! Toate acestea eu le ştiu — Convingerea lor era următoarea: îşi dădeau seama că ai început o întrecere primejdioasă, organizînd o serată în genul căreia majoritatea lor nu-şi vor putea permite să organizeze. Patru mii de dolari anual este un venit destul de mare pentru un oraş ca acesta.

— Eu nu m-am gîndit nici un moment să mă iau la întrecere cu cineva. Te rog să mă crezi că am fost condusă numai de gîndul simpatiei şi al prieteniei cînd am încercat să organizez pentru ei o serată cît mai veselă posibil. A fost o imprudenţă din partea mea şi serata a fost copilăroasă şi zgomotoasă. Eu însă am fost călăuzită de cele mai bune intenţii.

— Firește, toate acestea eu le ştiu mai de mult. Fără îndoială nu este frumos din partea lor să facă atîta caz de serata aceea şi de gustările chinezeşti pe care le-ai oferit invitaţilor... sau să rîdă de pantalonii aceia frumoşi cu care erai îmbrăcată...

Carol sări în picioare şi începu să protesteze îndurerată:

— Nu se poate să facă aşa ceva. Va să zică şi-au bătut joc de serbarea pe care am organizat-o numai de dragul lor. Şi de micul meu costum chinezesc care mi-a făcut atîta plăcere în timpul cît l-am lucrat, în taină, ca să nu afle nimeni despre el. Totuşi ei n-au făcut altceva decît să-şi bată joc de toate eforturile mele. Se lăsă deznădăjduită pe marginea divanului. Vida se apropie de ea şi, netezindu-i părul, încercă să o mîngîie:

— Eu nu m-aş supăra pentru atîta lucru...

Chinuită de remuşcări şi de ruşine, Carol nici un băgă de seamă că Vida se strecurase afară din cameră. Se trezi la sunetul pendulei care bătea cinci şi jumătate...

„Va trebui să mă reculeg, înainte de întoarcerea lui Will. Cred că el nu va afla niciodată cît este de proastă soţia lui... Ce suflete ticăloase, josnice şi îngrozitoare au oamenii aceştia..."

Urcă scara de la etaj, tîrîndu-şi picioarele grele, cu mîna încleştată pe balustradă, exact ca o fetiţă mică şi părăsită, pe care a certat-o cineva fără nici o vină. În clipa aceasta simţea nevoia să se refugieze nu la pieptul soţului ei, ca să-i ceară ocrotire — ci la al tatălui ei, omul acela blînd şi cu zîmbetul plin de înţelegere, care era mort de doisprezece ani încheiaţi.

3.

Întins în fotoliul uriaş dintre radiator şi o mică sobă de petrol, Kennicott începu să caşte. Doamna Carol îndrăzni cu multă sfială:

— Ascultă Will, dragă. M-am gîndit de multe ori că oamenii din oraşul acesta trebuie să mă critice uneori. Sînt convinsă că mă critică. Vreau să spun... că dacă se va întîmpla să auzi ceva, să nu-ţi faci sînge rău din cauza asta.

— Să te critice? Ei comedie ca asta; nu cred aşa ceva. Toată lumea îmi spune că tu eşti cea mai drăguţă femeie pe care au întîlnit-o pînă acum.

— Uite ce... eu credeam... Probabil negustorii îşi închipuie despre mine că prea fac multe mofturi în timpul cumpărăturilor. Mi se pare că prezenţa mea plictiseşte pe domnii Dashaway, Howland şi Ludelmeyer.

— Să-ţi spun ce este. Nu voiam să-ţi pomenesc nimic despre asta, dar fiindcă tu ai adus vorba: probabil Chet Dashaway este nemulţumit din cauză că tu ţi-ai comandat mobilierul în loc să-l fi cumpărat aici. La timpul său, eu nu m-am împotrivit deloc, dar... La urma urmelor,

eu banii îi cîştig în oraşul acesta şi e firesc ca ei să-mi ceară să cheltuiesc tot în oraşul acesta, cînd se întîmplă să fac vreo cumpărătură.

— Dacă domnul Dashaway va avea bunătatea să-mi explice cum este în stare un om civilizat să-şi mobileze casa cu obiectele mortuare pe care el... Dar imediat îşi dădu seama de realitate şi continuă cu sfială : da, înţeleg foarte bine care este situaţia.

— Cît despre Howland şi Ludelmeyer, probabil ai făcut cîteva glume pe socoteala mărfurilor de duzină pe care le au în prăvălie. Dar dă-i încolo, ce ne pasă nouă de ei? Acesta este un oraş liberal şi independent, nu ca micile localităţi din partea de răsărit, unde trebuie să-ţi controlezi fiecare pas şi fiecare gest pe care-l faci ; să te acomodezi exigenţelor tîmpite şi obiceiurilor, de teama unui grup de cloşte bătrîne care toată ziua nu fac altceva decît bîrfesc! Aici toată lumea este liberă să facă ce poftеşte.

Cuvintele acestea le debită cu emfază şi Carol constată că este convins de ceea ce spune. Oftatul ei de revoltă se transformă într-un căscat.

— Dar uite ce, dragă Carrie, fiindcă a venit vorba despre chestiunea asta : evident, aş vrea să rămîn independent şi nu cred că aş fi obligat să fac afaceri numai cu cei care fac şi ei cu mine, cel mult în cazul cînd acest amănunt ar prezenta un avantaj pentru noi ; totuşi aş fi mult mai mulţumit dacă tu ţi-ai face cumpărăturile la Jenson sau Ludelmeyer, de cîte ori va fi posibil, în loc să le faci la Howland & Gould, care sînt clienţii doctorului Gould, împreună cu tot cercul prietenilor lor. Nu văd de ce aş face eu cumpărăturile de coloniale în magazinul lor, ca aceşti bani buni pe care i-am cîştigat de la alţii ei să-i ducă în cabinetul doctorului Terry Gould.

— Eu mi-am făcut cumpărăturile de la magazinul lui Howland & Gould, din cauză că mărfurile lor sînt mai bune şi au un magazin mai curat.

— Ştiu şi înţeleg. Nu vreau să spun că trebuie să-eviţi cu desăvîrşire. Mai ştiu că Jenson este un vulpoi şi că dă lipsă la cîntar... şi că Ludelmeyer este un bătrîn olandez înrăit, căruia cu nimic nu i-ai putea face pe plac. Dar cu toate acestea e preferabil ca afacerile să se facă în

familie, de cîte ori se întîmplă să prezinte cît de puțin avantaj. Înțelegi ce vreau să spun?

— Înțeleg.

— Ei, atunci cred că e tocmai timpul să ne dăm dunga.

Căscă, pe urmă ieși pe terasă, să vadă cît a coborît termometrul, trînti ușa la întoarcere, se apropie de ea și o mîngîie pe creștetul capului; își dezbumbă jiletca, căscă din nou, își întoarse ceasornicul, coborî la subsol să vadă de cazanul caloriferului, mai căscă o dată și începu să urce scara cu pași greoi și zgomotoși, spre dormitor; băgă mîna prin deschizătura de la piept a cămășii și începu să se scarpine cu nădejde pe flanela de lînă cu care era îmbrăcat.

Mai trecu o bucată de vreme și Carol rămase nemișcată, pînă cînd îl auzi strigînd:

— Haide o dată și te culcă!

CAPITOLUL IX

Coborîse cu pași ușori în livadă, ca să învețe oile un joc nou și frumos, dar constatase că oile acestea erau lupi. Și nu vedea nici un drum de scăpare printre umerii lor cenușii și zbîrliți care stăteau strînși unul lîngă altul, adunați roată împrejurul ei. Era înconjurată din toate părțile de colții lor sclipitori și de ochii în care se aprinsese flacăra dușmăniei.

Îi era peste putință să mai suporte batjocura lor mută. Ar fi vrut să evadeze. Să se ascundă în mijlocul indiferenței generoase a marilor orașe. Începu să repete o frază pe care ar fi vrut s-o spună lui Kennicott: „Ce-ai zice dacă aș pleca pentru cîteva zile la St. Paul?" Dar era sigură că nu va fi în stare să formuleze această frază cu toată indiferența necesară; i-ar fi fost peste putință să suporte întrebările lui pe care cu siguranță i le-ar fi pus.

Cum va fi în stare să schimbe obiceiurile acestui oraș? Acum nu mai dorea altceva decît să fie tolerată.

Nu se mai simțea în stare să se uite drept în fața oamenilor. Roșea și începea să se bîlbîie în fața celor care cu o săptămînă în urmă fuseseră pentru ea un hazliu subiect, iar astăzi, în salutul cu care o întîmpinau, i se părea că simte tremurul unei batjocuri.

Se întîlni cu Juanita Haydock la băcănia lui Ole Jenson. Încercă să pară exuberantă cînd exclamă:

— O, ce mai faci! Vai cît este de frumoasă țelina aceasta!

— Da, așa e, pare absolut proaspătă. Harry ține foarte mult ca duminica să aibă porția lui de țelină, ce zici de bărbatul acesta?

Carol se grăbi să plece cît mai repede din băcănie:

— Mi se pare că nu m-a luat în bătaie de joc... Sau te pomenești? murmură ea.

Peste o săptămînă se vindecă de teama că toată lumea nu se ocupă de altceva decît de ea și de sentimentul chinuitor al nesiguranței și al sfielii, dar cu toate acestea continuă să evite pe toată lumea. Pe străzi trecea cu capul în piept. Cînd se întîmpla să le vadă pe doamna McGanum sau pe doamna Dyer la cîțiva pași în fața ei, trecea drumul și se prefăcea că descifrează textul unei reclame. Continua să se prefacă totdeauna, în interesul celor pe care-i întîlnea în drumul ei, dar în același timp și pentru a evita privirile ascunse ale ochilor pe care-i simțea că o pipăie, dar pe care ea nu-l vedea.

Își dădu seama că Vida Sherwin îi spusese adevărul. Fie că intra într-un magazin, fie că mătura terasa din dosul casei sau stătea la fereastra salonului ei, tot orașul se uita la ea. Nu cu mult timp în urmă, alerga foarte grăbită pe străzi, ca să se poată întoarce cît mai curînd acasă, căci se simțea fericită că a reușit să-și aranjeze interiorul. Astăzi se uita sfioasă la fiecare casă pe lîngă care trecea, iar cînd se simțea între pereții propriei ei case, fără să i se fi întîmplat nimic, i se părea că a trecut prin mijlocul taberei unor nenumărați dușmani înarmați cu veninul ridicolului. Încerca să se convingă pe ea însăși că nervozitatea ei era exagerată, dar fiecare nouă zi o găsea cutremurată de spaimă. În drumurile pe care le făcea, i se părea că vede perdelele mișcîndu-se discret și imobilizîndu-se inocente. Femei bătrîne care intrau în casă ieșeau ime-

diat şi se uitau după ea — prin aerul înceremenit a iernii, le auzea ieşind în vîrful picioarelor şi oprindu-se în faţa porţii. Cînd se întîmpla ca pentru un ceas de linişte binefăcătoare să uite de privirile furişe şi de paşii de lup ce-i auzea mereu pe urmele ei, trecînd mulţumită prin înşirarea serii învelite în ceaţă şi simţindu-se fericită la vederea ferestrelor luminate ce se profilau pe cerul cenuşiu de iarnă, constata numaidecît cum îi tresare inima de îndată ce zărea o mogîldeaţă învelită în glugă, care apărea din dosul unui tufiş încărcat de zăpadă şi se uita la ea.

Admitea şi ea că prea le ia pe toate în serios, că oamenii de la ţară se uită în felul acesta la toţi trecătorii. Se liniştea din nou şi era foarte mulţumită de felul acesta de a vedea situaţia. Ziua următoare însă fu cuprinsă de o foarte mare sfială şi tresări de ruşine, cînd intră în băcănia lui Ludelmayer. Băcanul şi ajutorul lui tocmai rîdeau de ceva, împreună cu isterica doamnă Dave Dyer. La vederea ei se opriră numaidecît şi începură să vorbească foarte încurcaţi despre ceapă. Carol se simţi vizată. În aceeaşi seară, cînd doctorul Kennicott plecă împreună cu ea să facă o vizită soţilor Lyman. Cass, constată că aceştia se aprinseseră la faţă văzîndu-i că intră în casa lor. Kennicott exclamă numaidecît înveselit:

— Ce te uiţi aşa, ca un ciine opărit, frate Lym?

Soţii Cass chicotiră sfioşi.

Afară de Sam Clark, Dave Dyer şi Raymie Wutherspoon, nu mai exista nici un negustor despre care Carol să fi fost convinsă că se uită la ea cu simpatie. Îşi închipuia că în toate saluturile lor descoperă o nuanţă de ironie, fiind incapabilă să-şi stăpînească sfiala sau să evite slăbiciunea fizică în faţa lor. Se simţea revoltată şi în acelaşi timp intimidată de aerele de superioritate pe care şi le luau oamenii aceştia faţă de ea. Nu erau în stare să-şi dea seama că sînt nepoliticoşi, dar voiau să-i dea să înţeleagă că ei sînt oameni bogaţi şi că „nu se sperie de soţia nici unui doctor". De multe ori se întîmpla să spună: „Toţi oamenii sînt la fel... unii chiar mai buni decît alţii". Aceste cuvinte însă nu le întrebuinţau niciodată faţă de clienţii lor fermieri care se întîmpla să aibă o recoltă proastă. Negustorii yankei erau întotdeauna mof-

turoşi, ori Ole Jenson, Ludelmeyer şi Gus Dahl, care făceau parte din „Old Country", ţineau să fie consideraţi drept yankei. James Madison Howland, care era născut în New Hampshire, şi Ole Jenson, care era născut în Suedia, ar fi vrut să-ţi dea să înţelegi că ei sînt americani liberi cînd mormăiau: „Nu ştiu dacă mai am sau nu", sau „De ar fi peste putinţă să vă trimit marfa acasă, pînă în timpul prînzului".

Era obiceiul ca între negustori şi clienţi să se încingă discuţii hazlii şi ca în astfel de ocazii să riposteze. Juanita Haydock nu ezita niciodată să răspundă:

— Vreau să am acasă toate cumpărăturile pînă la amiază; altfel să ştii că voi smulge tot părul din capul noului dumitale funcţionar.

Carol însă nu se simţise niciodată capabilă să dea riposte de veselă grosolănie în felul acesta şi astăzi era mai convinsă ca oricînd că niciodată nu va fi în stare să se deprindă. Prin urmare, ca o laşă, începu să se ducă la prăvălia lui Axel Egge, care nu era nici înţepat şi nici grosolan. Se simţea şi astăzi străin printre americani şi intenţia lui era să rămînă mereu străin. Era un om greoi şi nu părea să fie cîtuşi de puţin curios. Magazinul lui era mult mai fantastic decît orice dugheană de periferie, de la o încrucişare de drumuri. Nimeni din magazin, afară de Axel, nu era în stare să găsească marfa care-ţi trebuia. O parte dintre ciorapii pentru copii erau ascunşi sub o pătură, tocmai în raftul cel mai de sus, cealaltă parte într-o cutie goală de biscuiţi, iar restul, întocmai ca nişte şerpi negri de bumbac, pe capacul unui butoi de făină, şi în jurul lor erau mături, biblii norvegiene, peşte uscat, cutii de conserve de caise şi o pereche şi jumătate de cisme cu tălpile de cauciuc, pentru tăietorii de păduri.

Prăvălia lui era plină de soţiile fermierilor scandinavi, care stăteau îngîndurate, învelite în broboadele fumurii şi cojoacele de oaie, şi-şi aşteptau bărbaţii să se întoarcă. Între ele vorbeau limba norvegiană sau suedeză, iar la Carol se uitau ca la ceva ce nu sînt în stare să înţeleagă. Pentru ea însă femeile acestea erau o adevărată binecuvîntare ... cel puţin acestea nu vor spune despre ea că pozează.

Dar Carol încerca să se dezvinovăţească şi faţă de conştiinţa ei proprie pentru frecventarea magazinului lui Axel Egge, spunîndu-şi că este „un om atît de pitoresc şi de romantic".

Problema rochiilor ei era o chestiune care o preocupa mai mult decît oricare alta. Cînd îndrăznea să se ducă după cumpărături îmbrăcată în noul ei costum vărgat, cu gulerul de culoarea pucioasei şi brodat cu negru, însemna nici mai mult nici mai puţin decît că invită tot oraşul Gopher Preerie (pe care nimic nu-l putea interesa mai mult decît hainele noi şi preţul ce s-a plătit pentru ele) s-o examineze de aproape. Costumul ei elegant în linii drepte era ceva cu totul deosebit de rochiile galbene şi trandafirii obişnuite din oraş. Privirea cu care o urmărea doamna Bogart, care se oprise în faţa casei, parc-ar fi vrut să spună: „Tii! ... ce costum frumos ... N-a costat prea mult?" Grupul de copii care se oprise în faţa farmaciei strigă: „Ascultă Pudgie, ce zici de o partidă de şah, pe o astfel de rochie?" Carol nu era în stare să mai suporte. Îşi înfăşură haina de blană în jurul trupului şi-şi încheie toţi nasturii, pînă sub bărbie, în timp ce grupul blestemaţilor de copii făcea haz pe socoteala ei.

2.

Nimic nu o scotea din fire ca blestemaţii aceştia de copii.

Încercase să se convingă pe sine însăşi că orăşelul acesta, cu aerul curat, cu lacurile în care se putea înota şi pescui, este mult mai sănătos decît artificiile unui oraş mare. Dar i se făcea rău cînd vedea grupul acestor tineri de la paisprezece pînă la douăzeci de ani stînd toată ziua în faţa farmaciei lui Dave Dyer, fumînd ţigări şi expunîndu-şi pantofii „la modă", cravatele roşii şi hainele cu nasturi de cristal în formă de diamante, fluierînd melodii vulgare şi murmurînd cu nerușinare fiecărei femei care trecea prin apropierea lor.

— Ia te uită ce păpușică dulce!

Îi văzuse jucînd biliard în camera infectă din fundul frizeriei lui Del Snafflin, trăgînd cu zarurile în localul Palatul Fumătorilor sau stînd îngrămădiți ca să asculte anecdotele „savuroase" ale lui Bert Tybee, barmanul de la Minniemashie House. În cinematograful Rosebud Movie îi auzea plescăind din buzele umede, la fiecare scenă de dragoste. La cofetăria Orientală, în timp ce consumau cantități îngrozitoare de banane alterate, de cireși acidulate și înghețată gelatinoasă, îi auzea țipînd unul la altul.

— Slăbește-mă, nu mă pisa!

— Ia vezi, tîmpitule, că-mi răstorni paharul!

— Nu mai face pe nebunul, mă!

— Nu-ți mai băga laba murdară în paharul meu cu înghețată, ce, ești chior?

— Hei, Batty! Ce zici de dansul de seara trecută cu Tillie McGuire? Ați scuturat puțin sacul cu purici, ce zici?

După o prealabilă cercetare a romanelor americane, își dădu seama că acesta era singurul fel viril pentru tineret de a se distra; tinerii care nu se tăvăleau pe gunoaie și care nu vorbeau ca în cantonamentele de mineri erau niște nătăfleți și predestinați să-și petreacă toată viața în întuneric. Părerea aceasta o considera ca definitivă. Încercase să studieze tinerii aceștia cu bunăvoință și obiectivitate. Nici prin minte nu i-ar fi trecut că într-o bună zi s-ar putea să aibă vreun contact cu ei.

Acum își dădea seama că tinerii aceștia cunoșteau toate amănuntele în legătură cu ea și că așteaptă nerăbdători primul semnale slăbiciune din partea ei ca să o poată lua în bătaie de joc. Ar fi fost peste putință ca o fată de școală să se aprindă la față mai mult decît se aprindea ea, cînd trebuia să treacă prin fața lor. Își dădea seama și se simțea umilită din cauza privirilor acestor tineri care se uitau la șoșonii ei plini de zăpadă și căutau să-i ghicească înăuntrul lor forma picioarelor. În privirile lor nu mai era nimic tineresc, în tot orașul acesta nu exista nici o scînteie de inocență tinerească, își zicea ea deznădăjduită. Tinerii aceștia erau născuți bătrîni și dotați cu toate apucăturile vicleniei; erau bătrîni cu pri-

viri întunecate și iscoditoare, cu porniri răutăcioase și bîrfitoare.

În ziua cînd auzi conversația dintre Cy Bogart și Earl Haydock, își zise din nou că tinerețea lor e senilă și dureroasă.

Cyrus N. Bogart, fiul severei văduve care stătea în casa de peste drum, avea paisprezece sau cincisprezece ani. Carol avusese numeroase ocazii să facă cunoștință cu el. În prima seară după sosirea ei în orașul Gopher Preerie, Cy apăruse în fruntea unui grup de copii gălăgioși și începu să bată ca un bezmetic într-o aripă de automobil scoasă din uz. Tovarășii lui răcneau de-ți luau auzul, încercînd să imite lătratul coioților. Doctorul Kennicott fusese încîntat de această serenadă și, ieșind pe terasă, le împărțise un dolar. Cy însă avea o serie infinită de instrumente pentru a da o serenadă. Se întoarse cu un alt grup de băieți, de astă dată aveau trei aripi de automobil și tot felul de instrumente cu care făceau un zgomot asurzitor. Kennicott fu din nou întrerupt în timpul bărbieritului și trebuie să iasă afară. Strengarul de Cy se uită la el și rînji :

— Acum va trebui să ne dai doi dolari, și Kennicott îi întinse banii.

La o săptămînă după aceea tînărul Cy montă un ceasornic deșteptător la una dintre ferestrele salonului și zgomotul produs de el prin întuneric o făcu pe Carol să țipe îngrozită. Din ziua aceea, în timpul celor patru luni care treceuseră, Carol avu ocazia să-l vadă pe tînărul Cy spînzurînd o pisică, furînd pepeni, trăgînd la țintă cu pătlăgele putrede în pereții casei lui Kennicott și alergînd cu schiurile pe iarba pajiștei din jurul casei ; îl mai auzi explicînd tovarășilor săi misterele procreației, cu o surprinzătoare cunoștință în materie. De fapt Cy era un specimen caracteristic a tot ce poate produce un orășel de provincie, o școală primară bine organizată, sănătoasele tradiții ale umorului zgomotos și o mamă pioasă, în colaborare cu o minte îndrăzneață și inventivă a unui copil tînăr.

Carol se temea de el. Nu numai că nu protesta, cînd îl vedea că-și asmute cîinele împotriva unei biete pisici, dar se prefăcea că nici nu-l vede.

Garajul lui Kennicott era un şopron plin de cutii de vopsele, de scule, o maşină de tuns iarba şi vechi legători de fîn. Deasupra şopronului era un pod pe care Cy Bogart şi Earl Haydock, fratele mai tînăr al lui Harry, îl întrebuinţau ca ascunzătoare unde fumau, fără teamă că vor fi surprinşi de cineva, şi făceau planuri pentru înfiinţarea societăţilor secrete. Pentru a se urca întrebuinţau o scară pe care o propteau de peretele din alea laterală.

În dimineaţa aceea de ianuarie, cam la două sau trei săptămîni după revelaţiile făcute de domnişoara Vida Sherwin, Carol tocmai intrase în garaj să caute un ciocan. Zgomotul paşilor ei era amuţit de aşternutul de zăpadă de pe alee. După ce intră, i se păru că aude glasuri care veneau din podul de deasupra ei:

— Ascultă, ce-ar fi să mergem pe malul lacului şi să dăm drumul popîndăilor pe care îi vom găsi în cursele puse de vînători, se auzi glasul stăpînit al lui Cy care începuse să se întindă.

— Da, şi pe urmă, dacă ne prinde cineva, să ne rupă urechile, ripostă Earl Haydock.

— Dar ştii că ţigările acestea sînt admirabile. Îţi mai aduci aminte cînd eram ţîngăi şi fumam barbă de porumb şi flori de fîn?

— Hm; sigur că-mi aduc.

Se auzi plescăitul scuipatului, pe urmă tăcere

— Ascultă, Earl; mama spune că dacă mesteci tutun te îmbolnăveşti de piept.

— Mofturi; mi se pare că bătrîna ta e cam sărită.

— Cred că ai dreptate.

Tăcere.

— Totuşi, spune că a cunoscut pe unul care s-a îmbolnăvit.

— Lasă vorba, c-ai început să te întreci. Adică doctorul Kennicott n-a mestecat toată viaţa tutun, pînă cînd s-a căsătorit cu fata asta de la oraş? Îi trăgea cîte un clăbuc de scuipat... Mergea aţă şi te pleznea între ochi de la zece paşi.

Amănuntul acesta era o noutate pentru fata de la oraş.

— Ia spune cum arată? continuă Earl.

— Ce? Cine să arate?

— Ştii doar despre cine vorbesc, deşteptule.

Se auzi un zgomot produs de scîndurile mişcate din loc, pe urmă tăcere; după cîteva clipe începu glasul tărăgănat al lui Cy:

— Doamna Carol? Hm, cred că nu e rău deloc. (Carol, în garaj, respiră uşurată). Într-un rînd mi-a dat o bucată de prăjitură. Dar mama spune că este grozav de înfumurată. Mama vorbeşte mereu despre ea. Spune că dacă s-ar gîndi tot atît de mult la soţul ei pe cît se gîndeşte la rochiile cu care se îmbracă, doctorul Kennicott n-ar arăta atît de sfrijit.

Din nou se auzi plescăitul scuipatului, pe urmă tăcere.

— Hm... tot aşa vorbeşte şi Juanita, mereu despre ea, se auzi glasul lui Earl. Spune că doamna Kennicott îşi închipuie că este a toate ştiutoare. Juanita spune că-i vine să se tăvălească de rîs cînd o vede împăunîndu-se pe stradă şi luîndu-şi nişte aere de parc-ar vrea să le spună tuturor: „Ia uitaţi-vă la mine, ce rochie elegantă am". Dar ce să-ţi spun; eu nu ascult ce spune Juanita, căci are o gură ca o căţea.

— Am auzit-o pe mama spunîndu-i cuiva despre doamna Kennicott că s-ar fi lăudat cu slujba pe care a avut-o la oraş, unde, înainte de a se mărita, cîştiga patruzeci de dolari pe săptămînă; mama însă susţine că ea ştie că niciodată n-a cîştigat mai mult de optsprezece; spune că după ce va mai trece un timp şi se va obişnui cu oraşul, se va linişti şi nu se va mai face de rîs, încercînd să aiurească oamenii care ştiu mai multe decît ea. Toată lumea îşi bate joc de ea pe ascuns.

— Ascultă, tu ai urmărit-o vreodată pe doamna Kennicott, ca s-o vezi cum se învîrteşte de colo pînă colo prin casă? Seara trecută, cînd veneam încoace, s-a întîmplat să nu coboare perdelele de la fereşti şi am urmărit-o mai bine de zece minute. Dacă ai fi văzut-o, te stricai de rîs. Era singură în casă şi se învîrtea de cel puţin cinci minute împrejurul unui tablou, ca să-l aşeze drept. Mi se părea foarte caraghios felul în care o vedeam că-şi întinde degetul, ca să îndrepte tabloul. Haida-ha; iac-aşa, nu te lăsa!

— Ce să-ţi spun, Earl; cu toate acestea este o femeie foarte drăguţă şi cînd te gîndeşti cîte boarfe şi-a cumpărat de cununie! N-ai văzut niciodată rochiile decoltate şi cămăşuţele pe care le poartă? Într-un rînd cînd tocmai spălaseră şi le-au întins pe frînghie, eu m-am uitat bine la ele. Dar de picioarele ei ce zici?

Carol o rupse la fugă.

În naivitatea ei nu şi-ar fi închipuit niciodată că tot oraşul discută despre hainele cu care se îmbracă şi despre trupul ei. Avea aceeaşi senzaţie ca şi cînd ar fi fost tîrîtă goală în lungul Străzii Mari.

Imediat ce se făcu întuneric, coborî storurile la ferestre, toate storurile din casă, pînă în marginea tocurilor, dar dincolo de ele parcă simţea nerusinarea privirilor lacome cum încearcă să se apropie de ea.

3.

Îşi aduse aminte şi încearcă să uite, dar îşi aduse aminte din nou şi se simţi umilită de obiceiul vulgar al soţului ei care, pentru a respecta obiceiul pămînului, mestecase şi el tutun înainte de a se căsători. Ar fi preferat o slăbiciune mai elegantă, cum ar fi de pildă jocul de cărţi, sau o amantă. În cazul acesta şi-ar fi permis luxul de a-l ierta. Îi era peste putinţă să-şi imagineze un erou de roman care să mestece tutun. Îşi zicea că acest obicei este o dovadă că soţul ei face parte dintre oamenii îndrăzneţi şi aventuroşi din vest. Încerca să-l compare cu eroii cu pieptul păros pe care-i văzuse în filmele de la cinematograf. Îngrămădită pe divan, o mogîldeaţă albă şi palidă, încearcă să se bată cu toată deznădejdea împotriva ei însăşi, dar pierdu bătălia. Faptul că soţul ei împroşca cu zeamă de tutun printre dinţi, nu-l făcea să semene deloc cu eroii care galopau în jurul fermelor şi păzeau vitele sau herghelille, ci-l apropiau şi mai mult de Gopher Praerie şi-l identificau, cu Nat Hicks, croitorul, şi cu barmanul Bert Tbzee.

„Da, dar de dragul meu a renunțat la obiceiul acesta. Ce importanță poate să aibă un astfel de amănunt! Toți sîntem niște scîrboși. Îmi închipui despre mine că sînt o ființă superioară, cu toate acestea și eu mănînc și diger, îmi spăl mîinile murdare și mă scarpin. Nu sînt cîtuși de puțin o zeiță zveltă și rece, în vîrful unei coloane de marmură. Nimeni nu poate fi așa ceva. El a renunțat pentru mine. Este un om credincios, pe care te poți bizui la nevoie, și este convins că toată lumea mă iubește. El este stînca de care se vor frînge toate valurile de ticăloșii care vor să mă scoată din minți... care mă vor înnebuni cu vulgaritatea lor"

Toată seara îi cîntă lui Kennicott balade scoțiene, iar cînd băgă de seamă că el a început să-și morfolească mucul țigării stinse, zîmbi înduioșată și se gîndi la secretul acestui gest pe care acum îl cunoștea.

I-ar fi fost peste putință să nu se întrebe (exact cu aceleași cuvinte și formulînd întrebarea cu aceleași modulații ale glasului, întrebuințate de milioane de femei înaintea ei, de lăptărese, de țațe și regine care au uneltit revolte, și pe care milioane și milioane de femei le vor întrebuința și de aici înainte): „Nu cumva am comis o îngrozitoare greșeală, căsătorindu-mă cu el?" Încercă să-și liniștească îndoielile, fără să mai răspundă la întrebarea pe care și-o punea.

4.

Kennicott plecă împreună cu ea în partea de miază-noapte, să viziteze Lac-qui-Meurt, aflat în mijlocul pădurilor seculare. Localitatea aceasta era în vecinătatea terenurilor rezervate tribului de indieni Chippewa, o colonie nisipoasă, așezată în mijlocul pădurilor de brazi de pe țărmul unui lac enorm, pe luciul căruia se legănau troienii de zăpadă. Aici avu ocazia s-o vadă pentru prima dată pe soacra ei, căci în timpul cununiei nu o văzuse

decît în treacăt. Bătrîna doamnă Kennicott era o femeie cu mişcări calme şi gesturi delicate, a cărei demnitate înnobila interiorul căsuţei ei de lemn, curate ca paharul, cu pernele ei tari în fotoliile turnate şi învechite. Femeia aceasta, chiar la vîrsta ei, mai păstra încă farmecul copilăresc, de a rămînea mirată în faţa lucrurilor pe care le vedea împrejurul ei. Adresîndu-se doamnei Carol, murmură :

— Will este un băiat foarte bun, care munceşte din greu, dar are cusurul că toate le ia prea în serios ; văd însă că l-ai învăţat să fie şi vesel. Seara trecută v-am auzit pe amîndoi rîzînd de bătrînul indian care vinde coşuri ; eram în pat şi mi-a făcut plăcere veselia voastră.

În mijlocul intimităţii acestei case, Carol uită cu totul de gîndurile negre de pînă acum. În oamenii aceştia putea să aibă toată încrederea ; acum nu mai era singură în lupta pe care o ducea. Urmărind-o pe doamna Kennicott care se învîrtea prin bucătărie, se simţea în stare să-l înţeleagă mai uşor pe soţul ei. Era adevărat că el era un om simplu şi exagerat de serios. De fapt nu era un temperament expansiv, nici vesel, dar admitea ca soţia lui să fie veselă alături de el. De la mama lui moştenise instinctul de inocentă încredere, dispreţul profund pentru făţărnicie şi integritatea caracterului.

În timpul celor două zile pe care le petrecu în localitatea Lac-qui-Meurt, îşi recăpătă încrederea în ea însăşi, aşa că se întoarse la Gopher Praerie cu sufletul încărcat de o linişte asemănătoare cu liniştea ce urmează în starea generală a unui suferind, după ce ia un calmant şi începe să se bucure de viaţă, căci, nu-l mai supără durerile.

Era tocmai o zi aspră de iarnă şi bătea un vînt tăios ; în adîncul cerului se vălătuceau nori grei şi argintii ; totul părea că aşteaptă înspăimîntat în mijlocul acestei lumini tulburi Kennicott şi soţia lui se luptau cu vîntul, croindu-şi drum printre nămeţii de zăpadă. Doctorul era vesel şi, în treacăt, îi strigă lui Loren Wheeler :

— Ascultă, dragul meu, te-ai purtat cumsecade în timpul absenţei mele ?

— Ei comedie ca asta : mi se pare c-ai întîrziat atît de mult, încît pacienţii dumitale s-au vindecat, fără să mai

aibă nevoie de dumneata, strigă directorul de ziar şi profită de ocazie ca să-şi ia cîteva note pe care să le publice în ziarul Dauntless, relativ la călătoria doctorului şi a soţiei sale.

Cînd îi văzu trecînd, Jackson Elder strigă:

— Ei, oameni buni, ce mai e nou în partea de miază-noapte?

Doamna McGanum le făcu semn de pe terasa casei.

„Sînt mulţumiţi că ne-am întors. Asta înseamnă că în localitatea aceasta reprezentăm şi noi ceva. Mi se pare că se simt fericiţi. De ce adică să nu mă simt şi eu? Dar voi fi eu oare în stare să stau aici toată viaţa şi să mă mulţumesc cu o astfel de exclamaţie: „Ei, oameni buni"! Oamenilor acestora le place să strige în gura mare, pe mijlocul străzii, iar eu prefer un solo de vioară în mijlocul unui salon lambrist. Cum?..." se întreba Carol.

5.

Vida Sherwin trecuse pînă acum pe la ea cel puţin de zece ori, după terminarea cursurilor de la şcoală. Atitudinea ei era plină de tact şi nu mai sfîrşea cu anecdotele. Vizitase cîteva doamne din oraş care toate vorbiseră despre ea în termeni foarte amabili. Doamna doctor Westlake spusese despre Carol că „este o femeie foarte drăguţă, veselă şi cultă", iar domnul Brad Bemis, conducătorul secţiei de menaj din magazinul de fierărie Clark, declarase că „e o adevărată plăcere să serveşti o astfel de femeie" şi că „e foarte uşor să te înţelegi cu ea".

Carol nu era însă în stare să se apropie sufleteşte de ea. Prezenţa acestei fete străine i se părea neplăcută, din cauză că fusese martoră a umilinţei prin care trecuse. Vida însă nu era o fată care să aibă nesfîrşită răbdare, de aceea încearcă să insinueze:

— Draga mea, dumneata eşti un copil căruia îi place să stea îngîndurat. Reculege-te. Oraşul aproape a renun-

ţat să te mai critice, cum făcea înainte de asta... Haide cu mine la cercul Thanatopsis. Găseşti acolo cîteva dintre cele mai bune reviste şi sînt discuţii foarte interesante asupra subiectelor la ordinea zilei — e foarte plăcut.

Carol înţelese că invitaţia era mai mult un ordin din Cartea domnişoarei Vida, dar se simţea prea abătută pentru a o asculta.

Adevărata ei confidentă era Bea Sorensen.

Oricît de binevoitoare ar fi fost ea faţă de clasele de jos, Carol fusese totuşi crescută în credinţa că slugile fac parte dintr-o specie inferioară, cu totul aparte. Dar constată că Bea semăna foarte de aproape cu tinerele fete care, în timpul cînd se aflase la facultate, îi fuseseră simpatice, iar ca tovarăşă era mult superioară tinerelor matroane din cercul Jolly Seventeen. Zilnic relaţiile dintre ele deveneau tot mai strînse, ca între două tinere fete care rîd şi se joacă în timp ce îndeplinesc treburile casei. Bea o considera, fără nici un fel de prefăcătorie, drept cea mai frumoasă şi mai desăvîrşită doamnă din toată regiunea. Se pomenea exclamînd mereu : „Tii, ce pălărie frumoasă ai !" sau „Să ştii că toate vor crăpa de necaz, cînd te vor vedea ce frumos te-ai pieptănat". Dar exclamaţiile nu şi le exprima nici cu umilinţa unei servitoare, nici cu ipocrizia unei roabe, ci cu admiraţia sinceră a unui debutant, faţă de colegul său mai în vîrstă.

Se înţelegeau împreună ce bucate să prepare pentru masa de fiecare zi. Consfătuirile acestea ale lor începeau întotdeauna păstrînd distanţa cuvenită între ele, doamna Carol aşezată la masa de bucătărie, Bea la chiuveta de spălat vasele sau făcîndu-şi de lucru cu lustruitul plitei, dar sfîrşeau întotdeauna stînd faţă în faţă, la aceeaşi masă, cînd Bea începea să-i povestească rîzînd despre furnizorul de gheaţă care încercase să o sărute, sau Carol afirmînd că „toată lumea spune despre soţul meu că este un doctor mult mai priceput decît domnul McGanum". De fiecare dată cînd Carol se întorcea de la tîrguieli, Bea se repezea în calea ei şi-i scotea mantaua, îi freca mîinile îngheţate şi întreba : „Ai întîlnit şi astăzi multă lume la tîrguială?"

Aceasta era urarea ei de bună-venire, pe care doamna Carol o primea foarte mulţumită.

6.

În timpul acestor săptămîni de tăcută frămîntare, nu se putu constata nici o schimbare la suprafaţa vieţii ei intime. Nimeni, afară de Vida, nu era în stare să-şi dea seama de chinurile prin care trecea. În zilele cînd suferinţele i se păreau insuportabile, stătea de vorbă cu femeile pe stradă sau în magazinele unde intra. Dar nu se mai ducea niciodată între membrele cercului Jolly Seventeen, fără să fie dinainte asigurată de prezenţa protectoare a lui Kennicott, şi nici nu mai încerca să înfrunte opinia publică a oraşului, decît în cazurile inevitabile, cînd trebuia să intre în cîte un magazin sau în timpul obişnuitelor vizite de ceremonie, cînd doamna Lyman Cass sau doamna George Edwin Mott, în mînă cu mănuşile imaculate, cu batistele de dantelă şi portofelul de piele de focă în poşetă, se aşezau înţepate pe cîte o margine de scaun şi o întrebau :

„Vă place oraşul Gopher Praerie?"

Cînd se întîmpla să se ducă seara la familia Haydock sau Dyer, unde se jucau jocuri de societate, ca „cine pierde, cîştigă", ca se aşeza în dosul scaunului lui Kennicott şi se mulţumea cu rolul de tînără soţie sfioasă.

În seara aceasta însă se simţea cu totul lipsită de apărare. Kennicott plecase la Rochester, cu un pacient care trebuia operat. Asta însemna că va lipsi două sau trei zile. Din cauza aceasta, Carol nu era deloc nemulţumită ; se gîndi că va căuta să se destindă puţin din legăturile ce i le impunea viaţa casnică şi, în timpul acesta, va trăi cum ar vrea să trăiască o tînără fată fantastică. Dar acum, după ce soţul ei plecase, constată că în absenţa lui toată casa părea pustie. Chiar Bea era liberă în după amiaza aceasta şi probabil se dusese la verişoara ei Tina, unde în faţa unei ceşti de cafea, discutau despre „băieţi". Era ziua banchetului lunar şi a şedinţei de bridge, date de cercul Jolly Seventeen, dar Carol nu îndrăzni să se ducă.

Stătu singură, toată seara.

CAPITOLUL X

Nici nu se întunecase şi i se năzări că toată casa era plină de fantome. Umbrele lunecau în lungul pereţilor şi se ascundeau după spătarele fotoliilor din camere.

Mi se pare că cineva a pus mîna pe clanţa uşii de la intrare?

Dar nu! Nu se va duce la serata cercului Jolly Seventeen. Nu avea destul curaj să le înfrunte pe membrele cercului şi nici să răspundă cu un zîmbet drăgălaş grosolăniilor Juanitei. Astăzi nu era în stare. Totuşi ar fi dorit să vadă pe cineva. Chiar acum. Cel puţin dacă ar veni cineva în timpul acestei după amiezi, cineva despre care ştie că se uită la ea cu simpatie — Vida sau doamna Sam Clark, sau doamna Champ Perry, sau amabila doamnă dr. Westlake. Chiar Guy Pollock! Ce ar fi să-i telefoneze cuiva...

Dar nu. Asta n-ar fi ceea ce doreşte ea. Ar trebui să vină cineva din proprie iniţiativă.

Poate că va veni.

Şi de ce să nu vină?

În orice caz, ceaiul va fi preparat. Dacă vin... ar fi admirabil. Dacă nu vor veni... treaba lor. În orice caz ea nu va alerga după notabilităţile acestui oraş şi nici nu se va da bătută; va continua să creadă şi de aici înainte în ritualul sacrosant al ceaiului de după masă, pe care ea l-a crezut întotdeauna drept un simbol al vieţii calme şi distinse. Va fi tot atît de plăcut, deşi puţin copilăresc, să-şi ia ceaiul numai singură şi să-şi închipuie că în jurul ei se afla un grup de oameni interesanţi. Da, tot atît de plăcut!

Zis şi făcut. Se repezi în bucătărie, aprinse focul şi puse apa să fiarbă, în timp ce cînta o serenadă de Schumann, pe urmă întinse un ziar peste grătarul din cuptorul maşinii de gătit şi puse feliile de cozonac cu stafide să se încălzească. Dădu fuga la etaj, ca să aducă cea mai frumoasă faţă de masă pe care o avea, şi începu să aşeze serviciul de ceai pe o tavă de argint. Luă tava şi intră foarte mîndră în salon, unde o aşeză pe masa lungă de

cireș, după ce dădu la o parte un maldăr de broderii, un volum de Conrad pe care-l împrumutase de la bibliotecă și ultimele numere din Saturday Evening Post, Literary Digest și revista lui Kennicott, National Geographical Magazine.

Mișcă tava puțin mai spre mijlocul mesei, pe urmă o trase din nou înapoi, ca să vadă ce efect face. Începu să clatine din cap. Cu gesturi grave, desfăcu măsuța de lucru și o așeză în fața ferestrei, despături fața de masă și o netezi, pe urmă așeză tava:

„Într-o bună zi voi avea și eu o masă de ceai din lemn de acaju", își zise ea mulțumită.

Aduse două cești și două farfurii. Pentru ea așeză în fața mesei un scaun cu spătarul drept, iar pentru eventualul musafir, fotoliul cel mare cu brațe, pe care numai cu mare greutate reuși să-l apropie de masă.

Terminase acum cu toate pregătirile ce-i putuseră trece prin minte. Se așeză pe scaun și așteptă. Trăgea cu urechea, să audă soneria de la intrare sau telefonul. Frămîntarea de pînă acum se liniștise. Își lăsă mîinile în poală.

Cu siguranță Vida Sherwin va răspunde chemării ei mute.

Se uită pe fereastră. De pe streașina casei lui Howland zăpada picura subțire și des, întocmai ca apa dintr-o stropitoare. Spațiul liber dintre casele de peste drum începuse să se tulbure de ceața înserării. Trunchiurile întunecate ale copacilor păreau că tremură înfiorate. Pe mijlocul drumului se vedeau sloiurile de gheață, tăiate de roțile trăsurilor.

Privirile i se îndreptară asupra ceștii și farfuriei. Se uită la fotoliul din fața ei. I se părea atît de pustiu.

Ceainicul se răcise. Dezamăgită, întinse vîrful degetelor și-l încercă; era aproape rece. Ar fi fost de prisos să mai aștepte.

Ceașca din fața ei sclipea ca un bulgăre de gheață, curată și goală.

N-avea pe cine să mai aștepte. Își turnă ceaiul în ceașcă. Pe urmă rămase nemișcată și se uită la el. Ce va face acum? A, da! Cît e de proastă; va trebui să-și pună o bucățică de zahăr.

Dar ce nevoie mai avea de băutura asta tîmpită? Sări în picioare. În clipa următoare se trînti pe canapea și începu să plîngă cu sughițuri.

2.

Gîndurile ei alergau mult mai neastîmpărate decît alergaseră cu săptămîni de zile înainte.

Se gîndea din nou la planurile ei de a schimba acest oraș — de a-l trezi, de a-l însufleți și a-i da altă înfățișare. Ce importanță are faptul că oamenii de aici sînt lupi, în loc să fie miei? O vor sfîșia cu atît mai repede, după ce vor constata că se teme de ei. Prin urmare sau va lupta, sau se va lăsa devorată. Era mult mai ușor să schimbi înfățișarea orașului, decît să-l determini să te primească în sînul său. Îi era peste putință să accepte punctul lor de vedere; cum ar fi putut să fie de acord cu o atitudine negativă, ca a lor; un putregai intelectual; o mocirlă de prejudecăți și de spaime. Îi va sili să accepte părerile ei. Ea nu era Vincent de Paul, care să stăpînească și să formeze un popor, dar ce importanță poate avea acest amănunt? O schimbare cît de mică în atitudinea lor negativă față de frumos va fi începutul sfîrșitului; un grăunte care va rodi, poate va prinde într-o bună zi rădăcini adînci, care vor săpa temelia zidului lor de mediocritate și-l vor nărui. Dacă nu va reuși, așa cum își propusese, să îndeplinească o măreață și nobilă acțiune, asta nu înseamnă cîtuși de puțin că va trebui să se resemneze și să primească nimicnicia lor de provinciali. Va arunca un grăunte de sămînță sub temelia acestui zid de indiferență.

Avea oare dreptate? Orașul acesta nu era altceva decît un zid de indiferență, deși pentru cei trei mii și mai bine de locuitori el reprezenta un fel de centru al universului. Cînd se întorsese din Lac-qui-Meurt, nu văzuse saluturile lor de mulțumire cu care o primiseră? Așa ceva nu se poate... aristocrația din Gopher Prairie

nu deţinea monopolul strîngerilor de mînă şi a saluturilor prieteneşti. Sam Clark nu era faţă de ea cu nimic mai loial decît tinerele funcţionare pe care le cunoscuse la biblioteca din St. Paul, sau ca oamenii pe care-i întîlnise la Chicago. Dar oamenii aceştia aveau tocmai calitatea ce lipsea pe de-a-ntregul celor din Gopher Praerie — veselia şi spiritul de aventură, simţul de înţelegere al muzicii, fermitatea caracterului de bronz, amintirile aduse din insulele mărilor din miazăzi ale nopţilor petrecute la Paris, viziunea zidurilor Bagdadului, conştiinţa unei justiţii în plină mişcare şi credinţa într-un Dumnezeu care se manifestă nu numai în imnuri prost făcute şi prost cîntate.

Un singur grăunte de sămînţă. Ce fel de sămînţă va fi, nu interesează. Toată ştiinţa şi orice gînd de libertate sînt identice. Dar pierduse atît de multă vreme, pînă să găsească această sămînţă! Oare s-ar putea să facă ceva la Clubul Thanatopsis? Sau să încerce să-şi înfrumuseţeze interiorul casei aşa fel, încît singură înfăţişarea acesteia să-şi poată face efectul asupra localnicilor? Va determina pe Kennicott să îndrăgească poezia. Atît va fi de ajuns, pentru început. Se vedea pe sine atît de limpede stînd aplecată împreună cu soţul ei asupra paginilor mari şi frumoase, în faţa flăcărilor focului (dintr-un cămin imaginar), încît toate fantomele care se furişau în jurul ei se destrămară. Clanţele uşilor nu mai mişcau şi perdelele de la ferești nu mai aveau forme de umbre ce se furişează nesimţite, ci deveniră din nou pete de întuneric liniştite care se îngrămădeau o dată cu înserarea; cînd Bea se întoarse acasă, o găsi cîntînd şi acompaniindu-se la pianul de care nu se mai apropiase de zile întregi.

Cina lor din seara aceea fu pentru ele întocmai ca un banchet între fete tinere. Carol era în salon, îmbrăcată în rochie neagră de satin, tivită cu şiret de aur, iar Bea în rochiţa ei albastră şi încinsă cu şorţul alb, era la masa din bucătărie; uşa însă era deschisă şi Carol întrebă: „N-ai văzut dacă Dahl are expuse raţe în vitrina prăvăliei? şi bea răspunse: „Nu, doamnă. Să ştiţi că am petrecut foarte bine, astăzi după amiază. Tina ne-a tratat cu cafea şi knăchebröd, şi venise şi prietenul ei; am rîs o mulţime, ce să vă spun; prietenul ei spunea că el este

preşedintele şi că mă va face regină a Finlandei, iar eu mi-am pus o pană în păr şi spuneam că plec la război — o, am făcut o mulţime de nebunii şi am rîs din toată inima !"

Cînd doamna Carol se aşează din nou la pian, nu se mai gîndi la soţul ei, ci la schimnicul Guy Pollock care trăia în sihăstria populată de cărţile lui.

„Dacă s-ar întîmpla ca o fată să-l strîngă în braţe şi să-l sărute, sînt convinsă că ar ieşi din vizuina lui şi ar deveni şi el om ca toţi oamenii. Dacă Will ar fi tot atît de citit ca Pollock şi Guy Pollocj tot atît de energic ca Will, cred că aş fi şi eu în stare să suport chiar un oraş ca Gopher Praerie. E atît de greu să-ţi iei aere protectoare faţă de Will. Cred că mi-ar fi mult mai uşor cu Guy. Nu cumva aceasta este dorinţa care mă face să tînjesc : să fiu protectoarea unui bărbat, a unui copil sau a unui oraş ? Vreau să am un copil. Într-o bună zi . . . Dar cînd te gîndeşti că va trebui să trăiască viaţa aceasta de izolare, tocmai în primii ani ai copilăriei lui, cînd începe să deschidă ochii asupra lumii . . .

Hai să mergem la culcare.

Nu cumva nivelul meu intelectual se limitează la Bea şi bîrfelile de bucătărie ?

O, Will, de-ai şti cît de mult îmi lipseşti. Dar cred că va fi plăcut să mă pot zvîrcoli în pat, de cîte ori îmi trece prin minte, fără să am grijă ca nu cumva să te trezesc.

Sînt eu cu adevărat fiinţa aceea definitiv clasată care se numeşte femeie măritată ? În noaptea aceasta mă simt ca şi cînd n-aş fi deloc măritată. Mă simt atît de liberă ! Şi cînd te gîndeşti că a existat odinioară şi o doamnă Kennicott care se zbuciuma din cauza unui oraş ca Gopher Praerie, cînd dincolo de acesta mai este un întreg univers.

Sînt convinsă că Will este bărbatul care se va pasiona de poezie".

3.

O zi tristă de februarie. Deasupra pămîntului se tîrăsc nori negri, vălătucindu-se ca nişte buşteni ; în largul

cîmpurilor s-a aşternut o spulberare de zăpadă. Înserarea n-a înecat încă pe deplin colţurile străzilor. Streaşinile caselor şi trotuarele se văd destul de limpezi.

E ziua a doua de la plecarea lui Kennicott.

Încercă să evadeze din mijlocul atmosferei triste care copleşise casa şi se duse să facă o plimbare. Termometrul coborîse la treizeci de grade sub zero; era prea frig ca să se poată simţi mulţumită. Vîntul o învăluia în aripile lui de gheaţă cînd trecea prin faţa locurilor virane dintre case. O biciuia, o ciupea de nas şi de obraz, o usturau obrajii şi trecea repede de la un loc ferit la altul, respirînd adînc în dosul cîte unui garaj şi simţindu-se mulţumită de apărarea pe care i-o putea oferi un perete de scînduri pentru reclame; vărgat de cleiul muced, în lungul căruia se vedeau dîre de vopsea verde şi roşie, murdară.

O pădurice de stejari de la capătul uliţei îi aduse aminte de indieni, de vînători şi de hîrzobii cu care poţi umbla pe deasupra zăpezii. După ce trecu dincolo de căsuţele apărate împotriva viscolului de mormanele de pămînt îngrămădite în jurul lor, îşi croi drumul în largul cîmpului, spre o fermă şi un deal în jurul căruia se vedeau nămeţii de zăpadă troieniţi de viscol. Îmbrăcată în mantaua ei de biber, în cap cu căciuliţa de focă şi cu obrajii feciorelnici şi rumeni pe care pizma micilor oraşe de provincie nu lăsase încă nici o urmă, părea tot atît de nelalocul ei în această regiune măturată de crivăţ, ca o mică Tanagra, trecînd pe un sloi de gheaţă, luată de şuvoiul apelor revărsate. Se întoarse şi se uită la Gopher Praerie. Aşternutul alb de zăpadă care se vedea din marginea oraşului pînă la celălalt capăt al preeriei, îţi făcea impresia că pretenţia de a-ţi oferi un adăpost e ceva despre care nici nu poate fi vorba. Casele nu erau decît nişte pete întunecate pe albul unui cearşeaf uriaş. Îşi simţi sufletul înfiorat şi tremurînd din pricina acestei pustietăţi, întocmai cum tremura înfiorat şi trupul ei din pricina gerului şi a vîntului care o biciuia din toate părţile.

Se întoarse în fugă spre partea unde erau străzile, zicîndu-şi mereu că se duce să vadă luminile galbene din vitrinele magazinelor şi restaurantelor unui mare oraş; sau că trece — îmbrăcată în şuba grea şi cu puşca în mînă

— pe mijlocul pădurii virgine; sau că se îndreaptă spre ferestile luminate ale unei ferme, cu camerele pline de abur și curtea răscolită de cotcodăcitul găinilor și mugetul vitelor, dar în nici un caz spre grupul acesta de case triste, înconjurate de gunoaiele și cenușa aruncată prin curți, sau spre străzile acestea acoperite de zăpada murdară și noroiul înghețat. Toiul iernii era pe sfîrșite. Încă trei luni, pînă cel mult în mai, frigul se va menține, cu ninsorile din ce în ce mai rare, cu troienii din ce în ce mai subțiați și mai murdari, cu trupurile oamenilor din ce în ce mai puțin rezistente. Se întreba, de ce oamenii aceștia cumsecade caută să mai adauge la gerul iernii și suflul de gheață al prejudecăților, în loc să încerce să facă din căminurile spiritului lor un refugiu ceva mai cald și mai vesel, cum fac oamenii aceștia cuminți și guralivi, veniți din Stockholm și de la Moscova.

Apucă pe străduțele care încercuiau marginea orașului și intră în cartierul poreclit Fundătura suedezilor. În toate părțile unde era un grup de cel puțin trei case, se vedea și un bordei care stătea singur pe o hudiță. La Gopher Praerie, cei de o seamă cu Sam Clark spuneau : „La noi nu se vede sărăcia care bîntuie în marile orașe — de lucru se găsește întotdeauna — nu e nevoie de caritatea publică — un bărbat care nu lucrează merită să fie disprețuit pentru tembelismul său". Dar acum, cînd podoaba frunzelor verii se scuturase și ierburile erau uscate, Carol se pomeni dintr-o dată în fața sărăciei și a deznădejdii fără hotar. Într-o bojdeucă de scînduri, acoperită cu mucava dată prin catran, văzu spălătoreasa, doamna Steinhof care spăla la albie, în mijlocul unui nor de abur cenușiu. În fața bordeiului băiețașul ei, care avea șase ani, spărgea lemne. Era îmbrăcat într-un zăbun sfîșiat, la gît cu un șal de lînă, albăstrui ca laptele, și cu mînuși din care i se vedeau încheieturile degetelor înroșite și umflate. Băiatul se îndreptase din mijloc, ca să sufle abur cald în palmele înghețate, și să plîngă încetișor și resemnat.

O familie de finlandezi de curînd sosiți se aciuiase într-un grajd părăsit. Un moșneag de vreo optzeci de ani aduna bucățelele de cărbuni risipiți în lungul căii ferate.

Nu știa ce ar putea face. Presimțea că cetățenii aceștia independenți, care fuseseră crescuți în tradiția

că aparţin unei democraţii, s-ar uita chiorîş la ea dacă ar încerca să joace în faţa lor rolul Doamnei Generoase.

Sentimentul de tristeţe ce o copleşise se destrămă la vederea cartierelor care fremătau de activitate : liniile de garaj în lungul cărora manevra un tren de marfă,bascula pentru cereale, cisternele de petrol, abatorul în faţa căruia aşternutul de zăpadă era pătat de sînge, lăptăria la intrarea căreia erau oprite săniile fermierilor, cu mormanele bidoanelor de lapte, iar alături o gheretă de piatră fără nici un rost, pe pereţii căreia scria : „Primejdie : depozit de explozibile" ; curtea unei întreprinderi de monumente sepulcrale, în largul căreia un sculptor utilitarist, îmbrăcat într-o haină de piele de viţel roşcată, ciocănea, fluierînd, la un monument funerar de granit ; mica fabrică de cherestea a lui Jack Elder, din care se simţea miros reavăn de lemn de brad şi vîjîitul fierăstraielor circulare. Cea mai importantă era Compania de Făină şi Morărit din Gopher Praerie, al cărei preşedinte era Lyman Cass. Ferestrele clădirii erau îmbîcsite de praful făinii, dar cu toate acestea era clădirea cea mai impresionantă din oraş. Lucrătorii duceau de-a dura butoaie de făină şi le încărcau într-un camion ; un fermier cocoţat în vîrful sacilor de grîu, din sania lui joasă, discuta cu un negustor de cereale ; maşinile din moară vîjîiau şi mormăiau, iar apa limpede trecea pe jgheab, scăpată de pe lopeţile roţilor morii.

După lunile petrecute în interiorul caselor cu pretenţii de distincţie, zgomotul activităţii acesteia fu pentru Carol un fel de uşurare. I-ar fi plăcut să poată lucra şi ea în moară şi astfel să nu mai facă parte din clasa femeilor măritate cu profesionişti.

Se întoarse în loc şi vru să traverseze micul cartier, pentru a se duce acasă. În faţa unui bordei acoperit cu mucava dată cu catran, proptit de stîlpul porţii fără vramiţă, văzu un bărbat îmbrăcat într-un săbun grosolan din piele de cîine, pe cap cu o căciulă de catifea neagră cu urechi, care se uita la ea. Obrazul lui colţuros era luminat de încredere în sine, iar mustăţile roşcate aveau ceva îndrăzneţ în felul cum erau răsucite. Stătea drept şi cu mîinile în buzunarele pantalonilor, iar de sub capacul lulelei îi scăpa cîte o destrămare uşoară de fum, după cum

pufăia dintr-însa. Părea să aibă cel mult patruzeci și cinci-șase de ani.

— Ce mai faceți doamnă Kennicott? întrebă el cu glasul tărăgănat.

Își aduse aminte de el : era omul care făcea de toate și care la începutul iernii îi reparase cazanul caloriferului.

— O... bună ziua, răspunse Carol, speriată.

— Eu sînt Bjornstam. Lumea îmi zice suedezul cel roșu. V-aduceți aminte? M-am gîndit mereu că pentru mine ar fi o mare plăcere să vă mai pot vedea o dată, ca să vă spun bună ziua.

— A... da... Tocmai veneam să văd cartierele mărginașe ale orașului.

— Hm... Frumos spectacol. Nu sînt nici canalizări, nici măturători de stradă, dar cu toate acestea avem un pastor luteran și un preot care reprezintă artele și știința. Dar să fie a naibii de treabă, să știi că noi cei care ne înecăm aici în Fundătura suedezilor, nu sîntem cu nimic mai răi decît dumneavoastră ceilalți. Slavă Domnului, că cel puțin noi nu sîntem obligați să facem ochi dulci Juanitei Haydock, la cercul Jolly Seventeen.

Doamna Carol, care pînă acum își închipuise că este în stare să se transpună în situația oricărui om cu care stătea de vorbă, nu se simți deloc la îndemînă cînd constată tonul cu care i se adresa acest bătrîn lucrător ce-și rodea pipa. Probabil era unul dintre pacienții soțului ei. În orice caz trebui să-și păstreze, demnitatea.

— Ai dreptate, nici cercul Jolly Seventeen nu este întotdeauna ceea ce ar vrea să fie. Astăzi este din nou mare, nu-i așa? Acum...

Bjornstam însă nu părea cîtuși de puțin dispus să isprăvească vorba începută și nici nu făcu vreun gest din care s-ar fi putut deduce că ar vrea să se despartă de ea. Sprîncenele îi jucau pe frunte, ca și cînd ar fi avut o viață a lor aparte. Încercă să zîmbească și continuă :

— Probabil n-ar fi trebuit să vorbesc despre doamna Haydock și despre afurisitul Jolly Seventeen în felul acesta. Cred că m-aș simți foarte încîntat dacă s-ar întîmpla să mă invite și pe mine la una dintre ședințele acestei bande. Cred că eu sînt ceea ce ei numesc un paria. Eu,

doamnă Kennicott, sînt sperietoarea orașului : ateul din oraș și cred că sînt și puțin anarhist. Fiecare individ căruia nu-i plac bancherii și adorabilul Partid Republican trebuie să fie numaidecît anarhist.

Atitudinea doamnei Carol, care adineauri era gata să plece, deveni o atitudine de ascultător docil ; se uită la el și, coborîndu-și manșonul din fața nasului, murmură cu sfială :

— Da, cred că așa trebuie să fie, și se simți pe neașteptate luată de valul propriilor ei nemulțumiri : Nu văd motivul pentru care n-ai avea dreptul să critici gruparea Jolly Seventeen, dacă-ți face plăcere, căci membrii acestui cerc nu sînt infailibili.

— Ba dimpotrivă, sînt ! Crucea a fost alungată dintre ei de efigia dolarului. Dar cu toate acestea eu niciodată nu m-am dat bătut. Fac întotdeauna ce-mi place și cred că și ei au dreptul să facă ce le place lor.

— Ce vrei să spui, cînd afirmi că ești un paria ?

— Sînt om sărac, dar cu toate acestea n-aș putea spune că-i pizmuiesc pe cei bogați. Eu sînt un om bătrîn și singur. Cîștig deajuns ca să am și eu un bordei, unde mă instalez și stau singur cuc ; îmi strîng singur mîna mulțumit, mai fumez cîte o lulea, citesc manuale de istorie, dar nu contribui cu o para chioară la îmbogățirea fratelui Elder sau a babacului Cass.

— Dumneata... cred că citești foarte mult.

— M...da ! Din cînd în cînd... ce să zic. Să vă spun limpede : eu sînt un fel de lup care trăiește singur. Fac geambașlîndc de cai, tai lemne, lucrez în cantonamentele tăietorilor de păduri... Sînt un fel de vîntură vînt, cum nu se mai găsește. Toată viața am tînjit din pricină că nu m-am putut duce și eu la o școală superioară ; deși cred că oamenii de acolo mi s-ar fi părut niște nătăfleți și poate m-ar fi dat afară.

— Dumneata ești un om foarte straniu, domnule...

— Bjornstam. Miles Bjornstam. Pe jumătate yankeu, cealaltă jumătate suedez. Cunoscut de toată lumea, drept „trîntorul afurisit care protestează în toate părțile și niciodată nu este mulțumit de felul în care merg treburile". Nu, doamnă, nu sînt un om straniu, indiferent de

felul în care înțelegi dumneata acest cuvînt. Eu sînt pur și simplu un om căruia îi place cartea. Probabil citesc mult mai mult decît sînt în stare să asimilez. Lecturile acestea sînt probabil prea grele pentru tubul meu digestiv și le elimin nemistuite, așa că sînt dinainte convins că toată lumea mă crede un radical feroce.

Începură amîndoi să rîdă, pe urmă Carol întrebă:

— Spui că cercul Jolly Seventeen este o adunătură de proști. Ce te determină să faci o astfel de afirmație?

— Doamnă, te rog să ai toată încrederea în experiența unui vechi semănător de tulburări, care cunoaște destul de bine clasa dumneavoastră de trîntori. Fapt este, doamnă Kennicott — și voi încerca să fiu cît mai lămurit, pentru ca să mă poți înțelege — că în orașul acesta singurii oameni care au cît de puțin cap — nu vreau să vorbesc de capul cu mintea de contabili, nici capul vînătorilor de rațe, nici al mamelor care-și terorizează copiii, ci de cei care au puțină imaginație — ești dumneata și eu și Guy Pollock și șeful morar. Acesta este socialist. (Te rog să nu pomenești despre asta nici vorbă lui Lym Cass, căci omul acesta ar da afară din slujbă mult mai repede pe un socialist, decît pe un hoț de cai).

— Fii liniștit, căci nu-i voi spune nimic.

— Eu și morarul șef am avut discuții foarte aprinse. Este unul din vechea gardă a partidului. Mi se pare prea dogmatic. Intenția lui este să reformeze totul, de la tăiatul pădurilor, pînă la sîngele din nas, cu fraze ca „surplusul de valoare". Vorbește de parcă ar citi din cartea de rugăciuni. Cu toate acestea, în comparație cu oameni cum este Ezra Stowbody, profesorul Mott sau Iulius Flickerbaugh, omul acesta este un adevărat Platon sau un nou Aristotel.

— E foarte interesant ceea ce-mi spui despre el.

Suedezul, exact ca un băiețaș de școală, își bagă vîrful piciorului într-un morman de zăpadă și se uită sfios la ea:

— Toate acestea sînt mofturi. Probabil dumneata îți închipui acum că eu vorbesc prea mult. Ei bine, presupunerea dumitale este exactă: vorbesc mult, cînd mi se întîmplă să dau peste cîte un om ca dumneata. Probabil acum vrei să te întorci acasă, ca să nu-ți înghețe nasul.

— Da, cred că trebuie să mă întorc acasă. Dar te rog, spune-mi care este motivul că pe domnișoara Vida Sherwin, de la școala superioară, ai eliminat-o din lista intelectualilor dumitale?

— Cred că probabil ar putea să facă parte și ea din această listă. Din tot ce am aflat despre ea, am dedus că este inițiatoarea și în fruntea oricărei mișcări ce tinde spre o reformă și contribuția ei este poate chiar mult mai mare decît s-ar crede. Pe soția pastorului Warren o lasă să-și închipuie că în calitate de prezidentă la Thanatopsis Club ea conduce toată activitatea acestei grupări, dar în realitate adevărata prezidentă este domnișoara Sherwin, care aleargă neostenită, pentru a le determina pe membrele clubului să lucreze cîte ceva. Realitatea este că pe mine, doamnă, nu mă interesează acest simulacru de reforme. Domnișoara Sherwin, cu ceea ce face acum, caută să astupe găurile bărcii putrede a acestui oraș și scoate cu găleata apa băltită dinăuntru. Pollock o repară citind echipajului versuri. Eu însă vreau s-o bag în șantier, să-l dau afară pe cizmarul care încearcă s-o cîrpească, înșelînd lumea, și o voi construi din nou, de la coică pînă la puntea de comandă.

— Da, cred că ar fi mult mai bine așa; dar acum trebuie să plec, deoarece simt că mi-a degerat nasul.

— Uite ce, mai bine intră puțin înăuntru, să te încălzești și vei avea ocazia să vezi cum arată pe dinăuntru bordeiul unui bătrîn celibatar.

Se uită la el cu îndoială, apoi aruncă o privire spre bordeiul pipernicit, spre curtea plină de scurtături de lemne, de scînduri putrede, în care mai era și o albie uitată. Se simți tulburată, dar Bjornstam nu-i mai dădu răgaz să se gîndească. Întinse brațul și făcu un gest ca și cînd ar fi vrut să-i spună că e liberă să facă tot ce poftește, că aici nu mai este considerată drept femeie măritată și respectabilă, ci pur și simplu o ființă omenească. Îi răspunse cu sfială:

— Bine, voi intra o clipă, ca să mă încălzesc, apoi aruncă o privire în josul uliței, să se convingă, nu cumva o vede cineva, și se îndreptă spre intrarea bordeiului.

Stătu un ceas întreg şi constată că pînă acum nu i s-a întîmplat niciodată să întîlnească un amfitrion atît de delicat ca „Suedezul cel Roşu".

Bordeiul n-avea decît o singură cameră : duşumelele erau de scînduri de brad; avea un banc de lucru, un pat armoar, care strălucea de curăţenie, o plită şi o maşină de cafea cu urme de cenuşă pe fund, aşezată pe poliţa din dosul sobiţei lustruite ca o ţeavă de tun, două scaune primitive, unul făcut dintr-o jumătate butoi, celălalt dintr-un trunchi de copac scobit, şi un şir întreg de cărţi fantastic alese : Byron, Tennyson şi Stevenson, un manual despre motoarele cu combustibil lichid, o carte a lui Thorstein Veblen şi un tratat, cu urme de degete, privitor la : Îngrijirea, felul de hrană, bolile şi creşterea păsărilor şi vitelor.

În bordei nu era decît un singur tablou : o reproducere cromoliografică dintr-o revistă ilustrată, a unui sat din munţii Hartz, ale cărui case cu acoperişurile ţuguiate îţi aduceau aminte de cobolzi şi de fete cu părul de aur.

Bjornstam nu se simţea de loc sfios în faţa ei şi nici nu căută să pară emoţionat de această vizită. Îi spuse foarte simplu :

— Poate ar fi bine să-ţi deschei blana la gît şi să-ţi pui picioarele pe cutia asta, după ce te aşezi aproape de foc.

Îşi scoase şi el zăbunul de piele de cîine şi, după ce-l trînti pe laviţă, se aşeză pe scaunul făcut din jumătatea de butoi, ca apoi să continue :

— De... s-ar putea ca eu să fiu un vagabond, dar cu toate acestea îmi păstrez independenţa şi îndeplinesc treburi destul de ciudate, dar acestea fac ceva mai mult decît slujba pe care o au filfizonii aceia spilcuiţi care sînt funcţionari de bancă. Cînd mi se întîmplă să fiu grosolan cu cîte cineva, probabil nu se poate să fiu altfel, căci aşa este felul meu (dar crede-mă, nu pentru că eu nu m-aş pricepe cum trebuie să te porţi cu cineva care se îmbracă în pantaloni Prinţ Albert), şi poate că am motivele mele. Cred că eu sînt singurul individ din Johnson County care-şi mai aduce aminte de farsa din Declaraţia de Independenţă, unde se spune că americanii ar avea dreptul la „libertate, la viaţă şi la căutarea fericirii lor", M-am

întîlnit pe stradă cu bătrînul Ezra Stowbody. Se uita la mine, de parcă ar fi vrut să-mi dea să înţeleg că el este cineva şi că are douăsute de mii de dolari. Cum zic, se uită la mine şi începe:

„Hm-hm... Bjornquist..."

Ascultă Ezra, pe mine mă cheamă Bjornstam, zic eu, deşi el ştia foarte bine cum mă cheamă.

„În sfîrşit, puţin interesează cum te cheamă, răspunde el. Dar mi s-a spus că ai un ferăstrău automat. Aş vrea să vii să-mi tai patru stînjeni de lemne de foc", adăugă el.

Cum s-ar zice, îţi place mutra mea? răspund eu foarte inocent.

„Ce te interesează dacă-mi place sau nu-mi place? Vreau ca pînă sîmbătă să-mi tai lemnele, se răsteşte el la mine". Felul obişnuit de a trata un muncitor de rînd, care-şi permite să fie insolent cu unul care reprezintă un sfert de milion de dolari şi e îmbrăcat într-o blană, de te dă grămadă.

Uite de ce mă interesează, răspund eu, mai mult ca să-l scot din sărite. De unde ştii că mie-mi place mutra dumitale? (Să-l fi văzut ce mutră făcea). Nu pot, adaug eu, căci, să-ţi spun limpede, mie nu-mi convine dobînda pe care o socoteşti celor care vin la dumneata ca să le dai bani împrumut. Ar fi mai bine să te adresezi altuia, deşi nu mai este altul în oraş, şi cu asta i-am întors spatele.

Firește, am fost puţin cam violent şi poate prost. Dar îmi ziceam că trebuie să se găsească şi în oraşul acesta un om care să îndrăznească să-i spună unui bancher de la obraz.

Sări apoi de pe scaun şi puse oala de cafea la foc, oferi şi doamnei Carol o ceaşcă şi continuă pe acelaşi ton, pe jumătate îndrăzneţ pe jumătate sfios, căutînd să vadă dacă ea îl aprobă, şi înveselit de simpatia cu care se uita la el, după ce constată că vorbele lui erau pentru el o nouă filozofie proletariană, cu totul necunoscută pentru ea.

Cînd să plece, se opri în faţa uşii, ca să-l întrebe:

— Ascultă, domnule Bjornstam, dacă ai fi în locul meu, te-ai supăra din cauză că oamenii te consideră afectat?

— Hm? Scuipă-i în obraz! Adică îţi închipui dumneata că dacă eu aş fi un albatros, cu penele lucitoare ca argintul, m-ar putea interesa ce crede o liotă de foci infecte despre felul în care zbor eu?

Nu vîntul care o bătea din spate în lungul străzilor, ci ironia sîngeroasă a lui Bjornstam o făcea să alerge într-un suflet. Sfidă pe Juanita Haydock şi ridică fruntea sus cînd trecu pe lîngă doamna Maud Dyer, care dădu uşor din cap cînd o văzu, şi ajunse acasă unde o găsi pe Bea strălucind de veselie. Telefonă domnişoarei Vida Sherwin să treacă pe la ea, în aceeaşi seară, pentru cîteva clipe. Se repezi impetuoasă la pian şi începu să cînte bucăţi de Ceaikovski — acordurile virile ale acestei muzici i se păreau ecoul rîsului batjocoritor al filosofului roşu din bordeiul cu acoperiş de mucava dată cu catran.

(În aceeaşi seară, cînd încercă s-o întrebe anume pe Vida Sherwin, făcînd o uşoară ironie: „Mi se pare că aici există un individ căruia îi face o sinistră plăcere să-i ia pe toţi fruntaşii oraşului în bătaie de joc... cum îl cheamă... Bjornstam sau aşa ceva? această proeminentă reformatoare îi răspunse: „Bjornstam? a... da! Cel care face de toate. E un tip grozav de obraznic").

4.

Kennicott se întoarse la miezul nopţii. În timpul prînzului îi repetă de mai multe ori că i-a simţit foarte mult lipsa în cele trei zile de absenţă.

Cînd plecă după tîrguieli, Sam Clerk îi strigă în cale:

— Bună dimineaţa, vă poftesc, din toată inima. Nu vreţi să vă opriţi cîteva clipe aici cu Samilică? Să vă încălziţi? Ce spune termometrul doctorului? Ascultă, doamnă, ce-ar fi dacă într-o seară aţi veni la noi în vizită? Vă rog, nu fiţi atît de mîndri, căci de o vreme încoace nu mai ieşiţi din casă nicăieri.

Champ Perry, negustorul de furaje de la elevator şi pionierul din oraş, o opri în faţa poştei şi, apucîndu-i

mîna între palmele lui bătucite și bătrîne, se uita la ea cu ochii stinși și îngînă mulțumit :

— Dragă doamnă, ești proaspătă și atît de strălucitoare, ca o floare. Mai ieri jumătatea mea tocmai spunea că omul se simte mult mai bine văzîndu-te, pe dumneata, decît după ce ia un medicament.

În magazinul Bon Ton îl întîlni pe domnul Guy Pollock, care încerca un șal foarte modest, de culoare cenușie :

— E atîta vreme de cînd nu te-am văzut, zise ea. Nu vrei să vii într-o seară la noi, să jucăm o partidă de preferans ?

— Serios, îmi dați voie să vin ? întrebă Pollock cu glas sfios, ca și cînd ea ar fi dorit cu adevărat vizita lui.

În timp ce cumpăra doi metri de creton, cîntărețul Raymie Wutherspoon se apropie de ea pe vîrful picioarelor, plin de emoție nestăpînită și îngînă :

— Vă rog să treceți și pe la raionul meu, căci am o pereche de papuci foarte frumoși de lac, pe care i-am rezervat pentru dumneavoastră.

Cu un gest de respect sacerdotal, îi descheie șireturile și, ridicîndu-i rochia ceva mai sus de glezne, îi încercă papucii. Îi plăcură și-i cumpără :

— Dumneata ești un bun negustor, declară ea.

— Nu sînt deloc negustor, doamnă, dar îmi plac lucrurile elegante. Tot ce văd în jurul meu, mi se pare cu totul lipsit de estetică, și cu un gest vag îi arătă rafturile pline de cutii de ghete, scaunele de lemn curbat și placaj, perforat în formă de trandafiri, vitrinele în care erau expuse toate felurile de încălțăminte, cutioarele cu cremă de lustruit ghetele și o litografie cu o femeie tînără și cu obrajii rumeni, pe care era imprimată o reclamă în versuri : „Piciorușele mele, a fost vai de ele și-o duceam în of, fără un pantof, care-i Cleopatra".

— Dar cîteodată, oftă Paymei, mi se întîmplă să dau peste cîte o pereche de papucei ca aceștia și-i pun de o parte, pentru clientele care știu să-i aprecieze. Cînd i-am văzut pe aceștia, mi-am zis imediat : „Ce bine ar fi, dacă s-ar potrivi doamnei Kennicott", și aveam de gînd să vă pomenesc despre ei la prima ocazie cînd ne vom întîlni.

N-am uitat încă plăcuta conversaţie pe care am avut-o împreună la pensiunea doamnei Gurrey.

În aceeaşi seară Guy Pollock veni la ei în vizită şi cu toate că doctorul Kennicott îl acapară numaidecît la o partidă de preferans, Carol totuşi se simţi mulţumită.

5.

Regăsindu-şi în parte liniştea sufletească, Carol nu renunţă deloc la intenţia de a civiliza oraşul Gopher Prairie şi seara, la lumina lămpii, începu, fără să se bage de seamă, dar cu stăruinţă, să-l obişnuiască pe soţul ei cu lectura poeziilor. Campania civilizatorie trebui însă să sufere oarecare întîrziere. În două rînduri el îi răspunse că va trebui să se ducă împreună la nişte vecini, iar a treia oară plecă la ţară. A patra seară începu să caşte mulţumit şi, după ce se întinse, întrebă:

— Ce facem astă seară? Nu vrei să ne ducem la un cinematograf?

— Eu ştiu dinainte ce vom face. Nu mai pune întrebări. Ia loc la masă. Te simţi bine pe scaunul acesta? Sprijină-te în spătarul scaunului şi, în timpul cît mă vei asculta cu toată atenţia, încearcă să uiţi că eşti un om practic.

Fără îndoială pretenţiile de superioritate ale domnişoarei Vida Sherwin îşi lua o atitudine de parcă ar fi avut intenţia să, împartă cultura cu ocaua — îşi făcură efectul şi asupra ei. Carol abandonă o atare atitudine, imediat ce se aşeză pe canapea în faţa soţului şi, proptindu-şi bărbia în palme, cu un volum al lui Yeats pe genunchi, începu să citească cu glasul ridicat.

Cît ai clipi se simţea eliberată din cătuşele confortabilului cămin din mijlocul preeriei. Versurile magice o transportau în regiuni eterice; auzea prin lumina tulbure a înserării ţipetele pescăruşilor în lungul unui ţărm, cu undele însumate tremurînd în goana lor, spre insula Aen-

gus, cu zeii de altă dată şi măreţia eternă care nu se poate să nu fi existat, cu regi puternici şi curtezane impunătoare, îmbrăcate în hainele lor de ceremonie şi încinse cu brîuri de aur masiv şi cu...

— Kheh-khek-kheh ! tuşi doctorul Kennicott. Se opri din citit, amintindu-şi că el face parte din categoria bărbaţilor care mestecă tutun. Îl privi întunecată, în timp ce el declara încîntat : Extraordinară poezie ! Lucrurile acestea le-ai învăţat la facultate ? Îmi plac poemele frumoase — James Whitcomb Riley şi cîteva dintre cele scrise de Longfellow, cum este Hiawatha. Ce mai încoace şi încolo ! Mi-ar face plăcere să pot aprecia arta aceasta superioară. Dar cred că eu sînt un dulău prea bătrîn ca să mai pot învăţa ceva nou.

Înfiorată de o uşoară părere de rău pentru consternarea lui şi îndemnul de a rîde cu hohote, încercă să-l îmbuneze :

— Să începem ceva din Tennyson. I-ai citit opera ?

— Tennyson ? Mai încape vorbă ? L-am citit pe vremea cînd eram la şcoală. El a scris versurile :

Să nu fie între noi (nu ştiu cc) în ziua despărţirii,
Cînd voi pleca pe valuri călătoare,
Ci vino, să...

Nu-mi mai aduc aminte de celelalte versuri, dar... Stai, mai este ceva : Îmi iese un băieţaş în cale şi... Nu ştiu exact cum continuă, dar corul sfîrşeşte cu refrenul : Sîntem şapte.

— Da, exact. Nu vrei să începem Idila Regelui ? este un poem plin de culoare.

— Sigur că da ; haide, începe ! dar încercă să se refugieze în mijlocul plăcerii de a-şi aprinde o ţigară.

De astă dată nu mai citi cu nici un fel de elan. Se uita mereu la el şi cînd constată tortura la care-l supune cu această lectură, se repezi la el, îl sărută pe frunte şi-i spuse :

— Tu, mica mea floare de chiparoasă, care nu cere nimic altceva decît să rămînă albă şi nepătată.

— Ascultă dragă... lasă vorba...

— Nu te voi mai tortura de aici înainte.

Dar îi fu peste putinţă să renunţe cu totul. Începu să-i citească din Kipling, declamînd cu emfază :

Auzi CÎNTĂ FANFARA,
trece REGIMENTUL PRIN ORAŞ.

În timpul lecturii, el bătea măsura cu talpa piciorului ; devenise din nou normal şi părea că nu mai este atît de speriat. Dar cînd încercă să-i spună ceva, ca să-şi manifeste mulţumirea :

— Ai citit foarte bine. Tocmai mă gîndeam că ai o dicţie tot atît de bună ca şi Ella Stowbody, Carol închise cartea cu zgomot şi întrebă dacă nu este prea tîrziu ca să se poată duce la cinematograf, pentru a vedea filmul ce rula la orele nouă.

Aceasta a fost ultima ei încercare, pentru a evoca adierile vînturilor line ale lui aprilie, pentru a-l obişnui cu divina suferinţă (învăţată din cursuri prin corespondenţă) şi a face provizii de crini din Avalon şi apusuri de soare din Cockaigne, ca să le păstreze în cutiile de tablă cumpărate de la băcănia lui Ole Jenson.

Cert este că în timpul spectacolului de la cinematograf, se pomeni rîzînd atît de mulţumită ca şi Kennicott, cînd văzură un actor că deşartă castronul cu spaghete pe spatele gol al unei doamne îmbrăcate în rochie de seară. În primul moment îşi făcu reproşuri pentru veselia această nestăpînită, apoi îşi aduse aminte de ziua cînd se oprise pe colina de pe malul fluviului Mississippi, mîndră ca o regină cînd pleacă să cucerească lumea. Dar atitudinea severă a celebrului actor de cinema, care scăpă din mînă cîteva broaşte în castronul cu supă o făcu din nou să rîdă, chiar fără voia ei, aşa că visurile de libertate şi glorie se destrămară în mijlocul întunericului sălii de cinematograf.

6.

Începu să se ducă din nou la şedinţele de bridge ale cercului Jolly Seventees. Familia Sam Clark o învăţase

regulile jocului, aşa că putea să joace şi ea, cu mult calm, dar destul de prost. Nu-şi spuse părerea despre nimica în timpul şedinţei, afară de cămăşile de flanelă, subiect despre care doamna Howland ţinu o peroraţie care dură cinci minute. Zimbea continuu şi tot timpul se dovedi că este mai blîndă decît o mieluşea, cînd se întîmpla să-şi dovedească recunoştinţa faţă de stăpîna casei, doamna Dave Dyer.

Singurul ei moment de spaimă fu cînd începură să discute despre soţii lor.

Tinerele matroane discutau despre intimităţile lor conjugale cu atîta sinceritate şi atîta bogăţie de amănunte, încît rămase încremenită. Juanita Haydock începu să vorbească despre felul în care Harry avea obiceiul să se bărbierească şi despre pasiunea lui pentru vînătoarea de căprioare. Doamna Gourgerling le spuse, destul de pe larg şi puţin ca supărată, care este motivul că soţului ei nu-i place ficatul la grătar şi slănina prăjită. Maud Dyer le povesti despre deranjarea cronică a stomacului soţului ei, despre o discuţie pe care o avusese seara înainte de culcare, relativ la Ştiinţa Creştină, ciorapii necîrpiţi şi nasturii ce lipseau de pe cămăşi; că nu este dispusă cîtuşi de puţin „să mai suporte gesturile lui faţă de fete, cînd devenea nebun de gelozie, numai din pricină că venise un bărbat să o ceară la dans", şi le descrise mai mult decît ar fi trebuit felul în care Dave avea obiceiul s-o sărute.

Carola asculta cu atîta atenţie şi părea că doreşte atît de mult să fie adoptată de ele, încît o privi cu emoţionate şi stăruiră să le povestească şi lor cîteva amănunte în legătură cu călătoria ei de nuntă, bineînţeles, cele despre care crede că pot fi mai interesante. Se simţi mai mult sfioasă, decît supărată, din cauza acestei stăruinţe. Încercă deci să se prefacă anume a nu fi înţeles ce vor şi începu să le povestească despre galoşii lui Kennicott şi despre idealul lui în domeniul medicinii, pînă cînd auditoarele ei începură să se plictisească. Erau convinse că este o femeie plăcută, dar lipsită de experienţă.

Reuşi să reziste pînă la capăt privirilor lor inchizitoriale. Se apropie de Juanita şi-i spuse în şoaptă că ar vrea să invite membrele cercului la ea. Juanita era preşedinta cercului:

— Dar nu ştiu, adăugă ea, dacă voi fi în stare să vă ofer o gustare tot atît de aleasă cum a fost salata doamnei Dyer, sau delicioasele prăjituri engel's-food, pe care ni le-ai oferit cînd am fost la dumneata.

— Perfect ! declară Juanita. Tocmai aveam nevoie de invitaţia cuiva, pentru ziua de şaptesprezece martie. Ar fi foarte original dacă ai organiza o şedinţă de bridge în ziua sfîntului Patrick. Mi-ar face plăcere să-ţi dau tot concursul şi-mi pare bine că ai învăţat să joci bridge. La început tocmai mă întrebam dacă vei reuşi să te aclimatizezi în Gopher Praerie. Spune drept, nu e încîntător să te simţi atît de bine în mijlocul nostru ? Probabil noi nu sîntem atît de distinşi ca oamenii din marile oraşe, dar cu toate acestea ne distrăm foarte bine şi . . . da, vara ne ducem, la înot, la baluri . . . şi tot felul de distracţii. Dacă lumea ne-ar lua aşa cum sîntem cu adevărat, cred că s-ar convinge că sîntem un grup destul de cumsecade.

— De asta sînt pe deplin convinsă. Îţi mulţumesc pentru ideea pe care mi-ai sugerat-o, de a organiza o şedinţă de bridge în ziua de Sfîntul Patrick.

— O, nu face nimica ; eu sînt convinsă că grupul Jolly Seventeen are întotdeauna idei originale. Dacă ai cunoaşte celelalte localităţi, cum sînt Wakamin şi Koralemon, ai constata imediat că G.P. este cel mai vioi şi cel mai elegant dintre toate oraşele Uniunii. Nu ştii că celebrul Percy Bresnahan, industriaşul de automobile, este originar din oraşul acesta, da . . . cred că şedinţa din ziua de Sfîntul Patrick va fi foarte veselă şi originală, fără să pară cîtuşi de puţin stranie sau îndrăzneaţă, sau mai ştiu eu ce.

CAPITOLUL XI

Fusese de nenumărate ori invitată la şedinţele săptămînale ale clubului feminin de studii Thanatopsis, dar de fiecare dată refuzase să se ducă. Clubul Thanatopsis,

spunea Vida Sherwin, este un cerc „foarte intim, unde totuşi ai ocazia să fii în contact cu ideile intelectualităţii de pretutindeni".

Pe la începutul lui martie, în salonul doamnei Carol îşi făcu apariţia doamna Westlake, soţia veteranului medic din localitate şi torcînd întocmai ca o pisică bătrînă, începu să-i propună :

— Dragă, astăzi după amiază va trebui să vii la Clubul Thanatopsis. Doamna Dawson va conduce şedinţa şi sărăcuţa de ea este grozav de speriată. Mi-a spus să vin la dumneata şi să te rog să nu lipseşti de la şedinţă. Spune că este convinsă că datorită cunoştinţelor dumitale în domeniul cărţilor şi al literaturii, vei reuşi să animi membrele care vor participa la şedinţă. (Subiectul şedinţei de astăzi este poezia engleză). Prin urmare, haide, scumpa mea, îmbracă-te !

— Poezia engleză ? Serios ? Mi-ar face plăcere să merg şi eu. N-am ştiut că dumneavoastră vă interesaţi şi de poezie.

— Ei, dragă, nu sîntem atît de înapoiate !

Doamna Luke Dawson, soţia celui mai bogat om din oraş, rămase cu gura căscată şi se uită la ele deznădăjduită cînd le văzu apărînd. Rochia ei scumpă, de culoarea cafenie, cu volane şi dantele, împodobită de aplicaţii şi mărgele uriaşe, în nuanţa blănii de castor, părea făcută pentru o femeie de două ori mai voinică decît ea. Stătea în picioare şi-şi frămînta mîinile, în faţa celor nouăsprezece fotolii pliante din salonul ei, în care era o fotografie ieşită de vreme a Cascadelor Minnehaha în anul 1890, o fotografie mărită şi în culori a domnului Dawson, pe masă o lampă montată pe o minusculă coloană de marmură, care semăna cu un monument sepulcral şi pe al cărei umbrar erau pictate cîteva vaci şi un şir de munţi, într-o singură tonalitate de sepia.

Cînd le văzu, începu să cotcodăcească :

— O, doamna Kennicott ; sînt foarte emoţionată. Va trebui să conduc şedinţa şi tocmai mă gîndeam, poate vei veni în ajutorul meu.

— Care poet va fi discutat astăzi ? întrebă doamna Carol, ca şi cînd ar fi întrebat pe cineva la bibliotecă : Ce carte să vă dau astăzi ?

— Care alţii, decît poeţii englezi !

— Cred că nu veţi discuta operele tuturor ?

— Ba... da. Anul acesta studiem operele tuturor poeţilor din Europa. Cercul nostru s-a abonat la o revistă foarte bună : Specimene Culturale şi noi urmăm cu fidelitate programul acestei reviste. Anul trecut discuţia s-a desfăşurat în jurul subiectului Bărbaţi şi Femei din Biblie, iar anul viitor conferinţele se vor ocupa probabil de mobilier şi de porţelanuri. Ne vine foarte greu să ne ţinem la curent cu toate aceste preocupări culturale la ordinea zilei, dar cred că ne sînt cît se poate de folositoare. Pri urmare, consimţi să ne dai concursul dumitale în timpul discuţiilor ce se vor desfăşura astăzi ?

În drumul de acasă pînă la doamna Dawson, Carol se gîndise că ar fi bine să folosească Clubul Thanatopsis ca mijloc pentru culturalizarea oraşului. Se simţi cuprinsă de un val neaşteptat de entuziasm şi rămase încîntată : Iată oamenii de care am eu nevoie ! Cînd femeile, care sînt împovărate de grija gospodăriilor lor, se mai gîndesc şi la poezie, asta înseamnă ceva. Voi lucra împreună cu ele şi pentru ele... indiferent la ce.

Dar entuziasmul ei se destrămă chiar înainte de cele treisprezece doamne venite la şedinţă să-şi fi scos galoşii, după ce le văzu că se aşează confortabil în fotolii şi încep să morfolească bomboane de mentă, să-şi şteargă degetele, să-şi încrucişeze braţele pe piept şi să încerce să-şi limpezească gîndurile, pentru a invoca divina şi nuda muză a poezici, ca să le inspire. Pe doamna Carol o salutară încîntate şi ea îşi dădu toată silinţa să se complacă în rolul de fată sfioasă, în mijlocul acestor matroane. Totuşi nu se simţea de loc în largul ei. Fotoliul în care se aşezase era ceva mai la o parte, expus din toate părţile privirilor lor inchizitoriale ; un fotoliu rigid şi nesigur pe picioare, întocmai ca un scaun din tinda unei biserici, gata în orice clipă să se prăbuşească. Ar fi fost peste putinţă să stai într-un astfel de fotoliu, fără să-ţi împreuni mîinile pe piept şi să asculţi cu pietate.

Ceva parcă o îndemna să se ridice în picioare, să dea fotoliul peste cap şi să o rupă la fugă. Ce ocazie neaşteptată de bîrfă ar fi un astfel de gest !

Constată că Vida Sherwin o urmăreşte cu privirea. Se ciupi singură de mînă, ca un copil care se poartă necuviincios în timpul slujbei la biserică şi, după ce se linişti, începu să asculte din nou, cu toată atenţia.

Doamna Eawson deschise şedinţa suspinînd :

— O, sînt foarte fericită că astăzi am ocazia să vă văd adunate aici la mine şi sînt sigură că doamnele de faţă au pregătit pentru şedinţa de astăzi un număr de note cît se poate de interesante despre subiectul atît de pasionant pe care-l discutăm şi care este poezia, inspiratoarea atîtor gînduri sublime ; mi se pare, pastorul Belick spunea că unii dintre poeţi au inspirat publicului idei tot atît de salutare, ca şi preoţii, prin urmare ne va face plăcere să auzim . . .

Biata doamnă Dawson încercă să zîmbească, făcînd o strîmbătură de durere şi gîfîind de spaimă, începu să pipăie cu mîna tăblia măsuţei, ca să-şi găsească ochelarii şi apoi continuă :

— Vom avea plăcerea ca pentru început să ascultăm conferinţa doamnei Jenson despre „Shakespeare şi Milton".

Doamna Ole Jenson le spuse că Shakespeare s-a născut în anul 1564 şi a murit în 1616. A trăit la Londra şi la Stratford-on-Avon, o localitate pe care o vizitează foarte mulţi turişti americani şi care este un orăşel frumos, unde se găsesc multe curiozităţi care merită să fie văzute. Foarte multă lume este de părere că Shakespeare este cel mai mare scriitor dramatic care a trăit vreodată şi în acelaşi timp un admirabil poet. În legătură cu viaţa lui se cunosc foarte puţine amănunte, dar la urma urmelor faptul acesta nu are prea mare importanţă, de vreme ce publicul îi citeşte cu plăcere numeroasele piese pe care le-a scris şi de astă dată va încerca să analizeze cîteva dintre cele mai cunoscute.

Probabil cea mai cunoscută dintre piesele lui este Neguţătorul din Veneţia, în care se găseşte o foarte frumoasă poveste de dragoste şi o foarte subtilă apreciere a spiritului feminin, amănunt care pentru un cerc de femei, chiar pentru cele care nu militează în favoarea dreptului de vot, reprezintă un subiect ce trebuie apreciat (rîsete în mijlocul asistenţei). Doamna Jenson era convinsă că ea personal preferă rolul Porţiei. Subiectul piesei este in-

triga țesută în jurul unui evreu cu numele Shylock care nu admite ca fiica lui să se căsătorească cu nobilul venețian Sntonio...

Doamna Leonard Warren, o femeie zveltă, căruntă și nervoasă, președinta Clubului Thanatopsis și soția pastorului congregaționist, le aduse la cunoștință data nașterii și a morții scriitorilor Byron, Scott, Moore, Burns și conchise:

Burns este descendentul unei familii foarte sărace și n-a beneficiat de avantajele educației noastre de astăzi, afară doar de avantajul pe care i-l putea oferi străvechea și admirabila biserică scoțiană, unde putea să asculte cuvîntul Domnului, propăvăduind cu mai multă îndrăzneală decît în cele mai frumoase biserici de piatră din marile orașe, așa zis avansate; totuși n-a profitat de avantajele educației noastre de azi, nici de studiul limbii latine și toate celelalte comori spirituale care se oferă din nefericire de cele mai multe ori fără nici un folos, tineretului din zilele noastre, incapabil să aprecieze întotdeauna, la justa lor valoare, privilegiile ce se oferă în mod gratuit fiecărui tînăr american. Burns a trebuit să muncească din greu și de multe ori s-a simțit robit de obiceiurile rele ale tovarășilor în mijlocul cărora trăia. Totuși, din punct de vedere moral, cred că este util să se știe că el a fost un tînăr sîrguitor și un autodidact, amănunt care este un surprinzător contrast față de viața dezmățată a așa zisei aristocrații, pe care a dus-o lordul Byron, despre care am vorbit adineauri. E foarte probabil că lorzii și nobilii contemporani să se fi uitat la Burns de sus, ca la orice om umil, totuși mulți dintre noi i-au citit cu plăcere bucățile despre șoareci și alte subiecte rustice, în care trepidează elementul sfios, de neîntrecută frumusețe... Îmi pare rău că timpul nu-mi permite să vă citez cîteva exemple din opera lui...

Doamna George Edwin Mott vorbi timp de zece minute despre Tennyson și despre Browning.

Doamna Nat Hicks, o femeie cu chipul deformat și de o blîndețe stranie, care părea atît de înspăimîntată de prezența celorlalte femei de lîngă ea încît Carol se simți îndemnată să se repeadă la ea și s-o sărute, încheie sinis-

trul program al acestei şedinţe cu cîteva informaţii relative la „Alţi poeţi". Ceilalţi poeţi, care meritau atenţia, erau: Coleridge, Wordsworth, Ggelly, Gray, doamna Hemans şi Kipling.

Domnişoara Ella Stowbody contribui cu recitarea Recensionalului şi cîteva extrase din Lalla Rooth. La cererea celorlalte membre mai recită o dată Iubita mea de altădată.

Cu această şedinţă oraşul Gopher Praerie dădu gata toţi poeţii şi era gata ca săptămîna viitoare să înceapă seria conferinţelor despre romancierii şi eseiştii englezi.

Doamna Dawson interveni:

— Acum vom începe discutarea notelor comunicate în această şedinţă şi sînt convinsă că ne va face tuturor plăcere să ascultăm cuvintele celei despre care cred că va deveni noua noastră membră, doamna Kennicott, care cu strălucita ei pregătire literară şi multiplele cunoştinţe ce le are, ne va da numeroase sugestii şi... numeroase sugestii ca să ne fie de folos.

Carol era dinainte pregătită să nu devină „insuportabil de arogantă". Se gîndise de nenumărate ori că încercarea de a se apropia atît de tîrziu de aceste femei muncite este o aspiraţie care ar putea s-o emoţioneze pînă la lacrimi.

„Dar sînt atît de mulţumite de ele! Îşi închipuie că i-a făcut lui Burns o mare favoare, îşi zise ea. Nu se gîndesc nici un moment că şi aspiraţiile lor culturale ar fi o manifestare tardivă. Sînt convinsă că pentru ele cultura este ceva asemănător unui muşchi ţinut în saramură şi pe urmă atîrnat în cămară, ca să se zvînte şi să se ostoiască".

Cuvintele doamnei Dawson o treziră din vîltoarea acestor gînduri şi îndoieli. Se simţi îngrozită. Cum ar putea să vorbească în faţa lor, fără să le jignească? Doamna Champ Perry se plecă spre ea şi-i mîngîie mîna, spunîndu-i în şoaptă.:

— Pari foarte obosită, draga mea. Nu e nevoie să vorbeşti, dacă nu-ţi face plăcere.

Carol se simţi cuprinsă de un val de afecţiune; se ridică imediat în picioare şi încercă să-şi aleagă cuvintele şi amabilităţile pe care trebuia să le spună:

— Ca sugestie, vă voi spune cîteva cuvinte... Ştiu că dumneavoastră urmaţi un program de lucru dinainte stabilit, dar ar fi bine ca după strălucitul început de astăzi, în loc ca anul viitor să treceţi la alt subiect, să vă întoarceţi înapoi şi să reluaţi poeţii, pentru a discuta opera lor în amănunt. Să se facă citaţii şi lecturi din operele lor — cu toate că însăşi viaţa acestor poeţi este foarte interesantă şi — cum a spus doamna Warren — atît de instructivă din punct de vedere moral. Afară de asta, mai sînt cîţiva poeţi care n-au fost menţionaţi în cursul conferinţei de astăzi şi care totuşi ar merita să fie studiaţi, cum este de pildă Keats, Matthew, Arnold, Rossetti şi Swinburne. Scriitorul Swinburne este un contrast... da, acesta ar fi cuvîntul indicat ... un contrast atît de neaşteptat al vieţii pe care o trăim cu toţii aici în Middlewest...

Constată că doamna Leonard Warren nu este de acord cu ea, dar reuşi s-o recucerească, în timp ce continuă cu toată inocenţa:

— Afară de cazul cînd opera lui Swinburne nu ar tinde spre sinceritatea pe care dumneavoastră...hm... pe care noi nu am putut-o admite. Care este părerea dumneavoastră, doamnă Warren.

Soţia pastorului răspunse cu îndrăzneală:

— Da, doamnă Kennicott, îmi fac impresia că dumneata ai reuşit să-mi citeşti gîndurile. De fapt eu nu am citit nimic din Swinburne, dar îmi aduc aminte că demult, pe vremea cînd era în vogue, domnul Warren îmi spunea că Swinburne (sau probabil a fost vorba despre Oscar Wilde; dar ce are a face), îmi spunea că mulţi aşazişi intelectuali pozează şi pretind că descopăr frumuseţi în opera lui Swinburne, dar ar fi peste putinţă să existe o frumuseţe reală acolo unde nu vibrează coardele sufletului. În acelaşi timp trebuie să admit că ideea dumitale este admirabilă şi, cu toate că am hotărît ca obiectul probabil al conferinţelor noastre de anul viitor să fie Mobilierul şi Porţelanurile, cred că ar fi bine dacă s-ar reveni şi comitetul însărcinat cu aranjarea programului de lucru ar consacra încă o şedinţă, în care să se discute exclusiv

poeții englezi. Vă rog, doamnă prezidentă, luați notă de propunerea mea.

După ce cafeaua și prăjiturile engel's-food ale doamnei Dawson contribuiră la liniștirea melancoliei pricinuite în mijlocul acestei adunări de gîndul morții lui Shakespeare, se întoarseră toate spre doamna Carol, ca să-i spună că a fost o adevărată plăcere pentru ele să constate că se găsește în mijlocul lor. Comitetul pentru alegerea membrilor se retrase în consiliu și, după o dezbatere de trei minute, o admiseră ca membră a cercului.

Astfel încetă să-mi mai ia aere de superioritate.

Dorea să devină la fel cu ele. Părcau atît de loiale și de amabile. Doamnele acestea o vor ajuta la realizarea aspirațiilor ei. Lupta ei împotriva indiferenței orașului însemna că a și început. În ce direcție ar trebui oare să-și îndrepte cel dintîi atac? În timpul conversației ce urmă după încheierea ședinței, doamna George Edwin Mott declară că localul Primăriei orașului nu mai corespunde pentru o localitate ca Gopher Praerie. Doamna Nat Hicks propuse, foarte sfioasă, ca în sala de ședințe a Primăriei să se dea baluri gratuite pentru tineret, deoarece balurile date de logi sînt extrem de exclusiviste. Va să zică localul Primăriei! Acesta va fi obiectivul străduințelor ei. Carol se grăbi să se întoarcă acasă.

Pînă acuma nici nu-și dăduse seama că Gopher Praerie este un oraș. De la Kennicott află că localitatea avea o organizație administrativă, cu un primar, un consiliu comunal și mai multe circumscripții. Carol rămase încîntată cînd constată cu cîtă simplitate se străduia această mică localitate să-și asume rolul de metropolă. Dar, la urma urmelor, de ce să nu se străduiască pentru rolul care-i convine?

Toată seara aceea se simți mîndră de entuziasmul patriotic care clocotea într-însa.

2.

Dimineața următoare se duse să viziteze Primăria. Își aducea aminte de ea ca de o clădire simplă și insi-

pidă. De astă dată constată că este o clădire mare, cu pereții spoiți în roșu ca ficatul, la cîțiva pași depărtare de Strada Mare. Fațada era un simplu perete de scînduri, cu ferestrele murdare, care se deschideau spre un maidan și spre magazinul de croitorie al lui Nat Hicks. Clădirea era mai mare decît depozitul de cherestea de alături de ea, dar mult mai prost construită.

Nu întîlneai pe nimeni în cale. Pătrunse în coridorul clădirii și înaintă cîțiva pași. Pe o parte se vedea încăperea Consiliului Municipal, care semăna cu localul unei școli de la țară; pe cealaltă era sala pompierilor voluntari, cu stropitoare Ford și coifuri de alamă pe care le întrebuințau în timpul parăzilor; în fundul coridorului erau cele două celule ale închisorii care tocmai se întîmpla să fie goale, dar miroseau puternic a amoniac și a sudoare de trupuri omenești. Etajul de deasupra era o uriașă sală neterminată, în care se vedeau îngrămădite scaune pliante, o ladă în care se amesteca mortarul și pe care se vedeau urmele de var, și o grămadă de lemnărie cu stemele folosite în ziua de 4 iunie ale căror ornamente de gips erau în parte sfărîmate, precum și maldăre de stindarde ieșite de soare, roșii, albe și albastre spălăcit. În fundul sălii se vedea un fel de estradă încă neterminată. Sala era destul de mare pentru ca aici să se poată da baluri despre care pomenise doamna Nat Hicks. Carol însă se gîndea ca ceva mai impunător decît balurile.

În aceeași după amiază se repezi pînă la Biblioteca Municipală.

Biblioteca era deschisă în trei după amiezi și patru seri din fiecare săptămînă. Era instalată într-o clădire veche, destul de încăpătoare, dar foarte puțin plăcută la vedere. Carol începu să se gîndească la instalarea unor săli de lectură mai frumoase, la scaune comode pentru copii, la o colecție de artă și o bibliotecară destul de tînără pentru a avea îndrăzneala să înceapă ceva.

Încearcă să se apostrofeze, zicîndu-și: „Stăpînește-ți frigurile acestea de a reface totul în jurul tău. Caută și te mulțumește cu localul bibliotecii așa cum este. Pentru început îți ajunge localul primăriei. De fapt, este o bibliotecă excelentă. Este... este destul de bună... Cum e posibil ca eu să nu văd decît necinste și prostie în orice

activitate omenească? În şcoli, în afaceri, în actele de guvernămînt? Nu există oare nicăieri un motiv de mulţumire, de linişte?".

Scutură din cap, ca şi cînd ar fi scuturat picăturile de apă ale duşului şi se grăbi să intre în sala bibliotecii: o apariţie, uşoară, tînără şi amabilă, îmbrăcată într-o manta de blană descheiată, de sub care i se vedea rochia albastră, cu gulerul proaspăt şi alb, încălţată în pantofi cafenii, scorojiţi din cauza umbletului prin zăpadă. Domnişoara Villets se uită la ea cu ochii mari în timp ce Carol îi spuse dintr-o răsuflare:

— Mi-a părut foarte rău că nu te-am văzut ieri la şedinţa cercului Thanatopsis. Vida mi-a spus că poate vei veni şi dumneata.

— A, va să zică ai fost la Thanatopsis? Ţi-a făcut plăcere şedinţa?

— Foarte multă. S-au citit cîteva studii foarte bune despre poeţi. (Carol minţea cu bună ştiinţă). Dar mă gîndeam că ar fi fost bine dacă s-ar fi citit şi un studiu al dumitale despre subiectul care s-a discutat.

— De... Evident, eu nu sînt dintre acelea care au timpul necesar să facă parte dintr-un anumit cerc şi să conducă şedinţele lui şi dacă se întîmplă ca membrele acestui cerc să prefere studiile despre literatură ale altor persoane, care nu au nici o pregătire în acest domeniu..., asta este treaba lor, şi nu am nici un motiv să mă plîng. Eu nu sînt decît o funcţionară a oraşului.

— Nu este adevărat! Dumneata eşti singura persoană care... dumneata eşti fiinţa care îndeplineşte o misiune atît de importantă. Spune-mi, te rog, cine sînt... hm... persoanele care conduc cercul?

Domnişoara Villets tamponă cu indiferenţă data pe care o scrisese pe învelitoarea cărţii Frank în partea de jos a Fluviului Mississippi, pe care o întinse unui băieţaş cu părul cînepiu şi se uită la el, de parcă ar fi vrut să-i dea să înţeleagă ce-l aşteaptă dacă va murdări cartea.

— Nu am cîtuşi de puţin intenţia să mă impun atenţiei publice şi nici să critic pe nimeni; Vida este una dintre prietenele mele şi o profesoară foarte bună, dar afară de asta în tot oraşul acesta nu există nimeni care să aibă păreri atît de avansate şi să intereseze de orice

mişcare; totuşi trebuie să declar că indiferent cine ar fi preşedinta cercului sau persoanele care-l conduc, Vida este totuşi mentorul lor şi, cu toate că-mi vorbeşte mereu despre ceea ce ei îi place să califice „admirabila mea activitate la bibliotecă", mi-am dat totuşi seama că e foarte rar cazul cînd mi se cere şi mie vreun studiu, deşi doamna Lyman Cass a avut bunăvoinţa să-mi spună că articolul meu despre Catedralele din Anglia a fost cel mai interesant dintre toate studiile ce s-au prezentat în anul cînd am studiat problema călătoriilor şi a arhitecturii în Anglia şi Franţa. Dar... evident doamna Warren şi doamna Mott sînt membre importante ale cercului, cum de altfel e şi firesc să fie soţia unui inspector şcolar şi a unui pastor congregaţionist; de fapt amîndouă sînt femei culte, dar... cu toate acestea pe mine mă poţi considera ca pe ceva cu totul inexistent. Sînt convinsă că orice aş spune eu, nu poate avea nici o însemnătate.

— Dumneata eşti o fată excesiv de modestă şi-i voi spune şi domnişoarei Vida, şi aş vrea să te rog să-mi sacrifici cîteva minute din timpul dumitale preţios, ca să-mi arăţi unde sînt colecţiile vechilor reviste?

Reuşise s-o cîştige dintr-o lovitură. Fu condusă cu multă bunăvoinţă spre o încăpere care semăna cu mansarda bunicii, unde descoperi periodice relative la decoraţia interioară şi înfrumuseţarea oraşelor, alături de colecţia pe şase ani a revistei Naţional Geographic. Avu norocul ca domnişoara Villets să o lase singură. Începu să fredoneze încîntată şi să răsfoiască paginile după ce se aşeză pe duşumele, cu picioarele încrucişate, cu un morman de reviste în jurul ei.

Găsi fotografii care reprezentau străzi din New Englan: măreţia demnă din Falmouth, farmecul din Concord, Stockbridge, Farmington şi Hillhouse. Avenue. Cartierul ca de zînă din Forest Hills şi Long Island. Căsuţe din Devonshire şi conace din Essex, o fotografie din Yorkshire High Street şi Port Dunlight. Oraşul arab Djeaddah — o adevărată cutie în odoare preţioase. Un oraş din California unde Strada Mare transformase clădirile aride cu faţadele de cărămizi în scînduri murdare, într-o arteră de circulaţie unde ochiul se oprea încîntat asupra arcadelor şi a grădinilor.

Convinsă că nu este cîtuşi de puţin nebună cînd îşi închipuie că un mic oraş american poate fi tot atît de drăguţ pe cît este de folositor la cumpărăturile de cereale şi vînzarea de pluguri, rămase cîteva clipe adîncită în gînduri, iar cu degetele începu să se bată ritmic pe obrazul rumen. Vedea în Gopher Praerie o Primărie clădită în stil georgian : pereţii de cărămidă aparentă, frumos zidită, cu obloane albe la ferestre, cu ventilatoare, o sală uriaşă cu o scenă turnantă. În liniile acestei case a comunităţii vedea nu numai un cămin, ci şi un motiv de inspiraţie pentru toată regiunea. Aici avea să fie judecătoria (i-ar fi fost peste putinţă ca tot în clădirea aceasta să instaleze şi închisoarea), biblioteca publică, o colecţie de gravuri frumoase, o sală de odihnă şi o bucătărie model pentru soţiile fermierilor, o sală de teatru, o sală de lectură, o sală gratuită pentru spectacole şi baluri, un club al fermierilor, un gimnaziu. În imediata apropiere a acestei primării şi în jurul ei, întocmai ca în jurul unui castel medieval, vedea un nou oraş, în stil georgian, tot atît de graţios şi de frumos ca şi adorabilul Annapolis sau încîntătoarea Alexandria spre care s-a îndreptat Washington.

Toate acestea le-ar fi putut realiza cercul Thanatopsis, fără nici un fel de dificultate, mai ales că soţii membrelor erau conducătorii vieţii economice şi politice ai oraşului. Se simţea mîndră de ea însăşi din cauza acestor idei atît de practice.

Nu-i trebuise mai mult de jumătate de oră pentru a schimba o parcelă de grădină semănată cu cartofi şi îngrădită cu sîrmă ghimpată într-un parc de trandafiri. Se duse numaidecît la doamna Warren, preşedinta cercului, s-o informeze despre minunea aceasta neaşteptată.

3.

Carol plecase de acasă la trei fără un sfert ; la patru jumătate crease pe de-a-ntregul oraşul georgian ; la cinci fără un sfert era în modesta, dar impunătoarea casă paro-

hială şi cuvintele ei entuziaste începură să se reverse asupra doamnei Warren, exact ca o ploaie de vară peste acoperişul cenuşiu al unei case; la cinci fără două minute, în faţa lor se ridica un întreg oraş, cu grădini în faţă şi intrări impozante, iar la cinci şi două minute, tot oraşul acesta era o ruină pustie, ca un adevărat Babilon.

Înţepenită în fotoliul ei negru, Willaim and Mary, profilată pe fondul legăturilor din piele, de culoare cenuşie şi cafeniu vărgat, ale cărţilor cu omelii şi comentarii biblice şi descrieri geografice ale Palestinei, toate înşirate în rafturi din scîndură de brad, încălţată în frumoasele ghete negre, aşezat pe un covoraş, tot atît de demnă ca şi fondul pe care se profila, doamna Leonard Warren o ascultă fără a scoate o vorbă, pînă cînd Carol termină cu ce avea de spus, apoi îi răspunse:

— Da, văd că ai făcut un foarte frumos tablou al înfăţişării ce ar putea să o aibă oraşul... într-o bună zi. Nu mă îndoiesc că în mijlocul preeriei se vor putea ridica şi astfel de oraşe... cîndva. Dar să-mi dai voie să fac o mică constatare: mi se pare că dumneata greşeşti şi cînd îţi închipui că Primăria din Gopher Praerie ar putea fi un bun început pentru realizarea unui astfel de plan şi atunci cînd crezi că cercul nostru, Thanatopsis ar fi organizaţia indicată pentru a începe această mişcare. La urma urmelor, şi cred că şi dumneata vei recunoaşte, centrul cel mai important al comunităţii este biserica. Probabil ştii că soţul meu este una dintre cele mai proeminente personalităţi în cercurile congregaţionaliste, pentru lipsa pe care o duce în favoarea unirii bisericii. Scopul său este să vadă toate fracţiunile credincioşilor unite într-o singură organizaţie puternică, menită să se împotrivească grupării catolicilor şi celor de la Cristian Science, pentru a canaliza toate energiile spre moralitate şi prohibiţie. În felul acesta credincioşii, uniţi într-un singur club, ar putea să-şi clădească un local impunător, cu faţada de ştuc, jumătate cărămidă, jumătate lemnărie, cu monştri sub streaşină şi tot felul de ornamente plăcute vederii şi despre care îmi închipui că ar putea mult mai uşor să-i impresioneze pe oamenii simpli, decît o casă în stil colonial, ca cea de care mi-o descrii dumneata. Acesta ar fi şi centrul indi-

cat pentru desfășurarea oricărei activități în slujba educației și a distracțiilor, în loc ca toate acestea să cadă în mîinile politicienilor.

— Nu cred că pentru unirea bisericilor ar fi nvoie de mai mult de treizeci sau patruzeci de ani, ripostă Carol cu inocență.

— Nici atîta. Situația evoluează repede, așa că ar fi greșit să faci alte planuri în legătură cu ceea ce se va întîmpla.

Carol nu fu în stare să-și regăsească entuziasmul decît peste două zile, cînd încercă să sondeze pe doamna George Edwin Mott, soția inspectorului școlar.

Doamna Mott îi răspunse :

— În ce mă privește, eu sînt foarte ocupată cu confecționarea rochiilor pe care mi le fac ; dumneata știi ce înseamnă să ai croitoreasa în casă, dar cred că ar fi foarte bine ca celelalte membre ale cercului Thanatopsis să studieze chestiunea. Cu excepția unui singur amănunt : înainte de toate și de orice, va trebui să clădim un local nou pentru școală. Domnul Mott îmi spune că localul de acuma este grozav de neîncăpător.

Doamna Carol se duse să vadă clădirea cea veche a școlii. Clasele școlii primare și ale școlii superioare erau îngrămădite într-o singură clădire mucedă, din cărămizi galbene, cu ferestrele înguste și înfățișarea de închisoare — un local de corecție care te făcea să te gîndești la munca obligatorie și respingătoare pe care trebuie s-o îndeplinești. Aprobă propunerea făcută de doamna Mott și, timp de două zile, nu se mai gîndi la propria ei campanie. Pe urmă începu să clădească școala și Primăria concomitent, pentru a forma centrul orașului renăscut.

Își luă inima în dinți și intră și în casa cenușie a doamnei Dyer. Ascunsă sub vița pustiită de suflul iernii și cu o terasă mai înaltă de treizeci de centimetri deasupra pămîntului, căsuța era ceva atît de impersonal, încît ar fi fost peste putință să-ți aduci aminte cum arată, după ce te depărtai din fața clădirii. Carol nu era în stare să-și amintească nici cum arăta pe dinăuntru. Doamna Dyer însă era destul de personală. Împreună cu Carol, doamna McGanum și Vida Sherwin, ea repre-

zenta legătura dintre cercul Jolly Seventeen și importantul Thanatopsis (tocmai contrariul Juanitei Haydock care, fără nici un motiv, se mîndrea că este o intelectuală, dar că preferă să se vadă dusă la închisoare, decît să scrie articole pentru membrele cercului). Cînd apăru Carol, doamna Dyer părea de o feminitate excesivă în chimonoul cu care era îmbrăcată. Pielea trupului ei, catifelată, palidă și netedă, indica o ușoară voluptate. În timpul ședințelor de după amiază, fusese cam impulsivă față de Carol, dar de astă dată îi spunea „scumpa mea" și stăruia ca și ea să-i spună Maud. Carol nu înțelegea care să fie motivul că nu se simțea la îndemînă în mijlocul acestei atmosfere îmbibate de pudră de talc; tocmai din cauza aceasta se grăbi să ajungă din nou în mijlocul atmosferei purificate a planurilor ei.

Maud Dyer admise că localul Primăriei „nu este tocmai frumos", totuși, cum spunea Dave, ar fi inutil să se gîndească să facă ceva, înainte de a primi o subvenție din partea Statului și astfel să combine localul Primăriei cu o cazarmă pentru garda națională. Verdictul prin urmare, fu dat de Dave Dyer: „Tinerii aceștia imberbi, care-și pierd vremea jucînd biliard, au nevoie de obligativitatea serviciului militar, care să facă oamenii din ei. Asta și nimic altceva!"

Doamna Dave Dyer separă definitiv problema clădirii unui local de școală, de cea a Primăriei:

— O, va să zică doamna Mott a reușit să te cîștige și pe dumneata în favoarea campaniei pentru școală. A bătut capul tuturor, fără încetare, pînă cînd lumea s-a săturat s-o mai asculte. Și totul se reduce la dorința ca soțul ei cel chel, domnul Gawge, să poată avea un birou uriaș, la care să troneze și să-și dea aere. Evident, admir pe doamna Mott și țin foarte mult la ea; este o femeie inteligentă, deși caută să se amestece în toate celea și să dirijeze ea cercul Thanatopsis, dar, să-ți spun sincer, ne-am săturat de sîcîielile ei. Pe vremea cînd am fost copii, vechea clădire a școlii a fost destul de bună pentru noi. Nu pot suferi femeile acestea care se dau în vînt să se amestece în treburi politice; n-am dreptate?

4.

Prima săptămînă a lunii martie, cu suflul ei de primăvară, trezi în sufletul doamnei Carol nenumărate dorinţe de a se duce să vadă lacurile şi cîmpiile, cu drumurile întinse în faţa ei. Zăpada se topise şi nu se mai vedeau decît mormanele negre, rămase sub ramurile copacilor; termometrul urca într-o singură zi de la gerul crivăţului la căldura binefăcătoare a verii. Imediat ce Carol se convinse că pînă şi în această regiune aprigă de miazănoapte mai poate să existe primăvară, fulgii de zăpadă începură să danseze din nou în vîrtejuri, întocmai ca o ploaie de confetii în sala unui teatru; vîntul rece de miazănoapte răbufnea în vîrtejuri şi exact cum se prăbuşise nădăjdile ei de a clădi un oraş minunat, tot aşa se spulberă şi visurile ei de zile însorite în mijlocul luncilor.

Dar la o săptămînă după aceea, cu toate că zăpada murdară se mai vedea troienită în toate părţile, apropierea primăverii părea evidentă. Datorită semnelor nevăzute din aer, din albastru de cer şi din pămînt, simţi fluidul care de mii de ani a trezit la viaţă atîtea generaţii, aşa că rămase convinsă de apropierea primăvèrii. Ziua care urmă după aceea nu fu o zi de zăduf, cu praf şi adieri fierbinţi, cum fusese ziua înşelătoare de săptămîna trecută, ci o zi blîndă, îmbibată de lumina lăptoasă a cerului. Pe toate cărările se vedeau alergînd pîrîiaşe şi în mărul pădureţ din curtea lui Howland începu să ciripească un piţigoi. Toată lumea spunea zîmbind: „Uite cum pleacă iarna!" sau „Cîntecul acestui piţigoi va dezgheţa drumurile — pregătiţi-vă maşinile... Oare anul acesta cum va merge pescuitul... Cred că recolta va fi bogată."

Kennicott repeta în fiecare seară:

— Cred că e mai prudent să nu ne strîngem lucrurile de iarnă şi nici să nu scoatem obloanele de la ferești — căci ar putea să vină o nouă răbufnire de ger — trebuie să bagi de seamă să nu răcești tocmai acum — oare ne vor ajunge cărbunii pînă la primăvară?

Dorul de viaţă care creştea într-însa îi frînă pornirile reformatoare. Se învîrtea prin casă, şi împreună cu Bea, făcea planul scuturatului de primăvară. Cînd se duse la a doua şedinţă a cercului Thanatopsis, nu pomeni nimic despre planurile ei de a reclădi oraşul. Ascultă cu tot respectul datele statistice referitoare la Dickens, Thackeray, Jane Austen, George Eliot, Scott, Hardy, Lamb, De Quincey şi doamna Humprey Ward, care se părea că ar fi scriitorii cei mai reprezentativi ai romanului şi eseului englezesc.

Dar fu cuprinsă din nou de fanatism, după ce se duse să viziteze sala de odihnă. Examinase de multe ori în trecere depozitul care fusese transformat în adăpost, unde aşteptau soţiile fermierilor, în timp ce bărbaţii lor îşi terminau afacerile pentru care veniseră la oraş. Auzise pe Vida Sherwin şi pe doamna Warren vorbind cu entuziasm despre acest adăpost pe care-l înfiinţase cercul Thanatopsis şi care, împreună cu consiliul municipal, suporta cheltuielile de întreţinere. De intrat însă nu intrase în acest local, pînă în după amiaza aceasta de martie.

Intră ca o furtună şi salută cu o mişcare a capului pe matroana voinică şi demnă, care era femeie văduvă şi o chema Nodelquist, şi pe cele două ţărănci care se legănau indiferente în fotoliile cu basculă. Adăpostul acesta semăna cu o dugheană de mîna a doua. Mobilierul era format din fotolii de piele scoase din uz, scaune de trestie care pîrîiau cînd te aşezai pe ele, o masă de lemn de brad, toată crestată, o rogojină plină de nisipul şters de pe încălţăminte, vechi gravuri în cupru care reprezentau fete de la ţară îndrăgostite, întinse în atitudini cuviincioase la umbra sălciilor, cromolitografii ieşite de vreme, pe care se mai vedea trandafiri şi peşti, şi o sobă de gaz, pentru încălzit merindele. Fereastra din faţă era întunecată de o perdea de dantelă sfîşiată, de un ghiveci cu muşcată şi cîteva plante cu frunza groasă.

În timp ce o asculta pe doamna Nodelquist, care-i spunea cîte mii de femei ale fermierilor folosesc adăpostul în fiecare an, şi despre „adînca lor recunoştinţă faţă de doamnele care le-au pus la îndemînă acest adăpost, în mod gratuit", începu să se gîndească : „Ce bunătate, mai dă-o încolo ! Soţii acestor doamne binevoitoare îşi cîştigă

existența de pe spinarea acestor fermieri. Adăpostul nu este altceva decît un aranjament comercial. Dar este îngrozitor la vedere ' Ar trebui să fie sala cea mai frumoasă din oraș, care să le determine pe aceste femei să-și uite de bucătăriile lor din preerie. Evident, ar trebui să aibă ferestrele largi și luminoase, ca să poată vedea viața metropolei desfășurîndu-se prin fața lor. Într-o bună zi voi începe să organizez un nou adăpost, mult mai bun — un fel de local de club. De altfel acesta face parte din planul meu de a clădi o Primărie în stil Georgian".

Astfel se întîmplă ca ea să comploteze împotriva liniștii și armoniei din cercul Thanatopsis, cu ocazia ședinței a treia (programul acesteia era literatura scandinavă, rusă și poloneză, cu observațiile doamnei Leonard Warren asupra păgînismului așa-zisei biserici ruseşti). Înainte de a se servi cafeaua cu franzelușe calde, Carol se apropie de doamna Champ Perry, amabila și pieptoasa soție de pionier a cărei prezență împrumuta o demnitate istorică modernelor matroane ale cercului Thanatopsis. Îi expuse planurile ei. Doamna Perry o aprobă dînd din cap și o mîngîie pe mînă, iar cînd termină ce avea de spus, se întoarse spre ea și oftă :

— Draga mea, aș vrea să fiu de aceeași părere cu dumneata. Sînt convinsă că ești trimisă de Dumnezeu între noi (deși nu te văd atît de des la biserica baptistă cît am dori noi) dar mi-e teamă că ești prea ușor impresionabilă. Cînd Champ și eu am venit în părțile acestea, făcînd drumul de la Sauk Centre pînă la Gopher Praerie într-un car cu boi, n-am găsit nimic altceva decît o îngrăditură de răslogi și cîteva bordeie de bîrne, păzite de cîțiva soldați. Dacă se întîmpla să avem nevoie de carne de porc afumată, de iarbă, de pușcă, trebuia să trimitem un om călare, să ne aducă, și de multe ori se întîmpla ca la întoarcere să fie împușcat de indieni. Firește, la început noi femeile ne ocupam toate cu agricultura și nici nu ne gîndeam la case de odihnă. Pe cinstea mea, adăpostul de acum al soțiilor de fermieri ni s-ar fi părut extrem de elegant. Casa în care locuiam era acoperită cu paie și, cînd ploua, era o lăcătraie, de nu mai puteai găsi o palmă de loc uscat, decît sub polițele de scînduri.

După ce orașul s-a mai dezvoltat, eram convinși că localul Primăriei este un motiv de mîndrie pentru cetățeni. În orice caz, eu nu văd necesitatea unei săli de bal. Astăzi petrecerile nu mai sînt ce au fost altădată. Dansam foarte cuviincioși, dar ne distram tot atît de bine ca și tineretul de astăzi, care inventează tot felul de năzbîtii. Dacă e să calce poruncile lui Dumnezeu, care spun că fetele tinere trebuie să fie cuviincioase, atunci cred că se pot împăca foarte bine și cu sala G. P. Hall și Oldfellows, deși membrii lojilor nu văd cu ochi buni străinii care vin la ei și nici ajutoarele pe care le angajează în astfel de cazuri. Afară de asta nu cred că ar fi nevoie de un birou al fermierilor sau de demonstrațiile de știință clasică, de care vorbești dumneata. În tinerețea mea flăcăii învățau agricultura la coarnele plugului și orice codană știa bucătăria, iar dacă se întîmpla să nu știe să gătească, maică-sa o îndoia numaidecît peste genunchi și o învăța pe loc. Afară de asta mi se pare că la Wakamin este un agent districtual? Cred că la două săptămîni își face apariția în orașul nostru. Atît este de ajuns, pentru maimuțăreala cu agricultura științifică... În orice caz, Champ mi-a spus că tot ce îndrugă omul acesta nu are nici o noimă.

Cît despre sala de conferințe... cred că pentru așa ceva avem bisericile din oraș? Cred că e mult mai bine să asculți o predică, făcută după vechile obiceiuri, decît să discuți despre geografie, despre cărți și tot felul de nimicuri, pe care nimeni nu are nevoie să le știe — avem destule învățături păgîne, chiar și aici, în cercul Thanatopsis. Cît despre clădirea unui întreg oraș în stil colonial, cum spui dumneata... mie-mi plac lucrurile frumoase, ca dovadă că în timpul din urmă am început să-mi înșir panglică în fuste, chiar dacă se întîmplă ca Champ Perry, afurisitul de bătrîn, să rîdă de mine. Dar cu toate acestea nu știu dacă s-ar găsi vreunul dintre noi, cei care am venit aici de la început, căruia să-i convină ca vechiul oraș, pe care noi l-am clădit cu atîta trudă, să fie dărîmat, pentru a face loc unei piețe care să nu semene decît cu chipurile din cărțile de povești olandeze și nicidecum cu orașul care nouă ne-a fost drag. Nu ți se pare și dumi-

tale că orașul nostru este drăguț? Cu copacii și pajiștile îngrijite pe care le are acum? Avem case atît de confortabile, apă caldă, căldură, electricitate, telefon, trotuare de ciment și tot ce trebuie? De altfel eu mi-am închipuit că toată lumea din orașele gemene spune că Gopher Praerie este un oraș frumos.

Carol încercă să se dezmintă pe ea singură, zicîndu-și că Gopher Praerie era un oraș care strălucea în aceleași culori ca și Alger și că e tot atît de vesel ca serbările de carnaval.

Totuși, a doua zi după amiază o luă în primire pe doamna Lymann Cass, consoarta cu nasul ca un cîrlig a morarului.

Salonul doamnei Cass era mobilat în stil Victorian cam încărcat, contrar salonului doamnei Luke Dawson, care era în stil Victorian simplu. Aspectul era predominat de două tendințe: înainte de toate fiecare piesă de mobilă trebuia să semene a altceva decît ceea ce este. Un scaun turnat avea spătarul în formă de liră; un fotoliu de piele semăna a saltea pufoasă, avea steme care aduceau cu leii din stemele scoțiene, brațele răsucite și, în toate părțile unde nici nu te-ai fi așteptat, se vedeau capete de piroane. A doua tendință era ca fiecare porțiune din cameră să fie ocupată cu obiecte care nu-ți pot fi de nici un folos.

Pereții salonului doamnei Cass erau acoperiți de tablouri „făcute de mînă", ca boschete de mesteceni, vînzători de ziare, căței, turnuri de biserici în ajun de Crăciun; o placă comemorativă a Localului Expoziției din Minneapolis; portrete pirogravate ale șefilor indieni, fără un trib anume, un moto poetic în jurul unui buchet de flori și drapelele instituțiilor educaționale frecventate de cei doi fii ai soților Cass — Cicopee Falls Business College și McGillicuddy University. O măsuță în patru colțuri era destinată cărților de vizită puse într-o tavă de porțelan pictat, cu marginile de cositor răsucit și aurit, un exemplar din Biblie, Memoriile lui Grant, ultimul roman al doamnei Gene Stratton Porter; un model de lemn al unei cabane elvețiene care, în același timp, servea și de pușculiță; o scoică lustruită în care era un ac cu gămă-

lie neagră şi un mosorel fără aţă; o perniţă de ace din catifea, încastrată într-un pantof de metal aurit, pe toc cu inscripţia: „Suvenir din Troy, N.Y." şi un castron de sticlă roşie, cu escrescenţe, a cărui prezenţă pe masa aceasta părea inexplicabilă.

Doamna Cass îi spuse numaidecît:

— Va trebui să-ţi arăt toate obiectele frumoase pe care le am şi pe cele de artă.

Iar după apelul doamnei Carol, gînguri:

— Înţeleg! Dumneata eşti de părere că oraşele din New England şi casele în stil colonial sînt mai frumoase decît acestea din Middlewest. Îmi pare bine că eşti de această părere. Probabil te va interesa să afli că eu sînt originară din Vermont.

— Nu sînteţi de părere că ar trebui să încercăm şi noi să facem din Gopher Praerie...

— Doamne fereşte, nu sînt de loc! Noi nu ne putem permite aşa ceva. Impozitele, chiar aşa cum sînt acum, sînt exagerate. Va trebui să ne restrîngem şi să nu dăm voie Consiliului Comunal să mai cheltuiască nici o para... Hîm... spune-mi nu eşti de părere că doamna Westlake a făcut un raport strălucit despre Tolstoi? Mi-a făcut multă plăcere cînd am constatat că subliniază în special falimentul ideilor scolastice prosteşti pe care le-a propovăduit.

Cuvintele pronunţate de doamna Cass îi fură repetate de însuşi Kennicott în aceeaşi seară. Consiliul Comunal nu se va decide nici peste douăzeci de ani de aici înainte să propună şi nici oraşul Gopher Praerie nu va vota fondurile necesare pentru clădirea unui nou local al Primăriei.

5.

Carol se feri să-şi divulge planurile care o preocupau, în faţa domnişoarei Vida Sherwin, căci atitudinea de soră mai mare a acesteia o intimida. Vida, fie că ar fi

rîs de ea, fie că şi-ar fi însuşit ideile ei, pervertindu-le în aşa fel, încît să corespundă vederilor ei. Totuşi, cînd domnişoara Vida veni la ea la ceai, îi expuse planurile ei utopice.

Vida îi răspunse blînd, dar categoric:

— Draga mea, eu sînt de părere că faci o greşeală. Mi-ar face şi mie plăcere să văd un oraş format numai din parcuri cu ajutorul cărora să fii adăpostit de rigorile crivăţului. Dar aşa ceva nu se poate. Crezi că membrele unui club ar fi în stare să ducă ceva la îndeplinire?

— Soţii acestor membre sînt oamenii cei mai importanţi din localitate. Ei sînt însăşi comunitatea.

— Da, dar comunitatea considerată ca entitate aparte, nu este soţul cercului Thanatopsis. Dacă ai şti dumneata cîtă bătaie de cap am avut ca să putem determina Consiliul Comunal să voteze fondurile necesare, pentru ca în jurul havuzului public să se planteze viţă salbatică! Abstracţie făcînd de orice părere ai avea dumneata despre femeile din Gopher Praerie, trebuie să ştii că sînt cel puţin de două ori mai avansate decît bărbaţii.

— Bine, dar bărbaţii nu sînt în stare să vadă aspectul respingător al oraşului?

— Ei sînt convinşi că aspectul acesta nu este respingător. Şi care ar fi mijlocul pentru a le dovedi contrariul? Este o chestiune de gust. De ce trebuie să-ţi placă numai decît ceea ce place unui arhitect din Boston?

— Lor le place cel mult să vîndă puieţi de prun.

— La urma urmelor, de ce să nu vîndă? În orice caz, esenţialul este ca dumneata să încerci să activezi dinăuntru în afară, cu mijloacele de care dispunem, în loc să lucrezi din afară înăuntru, aducînd idei străine de preocupările noastre. Cred că ar fi imposibil să pleci la atac împotriva spiritului public. Aşa ceva nu se poate. O astfel de preocupare trebuie să germineze în sufletul oamenilor şi să crească în afară. Sau, cu alte cuvinte, răbdare. Dacă ne vom ţine de capul Consiliului Municipal timp de cel puţin zece ani de aici înainte, cred că-i vom putea determina să voteze sumele necesare pentru clădirea unui nou local de şcoală.

— Nu-mi vine să cred că oamenii bogaţi, dacă ar vedea realitatea, ar putea să fie atît de zgîrciţi, încît să

nu sacrifice fiecare dintre ei cîțiva dolari pentru o clădire impunătoare... Ia gîndește-te! Baluri, săli de conferințe și tot felul de distracții, toate realizate prin cooperație.

— Dacă vei îndrăzni să întrebuințezi cuvîntul „cooperație în fața negustorilor, să știi că vei fi linșată. Singurul lucru care-i înspăimîntă mai mult decît centralele de livrări directe la domiciliu, este amănuntul că ideea cooperației ar putea să prindă rădăcini în pătura fermierilor.

— Cu alte cuvinte, eventualitatea care duce la deschiderea pungilor înspăimîntate. Atunci este prima grijă, întotdeauna și în toate cele. Totuși n-am întrebuințat nici unul dintre efectele melodramatice din romane, cum este dictafonul sau retragerile cu torțe după o conferință de succes. Mă simt pur și simplu copleșită de prostia omenească. Știu că sînt caraghioasă. Visez o Veneție, cu toate că stau la Arhangels și mă enervez că valurile mării arctice nu au transparența opalului. În orice caz, valurile acestea de apă cenușie nu mă vor împiedica să ador Veneția și într-o bună zi poate voi reuși să evadez... Foarte bine! Îmi ajunge atîta deocamdată.

Ridică brațele, făcînd un gest de renunțare.

6.

E începutul lui Mai; grîul răsărit se leagănă înălțîndu-se din pămînt, întocmai ca firele de iarbă verde; au semănat porumbul și au pus cartofii; pămîntul parcă freamătă. Timp de două zile a plouat neîntrerupt. Pînă și prin oraș drumurile erau băltoace de noroi, respingătoare la vedere, și greu de trecut. Strada Mare era o băltoacă, iar din brîiele de iarbă care încadrau aleile din fața caselor, izvorau șuvițe de apă cenușie. Aerul era greu de pîclă, dar cu toate acestea orașul părea pustiu sub cerul ca de plumb. Despuiate de podoabele lor hibernale și fără alintarea ramurilor încărcate de muguri ale copacilor, casele

stăteau pitite, ruşinate şi se arătau trecătorilor în toată goliciunea grosolană a stilului în care au fost clădite.

În timp ce se întorcea spre casă, doamna Carol se uita cu scîrbă la roţile automobilelor care treceau pe lîngă ea, cu anvelopele îngreunate de argilă, şi la poala plină de noroi a rochiei cu care era îmbrăcată. Trecu prin faţa casei lui Lyman Cass, o clădire greoaie, de culoare roşie întunecată. Trecu printr-o băltoacă de apă, vărgată cu dungi galbene. Îşi zicea mereu că nu se poate ca mocirla aceasta să fie oraşul în care trăieşte ea. Căminul ei şi oraşul fermecat la care se gîndea, continua să trăiască în imaginaţia ei. Toate acestea erau gata demult. Ea îşi făcuse datoria. De fapt, ea acum căuta pe cineva cu care să poată împărtăşi mulţumirea pe care o simţea. Vida nu ar fi primit, Kennicott n-ar fi fost în stare.

Trebuia să găsească pe cineva cu care să se bucure de acest refugiu.

Cu totul pe neaşteptate se gîndi la Guy Pollock.

Dar abandonă imediat gîndul acesta. Era o fire prea prevăzătoare. Avea nevoie de cineva care să fie tot atît de tînăr şi lipsit de cumpăt ca şi ea. Pe acesta nu va fi niciodată în stare să-l găsească. Tineretul nu se apropie de ea, cîntînd imnuri de biruinţă. Se simţea înfrîntă.

Totuşi în aceeaşi seară prin minte îi trecu un gînd, care poate era menit să salveze reclădirea oraşului Gopher Prairie.

Peste zece minute era în faţa casei cu sonerie demodată a lui Luke Dawson. Doamna Dawson veni să deschidă şi se uită cu spaimă prin deschizătura uşii. Carol o sărută pe obraz şi intră veselă în salonul ei lugubru.

— Draga mea, vederea dumitale este adevărată bucurie pentru ochii mei slăbiţi, declară domnul Dawson, lăsînd ziarul din mînă şi ridicîndu-şi ochelarii pe frunte. Pari foarte emoţionată.

— Este perfect adevărat! Domnule Dawson, nu-i aşa că dumneavoastră sînteţi milionari?

Ridică fruntea şi începu să-i înşire cu glas liniştit:

— De, cred că dacă aş încerca să-mi lichidez toate valorile pe care le am, capitalul investit în ferme, acţiunile de la exploatarea fierului din Mesaba, pădurile din partea

de miazănoapte și terenurile desțelenite, cred că aș reuși să adun ceva, foarte puțin peste două milioane, dar să știi că din banii aceștia am cîștigat fiecare para cu sudoarea frunții, muncind din greu și ferindu-mă să cheltuiesc pentru orice...

— Eu cred că ar trebui să-mi dați mie partea cea mai mare din banii aceștia.

Soții Dawson se uitară unul la altul, ca pentru a savura gluma, pe urmă el îi răspunse:

— Ascultă, doamnă Kennicott, dumneata, după cît văd, ești mult mai primejdioasă decît pastorul Banlick. El nu prea are obiceiul să mă ciupească cu mai mult de zece dolari dintr-o dată.

— Domnule Dawson, eu nu glumesc. Vorbesc foarte serios. Copiii dumneavoastră care trăiesc la oraș sînt destul de mari și au și avere. Cred că nu aveți intenția să muriți și numele dumneavoastră să fie uitat. De ce să nu faceți, cu mijloacele de care dispuneți, ceva măreț și original? Cum ar fi, de pildă, să reclădiți întreg orașul acesta? Chemați un arhitect și cereți-i să vă facă planurile unui oraș care s-ar potrivi cu mijlocul preeriei. Probabil va reuși să creeze ceva cu totul nou în arhitectură. Pe urmă ați putea dărîma toate șandramalele acestea...

Domnul Dawson își dădu seama că ea vorbește foarte serios. Îi răspunse gîfîind cu greutate:

— Bine, dar afacerea aceasta ar costa cel puțin trei-patru milioane de dolari.

— Din aceștia, dumneata singur ai mai bine de două milioane!

— Eu? Cum adică, să-mi cheltuiesc toți banii adunați cu trudă, ca să clădesc case pentru o adunătură de netrebnici, care nu s-au gîndit niciodată să pună un ban la o parte din ceea ce a cîștigat? Asta ți-o spun nu pentru că eu aș fi fost un zgîrie brînză. Soția mea și-ar fi putut permite oricînd să aibă o servitoare care să îndeplinească treburile casei — dacă s-ar fi întîmplat să putem găsi pe cineva. Dar atît ea cît și eu am lucrat de dădeam în brînci — și acum să cheltuim totul pentru o adunătură de lichele?

— Vă rog! Nu vă supărați. Intenția mea este... uite ce vreau să spun... Nu este vorba să cheltuiți totul, evident nu poate fi vorba despre așa ceva, dar dacă dumneavoastră ați deschide o listă de subscripție, la care s-ar asocia și ceilalți locuitori din oraș, și dacă v-ar auzi vorbind despre un oraș care să fie mult mai frumos...

— Dragă doamnă, văd că pe dumneata te preocupă mai multe planuri decît ar fi necesar. Dar, afară de asta, ce aveți împotriva orașului nostru? Mi se pare un oraș destul de bun. Am vorbit cu oameni care au cutreierat toată lumea și care mi-au spus de nenumărate ori că Gopher Praerie este localitatea cea mai frumoasă din Middlewest. Un oraș care este destul de frumos pentru toată lumea. În orice caz este destul de frumos pentru soția mea și pentru mine. Afară de asta, soția mea și cu mine ne-am făcut planul să ne mutăm la Pasadena unde ne vom cumpăra o vilă și ne vom instala definitiv pentru zilele ce ne-au mai rămas de trăit.

7.

Într-o zi se întîlni pe stradă cu Miles Bjornstam. Cînd se opri să-i spună bună ziua, lucrătorul cu mustățile de bandit și cu salopeta plină de noroi, i se păru mult mai apropiat sufletește de ea, decît adolescența plină de încredere dintr-însa, așa că-i spuse mai mult în glumă cîteva amănunte ale planului ce o preocupa. Acesta mormăi:

— Niciodată nu mi-ar fi trecut prin gînd să fiu de acord cu bătrînul Dawson, acest ticălos zgîrie brînză și speculant de terenuri, care pe deasupra mai e și pungaș. Totuși mi se pare că dumneata te-ai apucat de ceva nelalocul lui. Dumneata nu faci parte din lumea aceasta... cel puțin deocamdată, încă nu faci. Văd că te străduiești să faci ceva în interesul orașului. Eu sînt de altă părere și părerea mea este că orașul acesta ar trebui să-și cunoască

singur interesele. Noi n-avem nevoie de banii bătrînului Dawson... Căci chiar dacă ni i ar dărui, sînt legaţi cu sfoară, şi-i va trage tot la el. Îi vom lua însă banii cu sila, căci banii pe care-i are sînt ai noştri. Dumneata încă nu ai puterea şi îndrăzneala necesară. Ar fi bine să intri şi dumneata în vesela noastră bandă de instigatori, iar într-o bună zi — după ce ne vom face educaţia şi vom înceta să mai fim instigatori — să punem mîna pe conducerea oraşului, şi treburile vor merge pe calea cea dreaptă.

Vedea că prietenul ei de odinioară nu era decît un cinic, îmbrăcat în salopetă de lucrător. Îi era peste putinţă să-şi imagineze autocraţia "veselei bande de instigatori".

În timp ce rătăcea cu paşi grei prin cartierele mărginaşe ale oraşului, uită cu totul de el.

Planurile ei de a clădi un local impozant pentru primărie se destrămară, datorită unui gînd cu totul nou şi imperios ce se trezi într-însa: oamenii din oraşul acesta n-au făcut pînă acum aproape nimica pentru populaţia săracă şi lipsită de pitoresc.

8.

În largul cîmpiei, primăvara nu se arată ca o fecioară sfioasă, ci se apropie şi trece ca un vîrtej. Drumurile pline de noroi de acum cîteva zile se acoperiră de colb şi băltoacele au fost transformate în fîşii lungi şi negre, ca nişte curele lucii, pleznite pe alocuri de dogoreala soarelui.

Carol se îndreptă, respirînd cu greutate, spre întrunirea clubului Thanatopsis, care în şedinţa de astăzi trebuia să fixeze programul de lucru pentru toamna şi iarna viitoare.

Preşedinta (domnişoara Stowboby, care era îmbrăcată într-o bluză verde de culoarea stridiei), întrebă membrele pacă au vreo propunere de făcut.

Carol se ridică în picioare, propuse ca cercul Thanatopsis să înceapă o mişcare în favoarea populaţiei sărace.

Era tot atît de corectă şi de modernă, ca întotdeauna. Spunea că nu are intenţia să ceară caritatea publicului în favoarea lor, ci să li se dea posibilitatea să-şi uşureze singuri traiul. Să se înfiinţeze un birou pentru procurarea de lucru, un centru de instrucţie pentru îngrijirea copiilor mici şi îndrumări pentru prepararea bucatelor, eventual să se ceară municipiului o subvenţie pentru construirea de cămine.

— Ce părere aveţi despre propunerea mea, doamnă Warren? întrebă Carol în concluzie.

Îi răspunse cu vorbe măsurate, cum se cădea să răspundă o femeie care, datorită căsătoriei, era în strînse legături cu biserica. Verdictul doamnei Warren fu următorul:

— Sînt convinsă că toate membrele sînt din toată inima de acord cu doamna Kennicott, aşa că de cîte ori ni se întîmplă să întîlnim în drumul nostru sărăcia adevărată şi sinceră nu se pune problema numai de noblesse oblige, ci simţim o adevărată plăcere să ne facem datoria, întinzînd o mînă de ajutor celor mai puţin fericiţi decît noi. Totuşi, sînt convinsă că după părerea mea ne-am îndepărta de scopul pe care-l urmărim, încercînd să nu considerăm un astfel de gest drept operă de caritate. Nu trebuie uitat că gestul de caritate este principala podoabă a adevăratului creştin şi a bisericii. Biblia spune, pentru orientarea noastră: „Credinţă nădejde şi bunătate", mai spune ea şi „Aveţi întotdeauna grijă de cei săraci", ceea ce înseamnă că nimic din noile metode ştiinţifice nu ar putea înlătura noţiunea de caritate; aşa ceva nu se va întîmpla niciodată. Nu sînteţi de părere că este mult mai bine aşa? Mi-ar fi peste putinţă să-mi imaginez o lume în care să fim lipsiţi de plăcerea pe care o simţim, împărţind cu alţii prisosul nostru. Dar, afară de asta, dacă oamenii lipsiţi de mijloace îşi vor da seama că ceea ce li se dă este un act de caritate şi nu ceva la care ar avea dreptul, vor fi mult mai recunoscători faţă de binefăcătorii lor.

— În afară de asta, se repezi Ella Stowbody, mi se pare că oamenii aceştia, doamnă Kennicott, au încercat să-şi bată joc de dumneata. În oraşul nostru nu există ceea ce s-ar putea numi o adevărată sărăcie. S-o luăm pe doamna Steinhof, despre care ai pomenit dumneata:

îi trimit întotdeauna rufele la spălat, cînd se întîmplă ca servitoarea să nu mai pridideaască — numai anul trecut i-am trimis rufe la spălat de peste zece dolari. Sînt convinsă că papa nu ar fi niciodată de acord cu aprobarea unei subvenţii municipale pentru clădirea de cămine. Papa spune că oamenii aceştia sînt nişte prefăcuţi. Mai ales cînd este vorba de oamenii care ţin fermele în arendă şi se plîng că au foarte mari greutăţi cu procurarea seminţelor şi a maşinilor agricole. Papa spune că oamenii aceştia refuză pur şi simplu să-şi plătească datoriile. Mai spune că îi vine greu să execute ipotecile, dar acesta este singurul mijloc ce i-a mai rămas, pentru a-i face să respecte legea.

— Pe urmă să nu uiţi nici cantitatea de haine pe care împărţim oamenilor acestora, adăugă doamna Jackson Elder.

Carol luă din nou cuvîntul:

— Da, aveţi dreptate. Hainele! Voi vorbi şi despre acestea. Nu sînteţi de părere că atunci cînd dăruim săracilor articole vechi de îmbrăcăminte, ar fi bine să le reparăm mai întîi făcîndu-le cît mai prezentabile. De Crăciunul viitor, cînd Thanatopsis va împărţi îmbrăcăminte, nu credeţi că ar fi frumos să ne adunăm toate laolaltă şi să începem să coasem şi să cîrpim, să modificăm pălăriile şi să le facem...

— Pentru numele cerului, dar oamenii aceştia au mai mult timp liber decît noi. Ar trebui să fie în general foarte recunoscători că li se dă ceva, indiferent de starea în care se găsesc lucrurile pe care le primesc. Eu una ştiu că nu mă voi apuca să cos, pentru doamna Vopni care este o leneşă, mai ales că nu-mi văd capul de treabă.

Privirile furioase ale membrelor erau toate îndreptate spre ea. Carol îşi aduse aminte că soţul doamnei Vopni a fost călcat de un tren că ea are zece copii.

Doamna Ellen Wilks însă zîmbea. Doamna Wilks era proprietara magazinului Ye Art Shoppe şi al depozitului de reviste şi cărţi, mai era şi conferenţiara micii grupări Ştiinţa Creştină, aşa că puse lucrurile la punct.

— Dacă această clasă de oameni ar înţelege ştiinţa aşa cum trebuie înţeleasă şi ar şti că sîntem cu toţii fiii

lui Dumnezeu și că nimic nu ne poate atinge, nu s-ar mai zbate în greșeli și sărăcie.

Doamna Jackson Elder adăugă:

— Afară de asta, cred că cercul nostru a făcut pînă acum destul, cu străduințele pe care și le-a dat, pentru plantarea arborilor, campania împotriva mușteloi și răspunderea pe care o are cu casa de adăpost — fără să mai vorbim că am încercat să determinăm direcția căilor ferate să planteze un parc în fața gării.

— Sînt de aceeași părere, declară președinta și se uită sfioasă spre Vida Sherwin. — Dumneata, domnișoară Vida, ce crezi?

Vida zîmbi cu mult tact și se uită pe rînd, la toate membrele comitetului, ca apoi să declare:

— Uite ce, eu nu sînt de părere că tocmai acum ar fi momentul prielnic pentru a proceda la îmbunătățiri. În orice caz, cred că a fost o plăcere pentru toată lumea să asculte pe scumpa noastră Carol, expunîndu-și ideile generoase. Dar mai este un amănunt în privința căruia va trebui să luăm imediat o hotărîre. Va trebui să stăm umăr la umăr și să ne împotrivim din toate puterile tendințelor clubului din Minneapolis, care vrea să aleagă un nou președinte al Federației Regionale pentru cele două orașe gemene. Încearcă să ne impună pe doamna Edgar Potbury — despre care se spune că ar fi o conferențiară inteligentă și pricepută, dar mie mi se pare cu totul ștearsă. Ce ziceți de adresa pe care am făcut-o clubului din Lake Ojibawaska, în care le-am spus că dacă regionala lor va susține pe doamna Warren la candidatura pentru locul de a doua vice-președintă, noi la rîndul nostru vom susține candidatura la președinție a doamnei Hagelton alături de ei (este o femeie foarte cumsecade, drăguță și în același timp și cultă).

— Da, va trebui să ne împotrivim celor din Minneapolis, ripostă Ella Stowboby oțărîtă. Dar afară de asta va trebui să ne împotrivim și doamnei Potbury, care a pus la cale mișcarea feminină în favoarea votului femeilor. Femeile nu au ce căuta în politică. Și-ar pierde tot farmecul și feminitatea dacă ar încerca să se amestece în sforăria și intrigile politice care se desfășoară în jurul scan-

dalurilor şi chestiunilor personale ale oamenilor din regiune.

Afară de o singură membră, toate cele de faţă aprobară propunerea. Dezbaterile care făceau obiectul şedinţei fură întrerupte, pentru a discuta despre soţul doamnei Edgar Potbury, despre venitul pe care-l are doamna Potbury, trăsura doamnei Potbury, casa doamnei Potbury, stilul oratoric al doamnei Potbury, chimonoul de mandarin al doamnei Potbury, felul în care se piaptănă doamna Potbury şi, în general influenţa nefastă pe care o exercită doamna Potbury asupra Federaţiei Regionale a cluburilor feminine.

Înainte de închiderea şedinţei comitetului, sacrificară trei minute, pentru a decide care dintre subiectele sugerate de revista Culture Hints, mobilier şi porţelanuri sau Biblia ca lectură literară, ar fi subiectul cel mai potrivit pentru programul anului viitor al cercului. Urmă un incident penibil. Doamna dr. Kennicott luă din nou cuvîntul, încercînd să-şi impună propriile păreri spunînd :

— Nu sînteţi de părere că avem de ajuns cu Biblia la biserică şi cursurile şcolilor duminicale?

Doamna Leonard Warren, în oarecare măsură în afară de ordinea de zi, dar mai mult în afară de fire, ripostă cu violenţă :

— Ei bine, pe cinstea mea ! Ar fi fost peste putinţă să-mi închipui că se găseşte cineva între noi care să afirme că sîntem sătule de Biblie. Cred că dacă această carte a cărţilor a putut să reziste atacurilor pe care necredincioşii le-au dat împotriva ei timp de două mii de ani, atunci ea merită să nu fie luată nici de către noi cu atîta uşurinţă.

— O ... eu n-am vrut să spun asta, protestă Carol, dar constată că îi vine foarte greu să se explice, dîn moment ce protestul ei fusese foarte serios ... Voiam să spun că în loc să ne mărginim la discuţia parabolelor din Biblie sau a anecdotelor relative la perucile fraţilor Adam, care după părerea revistei Culture Hints ar fi un amănunt semnificativ în domeniul mobilei, poate ar fi mai bine să studiem problemele ce se vîntură în lumea noastră de azi — fie că sînt din domeniul chimiei, al antropologiei

sau sînt probleme muncitoreşti — căci toate acestea sînt amănunte care astăzi au o mare importanţă.

Toată lumea începu să tuşească discret. Doamna Preşedintă întrebă:

— Mai este ceva ce ar trebui discutat? Cine este dispus să voteze o moţiune pentru adoptarea propunerii domnişoarei Vida Sherwin — ca subiectul să fie mobilier sau porţelanuri?

Propunerea fu adoptată cu unanimitate.

„Şah-mat!" murmură Carol, dar ridică şi ea mîna să voteze pentru.

Fusese oare posibil ca ea să-şi închipuie că va reuşi să semene un grăunte de liberalism în pămîntul sterp al mediocrităţii? Cum se poate ca ea să-şi fi imaginat ca posibilă o astfel de nebunie: să semeni sămînţa sau orice altceva pe streaşina unui zid care era atît de bine lustruit şi încălzit de razele orbitoare ale soarelui şi care adăpostea atît de mulţumitor pe cei care moţăiau dincolo de el?

CAPITOLUL XII

O săptămînă de adevărată primăvară, o săptămînă de mai, blîndă cum numai rareori se întîmplă; un fel de clipă de linişte între sufletul îngheţat al iernii şi dogoarea chinuitoare a verii. În fiecare zi doamna Carol ieşea din oraş şi făcea lungi plimbări în largul cîmpurilor care străluceau în soare şi se simţea îmbătată de viaţa nouă.

Ceasuri fermecate în timpul cărora se întorcea spre tinereţe şi credinţa în existenţa frumosului.

În ziua aceasta se îndreptase spre miazănoapte, ca să ajungă pe malul de dincolo al lacului Plover, apucînd pe terasamentul liniei ferate care, fiind mai ridicat, era zvîntat şi oarecum drumul firesc al celor care traversau preeria şi aveau nevoie să se orienteze. Înainta cu paşi

largi, din traversă, în traversă, iar cînd i se întîmpla să întîlnească o încrucișare cu drumurile din preerie, trebuia să treacă peste bariera de lemn nestrunjit. Mergea pe șine, legănîndu-și trupul și întinzînd brațele pentru a sta în cumpănă, mutînd piciorul pe care se sprijinea întîi cu călcîiul și pe urmă cu vîrful. Cînd se întîmpla să-și piardă siguranța trupul i se frîngea înainte și începea să dea din mîini cu deznădejde, iar dacă se întîmpla să cadă, rîdea din toată inima.

Pe ambele părți ale terasamentului cu iarba înaltă, în unele părți pîrjolită de foc și plină de țepi, se vedeau flori de păpădie, galbene ca penele de canar, petale liliachii de brîndușe sau flori pufoase de salvie. Ramurile roșii și lucioase de drimoc păreau date cu lac chinezesc.

Coborî în fugă coasta terasamentului acoperit cu pietriș, zîmbi copiilor care adunau flori într-un coșuleț și rupse cîteva fire de părăluțe pe care și le prinse în pieptul bluzei albe. Holdele verzi de grîne o chemau de pe terasamentul care mergea drept înainte și trecu pe sub îngrăditura de sîrmă ghimpată aflată în marginea liniei. Apucă pe un răzor între holdele verzi de grîne ce se ridicau deasupra pămîntului și holdele de secară care se legănau cu mlădieri de argint sub bătaia încetată a vîntului. În apropierea lacului dădu peste un petic de pășune, așternută cu iarbă măruntă și moale, numită tutunul indian, și presărată cu flori mărunte arămii, încît părea că umbli pe un vechi covor persan, țesut în culori delicate, de verde, galben spălăcit și roșu șters. Sub tălpi simțea fîșiitul molcom al ierbii. Din largul lacului venea o adiere ușoară de vînt, înfiorînd undele luminoase care fremătau sub maluri. Trecu peste un pîrîu îngust, ascuns în umbra ramurilor înmugurite ale sălciilor. În fața ei se înălța un boschet de mesteceni, de plopi și pruni sălbatici, luminoși ca o gravură colorată.

Frunzele plopilor erau pufoase și verdele argintiu al trunchiurilor părea tot atît de candid ca și al mesteceni-lor care se înălțau zvelți și lucitori, întocmai ca picioarele unui Pierrot. Scuturîndu-se vaporoase florile prunilor fulguiau printre trunchiuri dîndu-ți iluzia depărtării.

Se repezi chiuind între copaci, mulțumită că a putut să și recîștige libertatea pe care gerul iernii i-o robise atîta

vreme. Florile merilor pădureţi o făcură să evite luminişurile însorite şi să intre mai adînc între copacii pădurii printre ramurile cărora se cernea o lumină verde, tremurată de frunzele crude, întocmai ca lumina strecurată prin valuri de apă. Merse înainte, îngîndurată, pe poteca din faţa ei, pînă cînd găsi un stînjenel sălbatic la tulpina unui copac, pe trupul căruia se încolăceau lianele. La capătul potecii ajunse din nou în mijlocul cîmpului, cu holdele lui nenumărate de grîne, legănate de vînturi.

„Sînt convinsă că silvanii mai trăiesc şi astăzi. Aici, în largul cîmpurilor, e tot atît de frumos ca şi la munte. Ce mă interesează pe mine doamnele din cercul Thanatopsis?" îşi zise ea.

Apucă spre inima preeriei, imense sub arcul de nori ce se bolteau deasupra ei. În depărtări clipeau ochiuri de apă. Pe deasupra unei mlaştini mierle cu pene roşii sub aripi alungau un corb, descriind o dramă fulgerătoare în aer. Pe vîrful unei coline se vedea silueta unui om care mergea pe urma grapei. Calul, cu capul plecat în pămînt, se opintea în ham, înaintînd încet şi mulţumit.

O potecă ducea spre drumul Corinth, care se îndrepta spre oraş. În drum întîlni parcele întregi de păpădii care apăreau din mijlocul ierbii. Un păunaş îşi făcea loc grăbit spre ţevile de beton ale unui canal, ca să treacă dincolo de drum. Înainta încet şi mulţumită.

Un bărbat trecu pe lîngă ea cu un Ford care zdrăngănea din toate încheieturile şi strigă:

— Nu vreţi să vă urcaţi, doamnă Kennicott?

— Mulţumesc, eşti foarte amabil, dar îmi face multă plăcere să merg pe jos.

— Splendidă zi astăzi! Am văzut cîteva parcele de semănături care trebuie că aveau cel puţin de trei palme. La revedere, doamnă!

Habar n-avea cine putea să fie, dar felul în care îi vorbise, o făcu să se simtă mulţumită. Omul acesta de la ţară o înconjurase într-un văl de simpatie, pe care nu-l simţise pînă acum niciodată alături de matroanele şi patricienii comerţului din oraş (fie din vina ei, fie a lor, sau chiar fără nici un fel de vină).

Cam pe la jumătate milă departe de oraş, între o îmbucătură de dealuri, ocrotită pe o parte de nişte tufe

de alun, iar pe cealaltă de apa unui rîuleț, descoperi un cantonament care semăna a șatră de zlătari: o căruță cu covergă, un cort și cîțiva cai priponiți. Un bărbat lat în umeri stătea așezat pe vine, în fața focului, în mînă cu o țigaie. Îl văzu că se întoarce spre căruță, în partea unde era ea, și constată că era Miles Bjornstam.

— Ia te uită, ce cauți dumneata pe aici? întrebă el, rîzînd. Pete! Ei, Pete! Ia vino încoace, să iei o bucată de șuncă prăjită!

Din dosul căruței apăru un tînăr cu părul vîlvoi.

— Pete, dumneaei este cea mai cumsecade femeie din binecuvîntatul meu oraș. Poftim, doamnă Kennicott, stați cîteva, cîteva minute. Mi-am adunat boarfele și plec pentru toată vara.

Suedezul cel roșu se ridică legănîndu-se pe picioare și-și frecă genunchii amorțiți, pe urmă se apropie de îngrăditura de sîrmă și feri firele, să poată trece. Fără să-și dea seama ce face, Carol zîmbi și trecu printre sîrme. Rochia i se agăță de un ghimpe și el i-o desprinse cu băgare de seamă.

Alături de bărbatul acesta în cămașă de flanelă albastră, îmbrăcat în pantaloni cachi și atîrnați de niște bretele prost încheiate, în cap cu o pălărie boțită de postav, ea părea mică și delicată.

Pete, cu chipul întunecat, apropie o găleată pe care o întoarse cu gura în jos, ca să aibă pe ce să stea. Se așeză și-și propti coatele în genunchi.

— Unde vă duceți? întrebă ea.

— Am plecat la drum, ca să începem negoțul nostru de cai, pe timpul verii, răspunse Bjornstam rîzînd. În mustața lui roșie clipi lumina unei raze de soare: Noi sîntem un fel de vagabonzi și pe deasupra și binefăcători ai oamenilor. Din cînd în cînd ni se întîmplă să plecăm așa la drum, pentru o bucată de vreme. Trăim de pe urma cailor. Îi cumpărăm de la fermieri și-i vindem în altă parte. Încercăm să fim onești — dacă se poate cît de mai multe ori. Petrecem de minune. Popasul îl facem la margine de drum. Aveam de gînd să-mi iau rămas bun de la dumneata, înainte de plecare, dar ... Ascultă doamnă, ce zici, n-ar fi mai bine să vii și dumneata cu noi?

— Mi-ar face plăcere.

— În timp ce dumneata te vei maimuțări în fața doamnei Lyman Cass, Pete și cu mine vom cutreiera Dakota, răscolind regiunea Bad Lands, îndreptîndu-ne mereu spre cealaltă margine, iar pe la începutul toamnei vom fi în trecătorile munților Big Horne și s-ar putea să facem popas în mijlocul unui viscol, cam la jumătate milă în susul lacului. Dimineața ne vom trezi înfășurați în păturile noastre și vom ridica ochii spre înălțimile brazilor, ca să vedem printre ramuri un vultur rotind în seninul văzduhului. Ce zici de asta? Ai? Un vultur care seceră văzduhul cu aripile, cît e ziua de lungă, pe sub seninul de cer.

— Oprește-te! Căci altfel aș fi în stare să plec cu dumneata și cred că din asta ar mai ieși un mic scandal. Probabil într-o bună zi tot voi pleca. La revedere!

Mîna doamnei Carol dispăru în mănușa neagră. De la cotitura cărării îi mai făcu o dată cu mîna. Acum mergea cu gîndurile mai limpezite și i se păru că se simte mai singură.

Semănăturile și luncile i se păreau un covor de catifea verde în lumina asfințitului; norii care se tîrau pe deasupra preeriei erau tiviți cu aur roșcat; la cîteva clipe după aceea apucă mulțumită în lungul Străzii Mari, legănîndu-se ușor în mers.

2.

În primele zile ale lunii iunie, însoți pe Kennicott în vizitele pe care le făcea cu trăsura, la pacienții lui. Încerca să-l identifice cu aspectul viril al acestui peisaj și-l admira văzînd cu cît respect se poartă fermierii față de el. Plecau de acasă cînd se lumina de ziuă și, după ce sorbeau în grabă o ceașcă de cafea, ieșeau în aerul rece din largul cîmpurilor, o dată cu primele raze de soare care alungau umbrele. Ciocîrliile din lunci cîntau pe streșinile gardurilor și florile de răsură parfumau împrejurimile.

Cînd se întorceau acasă pe înserat, soarele părea o răsfirare solemnă de fîşii luminoase, întocmai ca un evantai divin, suflat cu aur ; Întinderile fără de hotar ale semănăturilor păreau o mare verde, cu limanurile înecate de neguri, iar perdelele de sălcii pentru oprirea vînturilo riţi făceau impresia unor boschete de palmieri.

Înainte de începutul lunii iulie, se înstăpîni arşiţa. Pămîntul ars de căldură începu să crape în adînc. Fermierii gîfîiau în largul miriştilor, mergînd pe urma secerătoarei trase de caii de pe care picura sudoarea. În timp ce-l aştepta pe Kennicott, în automobilul oprit în faţa unei ferme, spătarul scaunului îi frigea degetele cînd punea mîna pe ele, iar lumina care se frîngea pe aripi şi pe capotă, îi pricinuia dureri de cap.

O furtună de nori negri de catran şi o răpăială grăbită de ploaie fu urmată de un vînt năpraznic, cu nori de praf care întunecară cerul şi-l aşternură cu un praf galben, prevestitor al uraganului ce trebuia să vină. Un praf negru ca funinginea, venit din mari depărtări, din fundul statului Dakota, pătrundea pe sub cercevelele ferestrelor şi se aşeza pe lucrurile din casă.

Căldura începea să devină din ce în ce mai chinuitoare. În timpul zilei lumea trecea moleşită în lungul Străzii Mari, iar noaptea era incapabilă să adoarmă. Scoaseră saltelele de la paturi şi le aşezară în faţa ferestrelor salonului, unde se zvîrcoleau şi se chinuiau cît era noaptea de lungă. Spuneau cel puţin de zece ori în fiecare seară că ar fi bine să iasă în grădină, să se ude cu stropitoarea sau să se plimbe prin iarba plină de rouă, dar erau prea moleşiţi pentru a se decide să mai facă vreo mişcare. Serile cînd căldura părea mai astîmpărată şi puteau să iasă la plimbare, prin aerul încremenit veneau roiuri de gîndaci care-i loveau în obraz şi le intra în gură.

Carol ar fi vrut să plece, să stea undeva în pădurile de brazi din partea de miazănoapte, sau pe litoralul mărilor din miazăzi, dar Kennicott spunea că ar fi foarte greu să plece „tocmai acum". Comitetul pentru Igiena Publică a cercului Thanatopsis o rugase să participe şi ea la campania împotriva roiurilor de muşte, aşa că alerga în toate părţile prin oraş şi sfătuia femeile să întrebuinţeze cursele pentru muşte pe care le distribuia clubul, sau

împărţea premii copiilor care distrugeau cel mai mare număr de muşte. Era destul de loială în activitatea pe care o desfăşura, dar cu toate acestea nu părea cîtuşi de puţin entuziasmată şi, fără să-şi dea seama, pe măsură ce căldura începea să o moleşească, îşi neglija tot mai mult obligaţiile.

Plecă împreună cu Kennicott, cu maşina, în partea de miazănoapte, ca să petreacă o săptămînă împreună cu mama lui. Mai bine zis, doamna Carol petrecu o săptămînă în casa soacrei ei, în timp ce el se duse la pescuit.

Marele eveniment din vara aceasta fu cumpărarea unei cabane, pe ţărmul lacului Minniemaschie.

Înfăţişarea cea mai plăcută a oraşului Gopher Praerie era probabil tocmai felul în care arătau căsuţele acestea în care-şi petreceau lunile de vară. Casele aveau numai două camere, ca orice baracă, cu o colecţie de scaune deşelate, cu mese al căror placaj era jupuit, litografii în crom, lipite de pereţii de bîrne, şi sobiţe de petrol care nu avea nici un rost aici. Barăcile acestea aveau pereţii atît de subţiri şi erau atît de apropiate una de alta, încît puteau auzi ţipetele unui copil de la a cincea casă, dacă se întîmpla ca mama lui să-i dea cîteva la spate. Dar barăcile erau aşezate în mijlocul ulmilor şi al teilor, pe vîrful unui deal, de unde privirea trecea peste apele lacului şi se putea plimba în largul fără hotar al holdelor în pîrg, pînă departe, spre verdele streaşinei de pădure din fundul zării.

Aici matroanele se îmbrăcau în rochii de pînz sau vechi costume de baie, aşa că uitau cu totul de obişnuitele rivalităţi sociale şi putea sta de vorbă, înconjurate de copiii care alergau împrejurul lor. Carol se amestecă şi ea între ei; făcea baie băieţilor care ţipau cît îi ţinea gura cînd îi băga cu capul în apă, şi ajuta celor mai mici să facă adăposturi din nisip pentru păpuşile care n-aveau unde dormi. Îi făcea plăcere să dea o mînă de ajutor Juanitei Haydock şi doamnei Maud Dyer, cînd începeau să prepare cina pentru bărbaţii care veneau în fiecare seară din oraş cu maşina. Era mai spontană şi mult mai firească faţă de ele. În afară de discuţiile relative la friptura de viţel în pesmet sau ouă umplute, nu i se mai

oferea nici o ocazie să devină eretică sau exagerat de susceptibilă.

Seara li se întîmpla uneori să danseze; dădură și un concert religios, în timpul căruia Kennicott își dovedi excelentele calități de organizator. În jurul lor forfoteau neîncetat copiii care făceau jucării de toate neamurile și luntrițe sau fluiere din scoarță de salcie.

Dacă ar fi avut posibilitatea să prelungească la infinit felul acesta de viață primitivă, Carol ar fi devenit cea mai entuziastă cetățeană din Gopher Praerie. Se simțea mulțumită cînd constata că poate trăi și fără conversația cotidiană asupra subiectelor din domeniul literar și că nu se mai gîndește să facă din oraș un centru de artiști. Acum era mulțumită și nu mai critica nimic.

În luna septembrie însă, cînd farmecul vieții rurale era în apogeu, a trebuit să se întoarcă acasă, conform obiceiului dinainte stabilit; copiii erau smulși din mijlocul patriarhalei plăceri de a studia pămîntul, pentru a fi trimiși la școală unde învățau cîți cartofi vinde anual negustorul Wiliam clientului său John. Femeile, care toată vara făcuseră baie împreună și se veseliseră, se uitară cu îndoială la Carol cînd o auziră spunînd:

— Haide-ți să continuăm această existență în aer liber și în timpul iernii care vine. Să facem patinaj și să ne dăm cu sănuița.

Sufletele lor se închiseră iarăși, pînă la primăvară, și în mod inevitabil începură din nou cele nouă luni de clică, de bîrfeli, de radiatoare și de gustări delicioase în timpul după amiezelor.

3.

Doamna Carol își organiză un salon al ei.

Kennicott, Vida Sherwin și Guy Pollock fiind singurele ei celebrități pe care le avea la îndemînă, și de vreme ce doctorul Kennicott prefera pe Sam Clark, față

de toți poeții și radicali din întreaga lume, clica aceasta a ei, pe care o adunase ca s-o pună în fața celorlalte, nu merse mai departe de un dineu pe care-l oferi domnișoarei Vida Sherwin și lui Guy Pollock în ziua aniversării anului de la căsătoria ei, iar conversația din timpul acestui dineu nu merse mai departe de discuția încinsă relativ la aspirațiile domnului Raymie Wutherspoon.

Guy Pollock era omul cel mai cumsecade pe care-l întîlnise pînă acuma în oraș. Îi vorbi despre rochia ei cea nouă, de nuanțe de galben ca de jad, într-un fel cu totul firesc, fără să încerce să facă glume; cînd se așezară la masă, îi ținu scaunul și n-o întrerupse niciodată, cum făcea Kennicott, ca să strige: „Ascultă, fiindcă veni vorba de asta, am auzit azi una bună de tot!" Dar cu toate acestea Guy era un eremit incurabil. În seara aceea stătu la ei foarte tîrziu, vorbi din plin și nu mai dădu pe la ei niciodată.

Într-una din zilele următoare întîlni pe Champ Perry la Oficiul Poștal și se gîndi că adevărata mîndrie a orașului Gopher Praerie și a întregii Americii, rezidă în istoria pionierilor. Noi am pierdut mîndria oamenilor acestora și îndrăzneala lor, își zise ea. Va trebui să reintegrăm pe acești pionieri în drepturile lor și să ne întoarcem înapoi, spre integritatea lui Lincoln și veselia vechilor coloni care dansau în bătătura curților.

Citi în colecția revistei Minnesota Territorial Pioneers că abia cu șaizeci de ani în urmă, deci nu cu mult înainte de nașterea tatălui ei, orașul Gopher Praerie era format din patru bordeie. Împrejmuirea făcută din trunchiuri de copaci, pe care o găsise Champ Perry la venirea lui în părțile acestea, fusese ridicată de soldați mult mai tîrziu, pentru a se apăra împotriva siuxilor. Cele patru bordeie erau ale yankeilor veniți din Maine, care înaintaseră pe valea fluviului Mississippi și ajunseseră la St. Paul, iar de aici o luaseră spre miazănoapte, prin praeria virgină și pădurile seculare. Grîul pentru pîine și-l măcinau singuri în rîșnițe; bărbații vînau rațe, porumbei și găinușe de praerie; din porțiunile de terenuri unde tăiau pădurile, scoteau rădăcini de tutabaga pe care le mîncau fierte, crude, coapte și iar crude. Ca desert aveau porumb și mere pădurețe, pișcate de brumă, sau mure.

Lăcustele veneau în roiuri atît de numeroase, încît întunecau cerul şi, în cîteva ceasuri, nu mai rămîneau nimic din culturile şi grădinile fermierilor; de multe ori le rodeau şi hainele de pe ei. Caii preţioşi pe care-i aduceau cu mari sacrificii din Illinois, se înecau în apele revărsate, sau se rătăceau fugind din calea uraganelor. Zăpada pătrundea printre bîrnele prost încheiate ale bordeielor; copiii veniţi din partea de răsărit şi îmbrăcaţi în hăinuţe subţiri de pînză dîrdîiau de frig cît era iarna de lungă, iar în timpul verii tot trupul le era negru şi umflat din cauza înţepăturilor pricinuite de ţînţari. Indienii mişunau în toate părţile. Dormeau în tinda caselor, intrau în bucătării şi cereau să li se dea papanaşi, intrau cu arma în spinare în localul şcolii şi cereau să li se arate hărţile de geografie. Haitele de lupi flămînzi urmăreau copiii; colonii găseau cuiburi de şerpi cu clopoţei şi în fiecare zi omorau cîte cincizeci sau chiar o sută.

Cu toate acestea viaţa merita să fie trăită. Carol se simţi înfiorată de invidie cînd citi în admirabila cronică din Minnesota, numită Old Rail Fence Corners, amintirile doamnei Mahlon Blak, care în anul 1848 se aşezase la Stillwater:

„Pe vremea aceea nu era nimica, de care ai fi putut să te mîndreşti. Primeam viaţa aşa cum ni se oferea şi eram mulţumiţi ... Ne adunam cu toţii laolaltă şi, cît ai clipi, veselia era în toi — jucam cărţi sau dansam ... Pe vremea aceea dansam valsul şi polka. Nici pomeneală de dansurile din vremea de astăzi, iar rochiile noastre erau atît de simple, încît nici nu face să vorbeşti despre ele. Pe vremea aceea căutam să ne ascundem formele şi nu se pomenea de rochii strîmte, ca astăzi. Puteai face trei sau patru paşi într-o rochie de a noastră, fără să-i dai de capăt. Unul dintre flăcăi începea să cînte din scripcă, pe urmă venea altul să-l schimbe, ca să poată juca şi el. Altă dată se întîmpla să cînte la scripcă şi să şi joace în timp ce cînta".

Carol se gîndi că dacă nu ar exista, saloane de bal, decorate în cenuşiu, roşu şi cristal, i-ar face plăcere să danseze cu un tînăr care să cînte din scripcă, pe un podmol de pămînt bătut. Lumea aceasta de astăzi, care schimbase trubadurii de altă dată pe un gramofon, nu

reprezenta nici timpurile eroice ale pionierilor şi nici imaginea citadină a oraşului de mîine. Nu s-ar putea oare ca, datorită cine ştie căror mijloace, pe care astăzi nici ea nu le vedea tocmai limpede să se întoarcă din nou la simplitatea trecutului pe care l-au uitat cu toţii?

Ea cunoştea doi dintre vechii pionieri: pe soţii Perry. Champ Perry era cel care cumpăra cerealele la elevator. El cîntărea vagoanele încărcate cu grîu, pe o basculă primitivă, între scîndurile căreia boabele de grîu încolţeau în fiecare primăvară. Din cînd în cînd îl puteai găsi moţăind în mijlocul biroului său înecat de praf.

Se duse şi le făcu soţilor Perry o vizită în casa lor care era la etajul de sus al băcăniei Howland & Gould.

Erau la o vîrstă destul de înaintată, cînd pierdură toate economiile pe care le investiseră în antrepozite. Renunţaseră la casa lor de cărămidă galbenă, de care fuseseră atît de mîndri, şi se instalaseră în camerele sub care era băcănia şi care aici, la Gopher Praerie, corespundeau la ceea ce se numeşte un apartament. O scară largă ducea din stradă la coridorul de la primul etaj, în lungul căruia se înşirau uşile unui birou de avocat, cabinetul unui dentist şi atelierul unui fotograf, alături de localul „Clubul Spartanilor", iar în fund de tot, apartamentul soţilor Perry.

O primiră (era prima vizitatoare care venea la ei de o lună încoace) cu o bătrînească duioşie şi doamna Perry îi spuse emoţionată:

— Ce ruşine pentru noi să vă primim în nişte camere atît de mici. Nu avem nici apă, decît în găleata aceea veche de fier, care este pe coridor, dar cu toate acestea, cum i-am spus şi lui Champ, oamenii săraci nu prea au de ales. Afară de asta casa noastră de cărămidă era prea mare ca să pot să-mi fac gospodărie singură, şi era şi prea departe, aşa că e mult mai plăcut pentru noi să putem sta aici, mai între oameni. Sîntem foarte mulţumiţi aici. Cine ştie ... poate într-o bună zi vom putea avea din nou casa noastră. Am început să facem economii ... Doamne, dacă aş ajunge să am din nou casa mea. Dar camerele acestea sînt destul de drăguţe, nu-i aşa?

Ca toţi oamenii bătrîni, din toate părţile universului, îşi aduseseră în micile camere partea cea mai mare a mobi-

lierului cu care fuseseră obișnuiți. Totuși doamna Carol nu-și luă aere de superioritate, cum făcea cînd intra în salonul pretențios al doamnei Lyman Cass. Aici se simțea ca la ea acasă. Constată înduioșată reparațiile stîngace pe care le vedea făcute în jurul ei: brațele fotoliului tapițat țesute cu migală, fotoliul turnant acoperit cu o bucată de creton, inelele șervetelor care imitau scoarța de mesteacăn, pe care scria „Mama" și „Tata", lipite cu fîșii de hîrtie.

Aduse vorba despre motivele noului ei entuziasm. Constatarea că se mai găsește cineva și între cei „din noua generație" care se interesa în mod serios de viața pe care o trăiseră, îi făcu pe cei doi bătrîni să se învioreze și reuși foarte ușor să afle de la ei, care ar fi mijloacele indicate pentru renașterea orașului Gopher Praerie pentru ca să-ți facă plăcere să trăiești într-o astfel de localitate.

Iată sistemul lor filosofic, în epoca aeroplanelor și a sindicalismului. Biserica baptistă (și ceva mai puțin bisericile metodiste, congregaționale și presbiteriene) sînt expresia desăvîrșită și divină a standardului în domeniul muzicii, oratoriei, filantropiei și moralei:

— Noi nu avem nevoie de principiile științifice inaugurate de curînd și nici de înaltul spirit critic cu care se sucește capul tineretului din Universități. Noi avem nevoie să revenim la adevăratul cuvînt al Domnului și la credința în focul iadului, așa cum se spunea în predicele de pe vremea noastră.

Partidul republican și vechiul partid al lui Blains și McKinley, sînt reprezentanții lui Dumnezeu și ai bisericii baptiste, pentru problemele laice trecătoare. Socialiștii ar trebui spînzurați pînă la unul.

— Harold Bell Wright este un scriitor adorabil și în romanele lui se găsesc principiile unei morale superioare: lumea spune că a cîștigat cu scrierile acestea ale lui aproape un milion de dolari.

Oamenii care cîștigă anual zece mii de dolari sau mai puțin de opt sînt niște netrebnici.

Europenii sînt mult mai netrebnici.

Nu este nici un păcat ca în timpul căldurilor verii să bei un pahar de bere, dar cel care pune gura pe vin este predestinat să se prăjească în focul iadului.

Fecioarele nu mai sînt tocmai atît de inocente pe cît ar trebui să fie, şi nici nu mai sînt cum erau altădată.

Nimeni nu are nevoie de îngheţată cumpărată de la cofetărie; plăcinta făcută acasă nu destul de bună pentru toată lumea.

Fermierii cer prea mult pentru produsele agricole.

Proprietarii elevatorului cer prea multă muncă în schimbul salariului pe care-l plătesc.

În lume n-ar mai exista tulburări şi nemulţumiri, dacă toţi ar lucra cu aceeaşi tragere de inimă, cum a lucrat domnul Perry cînd a început să desţelenească terenul pentru prima lui fermă.

4.

Cultul doamnei Carol pentru pionierii eroi degeneră într-o politicoasă aprobare pe care o făcea mişcînd din cap, iar mişcarea aceasta deveni o irezistibilă dorinţă de a evada, aşa că se întoarse acasă chinuită de dureri de cap.

Ziua următoare se întîlni pe stradă cu Miles Bjornstam.

— Tocmai acuma m-am întors din Montana. Am avut o vară măreaţă. Mi-am încărcat plămînii cu aerul curat din Rocky Mountains. Acuma mă simt din nou în stare să suport o iarnă întreagă pe domnii din Gopher Praerie.

Se uită la el şi-i zîmbi, iar soţii Perry şi toţi pionierii păliră în amintirea ei, întocmai ca nişte fotografii vechi şi ieşite de vreme, pe care le păstrezi închise într-un sertar al bătrînului sipet de nuc.

CAPITOLUL XIII

Într-o seară de noiembrie, cînd doctorul Kennicott tocmai lipsea de acasă, cel mult îndemnată de un sentiment de loialitate decît de dorinţă, se duse în vizită la soţii Perry. Nu-i găsi acasă.

Apucă în lungul coridorului întunecat mîhnită întocmai ca o fetiţă din cauză că nu-şi găseşte tovarăşii de joacă. De sub uşa unui birou văzu strecurîndu-se lumina. Se opri şi bătu, apoi întrebă în şoaptă pe cel care veni să-i deschidă :

— Nu cumva ştiţi unde sînt soţii Perry ? şi în aceeaşi clipă văzu că cel care-i deschisese era Guy Pollock.

— Îmi pare foarte rău, doamnă Kennicott, dar nu ştiu unde s-au dus. Nu vreţi să intraţi puţin şi să-i aşteptaţi pînă se întorc ?

— Mde ... făcu doamna Carol şi se gîndi că la Gopher Praerie nu se obişnuieşte să intre singură în biroul unui bărbat ; dar după ce hotărî să nu intre, se pomeni că trece pragul şi se auzi spunînd : Nu ştiam că biroul dumitale este aici.

— Da, doamnă, acesta este biroul meu, casa pe care o am în oraş şi castelul meu din Picadia. Dar de aici nu veţi vedea nici casa din oraş, nici castelul meu (care este vecin cu al ducelui de Sutherland). Sînt dincolo de uşa de colo ; ele sînt reprezentate de un mindir, un lavabou, de celălalt costum pe care-l am şi de cravata albastră de crepe, despre care spuneaţi că vă place.

— Îţi mai aduci aminte de cuvintele mele ?

— Sigur că da. Îmi voi aduce aminte întotdeauna. Vă rog, luaţi loc pe scaunul acesta.

— Se uită în largul biroului prăfuit — o sobă veche, rafturi pline de cărţi de legi, în legături cafenii, un scaun de birou pe care era întins un maldăr de ziare, boţite şi frecate de mult ce s-a stat pe ele. Singure două obiecte ar fi putut să-ţi aducă aminte de Guy Pollock. Pe biroul acoperit cu postav verde, între formularele legislative şi călimara pătată, era un vas de email cloisonne. Ceva mai încolo, pe o măsuţă turnată cu poliţe, se vedea o

îngrămădire de cărţi cu totul neobişnuite pentru Gopher Praerie: colecţia operelor poetice în mai multe volume, publicată de Mosher, romane în limba germană, în legături negre şi roşii, şi un volum de Charles Lamb, legat în piele.

Guy nu se aşează pe scaun. Începu să alerge în lungul biroului, întocmai ca un ogar care adulmecă vîntul; un ogar cu ochii prăvăliţi spre vîrful ascuţit al nasului şi cu mustaţa mătăsoasă, de culoare cafenie, nu tocmai pronunţată. Era îmbrăcat într-un sacou de golf, tricotat, cam tocit la mîneci. Doamna Carol băgă de seamă că el nici nu se sinchiseşte de felul în care este îmbrăcat şi nici nu se scuză, cum ar fi făcut de pildă Kennicott. Pe urmă îl văzu că se opreşte şi-i spune:

— Nu ştiam că sînteţi atît de bună prietenă cu familia Perry. Champ este sarea pămîntului, dar nu ştiu cum, parcă nu-mi vine să cred că omul acesta s-ar putea asocia cu dumneata pentru organizarea dansurilor simbolice sau în tendinţa de a aduce îmbunătăţiri motoarelor Diesel.

— Este adevărat. E un om foarte cumsecade, despre asta nu mai încape vorbă, dar el face parte din colecţia Muzeului Naţional, ca şi sabia generalului Grant, or eu... Mi se pare că eu am nevoie de o evanghelie cu ajutorul căreia aş putea converti oraşul Gopher Praerie.

— Serios? Şi la ce ai vrea să-l converteşti?

— Indiferent la ce, dar să fie ceva precis. Fie o problemă serioasă, fie neserioasă. M-ar interesa prea puţin dacă ar fi vorba de un laborator sau de un carnaval. Totul este să-ţi ofere siguranţă. Spune-mi domnule Pollock, ce are oraşul acesta Gopher Praerie?

— Are oare ceva cu adevărat? Mi se pare că dumneata şi eu sîntem cei care ar avea ceva. Dacă-mi dai voie să mă împărtăşesc şi eu de cinstea ce mi se conferă, însuşindu-mi părerile dumitale.

— Sigur că da, mulţumesc. Dar nu, eu cred că aici oraşul este buclucaşul.

— Din cauză că localnicii preferă patinajul, faţă de biologie?

— Eu mă interesez mai mult decît doamnele de la Jolly Seventeen atît de biologie, cît şi de patinaj. Sînt în stare să patinez cu ele, să mă bat cu bulgări de zăpadă

şi să mă dau cu săniuţa, cu aceeaşi plăcere cu care vorbesc acum cu dumneata.

— Aşa ceva nu se poate.

— Dimpotrivă, se poate. Dar doamnele acestea preferă să stea acasă şi să brodeze.

— Probabil. Eu nu voi încerca să apăr oraşul. În orice caz însă, mă îndoiesc de mine însumi. Probabil sînt şi prea mîndru de totala mea lipsă de ambiţie personală. În orice caz, oraşul Gopher Praerie nu o duce excesiv de rău. Seamănă cu orice orăşel care poate fi găsit în orice parte a pămîntului. Toate localităţile care au pierdut mirosul pămîntului virgin, dar n-au reuşit încă să şi-l însuşească pe cel al grădinilor înflorite şi nici pe cel al fumului din coşurile fabricilor, sînt neîncrezătoare şi rigide. Mă gîndesc de multe ori că micile oraşe — cu excepţia cîtorva care sînt încîntătoare — ar putea să fie un fel de escrescenţe ale organismului social. Într-o bună zi orăşelele acestea triste, vor deveni tot atît de mohorîte ca şi mînăstirile. Sînt şi eu în stare să-mi imaginez fermierii şi furnizorii lor îndreptîndu-se în fiecare zi pe înserat spre clubul lor, într-un oraş mult mai frumos decît orice utopie a lui William Morris — un oraş cu săli de concert, universitate şi localuri de club, unde cei care n-au nimic de făcut, pot să-şi piardă vremea. Doamne, cît aş dori să am la îndemînă un local de club adevărat?

Se uită la el şi-l întrebă pe nerăsuflate:

— Ia spune, dumneata de ce mai stai în oraşul acesta?

— Am fost contaminat de virusul oraşului.

— Asta pare să fie primejdios.

— Este. Poate mult mai primejdios decît cancerul care mă pîndeşte, în ziua cînd voi împlini cincizeci de ani, dacă cumva pînă atunci nu mă las de fumat. Virusul oraşului este microbul — seamănă mai mult cu tenia — care infectează organismul oamenilor ambiţioşi, cînd se întîmplă să întîrzie timp prea îndelungat în oraşele de provincie. Îl poţi găsi în stare epidemică printre avocaţi, medici, preoţi şi negustori, care au o educaţie universitară — printre toţi cei care au avut ocazia să fie în contact cu lumea care gîndeşte şi care rîde, dar s-au întors totuşi în bojdeucile din care au plecat. Eu sînt un exemplu viu

al acestor oameni. Dar nu am cîtuși de puțin intenția să te plictisesc cu amărăciunile mele.

— Dimpotrivă, nu mă plictisești deloc. Ia stai colo pe scaun ca să te pot vedea mai bine.

Se lăsă pe scaunul din fața biroului, care se auzi pîrîind din încheieturi, și se uită cu atenție la ea; Carol îi simți privirile ochilor aprinși și-și dădu seamă de faptul că omul acesta era un bărbat care trăia singur. Amîndoi se simțiră sfioși. Privirile lor fugiră în largul camerei și se simțiră amîndoi mai ușurați cînd el continuă:

— Diagnosticul virusului orașului de care sufăr eu este foarte simplu. M-am născut într-un orășel din Statul Ohio care era cam de aceeași mărime ca și Gopher Praerie, dar era mult mai puțin primitor. Aici au trăit mai multe generații, datorită cărora s-a format un fel de oligarhie a respectabilității. În orașul acesta al nostru, noi adoptăm orice străin, dacă se întîmplă să fie un om corect, dacă îi place vînătoarea, automobilul, dacă este temător de Dumnezeu și respectă pe senatorul pe care-l avem. În orașul în care m-am născut eu, acolo nu le adoptăm nici pe rudele noastre, pînă în ziua cînd, împotriva voinței noastre, reușeam să ne obișnuim cu prezența lor. Era un orășel din Ohio, cu clădiri de cărămidă roșie. Din cauza copacilor și pomilor, toată regiunea era umedă și mirosea a mere putrede. Peisajul nu semăna cîtuși de puțin cu lacurile și praeria pe care o vedem acii. În toate părțile nu se vedea altceva decît parcele înguste, semănate cu porumb, cuptoare de cărămidă și sonde de petrol, murdărite cu smoală.

M-am înscris la colegiul întreținut de o sectă religioasă, unde am învățat că Dumnezeu, din ziua cînd a dat lui Moise Tablele legii, le-a dictat profeților textul Bibliei, și a creat o generație desăvîrșită de preoți pentru propovăduirea cuvîntului său, n-a prea făcut nimic altceva decît a stat la pîndă în jurul nostru, să ne poată prinde că nu ascultăm poruncile lui. De la colegiul acesta am plecat la New York și la Facultatea de drept din Columbia, unde am stat patru ani. Nu vreau să-ți cînt ditirambi în legătură cu New York-ul. Era un oraș zgomotos, murdar, frenetic și foarte scump. Dar în comparație cu zidurile

mucede ale Academiei în care mă formasem eu!... Mă duceam la concertele simfonice de două ori pe săptămînă. I-am văzut pe Irving şi Terry, pe Duse şi Sarah Bernard, de la locul meu de pe treapta cea mai de sus a galeriei. M-am plimbat prin Gramercy Parc şi am citit... Doamne ... am citit tot ce se putea citi.

Un văr al meu îmi spunea că Iulius Flickerbaugh e bolnav şi că are nevoie de un asociat. Am venit în oraşul acesta. Iulius s-a făcut bine. Dar lui nu-i plăcea felul meu de a tăndăli timp de cinci ceasuri, ca pe urmă să-mi fac toată treaba într-un singur ceas (nu-i vorbă, îmi făceam datoria destul de bine) aşa că ne-am despărţit.

În ziua cînd am venit în oraşul acesta, am făcut jurămînt, că voi continua să duc viaţa care-mi convine. Eram mîndru şi îndrăzneţ. Îl citeam pe Browning şi mă duceam la spectacolele de teatru din Minneapolis. Îmi închipuiam că duc felul de viaţă demn de un intelectual. Dar bănuiesc că virusul oraşului mă şi luase în stăpînire. Începusem să citesc cîte patru fascicole de reviste cu romane ilustrate, în loc să citesc un singur poem. Pe urmă îmi amînam drumurile pe care ar fi trebuit să le fac la Minneapolis, pînă în ziua cînd se întîmpla să am treburi la judecătoria de acolo.

Acum cîţiva ani, în timp ce stăteam de vorbă cu un avocat din Chicago, mi-am dat seama că eu, care mă credeam întotdeauna atît de superior faţă de oameni ca Iulius Flickerbaugh, eram tot atît de provincial ca el. Poate chiar mai rău decît Iulius! El citeşte fiecare număr din Literary Digest şi Outlook, cîtă vreme eu nu fac altceva decît răsfoiesc un vechi volum al lui Flandrau, pe care îl ştiu demult pe dinafară.

M-am hotărît să plec din oraş. Nu mai încăpea nici o discuţie. Eram hotărît să cuceresc lumea. Dar în momentul acela mi-am dat seama că virusul oraşului pusese stăpînire pe mine în mod definitiv. Nu doream să mai văd străzi noi şi nici să cunosc oameni mai tineri — sau să mă mai iau la întrecere cu cineva. Era mult mai uşor să stau aici şi să discut condiţiile unui transfer şi cazurile de hotărnicie între proprietari. Astfel... În sfîrşit, cam aceasta ar fi partea reală din biografia unui mort viu, afară de umoristicul ultim capitol, de minciunile ce se vor

spune despre mine, că „am fost un caracter ferm și un stîlp al înțelepciunii", pe care într-o bună zi un predicator le va debita pe deasupra trupului meu neînsuflețit.

Privirile lui coborîră asupra biroului și începu să se joace cu vasul de email.

Doamna Carol nu se simțea în stare să-i spună nimic, dar se vedea pe sine traversînd camera ca să se apropie de el și să-l mîngîie pe creștetul capului. Băgă de seamă că buzele lui erau închise sub mustața mătăsoasă și decolorată. Rămase deci nemișcată în scaunul ei și se mulțumi să murmure:

— Înțeleg! Virusul orașului. Probabil va pune stăpînire și pe mine. Într-o bună zi voi... Dar n-are importanță. Am reușit cel puțin să te fac să vorbești. De obicei dumneata asculți foarte politicos palavrele pe care ți le debitez eu, dar acuma este rîndul meu să te ascult și sînt la picioarele dumitale.

— Cred că ar fi mult mai plăcut dacă te-aș vedea de fapt stînd la picioarele mele, în fața focului dintr-un cămin.

— Ai fi în stare să-ți faci un cămin pentru mine?

— Firește! Dar te rog să nu mai stărui în conversația aceasta. Eu sînt om bătrîn, lasă-mă pe mine în apele mele. Cîți ani ai dumneata, doamnă Carol?

— Douăzeci și șase, Guy.

— Douăzeci și șase! La vîrsta asta eu plecasem din New York. La vîrsta de douăzeci și șase de ani am auzit pe Patti cîntînd. Mă simt ca un copil, cu toate că sînt destul de bătrîn pentru a fi tatăl dumitale. Prin urmare este o senzație părintească, imaginîndu-mi că ai putea să te așezi la picioarele mele... Evident, nu este deloc, dar cred că presupunînd contrariul, înseamnă să ne conformăm standardului concepției morale din Gopher Prarie, sau cel puțin a clasei conducătoare din oraș (căci cu toate afirmațiile noastre că sîntem democrați, aici este și o clasă conducătoare). Tributul pe care-l plătim noi, cei care sîntem conducători ai restului din trib, constă în amănuntul, că supușii noștri ne urmăresc și ne suspectează fără încetare. Noi nu putem să ne îmbătăm o dată în lege și să ne facem de cap. Trebuie să fim irresponsali

din punctul de vedere al moralității sexuale, trebuie să ne îmbrăcăm modest și șolticăriile noastre comerciale trebuie să le punem la cale așa fel, ca să nu depășim vechile obiceiuri moștenite, prin urmare nimeni nu poate să facă ce poftește și cu timpul devenim niște ipocriți respingători. Nici nu se poate altfel. Fariseul din parabolă, care spoliază văduvele, este ipocrit pentru că el nu poate să fie altfel. Înseși văduvele îi cer să fie astfel și-i admiră onctuozitatea cu care le vorbește. Dar ia uită-te la mine. Închipuiește-ți despre mine că aș îndrăzni să fac și eu curte unei încîntătoare femei măritate. Nici eu n-aș fi în stare să admit așa ceva. Încep să rîd cu cea mai revoltătoare falaciozitate, cînd răsfoiesc revista La Vie Parisienne, cînd mi se întîmplă ca la Chicago să dau de cîte un număr, dar pentru nimic în lume nu aș îndrăzni să te prind de mînă. Eu sînt un om înfrînt. Aceasta este metoda tradițională a anglo-saxonilor, de a-și face viața insuportabilă ... o, dragă doamnă, de ani îndelungați nu mi s-a mai întîmplat să vorbesc despre mine și nici despre toți ceilalți.

— Spune Guy! Nu se poate ca noi să facem ceva din orașul acesta? Te întreb serios. Ia gîndește-te!

— Nu, nu se poate, (Încercă să evite această problemă, întocmai cum un judecător respinge un argument al părții adverse, ca pe ceva neavenit și lipsit de interes, pentru a trece la discutarea unor probleme mai puțin riscante). Mi se pare foarte curios. Cea mai mare parte din plictiseli pe care le avem sînt cu totul inutile. Am reușit să învingem natura, am reușit s-o determinăm ca în largul cîmpurilor să ne crească semănăturile, am reușit să-i înfruntăm viscolele pe care ni le trimite. Catastrofele le provocăm mai mult din capriciu — războaie, lupte politice, ură de rasă, conflicte de muncă. Aici la Gopher Praerie am reușit să desțelenim pămîntul și producem mai mult decît ne trebuie, așa că începem să ne otrăvim viața, cu bună știință, întreținînd o mișcare foarte costisitoare: metodiștii nu pot suferi pe cei care se duc la biserica episcopală, bogătașii care umblă îmbrăcați în blănuri de lutru de Hudson îi disprețuiesc pe cei care nu-și pot permite decît o imitație. Mai rău decît orice este ura de care este stăpînită viața comercială — sentimentul

acela caracteristic băcanului care-şi închipuie că toţi cei care nu cumpără de la el, îl jefuiesc. Ceea ce mă revoltă şi mai mult, este faptul că acest principiu se aplică şi la avocaţi şi medici (şi evident şi la soţiile acestora). Medicii — cred că ştii şi dumneata asta — soţul dumitale, Westlake şi Gould nu se pot suferi unul pe altul.

— Nu! Aşa ceva nu pot să admit.

Se uită la ea şi începu să zîmbească.

— Cel mult, hai să zicem că, din cînd în cînd, dacă se întîmplă ca soţul dumitale să afle de un medic — de un caz unde colegul său a făcut pacientului mai multe vizite de consultaţie decît ar fi fost necesar, începe să-şi bată joc de el, dar ...

Guy continuă să zîmbească.

— Nu, serios! Pe urmă cînd afirmi că rivalităţile acestea continuă chiar între soţiile doctorilor ... Între doamna McGanum şi mine nu există nu ştiu ce legătură de simpatie; femeia aceasta prea mi se pare puţin maleabilă. Dar cînd este vorba de mama ei, doamna Westlake, cred că ar fi peste putinţă să întîlneşti o femeie mai cumsecade decît ea.

— Da, ştiu că este o femeie numai lapte şi miere, dar eu, draga mea, dacă aş fi în locul dumitale nu i-aş spune niciodată secretele mele. Ţin să-ţi spun încă o dată că, în tot oraşul acesta, nu este decît o singură doamnă care poate fi femeie de încredere, deşi este soţia unui profesionist; o femeie care nu face intrigi, şi această femeie eşti dumneata, încrezătoare şi binecuvîntată intrusă în acest oraş.

— Nu vreau să aud cuvintele dumitale măgulitoare şi nu pot admite că medicina, acest sacerdoţiu al sănătăţii publice, ar putea fi transformată într-o profesie de cîştig exagerat.

— Ascultă-mă doamnă, nu ţi s-a întîmplat niciodată ca doctorul Kennicott să-ţi spună, să fii amabilă faţă de cutare doamnă bătrînă, din cauză că ea spune prietenilor ei cărui doctor să se adreseze? Dar n-ar trebui ...

Îşi aduse aminte de unele observaţii făcute de Kennicott în legătură cu doamna Bogart. Tresări şi se uită la Guy rugătoare.

Îl văzu că sare în picioare şi se apropie de ea grăbit, apoi se opreşte şi îi mîngîie mîna. Se întrebă, nu cumva ar trebui să se simtă jignită de gestul acesta al lui? Pe urmă se întrebă, oare lui îi place pălăria ei cea nouă, în formă de turban, din brocard de culoare trandafirie şi argint?

Îi dădu drumul mîinii ei. În trecere o atinse încet cu cotul pe umăr. Se îndreptă din nou spre birou şi-i văzu spatele îngust aplecîndu-se. Luă în mînă vasul de cloisonne. Pe deasupra lui se uită la ea, cu o privire atît de deznădăjduită, încît se simţi tresărind. Privirile lui însă deveniră din nou indiferente, în timp ce vorbea despre rivalităţile din oraşul Gopher Praerie. Apoi se opri dintr-odată ca să declare:

— Sfinte Doamne, Carol, dumneata nu eşti la curtea cu juraţi şi ai tot dreptul să nu te pleci în faţa acestui rechizitoriu. Eu nu sînt decît un maniac bătrîn care încearcă să analizeze banalităţile, cîtă vreme dumneata reprezinţi spiritul de revoltă. Spune-mi părerea dumitale. Ce reprezintă Gopher Praerie pentru dumneata?

— Un instrument de chinuitoare plictiseală.

— Crezi că aş putea să-ţi fiu de vreun folos?

— Cum ai putea să-mi fii?

— Nu ştiu eu. Probabil ascultîndu-te. Astă-seară nu te-am ascultat. Dar în mod normal ... N-aş putea deveni oare pentru dumneata personajul de încredere din vechile piese franţuzeşti. ... Camerista credincioasă, în mînă cu oglinda şi care aude totul şi păstrează pentru ea?

— O, dar ce-aş avea să-ţi încredinţez? Oamenii sînt lipsiţi de farmec şi plini de încredere în ei înşişi. Şi chiar dacă dumneata mi-ai inspira o simpatie cu totul neobişnuită, mi-ar fi peste putinţă să nu fiu supravegheată de cel puţin douăzeci de vrăjitoare care vor încerca să mă bîrfească.

— Dar vei încerca să vii să stai de vorbă cu mine, din cînd în cînd?

— Nu sînt tocmai sigură că voi veni. Încerc să-mi dezvolt propria capacitate de a fi banală şi mulţumită de mine însămi. N-am reuşit în nimic din ce am încercat pînă acum. Cred că va fi mult mai bine să mă „astîmpăr",

cum se spune pe aici, și să mă împac cu gîndul că eu nu însemn nimic.

— Nu fi cinică. Această atitudine mă jignește cînd o văd la dumneata. Este aceeași senzație ca atunci cînd vezi o pată de sînge pe aripa unei păsărele albe.

— Eu nu sînt o păsărică albă. Sînt un șoim ; un șoim mic, legat în lanț, pe care l-au ciugulit de moarte găinile acestea bătrîne și molîi, obișnuite să scormone gunoaiele. Dar îți sînt foarte recunoscătoare că ai reușit să-mi întărești credința, datorită cuvintelor pe care mi le-ai spus. Acum mă întorc acasă.

— Te rog mai stai să bem o cafea împreună.

— Mi-ar face plăcere. Dar mediul în care trăiesc, a reușit să mă terorizeze. Mi-e teamă de ce ar zice oamenii care ne cunosc.

— Mie nu mi-e teamă deloc de ei. Mi-e teamă numai de ceea ce ai putea spune dumneata. (Se apropie de ea și o apucă de mîna, care părea cu totul lipsită de voință). Carol, spune-mi, astă-seară te-ai simțit fericită, aici la mine? ... Iată că am început să cerșesc un cuvînt de milă ...

Îi strînse repede mîna și și-o smulse pe a ei dintr-a lui. Ea nu era dotată cu un vag sentiment al cochetăriei și era incapabilă să guste plăcerile fugare ale unei intrigi. Chiar dacă ea n-ar fi fost o fată naivă, Guy Pollock era un bărbat stîngaci. Începu să alerge de colo pînă acolo prin birou, cu pumnii strînși în fundul buzunarelor. Pe urmă murmură :

— Eu ... eu ... eu ... Ei comedie ca asta, dar ce m-a apucat să mă trezesc din adîncul calmei monotonii în care am trăit și să mă văd stăpînit de astfel de emoții? Voi face ... Mă reped pînă jos la soții Dillon și-i poftesc să vină la mine, să luăm o cafea, sau ceva, cu toții.

— Soții Dillon?

— Da, o pereche de tineri foarte cumsecade — Harvey Dillon și soția lui. Era un dentist care abia s-a instalat în oraș. Locuiesc într-o cameră alături cu sala de consultație, exact ca și mine aici. Aproape nu cunosc pe nimeni în oraș ...

— Am auzit de ei. Dar nu m-am gîndit niciodată să mă duc să-i vizitez. Mă simt grozav de umilită. Te rog, dute după ei...

Se opri, fără nici un motiv aparent, dar expresia feței lui, ezitarea ei, parcă ar fi vrut să spună că n-ar fi trebuit să pomenească numele soților Dillon. Guy exclamă cu entuziasm spontan:

— Admirabil! Mă duc să-i aduc.

În ușă se opri și se mai uită o dată la ea, cum stătea ghemuită în fotoliul de piele. Se strecură pe coridor și, peste cîteva clipe, se întoarse cu doctorul Dillon și cu soția lui.

Toți patru băură cîte o ceașcă de cafea proastă pe care o prepară Pollock pe plita lui de gaz. Rîseră împreună și vorbiră despre Minneapolis, căutînd să fie cît se poate de prevenitori; pe urmă Carol se întoarse acasă, croindu-și drum pe mijlocul vînturilor aspre de noiembrie.

CAPITOLUL XIV

Era în drum spre casă.

„Nu! Nu se poate să mă fi îndrăgostit de el. Mi-e foarte simpatic. Dar este un om prea auster. Aș fi fost în stare să-l sărut? Nu, nu, nu! Guy Pollock la douăzeci și șase de ani... Probabil pe vremea aceea l-aș fi putut săruta, chiar dacă aș fi fost căsătorită cu altcineva, și probabil aș fi încercat să-mi spun că nu este nici o greșeală.

Dar ce mi se pare mai ciudat, este tocmai faptul că atitudinea mea nu mă miră deloc. Tocmai eu, tînăra matroană virtuoasă. Poate cineva să aibă încredere în mine? Dacă Gopher Praerie ar reuși...

O tînără femeie din Gopher Praerie, măritată de abia un an, care totuși tînjește după Prințul Fermecat, ca o codană de șaisprezece ani. Se spune că măritișul produce o schimbare magică în sufletul unei femei, dar eu nu mă simt deloc schimbată. În orice...

Dar nu admit să mă îndrăgostesc, chiar dacă ar veni Prinţul. Nu vreau să-l jignesc pe Will. Ţin foarte mult la Will. Sigur că da. Prezenţa lui nu mă mai emoţionează de un timp încoace. Dar existenţa mea depinde el. Pentru mine el reprezintă căminul şi copiii.

Oare noi cînd vom începe să avem copii? Aş vrea să am şi eu.

Oare am spus lui Bea ca mîine să ne prepare ciorbă de porumb, în loc de ovăz? Probabil pînă acuma s-a şi culcat. Dar poate mă voi trezi destul de dimneaţă...

Ţin şi astăzi foarte mult la Will. Nu l-aş jigni, nici atunci cînd ar fi vorba să sacrific dragostea cea mai nebunească posibilă. Dacă s-ar întîmpla să se arate Prinţul, m-aş uita o singură dată la el, pe urmă aş rupe-o la fugă. Dar repede de tot. O, Carol, tu nu eşti nici croină şi nici o femeie de admirat, ci pur şi simplu o femeiuşcă banală.

În orice caz nu sînt nici soţia necredincioasă, căreia îi face plăcere să spună că nu este înţeleasă. Nu, nu sînt; nu sînt deloc!

Dar dacă totuşi sînt?

În orice caz nu i-am spus lui Guy care sînt greşelile lui Will şi că este incapabil să vadă calităţile mele sufleteşti. Nu, n-am făcut aşa ceva! De fapt e foarte probabil ca Will să mă înţeleagă perfect de bine. Dar dacă... dacă nu vrea să mă ajute să trezesc oraşul acesta din letargie...

Cît de multe, cît de necrezut de multe trebuie să fie femeile măritate din lumea aceasta care se simt înfiorate de primul Guy Pollock care se uită zîmbind la ele. Nu, eu nu voi deveni niciodată una dintre visătoarele acestea. Sfioase şi curate tinere căsătorite. Totuşi dacă s-ar întîmpla ca Prinţul să fie tînăr şi gata să înfrunte viaţa...

Nu sînt nici pe departe atît de bine orientată ca doamna Dillon. Îşi adoră atît de ostentativ dentistul. La Guy se uită ca la un tip morocănos şi excentric

Ciorapii doamnei Dillon nu erau de mătase, ci de aţă. Are picioare frumoase şi bine făcute. Dar nu sînt mai frumoase decît ale mele. Am şi eu ciorapi de mătase care sînt cu partea de sus de bumbac. Nu cumva mi s-au îngroşat gleznele? N-aş vrea să am glezne groase!

Nu! Will îmi este foarte drag. Lucrările lui — un singur fermier pe care el reuşeşte să-l vindece de febră

difterică valorează mai mult decît toate castelele pe care le visez în Spania. Castele cu camere de baie.

Pălăria aceasta mă cam strînge. Va trebui să o lărgesc. Lui Guy i-a plăcut.

Iată c-am ajuns acasă. Sînt înghețată de frig. A sosit vremea să-mi scot haina de blană. Oare eu voi avea vreodată o haină de castor? Nutria nu este același lucru. Castorul este mai mătăsos. Este o adevărată plăcere să-ți treci degetele în lungul unei blăni de castor. Mustața lui Guy este ca blana de castor. Cît sînt de timpită!

Sînt da, sînt îndrăgostită de Will... oare nu s-ar putea să găsesc un alt cuvînt prin care să-mi exprim sentimentele?

Acum este acasă. Probabil va spune că m-am întors tîrziu.

Cum de nu se gîndește niciodată să închidă jaluzelele. Cy Bogart și toți netrebnicii aceea de copii, vin și ne spionează. Dar, bietul de el, este distrat și nu se poate gîndi la toate nimicurile. Are o mulțime de griji și de lucru, cîtă vreme eu nu fac altceva decît țip la Bea.

Va trebui să-mi aduc necondiționat aminte de ciorba de mîine...

Intră repede în hall. Kennicott ridică privirea de pe Journal of the American Medical Association.

— Hello! La ce oră te-ai întors? întrebă ea.

— Cam pe la nouă. Văd că ai hoinărit. E trecut de unsprezece.

După tonul cu care vorbea, se vedea că nu este supărat, dar nici că aprobă purtarea.

— Nu ți s-a părut că e casa pustie?

— Uite ce, ai uitat să închizi ușa de jos la cazan.

— Îmi pare foarte rău; dar cred că mi se întîmplă rareori să uit așa ceva, nu-i așa?

Se repezi și i se așeză în poală (după ce-și feri capul ca să-și scoată ochelarii și o așeză așa fel încît să nu-i înțepenească picioarele, își drese glasul, o sărută cu duioșie și răspunse:

— Nici vorbă; trebuie să admit că ești foarte pricepută în astfel de lucruri. Nu glumesc deloc, căci prefer să nu se stingă focul și să degerăm în casă. Dar dacă lași ușa deschisă, focul se poate stinge. Nopțile au început să devină destul de friguroase. Pe drumul de întoarcere acasă a fost

rece. Mi-a fost frig şi a trebuit să ridic capota. Motorul însă merge foarte bine.

— Da, astăzi e frig. Dar plimbarea pe care am făcut-o m-a înviorat.

— Te-ai plimbat?

— M-am dus să fac o vizită soţilor Perry, apoi făcu un efort şi-i spuse adevărul : Nu erau acasă, dar m-am întîlnit cu Guy Pollock. Am intrat la el în birou.

— Cum asta, doar n-ai stat cu el de vorbă pînă la unsprezece.

— Sigur că nu, dar au mai fost la el şi alţi oameni şi... ascultă Will! «Ce părere ai tu despre doctorul Westlake»?

— Westlake? De ce?

— L-am văzut astăzi pe stradă.

— Şchioapătă? Dacă şi-ar face radiografia dinţilor sînt gata să pariez că va descoperi prezenţa unui abces în maxilar. Spune că suferă de reumatism. Pe naiba, de unde să aibă reumatism! Este un om rămas în urma progresului ştiinţei. Mă întreb de multe ori, nu cumva omul acesta îşi face singur venae secţia... a-ah-ha-hi-hi (cască profund şi îndelung). N-aş vrea să-ţi stric plăcerea de a sta de vorbă, dar s-a făcut tîrziu şi un doctor nu ştie niciodată cînd vine cineva şi-l trezeşte înainte de revărsatul zorilor. Am întors ceasornicul şi am controlat caloriferul. Ai încuiat uşa din faţă, după ce ai intrat?

Se urcă la etaj, după ce stinse luminile şi încercă de două ori uşa, ca să se convingă că e bine închisă. În timp ce stăteau de vorbă, îşi făceau pregătirile de culcare. Carol mai încerca şi acuma să evite atitudinile indiscrete dintre ei şi se dezbrăcă în dosul uşii închise. Kennicott nu era atît de formalist. În seara aceasta, ca de altfel în toate celelalte, se enervă din cauză că a fost nevoit să ferească din cale fotoliul greu de pluş, ca să poată deschide uşa închisă. De fiecare dată cînd deschidea uşa, trebuia să se împiedice de el şi asta se întîmpla de zece ori pe ceas. Dar lui Kennicott îi plăcea să aibă acest fotoliu în cameră şi în altă parte nu se găsea loc pentru el, decît în faţa uşii de la placardă.

Îl împinse din cale, se enervă, dar încercă să-şi ascundă enervarea. Kennicott începuse să caşte mult mai sonor

decît pînă acuma. Aerul din cameră mîrosea a stătut Carol ridică din umeri şi păru că are chef de vorbă :

— Adineaori vorbeai despre doctorul Westlake. Ia spune-mi... niciodată pînă acuma nu ţi-ai exprimat părerea despre el : este un doctor bun?

— Sigur că da. Este un bătrîn priceput.

(Ei, poftim! Te-ai convins acuma că între medici nu există nici un fel de rivalitate. În orice caz, nu există la mine în casă! ripostă ea triumfătoare lui Guy Pollock). Îşi atîrnă fusta de mătase într-un cîrlig de pe uşa placardei şi continuă :

— Doctorul Westlake este un om amabil şi cult...

— Ca să-ţi spun adevărul, nu ştiu dacă este tocmai atît de cult. Mi-a făcut întotdeauna impresia că este un farsor. Îi place să lase lumea să-şi închipuie despre el că mai continuă şi astăzi să studieze latina şi greaca, iar în salonul lui găseşti pe masă întotdeauna un volum vechi în limba spaniolă, dar sînt convins că şi el citeşte romane poliţiste, ca şi noi ceilalţi. Să-ţi spun drept, nu prea ştiu unde a putut învăţa atîtea limbi străine. Îi face plăcere să lase lumea să bănuiască despre el că ar fi fost la Harvard, la Berlin, la Oxford şi prin alte părţi, dar l-am căutat în Anuarul Medical şi am constat că şi-a luat licenţa la o facultate obscură din Pennsylvania, în anul 1861.

— Esenţialul este : e un doctor cinstit?

— Ce înţelegi prin cuvîntul „cinstit"? Totul depinde de interpretarea pe care o dai acestui cuvînt.

— Să presupunem că eşti bolnav. Te-ai duce la el să te cauţe? Mi-ai da voie să mă duc la el, dacă aş fi eu bolnavă?

— Nu cred că l-aş chema, dacă m-aş simţi destul de bine, pentru a putea să înjur şi să muşc. Nu, Doamne păzeşte. N-aş lăsa pe felcerul acesta să-mi intre în casă Mă plictiseşte cu palavrele lui şi cu discursurile pe care le ţine. Este destul de bun pentru o durere de pîntece, sau pentru a pipăi pulsul unei femei bătrîne, dar ar fi peste putinţă să-l consulţi pentru o boală mai serioasă; nu, draga mea. Tu ştii foarte bine că mie nu-mi place să vorbesc lumea de rău, dar totuşi... Să-ţi spun, dragă Carrie : mi-ar fi peste putinţă să iert pe Westlake pentru felul în care a tratat-o pe doamna Jonderquist. Nu avea nimic,

biata femeie; îi lipsea odihna şi nimic altceva, dar Westlake se ducea mereu la ea, aproape în fiecare zi, şi-ţi închipui la urmă ce notă de plată i-a trimis. Pentru gestul acesta nu l-am putut ierta niciodată. Oameni atît de cumsecade şi de muncitori, ca soţii Jonderquist!

Stătea în picioare în faţa biroului, îmbrăcată numai în cămaşa ei de batist de olandă, preocupată de invariabilul rit de fiecare seară: se gîndea că într-o bună zi va avea o masă de toaletă adevărată cu trei oglinzi; acum se plecă spre oglinda şlefuită şi ridică bărbia, să examineze o aluniţă de pe gît, pe urmă începe să-şi perie părul. În ritmul linştit al periei continuă:

— Ascultă, Will, nu-i aşa că între tine şi colegii tăi nu există nici un fel de rivalitate din cauza clientelei — între tine şi Westlake şi McGanum, nu-i aşa?

Se băgă în pat, săltînd din spate, în timp ce se aşeza, şi-şi repezi picioarele sub învelitoare. Se uită la ea şi mormăi:

— Doamne fereşte! În viaţa mea nu m-am supărat pe nimeni, din cauză că mi-a smuls paraua din mînă... în cazul cînd a procedat onorabil.

— Dar spune-mi, Westlake este cinstit? Se spune despre el că este viclean.

— Exact acesta este cuvîntul indicat: viclean. Omul acesta este o vulpe.

În apa oglinzii i se păru că vede reflectîndu-se zîmbetul lui Guy Polloc!. Se aprinse la faţă. Kennicott, cu mîinile aşezate sub cap, începu să caşte:

— A-ah-ha-hî-hî. E amabil, prea amabil. Dar sînt sigur că eu singur cîştig mai mult decît Westlake şi McGanum la un loc, deşi n-am încercat niciodată să iau decît ceea ce mi se cuvine. Dacă se întîmplă ca cineva să vrea să se ducă la colegii mei, îl priveşte. Totuşi trebuie să-ţi spun că mă plictiseşte cînd îl văd pe Westlake că încearcă să pună mîna pe soţii Dawson. Luke Dawson venea la mine pentru tot felul de nimicuri, ca dureri de picioare, de cap şi de alte fleacuri, care mă făceau să-mi pierd timpul. Vara trecută, cînd nepotul său a venit aici, tocmai pe vremea cînd noi eram la Lac-qui-Meurt, a început să se plîngă de dureri de pîntece sau ceva asemănător. Westlake a acaparat-o pe bătrîna Dawson şi a băgat-o în sperieţi,

spunîndu-i că băiatul are apendicită, şi sînt sigur că atît el, cît şi McGanum au rămas încîntaţi de felul în care l-au operat şi că după ce au terminat, au început să discute împreună despre aderenţele îngrozitoare pe care le-au descoperit şi au rămas convinşi că ei doi sînt chirurgi mai celebri decît Charley şi Will Mayo. În concluzie au rămas convinşi că, dacă mai aşteptau două ceasuri, copilul ar fi făcut peritonită şi Dumnezeu mai ştie ce, ca pe urmă să încaseze o notă de o sută cincizeci de dolari. Probabil că ar fi cerut trei sute, dacă nu le-ar fi fost frică de mine.Eu nu sînt invidios, dar în orice caz nu-mi convine să încasez de la bătrînul Luke zece dolari pentru consultaţii socotite la un dolar şi jumătate, ca pe urmă să văd că altul bagă în buzunar o sută cincizeci de dolari. Ori eu aş fi în stare să-mi trag palme dacă nu m-aş pricepe să operez o apendicită mult mai bine decît Westlake şi McGanum.

Cînd se băgă alături de el în pat, se simţi din nou obsedată de zîmbetul lui Guy Pollock şi îl puse din nou la încercare :

— Nu eşti de părere că Westlake este mai inteligent decît ginerele său ?

— Sigur că da, Westlake este om bătrîn, un demodat şi tot ce pofteşte, dar are o anumită doză de intuiţie, pe cînd ginerele său McGanum pune capul în piept şi merge înainte ca boul, călcînd în picioare totul, ca un sălbatic, apoi se ceartă cu bolnavii, încercînd să-i convingă că suferă de boala pe care a diagnosticat-o el. Singura meserie la care se pricepe McGanum sînt naşterile şi ar trebui să persevereze în acest domeniu. Cred că în această privinţă este tot atît de bun ca şi doamna Mattie Gooch.

— Totuşi doamna Westlake şi doamna McGanum sînt foarte cumsecade. Cu mine au fost foarte amabile.

— Nu cred că ar exista vreun motiv pentru care să nu fie amabile cu tine. Dar oricît de amabile ar fi, sînt sigur că îşi dau toată silinţa să îndrepte clientela spre cabinetul soţilor lor. Să-ţi spun drept, nu prea înţeleg ce fel de amabilitate o fi asta din partea doamnei McGanum, cînd o salut pe stradă şi ea dă din cap, de parcă i-ar fi înţepenit gîtul. Cu toate acestea este o femeie cumsecade. Vina o poartă mama Westlake, care îşi vîră nasul în toate. În orice caz ar fi poate putinţă ca eu să am încredere în vreu-

nul din familia Westlake şi, oricît de loială ar părea doamna McGanum, parcă ar vrea să-ţi aducă aminte întotdeauna că ea este fata lui Westlake. Mai încape vorbă!

— Dar de doctorul Gould ce zici? Nu ţi se pare că este mai rău şi decît Westlake şi decît McGanum? Este atît de banal... şi e mereu beat, joacă biliard şi fumează ţigară după ţigară, dîndu-şi nişte aere...

— O, te rog! Pierre Gould face impresia unui om banal şi chiar netrebnic, dar în domeniul medical cunoaşte o mulţime de lucruri şi te rog să nu uiţi acest amănunt nici un moment.

Se gîndi şi mai intens la zîmbetul lui Guy, ca şi cînd ar fi vrut să-l sfideze şi întrebă ceva mai înveselită:

— E şi el om cinstit?

— Oooooooof! Doamne, cît mi-e de somn. Se întinse sub pături şi dispăru cu totul, pe urmă scoase capul întocmai ca un înnotător care a sărit în apă şi întrebă: Ce spuneai? Cine? Terry Gould cinstit? Te rog, nu mă face să rîd — sînt prea bine dispus şi mi-e atît de somn. N-am spus deloc că este om cinstit. Spuneam că are destule cunoştinţe în domeniul medical pentru a găsi tabla de materii în Anatomia lui Gray, ceea ce înseamnă că ştie ceva mai mult decît McGanum. Dar n-am spus nici un cuvînt în legătură cu cinstea lui. Nu este cinstit şi umblă pe drumuri tot atît de strîmbe ca şi labele dinapoi ale unui cîine. Mi-a făcut şi mie destule farse. A spus doamnei Glorbach, care locuieşte la o depărtare de cincisprezece mile de oraş, că eu n-am habar de ginecologie. Mult i-au folosit vorbele pe care i le-a spus. Biata femeia a venit de-a dreptul la mine şi mi-a povestit totul. Afară de asta, Terry este un trîndav. Ar fi în stare ca mai curînd să lase să moară un bolnav de pneumonie, decît să-şi întrerupă o partidă de pocher.

— Cum se poate! mi-ar fi peste putinţă să cred aşa ceva...

— Bine, dragă, nu mă crezi ce-ţi spun?

— Joacă mult pocher. Doctorul Dillon mi-a spus că Gould l-a invitat la joc...

— Ce ţi-a spus Dillon? Unde l-ai cunoscut? Omul acesta abia a venit în oraş.

— El şi soţia lui au fost astă seară la Guy Pollock.

— Ia spune, hîm, ce crezi despre oamenii aceştia? Nu ţi-a făcut impresia că doctorul Dillon este un om uşuratic?

— Nu, deloc. Mi-a făcut impresia că este un om destul de inteligent. Sînt convinsă că este mult mai priceput decît dentistul nostru.

— Ei lasă, dragă, bătrînul nostru este un dentist bun. Îşi cunoaşte meseria. Cît despre Dillon... eu dacă aş fi în locul tău, nu m-aş împrieteni prea mult cu Dillon. N-am nimic împotriva lui Pollack, căci la urma urmei pe noi nu ne interesează ce face el, dar noi... cred că ajunge dacă-i strîngem mîna cînd îl întîlnim şi ne vedem de treabă.

— De ce? Nu este un concurent al tău.

— Pentru că atît ajunge. Kennicott devenise agresiv de treaz. Lucrează de conivenţă cu Westlake şi McGanum. Adevărul este că îi cred pe ei răspunzători de instalarea lui aici. Îi trimit pacienţi şi tot aşa le trimite şi el pacienţii pe care-i convinge să se ducă la ei. Eu nu am încredere în nimeni care este în legături prea strînse cu Westlake. Dacă se întîmplă ca Dillon să afle despre un om care şi-a cumpărat o fermă prin apropiere că vine la oraş să-şi îngrijească dinţii, nu-l mai slăbeşte deloc. Ai să te convingi că după ce a terminat cu el, omul de fiecare dată sfîrşeşte în cabinetul lui Westlake şi McGanum.

Carol întinse mîna după şalul care era pe un scaun de lîngă pat şi şi-l înfăşură în jurul umerilor, pe urmă se ridică şi, sprijinindu-şi bărbia în palme, se uită de aproape la Kennicott. În lumina cenuşie a lămpii electrice, care ardea în hol, constată că a început să încrunte din sprîncene.

— Ascultă, Will, aş vrea să limpezesc un amănunt. Mi-a spus cineva mai zilele trecute că într-un oraş ca acesta, poate mai mult decît în marile oraşe, rivalităţile dintre doctori sînt foarte acute şi se urăsc unul pe altul din cauza banilor...

— Cine a spus aşa ceva?

— N-are importanţă.

— Aş fi în stare să-mi vînd pălăria din cap, că nimeni altul, afară de prietena ta Vida Sherwin, n-a putut să spună aşa ceva. Este o fată inteligentă, dar cred că ar fi mult mai inteligentă dacă nu s-ar exprima în felul acesta.

— Will, o dragă Will, eşti îngrozitor. Fără a mai lua în considerare insinuarea ta... Vida mi-e foarte bună prietenă dintr-un anumit punct de vedere. Chiar dacă ar fi spus ea, deşi trebuie să ştii că ea nu mi-a spus nimica.

Ridică din umerii laţi, îmbrăcaţi într-o prijama caraghioasă de flanelă trandafirie cu verde şi, după ce se ridică într-un cot, pocni enervat din degete:

— Ei bine, în cazul cînd nu ţi-a spus ea, atunci e mai bine să nu vorbim de asta. Oricum nu are nici o importanţă cine ţi-a spus. Esenţialul este că tu ai putut să crezi aşa ceva. Doamne! Cum se poate să nu fii în stare să mă înţelegi mai bine. Banii...

„Aceasta este prima discuţie adevărată pe care o avem împreună", se gîndi cu mîhnire.

Kennicott întinse braţul şi smulse jiletca boţită de pe spătarul scaunului, scoase din ea o ţigară şi un chibrit, pe urmă o aruncă pe duşumea. Îşi aprinse ţigara şi începu să pufăie cu sete. Rupse chibritul în bucăţele şi-l aruncă la picioarele patului.

Cu totul pe neaşteptate lui Carol i se păru că tăblia de la picioarele patului este piatra funerară a dragostei lor.

Dormitorul lor era cenuşiu şi prost ventilat. Kennicott nu era partizan al ideii „de a deschide larg ferestrele, ca să încălzeşti lumea de afară". Aerul stătut părea că n-a fost primenit niciodată. În lumina tulbure ce venea din hol, păreau amîndoi două mormane de pături, la care se adăugaseră nişte umeri cu două capete zbîrlite. Carol încercă să-l îmbuneze:

— Dragă Will, n-am vrut să-ţi strice somnul. Şi te rog nu fuma. De altfel, ai fumat prea mult. Încearcă şi dormi. Îmi pare foarte rău că te-am tulburat.

— Că-ţi pare rău e una, dar aş vrea să-ţi spun şi eu cîte ceva. Procedeul acesta de a crede tot ce-ţi spune indiferent cine, despre geloziile şi invidia ce ar exista între doctori, face şi el parte din dorinţa ta de a-ţi închipui tot ce poate fi mai rău despre noi, amărîţii din Gopher Prairie. Nenorocirea femeilor de categoria ta este că vor să pară mereu nemulţumite. Nu sînt în stare să primească lucrurile aşa cum sînt în realitate. Menirea lor este să discute la nesfîrşit. Eu nu am cîtuşi de puţin intenţia să încep să discut cu tine, în nici un fel, în nici o formă şi niciodată.

Nenorocirea ta este că nu încerci să ne apreciezi cîtuşi de puţin. Te crezi grozav de superioară şi-ţi închipui că oraşul tău este un paradis, în comparaţie cu Gopher Praerie, şi ai vrea ca noi să facem exact ceea ce vrei tu şi întotdeauna...

— Asta nu este adevărat. Eu sînt aceea care-şi dă întotdeauna toată silinţa pentru ca să mă apropii de voi. Lumea de aici — tu şi toţi ceilalţi, sînteţi cei care staţi în rezervă şi criticaţi. A trebuit să-mi însuşesc punctul de vedere al oamenilor de aici şi m-am devotat în întregime intereselor lor. Ei sînt incapabili să admită ceea ce mă interesează pe mine, fără să mai adaug că poate ar fi necesar să-şi însuşească şi ei punctul meu de vedere. Nu au luat act de faptul că am fost atît de entuziasmată de lacul Minniemashie al lor şi de căsuţele de vară pe care le au, ci îşi bat joc de mine (în felul delicat şi amical cum procedezi şi tu) cînd îmi exprim dorinţa că aş vrea să văd şi cu Taormina.

— Sigur, Taormina, sau cum îi mai zice — cred că asta trebuie să fie o localitate de lux, destinată numai milionarilor. Mai încape vorbă: unde se bea şampanie, dar cîştigul pe care-l ai nu-ţi permite să bei altceva decît bere. În orice caz, poţi fi sigură că noi nu vom avea niciodată atîta venit încît să ne permitem să bem altceva decît bere.

— Nu cumva vrei să insinuezi că eu nu fac economii?

— Ca să-ţi spun adevărul, intenţia mea n-a fost aceasta, dar fiindcă ai adus vorba, cred că ar fi cazul să-ţi spun că facturile de la băcan sînt cel puţin de două ori pe atît cît ar trebui să fie.

— Da, s-ar putea să fie. Eu nu ştiu să fac economii. Nu pot face. Mulţumită ţie.

— Dar vorba asta cu „mulţumită ţie" de unde ai mai scos-o?

— Te rog, dacă n-ai nimic împotrivă, nu fi atît de ceremonios, ca să nu zic vulgar.

— Ei comedie ca asta; află că ştiu şi voi fi chiar vulgar, dacă aşa-mi convine. De unde ai luat pe acest „mulţumită ţie". Mai acum un an ai sărit cu gura la mine, din cauză că la plecare am uitat să-ţi las bani. Află că sînt un om care ştie să-şi facă socotelile. Nu te-am condamnat pentru atitudinea ta, ci ţi-am spus că eu port toată vina.

Dar, ia spune... de atunci s-a întîmplat vreodată ca eu să uit cu adevărat?

— Nu, nu ţi s-a întîmplat să uiţi cu adevărat. Dar nu e vorba de asta. Ar trebui ca eu să am o alocaţie. Va trebui să am! Va trebui să ne înţelegem ca în fiecare lună să-mi dai o anumită sumă de bani.

— Bună idee! Bineînţeles un doctor cîştigă în fiecare lună o anumită sumă de bani. Mai încape vorbă! O mie de dolari pe lună... iar luna următoare va putea fi foarte mulţumit dacă va cîştiga o sută.

— Ei bine, în cazul acesta, un anumit procentaj din încasări. Sau cum vei vrea să hotărăşti. Variaţia între sumele încasate nu are nici o importanţă, căci ai putea să stabileşti o medie a încasărilor pentru...

— Spune-mi, te rog, ce urmăreşti? Unde vrei să ajungi? Poate vrei să spui că eu sînt un om lipsit de judecată? Îţi închipui că eu sînt un bărbat care nu merită încredere şi că sînt atît de zgîrcit, încît trebuie să mă legi de mîini şi de picioare cu un contract în regulă? Ei comedie ca asta, dar ştii că mergi prea departe! Mi-am închipuit întotdeauna că sînt destul de generos şi de corect şi mi-a făcut întotdeauna plăcere să-mi închipui: are să fie încîntată cînd va vedea că-i dau biletul acesta de douăzeci sau cincizeci de ori decît a fost; cînd colo, tu văd că vrei să-mi ceri o pensie alimentară. Tii, da prost mai sînt... auzi, să-mi închipui că am fost generos, cînd în realitate tu...

— Te rog încetează cu lamentările astea. Văd că-ţi face plăcere să te consideri nedreptăţit. Admit tot ce spui. Evident. Mi-ai dat bani de bună voie şi din larg. Dar, într-un fel, cum i-ai da amantei tale.

— Carrie!

— Îţi spun foarte serios. Ceea ce pentru tine a fost un act de generozitate, pentru mine a fost o umilinţă. Îmi dădeai bani, cum i-ai da unei amante, cînd se poartă frumos cu tine, ca pe urmă tu...

— Carrie!

— (Nu mă întrerupe!)... ca pe urmă să te simţi liber de orice obligaţie. Ei bine, de aici înainte voi refuza să primesc de la tine bani, ca pe un dar. Sau sînt pentru tine un tovarăş în sarcina căruia este conducerea gospodă-

riei noastre, cu un buget în toată regula, sau nu sînt nimica. În cazul cînd nu sînt decît amantă, atunci să-mi dai voie să-mi aleg singură amantul. O, crede-mă, nu pot suferi zîmbetele cu care mă uit la tine, pentru a obține bani,ca pe urmă nici cel puțin să nu-i pot cheltui pe bijuterii, cum are dreptul orice amantă, ci să-i cheltuiesc pe buiote sau pe ciorapii tăi. Da, așa este! Imi arunci un dolar, fără nici o ezitare, și singura plăcere ce-mi rămîne este că trebuie să-ți cumpăr cu el o cravată. Dar și pe acesta mi-l dai cînd vrei și cînd îți place. Cum s-ar putea să fiu altfel, decît o femeie risipitoare?

— Ei bine, dacă judeci lucrurile în felul acesta...

— Mi-e peste putință să caut un furnizor mai avantajos, deoarece sînt obligată să mă duc la magazinele unde am un cont și nici nu pot face aprovizionări, din cauză că niciodată nu pot prevedea sumele de bani de care pot dispune, căci nu știu cît îmi vei da. Iar la urmă, iată ce trebuie să-mi audă urechile, datorită adorabilei tale sentimentalități, în legătură cu propria ta generozitate. Mai faci să-mi...

— Te rog, te rog, încetează. Vezi bine că exagerezi. Pînă acuma nu te-ai gîndit la comparația aceasta cu amanta. Realitatea este că tu n-ai fost obligată niciodată „să-mi zîmbești, ca să obții paralele de care ai avut nevoie". Dar, cu toate acestea, s-ar putea să ai dreptate. Va trebui, să-ți conduci casa cum ai conduce o afacere comercială. Mîine voi stabili un plan definitiv, așa că de aici înainte vei putea conta lunar pe o anumită sumă sau procentaj, cum vei vrea să-i zici, cu un cont curent al tău propriu.

— O, e foarte amabil din partea ta, zise Carol și se întoarse spre el, încercînd să devină afectuoasă. Ochii lui însă erau roșii și întunecați în lumina chibritului cu care încerca să-și aprindă țigara stinsă și prost mirositoare. Își lăsase capul în piept și sub bărbie i se formă un colac de grăsime, acoperit ici colo cu tulei blonzi.

Stătu și aștepta, pînă cînd îl auzi murmurînd:

— Deloc. Nu este cîtuși de puțin amabil, ci cel mult drept, Dumnezeu singur știe că intenția mea este să fiu drept. Dar cer și altora să fie tot așa. Tu însă îți iei niște aere față de oameni și vorbești de sus. Să nu mergem mai

departe decît la bietul Sam Clark... Este omul cel cumsecade pe care l-am întîlnit în viața mea; cinstit și loial, și tovarășul cel mai bun...

— Da, și nu uita, un foarte bun vînător de rațe!

— Ei da, este și un bun vînător. Sam acesta vine cîteodată seara la noi, ca să mai stăm de vorbă, și numai din cauză că nu-și aprinde țigară, ci o învîrtește între dinți și poate chiar mai scuipă din cînd în cînd, tu te uiți la el parcă te-ai uita la un porc. O, probabil tu nici nu ți-ai dat seama că eu te observ; în orice caz aș dori din tot sufletul ca Sam să nu fi băgat nimic de seamă, dar mie să știi că nu mi-a scăpat nici una dintre privirile cu care te uiți la el.

— Ce vrei să fac, dacă aceasta este impresia pe care mi-a făcut-o prietenul tău? Auzi, să scuipe pe dușumele ...uf... Îmi pare rău că tu mi-ai ghicit gîndurile. Am încercat să fiu drăguță cu el și să mi le ascund.

— E foarte probabil ca eu să ghicesc din gîndurile tale mult mai mult decît ai fi tu în stare să-ți închipui,

— Da, se poate.

— Dar știi care este motivul că Sam nu-și mai aprinde țigara cînd este la noi?

— Care?

— Se teme ca nu cumva să te simți jignită, din cauză că fumează. Cu felul tău de a fi, îl înspăimînți. De fiecare dată, cînd se întîmplă ca bietul om să spună și el o vorbă despre mersul vremii, tu sari pe el, din cauză că nu vorbește despre poezie, despre Gertie sau Göthe sau cine știe ce alt intelectual. Ai reușit să-l intimidezi atît de mult, încît aproape nici nu mai îndrăznește să vină pe la noi.

— O, te rog să crezi că-mi pare foarte rău. Deși sînt convinsă că de astă dată tu ești cel care exagerează.

— De, nu știu zău dacă exagerez. Dar uite ce-ți spun eu: dacă vei continua cu această purtare, să știi că vei sfîrși prin a-mi alunga toți prietenii pe care-i am.

— Așa ceva ar fi îngrozitor din partea mea! Dar știi bine că nu aceasta este intenția mea..Spune, Will, am eu ceva ce l-ar putea speria pe Sam, dacă este adevărat că el se sperie de mine?

— Sigur că se sperie, tu nu-l vezi? În loc să-şi întindă picioarele pe scaunul din faţa lui, să-şi descheie vesta şi să mai spună din cînd în cînd cîte o anecdotă sau să mă tachineze pe mine pentru cine ştie ce năzbîtie, se aşează pe marginea scaunului şi încearcă să discute politică, aşa că nici nu mai poate înjura, ori bietul Sam nu se simte bine dacă nu poate trage şi cîte o înjurătură, ca să se uşureze.

— Cu alte cuvinte, el nu se simte bine dacă nu se poate purta ca un ţăranoi într-un bordei de pămînt.

— În sfîrşit, cred că despre asta am vorbit de ajuns. Poate te-ar interesa să afli cum îl faci să se sperie. Înainte de toate îi adresezi, aşa din senin, cîte o întrebare la care ştii dinainte că el nu poate răspunde — orice prost poate vedea numaidecît că tu vrei să-ţi baţi joc de el — pe urmă îl consternezi, începînd să vorbeşti despre amante şi alte prostii, cum ai făcut şi adineauri.

— Evident, domnul Samuel, care este un om cast, nu vorbeşte niciodată despre astfel de femei cînd stă de vorbă cu prietenii lui.

— În orice caz nu vorbeşte despre aşa ceva, cînd sînt şi doamne de faţă. Despre asta poţi fi pe deplin convinsă.

— Cu alte cuvinte, necuviinţa nu există atunci cînd încerci să te prefaci...

— Te rog, să nu discutăm despre acest subiect de domeniul ingeniei sau cum vei vrea să-l numeşti. Cum ţi-am spus, la început îl sperii şi pe urmă devii atît de prolixă, încît nimeni nu mai este în stare să te înţeleagă. Fie că începi să dansezi, sau te aşezi la pian şi începi să cînţi de răsună casa, sau devii morocănoasă, de nu-ţi mai poate omul scoate vorbele din gură nici cu cleştele. Dacă te apucă pandaliile şi ai toane, nu crezi că ar fi mai bine să aştepţi cu astfel de scene pînă cînd eşti singură?

— Dragă bărbăţele, nu există nimic ce mi-aş dori mai mult decît să pot rămîne din cînd în cînd şi eu singură. Să am o cameră a mea. Probabil te aştepţi din partea mea, să stau aici şi să visez foarte delicat, satisfăcîndu-mi „pandaliile", în timp ce tu apari din camera de baie, săpunit pe obraz, şi începi să strigi: „N-ai văzut pantalonii mei cei cafenii?"

— H.n!

Nu părea de loc impresionant. Nici nu-i răspunse nimic. Coborî din pat şi auzi lipăind pe-duşumele picioarele lui goale, apoi începu să se plimbe prin cameră, siluetă grotească, îmbrăcată în pijamaua boţită şi vărgată. Îl auzi că dă drumul la robinetul din baie şi bea un pahar de apă. Era furioasă din cauza dispreţului evident pe care i-l arătase, ieşind din cameră în mod ostentativ. Se încolăci în pat şi nici nu se uită la el cînd se întoarse. Nici el nu-i mai dădu atenţie. După ce se urcă din nou în pat, căscă, pe urmă îi spuse foarte calm:

— Cred că vei avea destul loc, după ce vom clădi casa cea nouă.

— Cînd o vei clădi!

— N-avea nici o grijă, o voi clădi. În orice caz, din partea ta nu mă aştept la niciun gest de recunoştinţă

— Hm!

Era rîndul ei să murmure şi să nu-i dea atenţie; se simţea independentă şi mult superioară lui; se dădu jos din pat şi-i întoarse spatele; după ce deschise un sertar, pescui din cutia în care-şi ţinea mănuşile o bomboană — unica bomboană rămasă — de ciocolată; constată că era umpută cu cremă de nuci de cocos şi exclamă: „Eh, ce inf ...", pe urmă se răzgîndi şi-i păru rău că şi-a dat drumul, căci ar fi vrut să fie mai presus de vulgarităţile soţului ei, şi aruncă bomboana în coşul de hîrtii unde răsună diabolic şi batjocoritor, printre gulerele scrobite pe care le aruncaseră, şi cartoanele în care fusese pasta de dinţi. Apoi, foarte demnă şi complăcîndu-se într-o atitudine dramatică, se întoarse şi se urcă din nou în pat.

În timpul acesta Kennicott continuase să vorbească, dezvoltîndu-şi afirmaţia că din partea ei nu se aşteaptă la nici un gest de recunoştinţă. Ea îşi zicea că omul acesta era un bădăran, că nu-l poate suferi, că fusese nebună cînd s-a căsătorit cu el, dar s-a căsătorit numai din cauză că se plictisise cu slujba; că va trebui să-şi cureţe mănuşile cele lungi; că de aci înainte nu va mai face nimic pentru el; că nu trebuie să uite că mîine dimineaţă la dejun să-i prepare ciorba de porumb. Pe urmă atenţia i se concentră asupra monologului de alături de ea, cînd îl auzi spunînd:

— Trebuie să fiu un nebun să mă gîndesc la o casă nouă. Probabil înainte de a o vedea sub acoperiş, tu vei

reuşi să mă desparţi de toţi prietenii şi clienţii pe care mi i-am cîştigat de cînd sînt în oraşul acesta.

Se ridică dintr-un salt şi se aşeză în capul oaselor. Pe urmă îi răspunse rece:

— Îţi mulţumesc foarte mult că în sfîrşit mi-ai spus ce părere ai despre mine. Dacă aceasta este convingerea ta şi eu sînt de fapt pentru tine o piedică atît de mare, atunci nu se poate să mai stau în casa aceasta nici un minut. Cred că sînt şi eu în stare să-mi cîştig existenţa. Voi pleca imediat şi vei putea să ceri divorţul, cînd îţi va face plăcere. Tu ai nevoie de o soţie care să fie o juncană blîndă, căreia să-i facă plăcere să-i audă pe scumpii tăi prieteni vorbind despre mersul vremii şi să-i vadă scuipînd pe jos.

— Te rog, nu face pe nebuna.

— Te vei convinge foarte curînd dacă sînt nebună sau nu. Să ştii că vorbesc foarte serios. Cred că nu-ţi închipui că voi fi în stare să mai stau cu tine o singură clipă, după ce m-am convins că prezenţa mea pentru tine este o pacoste! Cred că am şi eu atît bun simţ, ca să nu fac aşa ceva.

— Te rog, nu încerca să scapi prin tangentă. Dragă Carrie, aici ...

— Tangentă? Tangentă; dă-mi voie să-ţi spun...

— ...nu sîntem la teatru. Este cazul să facem un serios efort comun, pentru a cădea de acord asupra principiilor fundamentale în căsnicie. Am fost amîndoi nişte proşti şi ne-a luat gura pe dinainte, aşa că am spus o mulţime de fleacuri, pe care nici unul dintre noi nu le poate lua în serios Aş vrea şi eu să fim o pereche de poeţi visători, care să vorbească numai despre trandafiri şi lumină de lună. Hai să recunoaştem că amîndoi facem prostii. Ascultă-mă pe mine; ştii foarte bine că tu te crezi superioară oamenilor din jurul tău. Nu eşti atît de rea pe cît am afirmat eu, dar nu eşti nici pe departe atît de bună pe cît pretinzi tu. Care este motivul că tu te crezi superioară? De ce nu eşti în stare să judeci oamenii aşa cum sînt ei cu adevărat?

Preparativele ei de a părăsi această casă, care o tortura, nu deveniră cu nimic mai vizibile. Începu să se gîndească cu glas tare;

— Probabil din cauza copilăriei pe care am avut-o? Apoi se opri şi, cînd continuă, glasul ei avea nuanţările unei lecţii învăţate pe de rost, ca un reflex al unei medi-

taţii emoţionante : Tatăl meu a fost omul cel mai duios din lume, şi se considera superior oamenilor de fiecare zi. Dar era de fapt un om superior. Pe urmă valea din Minnesota. Aveam obiceiul să stau ceasuri întregi pe stîncile care domină oraşul Mankato, cu bărbia proptită în palme. La picioarele mele erau acoperişurile lucitoare de olane şi apele rîului, iar dincolo de acestea, cîmpurile de semănături, acoperite de ceaţă, şi linia întunecată a gardurilor care le despărţeau unul de altul ... Toate acestea îmi opreau gîndurile în loc. Trăim în mijlocul acestei văi. Dar aici, în preerie, toate gîndurile mele aleargă spre infinit, căci nu se află nimic să le oprească. Poate o fi acesta motivul, tu ce zici?

— Hm, s-ar putea să fie, dar... Ascultă, Carrie, tu spui mereu că vrei să iei din viaţă tot ce-ţi poate oferi, că nu vrei să laşi anii să se furişeze pe lîngă tine; dar cu toate acestea aici, la tine acasă, tu te lipseşti de o mulţime de plăceri pe care ţi le poate oferi casa ta şi nu vrei să te împrieteneşti cu oamenii, din cauză că nu umblă îmbrăcaţi în haine elegante şi nu se ...

— Haine simple ... Te rog, iartă-mă, n-am avut intenţia să te întrerup.

— ... nu se duc la ceaiuri. Să-l luăm de pildă pe Jack Elder. Tu îţi închipui că Jack n-are habar de altceva, decît de fabricarea şi tariful lemnelor de construcţie. Dar tu nu ştii că Jack este un mare amator de muzică! Omul acesta pune la gramofon o placă de operă şi stă ceasuri întregi cu ochii închişi s-o asculte. Sau să-l luăm pe Lym Cass. Ti-ai dat tu seama cît de bine informat este omul acesta?

— Dar o fi oare cu adevărat? Aici, la Gopher Praerie, se spune despre toată lumea că este bine informată dacă s-a întîmplat să vadă clădirea State Capitol sau a auzit vorbindu-se despre Gladstone.

— Ascultă ce-ţi spun eu. Lym citeşte foarte mult — lucruri serioase — opere istorice. Sau să-l luăm pe Mac Mahoney, proprietarul garajului. În biroul lui ai să găseşti o mulţime de reproduceri după tablouri celebre. Sau pe Bingham Playfair, care a murit anul trecut — trăia la o depărtare de zece mile de oraş. A fost căpitan în timpul războiului civil, l-a cunoscut pe generalul Sherman şi se

spune despre el că a fost un simplu minier în Nevada, alături de Mark Twain. Astfel de caractere vei găsi în toate micile orășele, și o mulțime de cunoștințe la ficcare individ, dacă-ți vei da silința să le descoperi.

— Stiu, și-mi sînt dragi oamenii aceștia. Mai ales oamenii care seamănă cu Champ Perry. Dar mi-ar fi peste putință să mă entuziasmez față de indivizi pretențioși, de felul lui Jack Elder.

— Cu alte cuvinte, sînt și eu un individ pretențios, indiferent de ceea ce înțelegi tu prin cuvîntul acesta.

— Nu dragul meu, tu ești un om de știință. Voi încerca să-l determin pe Jack Elder să facă muzică. Dar aș vrea să știu și eu, de ce nu se manifestă în domeniul muzical, sau te pomenești că se rușinează de această patimă a lui și din cauza asta vorbește mereu despre cîini de vînătoare? Voi încerca, în orice caz, Ești mulțumit acuma?

— Sigur că sînt. Dar mai este ceva. Ar trebui să-mi acorzi și mie oarecare atenție; ce zici de asta?

— Ești nedrept. Tu ai de la mine tot ce posed.

— Dimpotrivă, nu am. Îți închipui că mă respecți și faci mereu aluzii că eu sînt un om util. Dar niciodată nu te gîndești că aș putea avea și eu anumite ambiții, exact cum ai și tu.

— Probabil la asta nu m-am gîndit. Te-am văzut întotdeauna atît de mulțumit de tot ce vezi în jurul tău ...

— Ei află că nu sînt nici pe departe atît de mulțumit cum ți s-a părut ție. Nu am cîtuși de puțin intenția să robotesc toată viața, practicînd medicina generală, cum a făcut Westlake, și să mor în jug din cauză că n-am putut scăpa de el, iar la sfîrșit să-i aud spunînd : „A fost un băiat cumsecade, dar în viața lui n-a fost în stare să pună un ban de o parte". Nu pentru că m-ar interesa ceea ce vor spune ei, după ce mi-am lăsat potcoavele, și-așa nu-i mai pot auzi ce spun : dar aș vrea să adun o sumă destul de mare de bani, ca într-o bună zi cînd va fi vorba să ajungem acolo, să ai și tu și eu banii necesari care să ne asigure independența ... pe urmă aș vrea să mai am și o casă frumoasă, ei comedie ... cel puțin atît de frumoasă ca cea mai frumoasă casă din orașul acesta ... iar dacă o fi să ne vină pofta , să facem călătorii și să ne ducem să

vedem şi noi Tormina ta, sau cum îi mai zici, aş vrea să putem pleca, avînd bani de ajuns la chimir, fără să cerem nimănui nimic şi nici să nu ne speriem cînd ne vom gîndi la bătrîneţe. Cred că tu nu te-ai gîndit niciodată ce se va întîmpla cu noi dacă ne vom îmbolnăvi şi nu vom avea nimic în cămară, ca să ne hrănim, nu-i aşa?

— Nu cred să mă fi gîndit pînă acum la aşa ceva.

— De, prin urmare va trebui ca în locul tău să mă gîndesc tot eu. Şi dacă-ţi închipui un singur moment că eu am de gînd să-mi petrec toată viaţa în acest oraş şi că nu mă gîndesc să fac călătorii şi să văd tot ce m-ar putea interesa, atunci dă-mi voie să-ţi spun că habar n-ai cine sînt eu. Aş vrea să văd lumea, poate chiar mai mult decît ai vrea tu însăţi. Doar că eu am în vedere şi partea practică a situaţiei noastre. Înainte de toate trebuie să fac parale ... pe care să le investesc în terenuri agricole sigure. Acum înţelegi care este situaţia.

— Da, înţeleg.

— Şi vrei să încerci ca în mine să vezi ceva mai mult decît un bădăran care nu este bun de altceva, decît să adune dolari la ciorap?

— O, dragul meu, am fost nedreaptă cu tine. Sînt o femeie dificilă. Să ştii că nu mă mai duc la soţii Dillon. Şi dacă doctorul Dillon s-a asociat cu Westlake şi cu MacGanum, atunci eu nu-l mai pot suferi.

CAPITOLUL XV

Cît dură luna decembrie, fu îndrăgostită de soţul ei. I se părea că este o fiinţă romantică, cu rol nu de mare reformatoare, ci de soţie a unui doctor de ţară. Realităţile căminului conjugal al doctorului străluceau de aureola ce le-o împrumuta mîndria doamnei Carol.

În timpul nopţii răbufnitul unor paşi îndesaţi pe duşumelele de scîndură ale terasei o făcu să tresară din

somn; pe urmă se auzi deschizîndu-se uşa exterioară, care apăra intrarea împotriva viscolului; o mînă care pipăi tăblia uşii; bîzîitul soneriei electrice, apoi mormăitul lui Kennicott, care trase o înjurătură printre dinţi; îl simţi că a coborît din pat, că-i ridică pătura peste umeri, ca să-i fie cald, că pipăie pe întuneric după papuci, îşi îmbrăcă halatul şi începe să coboare scara la parter.

De jos, prin tulbureala somnului, ajunse pînă la ea conversaţia în dialectul german al fermierilor care-şi uitaseră limba lor de acasă, fără s-o fi învăţat încă pe cea nouă.

— Hello Barney, was willst du?

— Morgen, doctore, Die Frau ist ja greu bolnavă. Toată noaptea s-a văitat de nişte dureri în pîntece.

— De cînd este în starea aceasta? Wie lang, eh?

— De, or fi cam două zile de atunci.

— De ce n-ai venit la mine de ieri, în loc să vii acuma, să mă trezeşti în puterea nopţii? Sînt ceasurile două! So spät ... warum, eh?

—Nun aber, ştiu că este tîrziu, dar de aseară starea ei s-a înrăutăţit foarte mult. Mă gîndeam că poate se va uşura, dar în loc de asta, ei îi este tot mai rău.

— N-are temperatură?

— Ja, eu aş zice că are.

— În ce parte simte durerea?

— Hm?

— Das Schmertz — die Weh în ce parte este? Aci?

— Da, tocmai aci, cum spui dumneata.

— Ai simţit vreo rigiditate?

— Hm?

— Ceva vîrtos ... vreau să spun, se simte pîntecele vîrtos, cînd îl pipăi cu degetele?

— Asta nu ştiu, căci nu mi-a spus pînă acum.

— Ce a mîncat?

— De, eu cred că a mîncat tot ce mîncăm noi de obicei; probabil carne rasol şi varză şi cîrnat, und so weiter. Doctore sie weint immer, zbiară ca din gură de şarpe. Te rog să faci bine să vii cu mine.

— Bine, voi veni, dar data viitoare să mă chemi mai devreme. Ascultă Barney, ar fi mai bine să-ţi instalezi un telefon — telephon haben. S-ar putea întîmpla ca

vreunul dintre voi olandezii să moară într-o bună zi, fără să mai aveţi vreme să chemaţi doctorul.

Uşa se închise. Se auzi căruţa lui Barney plecînd; sunetul bucelelor era amuţit din cauza zăpezii, dar căruţa zdrăngănea din toate încheieturile. Kennicott începu să bată în cîrligul receptorului de la telefon, pentru a-l trezi pe telefonistul de serviciu; îi dădu un număr, aşteptă, înjură de cîteva ori în şoaptă, aşteptă din nou, pe urmă murmură;

— Hello Guss, aci vorbeşte doctorul. Trimite-mi o trăsură. Cred că zăpada este prea mare ca să pot merge cu maşina. Am de făcut douăsprezece mile spre miazăzi. Foarte bine. Ei comedie, mai încape vorbă! Vezi să nu adormi din nou. Hm! De astă dată nu m-ai făcut să aştept prea mult. Foarte bine, Guss; trimite-o imediat. La revedere!

Paşii lui răsunînd surd pe scară; mişcările liniştite prin camera rece, în timp ce se îmbracă; o tuse fără intenţie. Îşi închipuia că ea doarme; se simţea într-o buimăceală extrem de plăcută şi nu voia să-i întrerupă farmecul cu vorba. Pe o foaie de hîrtie de pe birou — auzea creionul scîrţiind încet pe placa de marmură de sub hîrtie — scrise destinaţia spre care se ducea. Ieşi din casă, flămînd, îngheţat de frig, fără să protesteze; înainte de a adormi din nou, se gîndi cu admiraţie la puterea lui de voinţă şi la drama spre care se îndreaptă acum, gonind prin noapte spre ferma pitită în mijlocul întunericului, unde-l aşteta o lume înspăimîntată; îşi închipuia cum stau copiii la fereastră şi aşteaptă să-l vadă sosind. Se gîndi, cu totul pe neaşteptate, că purtarea soţului ei este identică în cazul acesta cu gestul eroic al unui radiofonist de pe un vapor care naufragiază; cu a unui explorator care s-a îmbolnăvit de friguri şi a fost părăsit de însoţitorii lui, dar îşi continuă drumul prin junglă.

Pe la şase dimineaţa, cînd lumina tulbure de afară se strecură întocmai ca prin nişte sloiuri de gheaţă, iar scaunele din cameră începură să apară ca nişte pătrate întunecate, îi auzi paşii, scîrţiind pe terasă; pe urmă la subsol, de unde veni zgomotul produs de grătarul pe care-l scutura de cenuşă, scîrţîitul lopeţii în mormanul

de cărbuni, ciocănitul bulgărilor de cărbuni care cădeau în cazan, apoi șuierul îndelung al robinetelor de tiraj ... zgomotele obișnuite în fiecare zi în viața din Gopher Prairie, dar care astăzi i se păreau pentru întîia dată că sînt ceva care dovedește energie, răbdare și avînt entuziast spre libertate. I se părea că vede cazanul cu flăcările de culoarea lămîiei, apoi ca a aurului topit, pe măsură ce praful de cărbune se amesteca într-însele: tremur ușor de purpură, flăcări de fantome care nu dau lumină, ci se așternd adînc în cărbunii negri, alergînd furiș pe sub mormanul lor.

Este adevărată plăcere să stai în pat și cînd se va scula, casa să fie încălzită, gîndi Carol. Ce pisică leneșă este ea! Toate aspirațiile ei nu însemnau nimic în comparație cu activitatea soțului ei.

Se trezi din nou, cînd îl simți că s-a întins în pat.

— Îmi pare că n-au trecut mai mult de cîteva minute de cînd ai plecat.

— Am lipsit patru ceasuri. Am operat o femeie de apendicită, într-o bucătărie olandeză. Era cît pe ce să dea ortul popii, dar am scăpat-o tocmai la timp. Barney mi-a spus că duminica trecută a împușcat zece iepuri.

Adormi numaidecît; un ceas de odihnă, înainte de a se trezi din nou, pentru a-i primi pe fermierii care veneau foarte devreme în oraș. Se gîndi că în timpul acestui somn, care ei i se păruse atît de scurt, el se dusese într-o regiune foarte departe, intrase într-o casă străină, tăiase pîntecele unei femei și o scăpase de la moarte.

Ce să te mai miri că este în stare să-i deteste pe Westlake și McGanum! Cum ar putea să înțeleagă un om ca Guy Pollock abilitatea și îndelunga răbdare a soțului ei?

Pe urmă îl auzi pe Kennicott murmurînd:

— Șapte și un sfert! Nu te scoli să prepari de mîncare?

Nu mai era cîtuș de puțin un savant, nu mai era nici erou, ci un muritor de toate zilele, care părea supărăcios și avea imediată nevoie să se radă. Luară cîte o cafea, pesmeți și mîncară cîrnat afumat, în timp ce vorbiră despre oribila poșetă din piele de crocodil a doamnei McGanum. Vraja nopții și dezamăgirea pricinuită de lumina zilei fură destrămate deopotrivă de realitățile vieții de toate zilele.

2.

Soţia doctorului cunoştea destul de bine pe omul cu piciorul rănit, pe care-l aduseseră într-o duminică după amiază şi-l băgaseră la ea în casă. De astă dată îl aşezară într-un fotoliu turnant, în partea dinapoi a unui car de povară, şi era palid la faţă de durerile pricinuite în timpul drumului, din cauza scuturăturilor. Piciorul îi era întins peste o lădiţă din faţa lui şi înfăşurat într-o pătură de cai, legată în curele. Soţia lui, o femeie tristă şi curajoasă, venise cu carul şi-i ajutase doctorului Kennicott să-l ridice din fotoliu şi să-l urce pe scară:

— Şi-a tăiat pulpa piciorului cu toporul — o rană destul de primejdioasă — e Halvor Nelson şi stă la depărtare de nouă mile, în mijlocul preeriei, declară Kennicott.

Carol se repezi în camera din fund, emoţionată ca un copil, văzînd că o trimite să-i aducă prosoape şi un lighean cu apă caldă. Kenicott îl aşeză pe fermier într-un fotoliu şi-i spuse, ca să-l încurajeze:

— Iată-ne ajunşi aici, dragă Halvor. Peste o lună te vom vedea făcînd înconjurul fermei şi bînd aquavit.

Soţia fermierului se aşezase pe canapea, palidă la faţă, îmbrăcată într-o şubă bărbătească din piele de cîine, şi, pe dedesubt cu cîteva scurteice. Broboada de mătase, pe care o purta de obicei, pe cap, îi atîrna pe ceafă şi i se vedea gîtul îmbătrînit. Mănuşile împletite din lînă albă, le avea în poală.

Kennicott îi scoase pacientului ciorapul olandez de lînă roşie, pe urmă o mulţime de alţi ciorapi, albi, cenuşii şi colorati, pînă ajunse la bandajul în formă de spirală. Piciorul rănit era de o lividitate cadaverică, presărat cu peri negri şi turtiţi, iar rana — o căscătură însîngerată. Carol se înfioră, zicîndu-şi că ceea ce vedea ea nu se putea să fie carne omenească, ţesutul acela trandafiriu pe care-l cîntaseră poeţii.

Kennicott examină rana, se uită la Halvor şi la soţia lui, apoi zîmbi şi declară dintr-o suflare:

— E extraordinar! Nici nu se putea ceva mai bine decît aşa.

Soţii Nelson se uitară unul la altul foarte stînjeniţi. Fermierul îi făcu semn soţiei lui, iar aceasta scînci:

— De, cam cît credeţi că ne veţi lua pentru asta, domnule doctor?

— Cred că ... Stai să vedem: un drum pînă la fermă şi două vizite. Cred că are să fie cu totul unsprezece dolari, dragă Lena.

— Mi se pare că nu vă vom putea plăti numaidecît, domnule doctor.

Kennicott se apropie de ea, o bătu pe umăr, şi răspunse înveselit.

— Doamne Sfinte, dragă surioară, eu nu m-aş supăra chiar dacă n-aş vedea banii aceştia niciodată. Îmi veţi plăti toamna viitoare după ce veţi aduna recolta ... Carrie, ce-ar fi dacă tu sau Bea aţi pregăti o ceaşcă de cafea fierbinte pentru soţii Nelson şi o felie de friptură rece de miel? Au de făcut un drum destul de lung pe ger.

3.[1]

Era plecat de azi dimineaţă; o dureau ochii din cauza cititului; Vida Sherwin nu putuse veni la ceai. Începu să se plimbe prin casa tot atît de pustie ca şi strada urîtă de afară. Întrebarea era: se va întoarce doctorul pînă la vremea cinei, sau va trebui să se aşeze singură la masă? Amănuntul acesta era de mare importanţă în gospodăria lor. Ora de cină, ora care trebuia respectată, era şase seara, dar trecuse de şase şi jumătate şi doctorul nu se întorsese încă. Începu să vorbească cu Bea şi făcură fel de fel de presupuneri: poate cazul doctorului durase mai mult decît prevăzuse el. Sau poate l-au mai chemat şi în altă parte. Poate la ţară zăpada este mult mai mare, aşa că ar fi trebuit să se ducă cu dricul sau chiar cu sania, în loc să ia maşina. Aci în oraş troenii începuseră să se topească, dar cu toate acestea ...

Se auzi un semnal, un chiot şi vîjîitul motorului, înainte de a se opri.

Dădu fuga la fereastră. Automobilul era un monstru în repaus, după ce trecuse printr-o mulțime de aventuri. Luminile farurilor din față aruncau scăpărări de diamante asupra sloiurilor de gheață din mijlocul drumului, așa că cel mai mic mușuroi arunca umbre tot atît de prelungi cît un munte, iar în spatele mașinii lumina încadra un ochi de rubin, reflectat în zăpadă. Kennicott deschise ușa și strigă:

— Am sosit, bătrînico! Ne-am împotmolit de două ori, dar am scăpat, slavă Domnului și am trecut cu bine și iată-ne. Haide la masă și pe mîncărică! ...

Se repezi în calea lui și-i mîngîie blana cu părul lucios și înghețat. Se întoarse și strigă veselă către Bea care era la bucătărie:

— Totul merge strună? A venit! Ne așezăm imediat la masă.

4.

Pentru a informa pe soția doctorului despre succesele lui, nu existau nici reviste, nici conferințe subliniate de aplauze și nici distincții onorifice. Dar primi o scrisoare de la un fermier olandez, care plecase de curînd din Minnesota, la Saskatchewan.

Dragă domnule, pentru că mneata m-ai îngrijit cîteva săptămîni în timpul verii trecute și care va să zică știi ce metcahnă am, nu mai e pricină să-ți mulțumesc pentru asta. Doctorul de aci spune că eu mai sînt și acum slăbănog, dar mi-a dat un leac care nu mi-a folosit, cum îmi folosise leacul dat de mneata. Acu să-mi spui dacă trebuie să mai iau leacul pe care mi l-a dat sau să mă las de el.

Adevărat este că eu n-am mai luat din el cam de o lună jumătate și tare aș vrea să știu ce zici mneata, cînd îți voi spune că după ce mănînc, simt un fel de dureri împrejurul pîntecului și o durere prin dreptul inimii și în lungul brațelor, apoi cam la trei ceasuri și jumătate după ce am mîncat mă

simt sfîrșit și parcă aș fi beat de cap și mă doare în creștet. Acu dacă-i face bine să-mi spui ce crezi de boala asta a mea, să știi că așa oi face cum mi-i sfătui.

5.

La farmacie se întîlni cu Guy Pollock care o privi ca și cînd ar fi avut vreun drept asupra ei; îi spuse în șoaptă:

— Nu v-am mai văzut de cîteva zile.

— Nu, deoarece am fost de cîteva ori la țară, împreună cu Will. Este un ... Poate nu ți-ai dat seamă pînă acum, că oameni ca dumneata și ca mine nu sînt întotdeauna în stare să înțeleagă cu adevărat pe un om ca el. Noi sîntem doi pierde-vară care nu știu decît să critice, în timp ce el aleargă în toate părțile și-și face datoria.

Dădu din cap și se prefăcu ocupată cu cumpărătura de acid boric. Pollock se uită după ea, pe urmă se strecură nesimțit afară din farmacie.

Cînd constată că a plecat, rămase puțin dezamăgită.

6.

Din cînd în cînd i se întîmpla să fie de acord cu Kennicott că bărbieritul cotidian și corsetul din familie nu sînt vulgarități, ci sinceritate absolută între doi oameni, și că reticențele artificiale nu fac decît să supere. Acum nu se mai supăra nici cînd îl vedea că stă ceasuri întregi în salon, numai în ciorapi. Dar pentru nimic în lume nu ar fi admis teoria lui, că toate poveștile romantice sînt bune și frumoase, ba chiar elegante și plăcute, cît timp faci curte unei fete; dar ar fi peste putință să continui toată viața în felul acesta.

Începu să se gîndească la fel de fel de surprize și jocuri, pentru a mai varia preocupările de fiecare zi. Croșetă un

şal de un roşu aprins, pe care-l ascunse sub farfuria lui Kennicott. (Cînd îl descoperi se uită la el foarte stînjenit şi exclamă: Nu cumva astăzi este vreo aniversare sau ceva asemănător? Ei comedie, eu am uitat cu totul).

Într-un rînd umplu termosul cu cafea fierbinte şi într-o cutie aşeză brioşele pe care Bea tocmai atunci le scoase din cuptor, pe urmă dădu fuga la el la birou, deşi era abia trei după amiază. Ascunse pachetele în hol şi deschise uşor uşa, să se poată uita înăuntru.

Biroul lui Kennicott era destul de neglijat. Mobilierul îl moştenise şi el de la predecesorul său, iar la moştenirea aceasta mai adăugase o masă de operaţie, vopsită în alb, un sterilizator, aparatele de radioscopie şi o maşină portativă de scris. Avea două camere, dintre care una era sala de aşteptare, cu scaune rigide şi o masă de lemn de brad, care se legăna pe picioare, iar pe ea îngrămădite reviste anonime şi fără scoarţe, pe care nu le poţi găsi decît în sala de aşteptare a doctorilor şi dentiştilor. Cealaltă cameră, care dădea spre Strada Mare, era cabinetul, camera de consultaţie, sala de operaţii şi mai avea şi un alcov, în care era instalat laboratorul bacteriologic şi chimic. Duşumelele din ambele camere erau goale, iar mobilierul trist şi zgîriat tot.

Două femei, în atitudini de parcă ar fi fost paralizate, îl aşteptau pe doctor, alături de ele un frînar în uniforma căilor ferate, care cu mîna stîngă, arsă de soare, îi ţinea dreapta bandajată. Toţi trei se întoarseră şi se uitară la Carol. Ea se aşeză sfioasă într-un fotoliu ţeapăn şi tare, înfiorată la gîndul că este o femeie neserioasă, care nu are ce căuta aici.

Kennicott apăru în cadrul uşii interioare, conducînd un om palid, cu o barbă incoloră, pe care încerca să-l îmbuneze:

— Nu face nimic, moşule. Fereşte-te de zahăr şi ţine-te de dieta pe care ţi-am prescris-o. Fă reţeta la farmacie şi mai treci pe la mine peste vreo două săptămîni. Dar eu cred, hm ... cred că ar fi bine hm ... să nu bei prea multă bere. La revedere, moşule!

Glasul lui suna artificial de binevoitor. Aruncă o privire distrată lui Carol. În clipa aceea el încetase să mai

fie o mașina domestica, pentru a deveni o mașină medicală, în exercițiul funcțiunii :

— Ce este, Carrie? întrebă el cu glasul stăpînit.

— Nimic de seamă. Am trecut numai să-ți spun bună ziua.

— În cazul acesta ...

Se simți asaltată de păreri de rău, din cauză că el nu era în stare să bănuiască surpriza pe care avea intenția să i-o facă; se întristă, pentru a deveni mai interesantă de propria ei conștiință și se simți înfiorată de senzația martirajului, cînd adăugă cu îndrăzneală :

— Nu e nimica deosebit; dar dacă ai mult de lucru, mă pot întoarce acasă.

În timp ce aștepta, încetă să se mai compătimească și-i venea să rîdă de ea însăși. Examină pentru prima dată sala de așteptare a soțului ei. Evident, familia doctorului putea să aibă acasă la el panouri obi, un filtru electric, dar, pentru bolnavi, o gaură oricît de infectă este destul de bună, deoarece bolnavii și suferinzii nu reprezintă altceva decît justificarea și mijloacele de existență pentru doctori. Nu se poate ! Nu avea nici un motiv să-l condamne pe Kennicott. El era foarte mulțumit de scaunele acestea deșelate. Se împăca cu ele, exact cum se împăcau și pacienții lui. Camera aceasta reprezenta un colțișor uitat din domeniul ei ... și cînd te gîndești că avea de gînd să reclădească tot orașul.

După ce plecară pacienții, aduse pachetele înăuntru.

— Ce ai acolo? întrebă Kennicott.

— Întoarce-te cu spatele și uită-te pe fereastră.

Se supuse, fără să se simtă plictisit din cale afară. Cînd îi strigă :

— Poți să te întorci, pe masă era o risipă de brioșe proaspete, de zahăr ars în bulgări și cafea fierbinte. Obrazul doctorului se lumină :

— Asta este ceva cu totul nou pentru mine. În viața mea nu mi s-a întîmplat să fiu atît de mirat ca acuma. Dar, pe cinstea mea, mi se pare că mi-e chiar foame. Ascultă dragă, ai făcut un gest foarte frumos !

După ce trecu prima emoție de veselie, pricinuită de surpriză, Carol declară :

— Ascultă, Will, să ştii că voi mobila din nou sala de aşteptare.

— Ce ai cu ea? E foarte bine aşa cum este acuma.

— Ba de loc. Este o cameră îngrozitoare. Cred că ne putem permite să oferim pacienţilor tăi o sală de aşteptare mai omenească. Afară de asta, va fi şi în folosul afacerii tale, declară ea şi se simţi grozav de pricepută în afaceri.

— Ah, mofturi. Pe mine nu mă interesează partea afacerilor. Ascultă aici: ţi-am spus o dată că nu trebuie să-ţi închipui despre mine că sînt un zgîrie brînză, din cauză că vreau să adun cîţiva dolari ...

— Haide, isprăveşte! Repede, te rog! Eu nu am intenţia să te jignesc. Eu nu sînt decît sclava cea mai umilă din haremul tău, o sclavă care te adoră. Vreu să spun ...

Peste două zile, cu ajutorul cîtorva gravuri, cîteva fotolii de trestie şi un covor, reuşi să dea un aspect mai omenesc sălii de aşteptare din cabinetul soţului ei. Aşa că doctorul Kennicott declară:

— Arată mult mai bine. Eu nu m-aş fi gîndit niciodată la aşa ceva. Cred că ar trebui să mă mai scuturi şi pe mine din cînd în cînd.

Era pe deplin convinsă că, în calitate de soţie a unui doctor, este o femeie fericită.

7.

Se strădui să scape din cătuşele gîndurilor şi ale decepţiilor care o hărţuiau mereu şi să elimine toată încăpăţînarea care caracterizase atitudinea ei în ultimul timp. Încerca să surîdă tot atît de binevoitoare în faţa capului bovin şi cu barbă zbîrlită a lui Lyman Cass, ca şi în faţa lui Guy Pollock sau a lui Bjornstam. Dădu o serată pentru membrele cercului Thantopsis. Dar fapta cea mai de seamă a ei fu vizita pe care o făcu doamnei Bogart, ale cărei păreri şi vorbărie se bucurau de atîta apreciere din partea soţului ei.

Deşi casa doamnei Bogart era alături de a ei, nu fusese pe la ea decît de trei ori cu totul. De astă dată îşi puse pă-

lăria cea nouă, care o făcea să arate atît de tînără şi de inocentă, îşi şterse de pe buze urmele de roşu şi dădu fuga de cealaltă parte a aleei, ca nu cumva să-i treacă pofta înainte de a ajunge la destinaţie.

Vîrsta caselor, ca şi vîrsta oamenilor, nu prea are nici o legătură cu anii existenţei lor. Trista casă a bunei doamne Bogart era clădită de douăzeci de ani, dar avea un aspect tot atît de vetust, ca piramida lui Cheops şi mirosea a mumie. Înfăţişarea ei curată era un reproş constant la adresa străzii. Cele două colţare de piatră de la intrarea aleei, erau vopsite în galben; faţada era atît de modest acoperită de viţă de vie căţărată pe ostreţe, încît nu era deloc ascunsă; ultimul cîine de fontă ce se găsea în Gopher Praeric, stătea aici în mijlocul pajiştei, aşezat pe labele dinapoi. Holul era frecat oglindă, iar bucătăria era un fel de geometrie aplicată, cu scaune aşezate la distanţe egale. Salonul era rezervat vizitatorilor. Tocmai de aceea doamna Carol spuse:

— Haide să stăm în bucătărie. La ce să-ţi mai faci de lucru, aprinzînd focul în soba din salon.

— Nu face nimica, draga mea. Dumneata vii atît de rar la noi, şi bucătăria este mai mare jalea cum arată; îmi dau toată silinţa s-o ţin curată, dar Cyrus aduce tot noroiul în casă. Dacă nu i-am spus de o sută de ori, atunci nu i-am spus niciodată. Nu, draga mea; te rog ia loc în salon şi oi veni să aţiţ focul, căci nu mă supără deloc.

Doamna Bogart mormăia, îşi freca încheieturile şi-şi ştergea mîinile în timp ce aprindea focul în sobă, iar cînd Carol se apropie de ea să-i ajute, începu să se vaiete.

— O, nu face nimica; mi se pare că eu şi aşa nu sînt bună de altceva, decît să muncesc şi să robotesc; cel puţin aşa crede multă lume.

Salonul excela printr-un lux excesiv de covoare mici, de pe care doamna Bogart, cînd trecu pragul, ridică numaidecît o muscă moartă. În mijlocul covorului din centrul salonului era ţesut un cîine Newfoundland, de culoare roşie, care se tăvălea cu limba scoasă în iarba verde presărată cu mărgăritare galbene, iar la picioarele lui era inscripţia: „Prietenul Nostru". Armoniul din salon, înalt şi îngust, era împodobit cu o oglindă de formă în parte rotundă, în parte pătrată şi şlefuită, cu două console pe care

era un ghiveci cu muşcată, o armonică şi o carte de Imnuri de altădată. Pe masa de la mijloc era un catalog al firmei Sears-Roebuck pentru comenzi prin corespondenţă, un cadru de argint cu fotografia bisericii baptiste, a unui pastor mai în vîrstă, şi o tavă de aluminiu pe care erau o pîrîitoare şi o pereche de ochelari cu sticlele sparte.

Doamna Bogart începu să vorbească despre elocinţa pastorului Zitterel, despre gerul acestor zile friguroase, despre preţul lemnelor de plop, despre felul în care Dave Dyer s-a tuns în timpul din urmă şi despre marea pietate a lui Cy Bogart.

— Exact cum i-am spus şi supraveghetoarei de la şcoala duminicală: e foarte probabil că Cy este nedisciplinat, dar asta dovedeşte că are mai multă minte decît toţi ceilalţi copii, iar fermierul care a afirmat că l-a prins la el în grădină, furînd mere, ar trebui să fie dat în judecată, ca să se înveţe minte.

Pe urmă doamna Bogart începu să-i povestească în toate amănuntele despre chelnăriţa de la restaurantul Billy, care nu era deloc ceea ce ar fi trebuit să fie ... sau mai bine zis era exact ceea ce putea biata de ea.

— Sfinte Doamne, dar la ce te-ai putea aştepta din partea ei, cînd toată lumea ştie ce fel de femeie a fost maică-sa? Dar dacă agenţii aceştia comerciali ar lăsa-o în pace, ar fi şi ea o fată la locul ei, deşi cred că n-ar trebui lăsată să-şi închipuie că pe noi, ne poate chiorî. Cu cît va fi trimisă mai curînd la şcoala de corecţie pentru fete din Sauk Centre, cu atît va fi mai bine ... Nu vrei să iei o ceaşcă de cafea, dragă Carol? Cred că nu te superi din cauză că tanti Bogart îţi spune pe nume, dar gîndeşte-te cîtă vreme a trecut de cînd îl cunosc pe Will şi am fost atît de bună prietenă cu mama lui pe vremea cînd stătea aici ... ascultă, blana asta costă multe parale? Spune drept, nu ţi se pare extraordinar felul în care oamenii din oraşul acesta umblă cu vorba?

Doamna Bogart se aşează cu scaunul mai aproape de ea. Chipul ei enorm, cu o serie întreagă de negi şi plin de peri negri se contractă în creţuri viclene. I se văzură dinţii putrezi cînd încercă să zîmbească şi, pe tonul confidenţial al omului din gura căruia exhală mirosul stătut al scandalurilor din camera de culcare, îşi dădu drumul;

— Mi-e peste putință să înțeleg cum se poate ca oamenii să vorbească și să procedeze în felul acesta. Dumneata habar nu ai de ceea ce se petrece pe ascuns. Orașul acesta — crede-mă Cy a reușit să rămînă inocent numai datorită educației religioase pe care i-am dat-o ... De pildă, mai zilele trecute — deși eu nu mă ocup niciodată de bîrfeli — am aflat, și asta este adevărat, că Harry Haydock trăiește cu o fată care este funcționară la un magazin din Minneapolis și biata Juanita—închipuie-ți — habar n-are — deși e foarte probabil ca toate acestea să-i vină din voința lui Dumnezeu, căci înainte de a se mărita cu Harry, a avut și ea de-a face cu destui băieți. Cu toate că mie nu-mi place să mă amestec și — cum spune Cy— se poate, ca eu să fiu o înapoiată, iar o doamnă nu trebuie să puie numele nimănui în legătură cu scandaluri, dar știu precis că într-un rînd Juanita și un tînăr din oraș s-au purtat în mod rușinos. Pe urmă, băcanul Ole Jenson, care este atît de mîndru de sine, știu sigur că are de-a face cu soțiile fermierilor ... Mai e și tipul acela îngrozitor, Bjornstam, care lucrează cu ziua și Nat Hicks și ...

Se părea că în tot orașul nu există o singură persoană care să ducă viață ireproșabilă, afară de doamna Bogart și din cauza aceasta era revoltată, cum e și firesc de altfel'

Ea știa despre toți cîte ceva. Și se întîmpla întotdeauna să fie de față. Într-un rînd, spunea ea în șoaptă, i s-a întîmplat să treacă pe stradă și a băgat de seamă că perdelele de la fereastra unei case erau ridicate cîteva degete. Altă dată a văzut un domn și o doamnă că se țin de mînă, și asta tocmai la o întrunire metodistă.

— Încă ceva ... Numai Dumnezeu mă știe că eu nu caut niciodată nimănui pricină, dar, de pe scara de serviciu din dos, am băgat de seamă că servitoarea dumitale Bea își cam dă coate cu băieții de la băcănie și cu ...

— Doamnă Bogart, am tot atîta încredere în Bea, cîtă am în mine însămi.

— O, draga mea, nu mă înțelegii Sînt convinsă că este o fată cumsecade. Dar este o fată naivă și n-aș vrea ca vreunul dintre tinerii aceștia, care mișună prin oraș, să-i facă vreun pocinog. Vina o poartă părinții care-i lasă să umble hai-hui și să audă tot felul de necuviințe. Dacă ar

fi după mine, nici unul dintre ei, nici băieţi, nici fete, nu ar afla nimic în legătură cu chestiunile sexuale, înainte de căsătorie. E îngrozitor să auzi felul îndrăzneţ şi dezgustător în care vorbesc unii oameni. Asta dovedeşte că preocupările reale au prins rădăcini în sufletul lor şi că nimic nu le mai poate stîrpi, decît dacă se apropie de Dumnezeu şi în fiecare miercuri seara vin să îngenuncheze la rugăciune, cum fac şi eu, şi să spună: „O, Doamne ziditorule al meu, fără mila Ta nemăsurată n-aş fi altceva decît un păcătos netrebnic!"

Dacă ar fi după mine, aş obliga pe toţi derbedeii aceştia să se ducă la şcoala duminicală, unde s-ar obişnui să se gîndească la lucruri frumoase, în loc de ţigări şi blestemăţii ... pe urmă, balurile acestea care se dau de către Loji sînt tot ce poate fi mai primejdios în oraşul acesta ... închipuie-ţi tineri care strîng fetele în braţe şi constată .. E îngrozitor, am vorbit cu primarul şi i-am spus că astfel de lucruri ar trebui oprite şi ... Există în oraşul acesta un tînăr ... nu vreau să fiu bănuitoare şi nici să bîrfesc, dar ...

Trebui să mai treacă o jumătate de ceas, pînă cînd Carol putu să scape.

Se opri pe terasa casei şi se gîndi cu amărăciune:

„Dacă femeia aceasta va fi primită între îngeri, atunci mie nu-mi mai rămîne altă alegere decît să trec în partea unde sînt diavolii. Dar nu cumva este şi ea tot o femeie ca mine? Doar şi ea are intenţia să refacă oraşul. Şi ea critică pe toată lumea! Îşi închipuie că bărbaţii sînt vulgari şi mărginiţi! Sînt oare şi eu tot ca ea? E îngrozitor!"

În seara aceea nu numai că fu de acord să joace cu Kennicott o partidă de preferans, ci stărui ea însăşi să joace şi dovedi un interes neobişnuit de intens faţă de speculaţiile cu terenuri şi faţă de Sam Clark.

8.

Pe vremea cînd Kennicott îi făcea curte, îi arătase o fotografie care reprezenta copilul lui Nels Erdstrom şi o căsuţă de bîrne, dar pînă acuma ea nu văzuse niciodată

copilul acesta al soţilor Erdstrom. Pentru ca erau simpli „clienţi ai doctorului".

Într-o după amiază de la mijlocul lunii decembrie Kennicott îi telefonă:

— Nu vrei să-ţi îmbraci blana şi să vii cu mine pînă la Erdstrom? Avem un drum plăcut, Nels s-a îmbolnăvit de gălbinare.

— Sigur că vin.

Dădu fuga şi-şi puse ciorapii de lînă, încălţă ghetele cele cu carîmbii înalţi, se îmbrăcă într-un sveter, luă un şal, blana şi mănuşile cele groase.

Zăpada era prea mare şi drumurile troienite şi îngheţate aşa că nu puteau pleca cu automobilul. Plecară deci cu o căruţă nu prea încăpătoare şi cu roţile înalte. Se înfăşurară amîndoi într-o pătură albastră de lînă, care era aspră şi o gidila la încheieturile mîinilor, iar pe deasupra întinseră un pled din piele de bivol, tocit şi mîncat de molii, care probabil făcea slujbă de pe vremea cînd cirezile de bizoni treceau cam la cîteva mile în partea de apus a oraşului

Căsuţele rare din marginea oraşului, printre care treceau, păreau pitice şi sfioase şi contrastau cu grădinile mari, acoperite de zăpadă, ale caselor din Strada Mare. Trecură peste şinele unei linii ferate şi se pomeniră imediat în mijlocul cîmpurilor. Caii voinici vărsau suluri de aburi pe nări şi începură să alerge în trap. Trăsura scîrţîia din încheieturi, în ritmul mersului. Kennicott mîna caii, vorbind mereu cu ei: „Hai, băiete, hai; ia-o domol!" Părea îngîndurat, aşa că nu dădu nici o atenţie doamnei Carol. Totuşi după o bucată de drum îl auzi că spune:

— E frumos pe aici, declară el cînd se apropiară de o pădurice de stejari printre ale cărei ramuri golaşe tremura lumina sfioasă a iernii, reflecîndu-se în troienii de zăpadă lăsaţi de cele două ninsori.

Din preerie ajunseră într-o regiune care acum era cultivată, dar care cu douăzeci de ani în urmă fusese pădure. Cîmpul părea că se desfăşoară fără nici un fel de variaţie pînă la Polul Nord; coline joase, cu poalele pline de tufişuri, pîrîiaşe năpădite de papură, muşuroaie de soboli, semănături cu brazdele negre de pămînt încremenite sub aşternutul de zăpadă.

Gerul începuse să o pişte pe nas şi pe urechi; respiraţia făcuse chiciură pe gulerul ei de blană şi o dureau vîrfurile degetelor.

— Începe să-mi fie frig, zise ea.

— Hm!

Aceasta fu toată conversaţia lor pe o distanţă de trei mile. Totuşi Carol se simţea mulţumită.

Pe la patru după amiază ajunseră la Nels Erdstrom şi se simţi tresărind cînd îşi dădu seama de adevăratul motiv care o determinase pe ea să vină la Gopher Praerie; curajul şi dorinţa de aventură, între cîmpurile acestea deşţelenite, cu arăturile care-şi împleteau brazdele în jurul trunchiurilor şi rădăcinilor pădurii şi curînd tăiate cu casa aceasta de bîrne pe din afară, lipită cu pămînt şi cu acoperişul de paie. Treburile lui Nels se vede că începuseră să meargă, deoarece casa de altă dată slujea acum de şură, iar în locul ei se ridica o casă nouă, mîndră şi caraghioasă, o casă ca în Gopher Prăerie, părînd mult mai pustie şi mai lipsită de farmec, cu spoiala ei albă şi brîuleţele roşii în jurul ferestrelor. Toţi copacii fuseseră tăiaţi. Casa era atît de lipsită de scut, bătută de toate vînturile, aici, în mijlocul poienii, încît părea îngheţată şi Carol începu să clănţăne din dinţi. Fură însă primiţi destul de călduros în bucătăria proaspăt tencuită, unde era o plită neagră, cu marginile nichelate, iar într-un colţ aparatul de separat smîntîna.

Doamna Erdstrom o pofti să intre în salon, unde era un gramofon şi un fotoliu de stejar tapiţat cu piele, care dovedeau progresul social al acestui fermier aici, în mijlocul preeriei, dar ea se lăsă pe un scaun de lîngă plită şi stărui:

— Te rog, doamnă Erdstrom, nu te deranja din cauza mea!

După ce doamna Erdstrom ieşi din bucătărie, urmată de Kennicott, doamna Carol se uită cu dragoste la bufetul făcut din lemn de brad, pe ale cărui scînduri se vedeau fibrele, la cadrul în care era un *Konfirmation Attest* luteran, la resturile de jumări şi cîrnaţi de pe masa de lîngă perete şi la minunea de calendar care avea nu numai o gravură cu o femeie ale cărei buze erau roşii ca sîngele şi o reclamă în limba suedeză a băcăniei lui Axel Egge, dar

mai avea şi un termometru şi o cutioară pentru păstrat chibriturile.

Băgă de seamă că, din fundul tindei, un copilaş de patru-cinci ani, îmbrăcat într-o cămaşă cadrilată, cu pantaloni de catifea ieşiţi de soare, dar cu nişte ochi mari şi luminoşi, cu o gură energică şi fruntea înaltă, începuse să se uite mirat la ea. Copilul dispăru, pe urmă se arătă din nou şi o privi, muşcîndu-şi încheieturile degetelor şi întorcîndu-şi puţin umerii într-o parte, din cauza sfielii.

Cum era să nu-şi aducă aminte de el? De cuvintele lui Kennicott, în ziua aceea cînd se opriseră la poalele fortului Snelling, şi-i spusese stăruitor: „Ia te uită la copilaşul acesta cît este de speriat? Are nevoie de o femeie ca tine".

Pe vremea aceea se simţiseră amîndoi înveliţi ca într-o vrajă, vraja apusului de soare, a adierilor reci de vînturi şi neliniştea îndrăgostiţilor. Întinse braţele atît spre amintirea aceea îndepărtată, cît şi spre copilul din faţa ei.

Puştiul intră în cameră, apropiindu-se în lungul peretelui şi sugîndu-şi degetul mare.

— Vino încoace! Cum te cheamă?

— He-he-he!

— Ai dreptate; sînt şi eu de aceeaşi părere. Oameni proşti ca mine, întreabă întotdeauna pe copii cum îi cheamă.

— He-he-he!

— Vino încoace şi îţi voi spune o poveste despre ... nu prea ştiu nici eu despre ce va fi, dar va avea o zînă frumoasă şi un Prinţ Rătăcitor.

Copilul se opri în loc şi se uită la ea, pînă cînd termină cu prostiile pe care i le înşira. Nu mai rîdea; pesemne era pe cale să se împrietenească cu ea. Pe urmă se auzi telefonul ... două semnale prelungi şi unul mai scurt.

Doamna Erdstrom intră în cameră ca o furtună şi puse mîna pe receptor, apoi ţipă în microfon:

— Da? Tocmai, aici este ferma Erdstrom. Cum? Ah, vreţi să vorbiţi cu doctorul?

Kennicott veni şi luă receptorul din mîna femeii:

— Da, ce este? O, hello Dave; ce vrei dragul meu? Care Morgenroth? Adolph? Foarte bine. Da, înţeleg; amputaţie? Bine. Ascultă, Dave. Spune-i lui Guss să ia o trăsură şi să-mi aducă trusa cu instrumentele chirurgicale şi halatul. Să ia şi o sticlă de cloroform. Mă voi duce de-a

dreptul de aici. S-ar putea ca astă seară să nu mă întorc acasă. Mă găseşti la Adolph. Hih? Nu e nevoie; Carrie va putea să administreze anestezia, cel puţin aşa cred. Noroc! Hih! Nu, prefer ca despre asta să-mi vorbeşti mîine, căci pe linia aceasta dintre ferme prea ascultă multă lume la ce vorbeşti.

Se întoarse spre Carol:

— Fermierul Adolph Morgeroth, care stă la zece mile în partea de miazăzi a oraşului, şi-a rupt o mînă — s-a apucat să-şi repare grajdul şi a căzut o grindă peste el, aşa că l-a zdrobit rău de tot — probabil va trebui să-i fac o amputaţie, după cît spune Dave Dyer. Cred că va trebui ca de aici să plecăm de-a dreptul la ei. Îmi pare extrem de rău că voi fi obligat să te tîrăsc şi pe tine pînă acolo.

— Te rog nu-ţi face nici o grijă din pricina mea.

— Vei putea să administrezi tu anestezia? De obicei, în astfel de cazuri mă ajută şoferul.

— Îmi vei spune cum trebuie să procedez.

— Ei, auzişi adineauri ce i-am răspuns lui Dave relativ la cei care stau şi pîndesc să prindă conversaţiile de pe linia aceasta laterală? Cred că m-au auzit! Şi acum, Bessie, te rog să nu-ţi mai faci griji din pricina lui Nels. Se va face bine. Mîine, fie dumneata, fie unul dintre vecinii care se duc la oraş, să facă reţeta aceasta la Dave Dyer. Îi dai cîte o lignuriţă, tot la trei ore. La revedere! Ia te uită, prichindelul! Sfinte Doamne! Ascultă, acesta este băiatul care era mereu bolnăvicios? Bine, frate, dar este un svenska voinic de tot şi are să crească mai înalt decît tatăl său!

Brutalitatea vorbelor lui Kennicott făcu să apară un zîmbet pe obrazul copilului, ceea ce Carol nu reuşise să obţină. Femeia care-l însoţi de astă dată pe Kennicott şi se urcă în trăsură alături de el, era o femeie umilă, care mai gîndea să interpreteze cît mai desăvîrşit muzica lui Rahmaninoff, nici să clădească localuri pentru primării, ci ar fi fost foarte mulţimită să poată determina şi ea un copil să-i zîmbească.

Apusul de soare nu fu decît o fulguire trandafirie pe deasupra unor nori de argint, pe care se profilau ramurile întunecate ale stejarilor, şi mlădiţele subţiri de plop, dar în fundul zării de siloz, dintr-o imensă pată roşie, deveni

un turn violet, pe deasupra căruia tremurau dungi cenușii. Drumul înecat de lumina asfințitului de purpură dispăru din fața lor, și, fără felinare, începură să-și croiască drum prin întunericul lumii dispărute, îndreptîndu-se spre necunoscut.

Pînă la ferma Morgenroth străbătură un drum plin de gropi și îngheț, iar cînd ajunseră, Carol era demult adormită.

Aici nu mai găsiră o casă spoită în alb, cu un gramofon în camera din față, ci o singură bucătărie în care se simțea mirosul de smîntînă și de varză. Adolph Morgenroth era întins pe canapeaua din sufrageria pe care numai rareori se întîmpla s-o întrebuințeze. Soția lui voinică și trecută prin munci grele își frîngea mîinile de spaimă.

Carol presimțea că Kennicott era pe cale să îndeplinească o faptă măreață și neașteptată. El însă părea foarte liniștit, ca întotdeauna, și-l salută pe stăpînul casei :

— Ei, ce faci Adoloh ; mi se pare că va trebui să te pun din nou pe picioare ? Pe urmă se întoarse spre soția fermierului și continuă cu glas împăciuitor : *Hat die* farmacia *hier geschickt meine schwartze* valiză ? *So ... schön. Wie viel Uhr ist's ? Sieben ? Nun lassen sie uns ein wenig* de cină *zu erst haben.* Mai ai vreo sticlă din berea aceea bună ... *gibt's noch Bier ?*

În mai puțin de patru minute termină cu masa. Își scoase haina, își sumese mînecile și începu să se frece cu o așchie de săpun galben, în ligheanul de tablă de pe masa din bucătărie.

Carol nu îndrăzni să se uite în camera de alături, în timp ce se lupta să mănînce din pîinea de porumb, din rasolul cu varză și să guste berea pe care i-o puseseră pe masă din bucătărie. Bărbatul din camera de alături se auzea gemînd. Dintr-o singură privire constatase că acesta era îmbrăcat cu o cămașă de flanelă albastră descheiată, din care i se vedea gîtul cafeniu ca tutunul, cu vinele întinse ca niște frînghii, iar pe gît erau fire de păr albe și negre. Era acoperit cu o pătură, ca un cadavru, iar deasupra păturii se odihnea brațul lui drept, înfășurat în prosoape pătate de sînge.

Dar Kennicott intră foarte vesel în camera de alături și ea se luă după el. Cu o neașteptată delicatețe a degetelor

lui de uriaș, desfășură prosoapele și descoperi brațul care, de la cot în jos, era o bucată de carne însîngerată și terciuită. Omul începu din nou să geamă. Aerul din cameră i se păru că o înecă; îi venea ameţeală și se întoarse în bucătărie, unde se așeză pe un scaun. Prin tulburarea care-i lua vederile, îl auzi pe Kennicott murmurînd:

— Dragă Adolph, cred că va trebui să-ți amputez brațul. Ce s-a întîmplat? Ai căzut între cuțitele secerătoarei? Nu face nimica, vom căuta să te vindecăm. Carrie! Carol!

Peste putință ... nu fu în stare să se ridice de pe scaun. În clipa următoare sări în picioare; își simți genunchii legănîndu-se sub greutatea ei, stomacul îi tresărea de sute de ori în fiecare clipită, ochii îi erau împăienjeniți și-i vijîiau urechile. Nu va fi în stare să treacă pragul sufrageriei, căci va cădea grămadă înainte de a ajunge pînă acolo. În clipa următoare se pomeni în camera de alături sprijinindu-se de perete și încercînd să zîmbească, în timp ce o treceau sudori reci și obrajii îi ardeau ca para. Simțea picăturile reci de năduşeală cum îi fug în lungul pieptului și pe sub coaste, în timp ce Kennicott murmură:

— Ascultă dragă, ajut-o pe doamna Morgenroth și pe mine să-l ducem dincolo și să-l întindem pe masa de bucătărie. Nu, înainte de toate treci dincolo și pune amîndouă mesele una lîngă alta, așterne pe ele o pătură și pune deasupra un cearșaf curat.

Fu o adevărată ușurare să ridice cele două mese, să le potrivească una lîngă alta și să întindă pătura și cearșaful. Capul i se limpezise; fu apoi în stare să se uite foarte liniștită la bărbatul ei și la soția fermierului care dezbrăcau bolnavul în camera de dincolo. Omul începuse să geamă cînd îl îmbrăcară într-o cămașă de noapte curată și îi spălară brațul. Kennicott veni să-și înșire instrumentele, ca să le aibă la îndemînă. Începu să-și dea seama că fără să aibă la îndemînă nici una dintre înlesnirile pe care ți le poate oferi un spital, dar totuși fără să se sinchisească deloc din cauza asta, soțul ei — soțul ei — va face acum o operație, cu aceeași îndrăzneală, caracteristică marilor chirurgi despre care se citește prin romane.

Le ajută să-l aducă pe Adolph în bucătărie. Omul era atît de slăbit, încît nu era în stare să se mai țină pe picioare.

Era greu şi mirosea a sudoare şi a abur de grajd. Dar Carol îi trecu braţul pe sub mijloc şi-şi lipi capul frumos de pieptul lui; începu să-l ridice, imitînd cuvintele de încurajare ale lui Kennicott.

După ce Adolph fu întins pe masă, Kennicott îi puse pe obraz o mască emisferică de metal, în care era un aşternut de vată, pe urmă se întoarse spre Carol.

— Acum aşează-te la capul lui şi începe să picuri eter din sticlă, căm în felul acesta ... nu mai repede. Eu voi urmări respiraţia. Ia te uită ce anestezist admirabil. Nici marele Ochsner n-a avut parte de unul mai bun. Cel mai prima, nu-i aşa? ... Ei, haide Adolph, nu te alarma. Nu vei simţi nimic. Vei adormi încet şi liu, aşa că nu te va durea deloc. Schweig'mal! Bald schlaft man grad' wie ein Kind. So! So! Bald geht's besser!

În timp ce picura eterul, dîndu-şi toată silinţa să păstreze ritmul pe care i-l indicase soţul ei, Carol se uită la el cu privirea caracteristică celor aflaţi în extaz în prezenţa unui erou.

Kennicott scutură din cap:

— Lumină proastă ... nu se vede. Vino încoace, doamnă Morgenroth; stai aici nemişcată şi ţine lampa asta. Hier, und dieses — dieses lampă halten so!

În lumina aceasta slabă începu să lucreze cu mişcări repezi şi îndemînatice. În cameră era linişte. Carol încercă să se uite la el, fără să vadă sîngele care ţîrîia din rana căscată de bisturiul care tăia fără milă. Aburul eterului era dulce şi înecăcios. I se părea că în fiecare clipă capul i se desparte de trup. Braţul părea că începe să-l ostenească.

Simţi că ameţeşte, dar nu din cauza sîngelui, ci a ferăstrăului care scîrţîia, făcîndu-şi drum prin osul viu. Îşi aduse aminte că luptase din toate puterile să nu i se facă rău, dar că acuma era înfrntă. Simţi că i se tulbură vederea şi-i auzi glasul lui Kennicott:

— Ţi-a venit rău? Dă fuga pînă afară, cîteva minute. Pînă atunci Adolph va rămîne sub efectul anesteziei.

Începu să meştercască la clanţa uşii care se învîrtea în gol; pe urmă ajunse în prag şi începu să respire cu lăcomie, dar cu greutate, pentru a-şi umple plămînii cu aerul

rece, apoi simți că începe să se limpezească. Cînd intră din nou în încăpere, văzu dintr-o singură privire întreg spectacolul din fața ei : bucătăria întunecată ; două oale de lapte care formau o pată cenușie la picioarele peretelui ; șuncile ce se legănau legate de o grindă ; dîrele de lumină din grătarul de la plită, lar la mijloc — luminat numai de o gazorniță pe care o ținea în mînă o femeie voinică și speriată, doctorul Kennicott plecat asupra trupului care stătea îngrămădit ca o mogîldeață sub pătură — chirurgul cu brațele mînjite de sînge și mîinile în mănuși de cauciuc de culoare gălbuie, desfăcînd cleștele, fără să trădeze nici un fel de emoție, decît cel mult în clipa cînd ridica fruntea și-i spunea femeii de lîngă el :

— Ține lampa nemișcată, cîteva clipe numai ... noch blos ein wenig.

„Vorbește o germană vulgară și incorectă, un limbaj al vieții, al morții, al nașterilor și al pămîntului. Eu am citit tiradele sentimentale ale îndrăgostiților în limba franceză și germană și ale urătorilor care vin de Crăciun. Și-mi închipuiam că eu sînt acea femeie cultă !" își zise ea în extaz și se uită cu adorație la soțul ei, în timp ce-și relua locul la capul pacientului. Peste cîteva minute îl auzi spunîndu-i :

— Ajunge. Nu mai este nevioe să-i dai eter !

Își dădea toată silința să lege o arteră. Violența cuvintelor pe care i le adresase i se păru un act de eroism. În timp ce el așternea țesuturile peste osul amputat, ea murmură în extaz :

— Ai fost admirabil !

Se uită la ea mirat :

— Dragă, asta este un fleac. Dacă ar fi fost un caz ca cel de săptămîna trecută ... Mai dă-mi puțină apă. Săptămîna trecută am avut un caz de peritonită infecțioasă, și să mă tai dacă n-a fost un ulcer stomacal la care eu nu mă gîndisem la început ... Gata. Ascultă, știi că m-a apucat somnul ? Vom dormi aici. E prea tîrziu ca să ne mai întoarcem acasă. Și, venind încoace, mi s-a părut că se pregătește să viscolească.

9.

Dormiră într-un pat de fulgi şi se acoperiră cu blănurile pe care le aveau, iar dimineaţa următoare trebuiră să spargă gheaţa din lighean — ligheanul cel cu flori şi cu brîuleţ auriu.

Viscolul prevestit de Kennicott nu venise. Cînd plecară la drum, era ceaţă şi gerul se mai muiase. După ce făcură cam o milă de drum, văzu că soţul ei urmăreşte cu privirea un nor întunecat care se ridica dinspre miazănoapte. Imediat după aceea începu să îndemne caii. Dar Carol nu dădu atenţie grabei lui neobişnuite, fiind preocupată de înfăţişarea tragică a peisajelor. Zăpada cenuşie, ţepile miriştilor şi copacii rari care împănau zarea dispăreau în mijlocul ceţii tulburi. Între îmbucăturile dealurilor se simţeau umbre îngheţate. Sălciile din apropierea unor ferme fremătau bătute de vîntul aprig, iar trunchiurile copacilor de pe care se desprinsese scoarţa păreau trupuri roase de lepră. Costişele troenite de zăpadă erau de o uniformitate chinuitoare. Toată regiunea îi făcu o impresie dureroasă, iar cerul deasupra lor începea să se întunece de un nor negru-cenuşiu ca gresia.

— Mi se pare că ne va prinde viscolul pe drum, murmură Kennicott. În orice caz, cred că vom putea ajunge pînă la ferma lui Ben McDonegal.

— Viscol? Serios? Totuşi ... Pe vremea cînd eram mică, mi se părea că este o adevărată plăcere. Tata nu se mai ducea la judecătorie şi noi ne aşezam la fereastră să vedem cum ninge.

— În mijlocul preeriei nu prea este o plăceres să te prindă viscolul. Te rătăceşti pe drum şi îngheţi. Nu trebuie să te încrezi niciodată în ce se poate întîmpla pe vreme de iarnă.

Ridică biciul şi îndemnă caii care acum goneau ca vîntul, iar pe urma lor căruţa sălta peste gropile îngheţate ale drumului.

Apoi, cu totul pe neaşteptate, aerul începu să se cristalizeze în fulgi mari şi grei, care se scuturau de sus. Spatele cailor şi pledul lor de bizon erau acoperite cu un strat

de zăpadă; obrazul îi era leoarcă. Pe codorîşca biciului se prinsese o gluguliţă albă. Frigul se înteţise. Fulgii de zăpadă erau mai vîrtoşi şi cădeau în linie verticală, zgîriind-o uşor pe obraz.

Nu era în stare să mai vadă la o sută de paşi în faţa căilor. Kennicott se întunecase la faţă. Se aplecă înainte şi-şi încleştă mîinile zdravăn pe hăţuri. Era convinsă că va reuşi să ajungă la ţintă. El era omul care reuşea întodeauna să facă ceea ce-şi punea de gînd.

În afară de prezenţa lui, tot restul lumii şi orice urmă de viaţă normală dispăruse cu totul. Erau pierduţi în mijlocul vîrtejurilor de zăpadă. Îl simţi că se aplecă spre ea şi-i spune:

— Voi lăsa caii să meargă în voie. Cu siguranţă ne vor duce acasă.

Simţiră o zguduitură îngrozitoare; căruţa lor depăşi marginea drumului şi intră cu roţile de pe flanc în şanţ, iar celelalte două se ridicară în aer, ca imediat să fie repezite înapoi, după ce caii începură să galopeze. Simţi că i se taie respiraţia. Încercă să pară curajoasă, fără să reuşească, şi-şi ridică pătura de lînă cu care era învelită pînă sub bărbie.

Trecură prin faţa a ceva ce părea ca un zid întunecat, pe partea stîngă:

— Mi se pare că ştiu asta o ştiu, strigă el şi strînse frîiele cailor.

Îndrăzni să scoată nasul de sub pătură şi-l văzu că-şi muşcă buza de jos, că se încruntă, în timp ce ţine caii, pe urmă le dă drumul, ca să-i stăpînească din nou.

Se opriră.

— Aici trebuie să fie o fermă. Înfăşoară-te în pătură şi hai cu mine, strigă el.

Cînd coborî din căruţă, i se păru că a intrat într-o putină cu apă îngheţată, dar cînd ajunse jos, se uită la el şi zîmbi, arătîndu-şi obrăjorul mic ca de copil, îmbujorat de frig, pe deasupra pledului de bizon. Înconjurat de vîrtej de zăpadă care se repezea la el într-un iureş nebunesc, gata să-i întunece vederile, desprinse hamurile de la oiştea căruţei. Se întoarse cu spatele împotriva vîntului, statură masivă şi întunecată, ţinînd de hăţurile

cailor și tîrînd-o după el pe Carol, care se atîrnase de mîneca hainei lui.

Se îndreptară spre clădirea întunecată a unei șuri care avea un perete în partea dinspre drum. Mergînd pe pipăite, dădu de o poartă și, după ce o deschise, conduse caii de-a lungul unei curți, pînă cînd ajunseră la intrarea șurii. Înăuntru era mai cald. Cîteva clipe rămaseră moleșiți de liniștea dinprejurul lor.

Cu multă băgare de seamă băgă caii în grajd și-i legă la iesle.

Picioarele doamnei Carol dogoreau ca pe jar și-i venea să țipe de durere.

— Hai să mergem în casă, zise ea.

— Nu se poate. Nu ne putem mișca de aici. S-ar putea să n-o mai găsim niciodată. La depărtare de zece metri e foarte ușor să n-o vezi și să te rătăcești, așa că înghețî în mijlocul zăpezii. Trebuie să mai așteptăm, pînă se domolește viscolul.

— Sînt țeapănă de frig. Nu mai sînt în stare să mă țin pe picioare.

O luă în brațe și, după ce o așeză în iesle, îi scoase, șoșonii și începu să-i desfacă ghetele, oprindu-se din cînd în cînd, ca să sufle în degetele învinețite care i se încurcau în șireturi, în timp ce i le desfăcea. Îi frecă picioarele și o înveli în pledul de piele, peste care puse cîteva pături din mormanul pe care-l găsi alături de iesle. Carol se simțea zăpăcită și chircită de furia viscolului pe care-l înfruntaseră. Se pomeni oftînd :

— Tu, Will, ești atît de voinic și totuși atît de îndemînatic. Nu te înspăimîntă nimica, nici sîngele, nici viscolul, nici ...

— Sînt obișnuit cu așa ceva. Singurul amănunt care mi-a dat aseară de gîndit a fost eventualitatea ca aburul de eter să explodeze.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Uite ce ; tîmpitul de Dave Dyer mi-a trimis eter, în loc să-mi trimită cloroform, așa cum i-am cerut, și știi că aburul de eter este foarte ușor inflamabil, mai ales că aveam lampa aceea exact deasupra capului. Dar operația trebuia făcută și trebuia să o fac fără întîrziere, căci rana era plină de bălegar și putea produce o infecție.

— Cum adică, tu tot timpul cît ai operat ştiai... Ştiai că atît tu, cît şi eu puteam sări în aer în orice clipă? Ştiai ce ne ameninţă, în timpul cît ai făcut operaţia?

— Sigur că da. Tu n-ai bănuit nimic? Ce ţi se pare atît de extraordinar?

CAPITOLUL XVI

Kennicott fu foarte încîntat de darurile ei de Crăciun şi la rîndul lui îi dădu o broşă cu diamante. Dar ei nu-i venea deloc să creadă că el ar fi atît de impresionat de obişnuitul ritual din dimineaţa de Crăciun, de bradul pe care-l împodobise, de cei trei ciorapi pe care-i atîrnase între ramuri şi de beteala de aur şi bileţelele misterioase pe care i le pregătise. El se mulţumi să-i spună doar atît:

— Tu te pricepi admirabil să arenjezi lucrurile. Ce ai zice să ne ducem la Jack Elder şi să jucăm un preferans la cinci sute de puncte, în timpul după — amiezii?

Îşi aducea aminte de fanteziile de Crăciun ale tatălui ei: de păpuşa tradiţională care atîrna în vîrful pomului, de nenumăratele daruri ieftine, de castronul cu punci şi colindele de Crăciun, de castanele coapte în spuză şi de atitudinea gravă pe care o lua tatăl ei, în timp ce desfăcea bileţelele mototolite pe care copiii îşi scriau dorinţele despre plimbările cu sania şi părerile pe care le aveau despre Moş Crăciun. Îşi aducea aminte că într-un rînd citise un lung rechizitoriu împotriva ei, în care o acuza că din cauza sensibilităţii ei excesive, liniştea şi demnitatea statului Minnesota este în mare primejdie. Îşi aducea aminte de picioarele lui subţiri, întinse în faţa saniei lor...

Se pomeni murmurînd cu sfială:

— Trebuie să dau fuga pînă sus... să-mi pun pantofii căci mi-e frig în papuci.

În singurătatea puțin romantică a camerei de baie, încuie ușa și, după ce se așează pe marginea lunecoasă a căzii, începu să plîngă

2.

Viața lui Kennicott se caracteriza prin cele cinci preocupări care-l pasionau : medicina, plasamentele funciare, Carol, automobilul și vînătoarea. Ar fi greu de spus care dintre aceste pasiuni era cea mai preferată și nici nu s-ar fi putut stabili o ordine a preferințelor lui. Oricît de entuziasmat ar fi fost de tot ce era în legătură cu domeniul medical — admirația lui pentru cutare chirurg de la oraș, disprețul pentru cutare, din cauza tertipurilor pe care le întrebuința, pentru a-i convinge pe medicii de la țară să-și trimită pacienții la oraș să fie operați; indignarea lui împotriva celor care făceau abuz de pacienții lor și cereau onorarii exgerate, sau mîndria lui pentru instalația de radioscopie pe care o avea în cabinet — toate acestea nu-i pricinuiau nici pe departe atîta mulțumire ca automobilul lui.

Își îngrijea Buickul pe care și-l cumpărase cu doi ani în urmă, chiar în timpul iernii, cînd l-a ținut în șopronul din spatele casei, pe care-l transformase în garaj. Îl ungea, îi ștergea aripile, scotea de sub scaunul de la spate mănușile vechi, bucăți de piele pe care le întrebuința la șters, hărțile sfîșiate, praful și cîrpele pline de pete de ulei. În timpul amiezelor de iarnă, intra în garaj și se oprea în fața mașinii lui, ca să se uite la ea îndelung, cu ochi mari și rotunzi ca de bufniță. Se emoționa la gîndul „formidabilei excursii" pe care o va face vara viitoare. Se repezea pînă la gară, să aducă o hartă a căilor ferate, să-și însemne linia drumului pe care avea să-l facă de la Gopher Praerie pînă la Winnipeg, sau Des Moines, sau Grand Marais, gîndindu-se în gura mare și așteptîndu-se din partea soției lui să se entuziasmeze cînd îi spunea :

„Mă gîndesc, oare nu ne-am putea opri la Baraboo şi să facem, în două etape drumul dintre La Cross şi Chicago?"

Pentru el automobilismul era un cult, care nu putea fi pus în discuţie, un ritual al grupării High Church, cu bujii electrice în loc de lumînări, şi cu pistoane în loc de vasele de pe altar. Liturghia lui se compunea din comentarii privitoare la starea drumurilor şi la distanţele pe care le făcea : „Se spune că între Duluth şi International Falls ar fi un drum destul de bine întreţinut".

Vînătoarea era de asemenea un crez al lui, plin de probleme metafilize, pe care soţia lui era incapabilă să le înţeleagă. Cît era iarna de lungă citea reviste sportive şi, din cînd în cînd, îşi aducea aminte de faptele cinegetice săvîrşite cu mult înainte :

„Îţi aduci aminte de ziua cînd am reuşit să împuşc cu o singură încărcătură de la distanţă destul de mare, cele două raţe. Începuse să apună soarele..."

Cel puţin o dată pe lună îşi scotea puşca automată, arma lui favorită, din cutia ei unde stătea învelită în bucăţi de flanelă uleioase, îi ungea cocoaşele şi petrecea clipe de extaz examinînd-o şi ţintind cu ea spre tavanul camerei. Duminica dimineaţa se urca în pod, unde Carol îl auzea hodorogind printre lucruri şi peste un ceas îl găsea tot acolo, examinîndu-şi cizmele de vînătoare, nada pentru raţe sălbatice sau cutiile de purtat merinzi, examinînd îndelung tuburile vechilor cartuşe, frecîndu-le cu mîneca hainei şi clătinînd din cap cînd îşi dădea seama că nu mai sînt de nici un folos.

Mai păstra şi acuma uneltele întrebuinţate de el pe vremea cînd era copil : o presă pentru umplut cartuşele şi una pentru făcut gloanţe de plumb. Într-un rînd, cînd doamna Carol, ca orice gospodină cînd vrea să facă ordine şi caută să se scape de lucrurile fără folos, începu să ţipe la el : „De ce nu cauţi să te debarasezi de fleacurile acestea care nu-ţi mai sînt de nici un folos", el sărise ca ars : „Lasă dragă, nu se ştie, într-o bună zi s-ar putea să am nevoie de ele".

Se aprinse la faţă şi-şi zise că probabil el se gîndeşte la copilul pe care-l vor avea ei doi, cînd — după cum spusese — îşi „vor putea permite să aibă şi ei copii".

Suferea pe ascuns şi se zbuciuma din cauza unei dureri tulburi şi rămase convinsă, dar numai pe jumătate, nu în întregime, că este oribil şi împotriva naturii să amîni cu intenţie plăcerea pe care ţi-o poate pricinui dragostea de mamă, numai din încăpăţînarea ei şi dorinţa lui de prosperitate.

„Dar ar fi mult mai rău dacă ar fi şi el ca Sam Clark, care stăruie să aibă copii, gîndi ea, pe urmă adăugă: Dar dacă Will ar fi Prinţul, oare n-aş cere şi eu să am un copil cu el?".

Plasamentele funciare ale lui Kennicott erau nu numai o afacere financiară, ci şi jocul lui preferat. Cutreierînd cîmpia, avea ocazie să vadă de aproape fermele care dădeau recoltele cele mai bune; asculta zvonurile care circulau în legătură cu fermierii, „care nu-şi găseau locul" şi aveau de gînd să-şi lichideze ceea ce aveau, ca să plece la Alberta. Se interesă la veterinar de preţurile diferitelor rase de vite tot aşa îl întrebă pe Lyman Cass dacă este adevărat că Einar Gyseldson a făcut patruzeci de cruci de grîu la hectar. Era în perpetu contact cu Iulius Flickerbaugh care se ocupa mai mult de vînzări de terenuri decît de procese şi mai mult de procese decît de împărţirea dreptăţii. Studia hărţile serviciului de cadastru şi publicaţiile licitaţiilor.

Astfel putu cumpăra un sfert de secţiune de teren la preţul de o sută cincizeci de dolari hectarul, ca pe urmă să-l poată vinde peste un an sau doi, după ce va cimenta şura şi va instala apă curgătoare în casă, la un preţ de o sută optzeci sau chiar două sute.

Despre toate aceste amănunte vorbea cu Sam Clark poate mai mult decît ar fi trebuit.

Aştepta din partea lui Carol ca ea să se intereseze de toate aceste jocuri ale lui: automobilism, arme de vînătoare şi speculaţii de terenuri. Totuşi nu o informa despre amănuntele care ar fi putut să-i trezească interesul. Nu-i spunea decît amănuntele cele mai lipsite de importanţă şi cele mai plictisitoare; nu-i pomenea niciodată despre aspiraţiile lui în domeniul financiar, nici despre principiile mecanice ale motoarelor.

În timpul acestei luni cît fu îndrăgostită de el, ea îşi dăduse toată silinţa să-i înţeleagă pasiunile. Dîrdîia

alături de el în garaj, în timp ce lui îi trebuia jumătate de ceas ca să se poată decide dacă va pune în radiator o cantitate de alcool, sau un lichid garantat necongelabil, sau eventual să scurgă toată cantitatea de apă ce era într-însul. „Sau mai bine să renunț, căci în cazul acesta, după ce s-ar face cald, nu aș mai scoate mașina — totuși cred că ar fi mai bine să umplu radiatorul, căci nu mi-ar lua prea mult timp — cîteva căni de apă — dar hai să zicem că se răcorește vremea înainte de a se scurge. Sînt unii care toarnă petrol în radiator, dar se spune că petrolul pricinuiește eroziunea articulațiilor și... Dar unde mi-am pus cheia franceză?"

Acesta fu motivul pentru care ea renunță să mai devină automobilistă și se întoarse în casă.

În epoca aceasta nouă de intimitate între ei, Kennicott deveni mai comunicativ în privința practicii lui medicale; îi spuse, dar de fiecare dată cu condiția să nu pomenească nimănui, că doamna Sunderquist așteaptă din nou să nască un copil și că servitoarea lui Howland „a dat de bucluc". Dar cînd îl întreba chestiuni tehnice, nu știa ce să-i răspundă; cînd îl întreba: „Spune-mi exact cum trebuie să procedezi într-un caz de extirpare a amigdalelor?" el începea să caște, în loc să-i răspundă, „Amigdaloctomie? Începi foarte simplu... dacă se întîmplă să fie cazul, le operezi și nimic altceva. Le elimini fără să stai să te gîndești. N-ai văzut ziarul? Ce naiba o fi făcut Bea cu el?".

A doua oară nu mai încercă să-l întrebe.

3.

Fuseseră împreună la cinematograf. Pentru Kennicott și pentru ceilalți oameni cumsecade din Gopher Praerie cinematograful era tot atît de indispensabil ca și automobilismul, armele de vînătoare și speculațiile cu terenuri.

Filmul prezenta un curajos tînăr yankeu care cucerea o republică sud-americană. Convertise indigenii de la obice-

urile lor barbare de a cînta şi a rîde, impunîndu-le energia şi vigoarea iniţiativei celor de la miazănoapte ; îi învăţase să lucreze în fabrici, să umble în haine confecţionate şi să cînte pe străzi cîntece tîmpite. Schimbase pînă şi natura. Un munte care pînă acum nu produsese decît crini şi cedri, pe deasupra cărora se tîrau trîmbe de nori, cedă impulsivităţii lui şi, din pămîntul neumblat încă, răsăriră o mulţime de barăci şi mormane de minereu de fier, care era încărcat în vapoare pentru a fi transportat la fabrici, unde la rîndul lui trebuia să fie şi el transformat în alte valoari, care să transporte şi ele minereu de fier.

După această capodoperă cinematografică urmă o dramă mai vioaie, mai plină de lirism şi mai puţin filosofică : Mack Schnarken şi fetiţele lui în costume de baie, într-o comedie de moravuri, intitulată Peste mutră. În vremurile lui bune domnul Schnarken fusese bucătar, gardian, actor burlesc şi sculptor. Piesa prezenta holul unui hotel, unde poliţia făcea o descindere, şi agenţii erau primiţi cu proiectile făcute din busturile de gips, aruncate asupra lor prin numeroasele uşi ce se deschideau. Dacă subiectul părea cam tulbure, mişcările din picioare şi celelalte adausuri erau destul de limpezi şi sugestive. Baia şi şedinţele pentru sculptură erau şi ele ocazii destul de binevenite pentru a putea vedea picioarele fetelor ; scena cu căsătoria nu era altceva decît un pretext pentru a duce la deznodămîntul piesei, cînd domnul Schnarken se apropia pe ascuns de preot, ca să-i bage în buzunarul de la spate al redingotei o bucată de budincă cu cremă.

Spectatorii din cinematograf nu-şi mai găseau locul de mulţumiţi şi-şi ştergeau ochii din cauza emoţiei ; pe urmă capetele dispărură între scaune, să caute galoşii, mănuşile, şalurile şi căciulile, în timp ce pe pînza cinematografului se anunţa că săptămîna viitoare domnul Mack Schnarken va putea fi văzut într-o nouă comedie de mare succes, supra-producţia extraspecială a casei Comedy Corporation, intitulată Sub Patul Domnişoarei Mollie.

— Sînt foarte mulţumită, îi zise Carol lui Kennicott, în timp ce se propteau împotriva vîntului de miazănoapte care mătura strada pustie, că trăim într-o regiune care ştie ce este morala. Aici nu poate fi suportată nici o piesă din acelea decoltate.

— Nu cred că s-ar putea. Societatea de Prohibire a Viciului şi Departamentul Poştelor n-ar admite aşa ceva. Poporului american nu-i plac porcăriile.

— Sigur. E foarte bine aşa. Şi sînt mulţumită că putem vedea filme atît de delicioase ca Peste Mutră.

— Ascultă dragă, ce urmăreşti ; vrei să-ţi baţi joc de mine?

Nu mai zise nimic. Carol se aşteptase la o erupţie furioasă din partea lui. Se gîndi la dialectul lui de periferie, la limbajul beoţian, caracteristic în Gopher Praerie. Dar în loc de asta, îl văzu că începe să rîdă enigmatic. După ce intrară la căldura binefăcătoare a casei lor, el începu să rîdă din nou. Pe urmă îi spuse :

— Trebuie să fiu corect cu tine. Recunosc că eşti o fire destul de perseverentă. Eu îmi închipuiam că după ce ţi-am dat ocazia să vezi cîţiva dintre fermierii aceştia atît de cumsecade, vei putea să renunţi la pretenţiile tale de artă şi toate celelalte, dar văd că te încăpăţînezi.

— Ei da...

Pe urmă se gîndi : "Vrea să profite de faptul că eu am încercat să fiu amabilă cu el".

— Să-ţi mai spun ceva, Carrie : între oameni sînt exact trei categorii : una care habar nu are de nimic ; alta este formată din maniaci, cărora nu le place nimic ; şi a treia, a oamenilor stăruitori, care merg înainte şi-şi fac datoria în lumea aceasta.

— În cazul acesta eu probabil fac parte din categoria maniacilor, zise ea şi zîmbi cu indiferenţă.

— Nu, draga mea. Nu pot admite aşa ceva. Ţie-ţi place să clănţăneşti din gură, dar sînt convins că în anumite împrejurări ai prefera pe un om ca Sam Clark, oricărui artist cu plete lungi.

— Da... dar...

— Da... dar ! repetă el în ironie. Totuşi vom încerca să schimbăm totul împrejurul nostru. Avem pretenţia să spunem oamenilor care de zece ani fabrică filme, cum ar trebui să procedezè în această meserie ; să învăţăm arhitecţii cum trebuie clădit un oraş ; să determinăm revistele să nu publice altceva decît articole pretenţioase, despre fete bătrîne şi despre femei care nici ele nu ştiu ce vor. Sîntem grozavi, ce să-ţi spun. Ei, haide, Carrie, renunţă la toate

acestea ; trezește-te ! Nu văd care ar fi motivul că te revolți împotriva unui film, numai din cauză că arată cîteva perechi de picioare. De fapt tu te extaziezi întotdeauna în fața dansatorilor greci, sau cum le mai zice, care totuși n-au pe ei nici cel puțin o cămașă.

— Bine, dragul meu, dar meteahna acestui film nu constă în aceea că a arătat picioare și pulpe goale, ci în faptul că așa cum este prezentat, are pretenție de inocență și insinuează că zice ceva, dar în fond nu zice nimic. Tot filmul este brodat pe ideea de umor răsuflat a celui care se uită prin gaura cheii.

— Nu te înțeleg. Ascultă aici . . .

Ea era pe deplin trează, în timp ce el se lupta împotriva toropelii somnului.

"Va trebui să continui cu ideile mele de maniacă", așa cum spune el. Îmi închipuiam că dacă îl voi adora și voi sta lîngă el, cît timp își face operațiile, va fi de ajuns. Dar nu este. Nu este, după ce primul entuziasm a început să se destrame.

Nu vreau să-l decepționez, dar totuși va trebui să merg înainte.

Nu este de ajuns să stau lîngă el, pînă cînd își umple radiatorul automobilului și-mi aruncă din cînd în cînd cîte o lămurire.

Dacă aș fi în stare să perseverez alături de el, timp destul de îndelungat, cred că aș reuși să fiu mulțumită. Să devin o mică femeie cumsecade. Virusul orașului a și pus stăpînire pe mine . . . Am început să nu mai citesc nimic. S-a împlinit o săptămînă de cînd nici nu m-am mai apropiat de pian. Las zilele să treacă, extaziindu-mă în fața nimicurilor, ca zece cruci mai mult de hectar. Dar nu ; nu se poate, nu vreau să mă dau bătută.

Dar cum să procedez ? Am eșuat din toate punctele de vedere : la Thanatopsis, cu seratele, cu pionierii, cu Vida, Guy. Dar . . . Ce importanță are ! Astăzi nu mai încerc să reformez orașul. Astăzi nu mai vreau să înființez cluburi literare, la care să stai înțepenit și cu mănuși albe, să asculți conferențiari cu ochelari pe nas. Încerc să-mi pot salva sufletul.

Iată, acest Will Kennicott, care a adormit alături de mine, care îmi acordă toată încrederea și-și închipuie că

m-a legat definitiv de el. Totuşi mă depărtez de el. Tot ce i-am dat din fiinţa mea s-a despărţit de el, în clipa cînd am văzut că-şi bate joc de mine. Lui nu-i ajunge admiraţia mea ; vrea să mă schimb şi să devin şi eu ca el ? Vrea să mă stăpînească în întregime. Nu se mai poate. S-a terminat. Acum îmi voi continua drumul meu.

4.

Vioara ei era pe capacul pianinei. O luă de mînă. De cînd nu mai umblase cu ea, coardele uscate plesniseră şi, sub căluş, avea un inel de ţigară de foi, imprimat cu roşu şi linii subţiri de aur.

5.

Îi era dor să-l revadă pe Guy Pollock pentru confirmarea convingerii că amîndoi mărturisesc aceeaşi credinţă. Dar stăpînirea pe care Kennicott o exercita asupra ei părea apăsătoare. Nu-şi putea da seama dacă ceea ce o oprea, este teama de el, sau simplă inerţie... sila ce i-ar pricinui emoţiile provocate de discuţiile necesare pentru afirmarea propriei independenţe. Se simţea exact ca revoluţionarul la cincizeci de ani, care nu se teme de moarte, dar se sperie de corvezi şi de mirosuri pestilenţiale, de veghea ce trebuie s-o facă pe baricade, în nopţile răscolite de furtună.

În seara ce urmă după spectacolul de la cinematograf, nu putu rezista ispitei de a-i invita pe Vida Sherwin şi pe Guy la ea, ca să-i trateze cu plăcintă de mălai şi cidru. Aşezaţi în salon, Vida şi Kennicott începuseră să discute despre utilitatea "exerciţiului manual la clasele cu copii sub opt ani", în timp ce doamna Barol şi Guy erau la masa din sufra-

gerie şi ungeau cu unt turtele de mălai. Scăpărarea neaşteptată pe care o văzu în privirea avocatului, o făcu să-l întrebe aproape fără să vrea :

— Guy, n-ai vrea să mă ajuţi ?

— Dragă doamnă, cum să te ajut ?

— Nu ştiu nici eu deocamdată.

El aşteptă să continue :

— Aş vrea să mă ajuţi, ca să-mi pot da seama de ceea ce întunecă viaţa femeilor. Întunericul cenuşiu sau umbrele copacilor. Noi toate sîntem în această situaţie, zece milioane de femei, tinere soţii cu bărbaţi, care se bucură de prosperitate materială, femei funcţionare care umblă cu guler scrobit, bunici care aleargă după invitaţiile la ceaiuri, soţii ale minerilor plătiţi cu salarii de mizerie şi soţii de fermieri pentru care singura plăcere este să bată putinei şi să se ducă la biserică. Ce crezi dumneata că dorim noi... şi care sînt nevoile noastre ? Will Kennicott poate ar răspunde că vrem o casă de copii şi robot din greu. Dar aceasta nu este dorinţa noastră. Aceeaşi nemulţumire înfioară şi pe femeia care are opt copii şi... unul pe drum... întotdeauna se întîmplă să mai fie şi unul pe drum. Aceeaşi stare de spirit o vei descoperi şi la stenografele din birouri, şi la cele care-şi văd de gospodărie, exact cum o vei putea descoperi şi la tinerele fete universitare, ce se întreabă care ar fi posibilitatea cea mai avantajoasă să scape de sub tutela părinţilor lor, care sînt oameni cumsecade. Ce urmărim ?

— Carol, în esenţă eu cred că dumneata eşti ca şi mine ; ai vrea să te întorci înapoi spre o epocă de linişte şi maniere alese. Ai vrea să reintegrezi bunul simţ în drepturile lui.

— Numai bunul simţ ? Din cauza oamenilor plicticoşi şi banali ? Da de unde ! Eu cred că toate urmărim unul şi acelaşi scop — toate, împreună cu femeile lucrătorilor industriali, femeile măritate, soţiile fermierilor, negresele şi cele din coloniile asiatice, şi chiar o parte dintre femeile care fac parte din clasa de sus. În sufletul tuturor mocneşte aceeaşi revoltă care a aşteptat îndelung pentru a putea ieşi la lumină. Mi se pare că ceea ce dorim noi, este o viaţă mai conştientă. Ne-am săturat să robotim mereu, să dormim şi să murim. Ne este peste putinţă să mai continuăm cu starea de pînă acum şi să constatăm că abia se găsesc între

noi cîteva care să aibă o individualitate a lor. Nu mai vrem să continuăm cu amînarea realizării aspirațiilor noastre, cedînd locul generației viitoare. Ne-am săturat să mai ascultăm politicieni, preoți și reformatori prudenți (și pe bărbații noștri) spunîndu-ne mereu ca să ne împace: "Liniștește-te, ai răbdare! Am pregătit și avem gata planurile unei impresionante Utopii; noi sîntem mai înțelepți decît sînteți voi, femeile". De zece mii de ani ni se repetă mereu aceleași vorbe. Noi vrem întronarea Utopiei noastre... acum, imediat, și vom încerca să o ducem noi singure la bun sfîrșit. Ceea ce dorim noi este... totul, pentru noi toate. Pentru fiecare femeie căsătorită, ca și pentru soția ultimului lucrător din port, pentru fiecare naționalist hindustan și pentru fiecare mică învățătoare de la țară. Vrem totul. Dar nu vom reuși nimic. Prin urmare, nu vom putea fi niciodată mulțumite...

În clipa aceea se gîndi, care să fie motivul că începuse să se plîngă. Guy o întrerupse înainte de a putea continua.

— Ascultă, draga mea, cred că nu-vrei să te identifici cu cei de la conducerea mișcărilor muncitorești care pescuiesc în apă tulbure, pentru a provoca revolta. Democrația este perfectă în teorie și admit că există și o mulțime de nedreptăți în industrie, dar prefer aceste nedreptăți decît să văd universul coborît din nou la linia moartă a mediocrității. Refuz să admit că ai fi în stare să te asociezi cu un grup de lucrători care provoacă tulburări, numai pentru a obține salarii mai ridicate, ca să-și poată cumpăra tot felul de prostii, de îngrozitoare piane-automate și...

Exact în clipa aceasta, un director de ziar din Buenos Aires, simțindu-se plictisit de cursurile de la bursă, declară: "Orice nedreptate este mai bună decît eventualitatea de a vedea lumea coborîtă din nou la nivelul banalităților științifice". Tot în clipa aceasta un funcționar de birou, așezat pe un scaun din fața unui bar din New Work, uită de teama sa ascunsă și constantă pe care i-o inspiră patronul său, și mormăi șoferului care stă alături de el: "Ascultă, domnule, voi socialiștii ați început să mă scoateți din fire. Eu sînt un individualist. Eu nu admit să fiu terorizat de nici un birou al vostru și nici să primesc ordine de la conducătorii muncitorimii. Înțeleg să fac tot ce-mi place și ce mă taie capul, exact ca și dumneata sau oricare altul",

În aceeaşi clipă doamna Carol înţelese că timiditatea lui Guy, cu tot cultul pe care-l avea faţă de vechile obiceiuri patriarhale, era tot atît de deprimantă ca şi veselia impulsivă a lui Sam Clark. Îşi dădu seama că în sufletul acestui om nu se ascundea nici un mister, cum îşi închipuise ea într-un moment de emoţie, că nu este cîtuşi de puţin mesagerul romantic al unei lumi din afară, pe care s-ar fi putut întemeia ca să scape de gîndurile ce o obsedau. Omul acesta fusese cu desăvîrşire încorporat de oraşul Gopher Praerie. I se părea că o mînă nevăzută s-a întins după ea şi a smuls-o din ţările de vis, pe unde rătăcise, şi că acum se găseşte din nou în mijlocul Străzii Mari...

Se auzi pe sine, răspunzînd sfioasă:

— Cu alte cuvinte, dumneata nu vrei să fii amestecat în această dezlănţuire de nemulţumiri, fără semnificaţie?

Încercă s-o liniştească:

— Nu doamnă, nu vreau deloc. Eu nu am în temperamentul meu nimic eroic. Sînt un om înspăimîntat de luptele acestea continue care se dau între oameni. Eu mă gîndesc la nobleţea gestului şi sînt dornic de aventură, dar cu toate acestea aş prefera să stau frumuşel în colţul meu din faţa căminului, cu cineva care mi-e drag.

N-ai fi dispusă...

Nu termină fraza. Luă în mînă cîteva fărîmituri din plăcinta de făină de porumb pe care le lăsă să i se scurgă printre degete, în timp ce stătea în extaz şi se uita la ea.

Stăpînită de senzaţia unei singurătăţi fără margini, caracteristică celui care a renunţat la posibilitatea oricărei dragoste, Carol constată că se găseşte în faţa unui om cu totul străin. Îşi dădu seama că omul acesta n-a fost niciodată altceva decît un manechin pe care ea îl îmbrăcase în haine strălucitoare. Admiţînd să-i facă o curte sfioasă, nu însemna cîtuşi de puţin că, tolerîndu-l, purtarea lui ar putea s-o intereseze, ci dimpotrivă, că pe ea nu o interesează cîtuşi de puţin, deoarece această atitudine nu putea să aibă nici o importanţă.

Îi zîmbi cu acelaşi tact caracteristic unei femei în clipa cînd pune capăt unui flirt; un zîmbet care te îngheaţă

întocmai ca atunci cînd cineva îţi pune mîna pe braţ şi te strînge uşor, ca să-ţi taie avîntul. Pe urmă oftă:

— Eşti un om foarte amabil cînd îmi dai voie ca să-ţi înşir în felul acesta toate nemulţumirile mele imaginare.

Pe urmă se ridică în picioare şi adăugă:

— Cred că ar trebui să le ducem şi lor porţia de turtă de mălai?

Guy se uită la ea cu ochii tulburi.

În timp ce încerca să-i necăjească pe Vida şi Kennicott, doamna Carol îşi zise:

„Va trebui să merg înainte".

6.

Miles Bjornstam, vagabondul, „suedezul cel roşu", îşi aduse ferăstrăul circular şi motorul de petrol ca să taie buştenii de plop pe care-i ardeau în soba de la bucătărie. Fusese trimis de Kennicott şi Carol nu află despre asta decît după ce auzi huruitul ferăstrăului. Se uită pe fereastră şi-l văzu pe Bjornstam îmbrăcat în haina lui neagră de piele, la gît cu un şal roşu de lînă, cu mănuşile ferfeniţă, împingînd pe tăblia de la ferăstrău buştenii de lemn pe care îi tăia în lungimea cuvenită şi-i arunca într-o parte. Motorul roşu şi întărîtat se auzea vîjîind: jî-jî-jî, jî, din ce în ce mai ascuţit, întocmai ca semnalul de alarmă al pompierilor pe care-i auzi în timpul nopţii, pentru ca de fiecare dată după ce pătrundea buşteanul, să dea un sunet metalic plăcut şi să amuţească, după care se auzea răbufneala surdă a butucului despărţit de buştean, căzînd în grămadă.

Îmbrăcă repede mantaua pe care şi-o punea cînd pleca cu automobilul şi ieşi în curte. Cînd o văzu, strigă de departe:

— Bine v-am găsit. Iată, a venit bătrînul Miles, vesel şi sănătos ca întotdeauna. Nu s-a schimbat deloc şi vara viitoare vă va lua cu el, ca să faceţi negoţ de cai tocmai în Idaho.

— Foarte bine. Dar să știi că chiar s-ar putea să ple cu dumneata.

— Ei, cum merge? N-ai reușit încă să rămîi încîntată de orașul acesta?

— Încă nu, dar s-ar putea ca într-o bună zi să mă simt încîntată.

— Nu te lăsa să pună mîna pe dumneata. Scuipă-i în obraz!

În timp ce vorbea cu ea, striga în gura mare, ca să-l poată auzi. Grămada de lemne tăiate creștea văzînd cu ochii. Scoarța bușteni lor de plop era vărgată de liane verzi și cenușiu întunecat; butucii proaspăt tăiați păreau colorați mai proaspăt și pe unde trecuse ferăstrăul se vedea o fulguială ca pe un șal nou de lînă. Prin aerul înghețat de iarnă, mustul lemnului tăiat mirosea a primăvară.

Kennicott telefonă că trebuie să plece undeva la țară. Pînă la amiază Bjornstam nu reușise să termine cu lemnele ce le avea de tăiat și Carol îl pofti la bucătărie, să mănînce împreună cu Bea. Se gîndi că ar fi bine să fie destul de emancipată pentru a se așeza la masă cu invitații ei. Se gîndi la simpatia pe care i-o arătau oamenii aceștia și se revoltă împotriva „deosebirilor sociale", bătîndu-și joc de propriile ei principii, dar cu toate acestea continuă să-i considere drept oameni de serviciu, față de care ea era „doamna". Se așeză în sufragerie și ascultă glumele pe care le făcea Bjornstam și rîsul sonor al Beei, care se auzea prin ușa închisă. Purtarea ei era atît de absurdă, încît după ce termină numai singură masa, se ridică și trecu în bucătărie, unde se sprijini de bazinul în care spălau vasele și începu să vorbească cu ei.

Vedea că tinerii aceștia doi se simt atrași unul spre altul; un Othello suedez și o Desdemonă, mult mai utili și mai amabili decît toți protagoniștii lor. Bjornstam începu să-și povestească aventurile: cum se dusese anul acesta și făcuse negoț de cai în Statul Montana, cum trăise într-un bordei de bîrne, cum își bătuse joc de un proprietar de păduri care era milionar și despre care se spunea că are niște pumni cărora nimeni nu poate să li se împotrivească. Bea nu-și mai putea stăpîni rîsul și avea grijă să umple mereu ceașca de cafea a curtezanului ei.

Îi trebui multă vreme ca să poată termina cu tăiatul lemnelor, căci intra mereu în bucătărie, ca să se încălzească. Carol îl auzi spunîndu-i lui Bea :

— Văd că eşti o mică suedeză gingirlie. Mi se pare că dacă aş avea o nevastă ca dumneata, nu m-ar mai lua apa atît de uşor. Bucătăria dumitale este atît de curată, încît un becher înrăit ca mine n-ar putea să nu se simtă ruşinat, în comparaţie cu dumneata. Ascultă, ştii că ai păr foarte frumos? Hm ! M-am înfierbîntat eu? Ascultă, fetiţo, dacă se va întîmpla să mă înfierbînt vreodată, atunci să ştii că eu nu sînt omul care să nu îndrăznească să-ţi spună limpede ce gîndeşte. Să ştii că eu sînt un bărbat destul de voinic pentru a te putea ridica cu un singur deget şi a te ţine deasupra capului, tocmai de ajuns ca să poţi citi toată opera lui Robert J. Ingersoll. Ingersoll? Da, este un scriitor care tratează numai subiecte religioase. Evident, lectura aceasta nu se poate să nu-ţi facă plăcere.

Cînd plecă, făcu un semn din mînă lui Bea, iar ea singură la fereastra de la etaj, se uita melancolică şi-i pizmuia pentru această idilă a lor.

„Şi eu... Dar va trebui să merg înainte !"

CAPITOLUL XVII

Pe o noapte de ianuarie, luminată de lună, un grup de vreo douăzeci de inşi, se dădea cu săniuţa pe ţărmul lacului, îndreptîndu se spre grupul căsuţelor de bîrne. Cîntau în gura mare Ţara Jucăriilor şi Vom găsi pe Nelly acasă; coborau din săniuţe şi o rupeau la fugă pe potecile îngheţate şi lunecoase pentru ca după ce osteneau la urcuş, să se urce din nou în săniuţe. Fulgii de zăpadă care scăpărau în lumină erau răscoliţi de copitele cailor care alergau în faţa săniilor şi aruncaţi în obrazul oamenilor, dar nu se mai supărau cînd simţeau zăpada topită că le intră pe după guler şi le curge pe gît, ci chiuiau şi rîdeau din toată inima, cău-

ţiind să se scuture cu mănuşile enorme de piele pe care le luaseră cu ei. Hamurile se auzeau fişiind şi clopoţeii săniilor sunau vesel, iar ciinele de vînătoare al lui Jack Elder alerga lătrînd în faţa cailor.

O bucată de drum Carol alergă alături de ei. Aerul rece care o bătea din faţă parcă îi dădea o forţă închipuită. I se părea că ar fi în stare să alerge toată noaptea şi să înainteze cîte zece metri dintr-un singur pas. Excesul acesta de energie o epuiză însă şi se simţi foarte mulţumită să se poată băga sub păturile întinse peste paiele din sanie.

În mijlocul acestui babilon de veselie, se simţea încîntător de liniştită.

În lungul drumului ramurile întunecate ale stejarilor vărgau zăpada cu umbre negre, ca nişte portative de note muzicale. Pe urmă sania trecu pe oglinda îngheţată a lacului Minniemashie. De-a lungul gheţei groase se vedea poteca tăiată de săniile fermierilor care treceau pe aici, ca să scurteze drumul. Lumina lunii strălucea orbitoare pe întinderea uriaşă a lacului îngheţat — mormanele de sloiuri, bucăţi de gheaţă verzuie biciuită de vînturi, zăpada măruntă troienită şi purtată de suflul rece al gerului se legăna ca apele de sub malurile unui port pe timp de furtună — învelind zăpada şi dînd copacilor de pe maluri scăpărări roşii, ca de cristale în flăcări. Noaptea era voluptoasă ca la tropice. În mijlocul acestei vraje, nu mai erai în stare să faci deosebire între căldura sufocantă şi gerul tăios.

Carol se pierduse în adîncul visurilor ei. Glasurile vesele şi însăşi prezenţa lui Guy Pollock care era alături de ea, cufundat în tăcere, nu mai existau. Prin minte îi treceau mereu cuvintele:

Pe acoperişul mănăstirii,
Zăpada albă scapără sub lună

Cuvintele acestea şi lumina nopţii se confundau între ele, pricinuindu-i o mulţumire fără margini şi era convinsă că în viaţa ei va trebui să intervină ceva neobişnuit de important. Încercă să se abstragă din mijlocul acestei veselii şi să se gîndească la cultul ei pentru zeităţile neînţelese. Noaptea se aşternea în calea ei şi i se părea că toate misterele se opresc să i se închine.

Se trezi din visare în momentul cînd sania sălta cu violenţă pe mal şi se opri la poalele peretelui de stîncă unde erau căsuţele.

Coborîră în faţa cabinei lui Jack Elder. Pereţii care pe dinăuntru erau acoperiţi cu scînduri nestrujite şi păreau plăcute în luna august, erau acum reci şi îngheţaţi. Înfăşuraţi în blănuri, cu şalurile trecute peste căciuli şi legate sub bărbie, îţi făceau impresia unei stranii adunări de urşi şi balene care au venit să stea de vorbă. Jack Elder aprinse aşchiile care erau în soba din colţul cabanei, semănînd cu un ghiveci de flori. Îşi scoaseră blănurile şi le întinseră pe fotoliul balansoar pe urmă începu să facă haz, cînd îl văzură că se lasă încet pe spate, cu o mişcare solemnă, ca şi cînd ar fi vrut să se prosterne în faţa lor.

Doamna Elder şi domna Sam Clark fierseră cafea într-o enormă oală de tinichea înnegrită de fum; Vida Sherwin şi doamna McGanum scoaseră prăjituri şi turtă dulce; doamna Dave Dyer încălzea frankfuterii care erau lungi şi legaţi unul de altul, ca nişte mărgele uriaşe; doctorul Terry Gould anunţă:

— Doamnelor şi domnilor, pregătiţi-vă să vă indignaţi, dar încercaţi să vă ascundeţi această indignare, pînă mai tîrziu, căci nu e momentul, apoi scoase o sticlă de whiski burbon.

Ceilalţi începuseră să danseze şi icneau la fiecare „huup", cînd se întîmpla ca picioarele lor înţepenite de frig să se împiedice de scîndurile duşumelelor. Carol se trezise din mijlocul visurilor ei. Harry Haydock o luă de mijloc şi începură să se învîrtească, pe urmă să rîdă. Gravitatea celor care se retrăseseră într-un colţ şi stăteau de vorbă, parcă o îndemna şi mai mult să facă tot felul de nebunii.

Dennicott, Sam Clark, Jackson Elder, tînărul doctor McGanum şi James Madison Howland schimbau din picioare, în apropierea sobei, şi vorbeau cu demnitatea caracteristică oamenilor de afaceri. Dacă ai fi stat să-i judeci cu de-amănuntul, oamenii aceştia se deosebeau foarte mult unul de altul, dar totuşi îşi spuneau aceleaşi lucruri şi cu acelaşi glas monoton şi cordial. Ca să-ţi poţi da seamă de cel care vorbeşte, trebuia să te uiţi de aproape la ei.

— Văd că am făcut drumul destul de repede pînă aici, declară unul dintre ei, indiferent cine.

— Hm, am urcat destul de repede, după ce am trecut peste lacul îngheţat.

— Totuşi mi se pare că am venit destul de încet, cînd te gîndeşti la viteza pe care o iei cu automobilul.

— Hm, aşa este. Spune, cum eşti mulţmit de cauciucurile Sfinx pe care ţi le-ai cumpărat?

— Crezi că rezistă destul de bine. Totuşi nu cred să-mi convină mai mult decît marca Roadeater.

— Hm, nu există nimic ce s-ar putea compara cu anvelopele Roadeater. În special anvelopele, care sînt mai bune decît orice marcă.

— Hm, mi se pare că ai spus ceva. Roadeater este un cauciuc bun.

— Ia spune, cum te-ai înţeles cu Pete Garsheim în privinţa plăţii ratelor?

— Plăteşte destul de bine. Terenul pe care l-a cumpărat este foarte bun.

— E o fermă frumoasă.

— Hm, Pete a obţinut o bucată de pămînt care face parale.

De la subiectele acestea serioase, trecură la glumele cu insulte, proprii conversaţiei între oamenii din Strada Mare. În domeniul acesta Sam Clark se dovedi cel mai priceput dintre ei.

— Ce va să zică desfacerea aceasta nebunească de şepci pentru vară, de care încerci să te debarasezi? se adresă el lui Harry Haydock. Nu cumva le-ai furat, sau poate vrei să-ţi baţi joc de noi, cum faci de obicei? Dar fiindcă veni vorba despre şepci, să vă spun una bună în legătură cu Will. Doctorul îşi închipuie că este un bun şofer şi că mai are şi un dram de minte, ca tot omul, dar într-un rînd cînd a ieşit cu maşina pe timp de ploaie, a uitat să-şi pună lanţurile la roţi şi vă puteţi închipui...

Carol auzise de mai multe ori această glumă. Se întoarse spre grupul dansatorilor şi, cînd îl văzu pe Dave Dyer, care cu un gest de scamator reuşi să bage doamnei McGanum un sloi de gheaţă pe după gulerul hainei, începu să aplaude frenetic.

Se aşezară pe duşumele şi începură să mănînce din merindele pe care le aduseseră. Bărbaţii făceau glume şi

rîdeau, în timp ce sticla de whishy trecea din mînă în mînă.

— Vezi așa! strigară ei, cînd văzură că și Juanita Haydock trage o dușcă; Carol încercă să bea și ea; își închipuia că ar vrea să se amețească, ca să poată face tot felul de nebunii, dar băutura o înecă și cînd îl văzu pe Kennicott că încruntă din sprîncene, întinse altuia sticla, simțindu-se înfiorată de păreri de rău. Își aduse prea tîrziu aminte că ea renunțase demult să mai fie femeie ascultătoare și supusă.

— Hai să jucăm șarade, propuse Rymie Wutherspoon.

— Da, hai să jucăm, încuviință domnișoara Ella Stowbody.

— Bună idee, declară Harry Haydock.

Încercară să interpreteze cuvîntul rece ca rege și dintr-un șal roșu ca focul făcură o coroană pe care o cocoțară pe capul chel și rumen al lui Sam Clark. Uitară cu totul că sînt oameni respectabili și începură să facă fel de fel de glume. Carol strigă entuziasmată:

— Ce ar fi dacă am înființa un cerc dramatic și am juca o piesă de teatru? Ce ziceți? Ne-am distrat atît de bine astă seară...

Cei dimprejurul ei se uitară la ea cu amabilitate.

— Sigur că vom înființa, răspunse Sam cu loialitate.

— O, vă rog, înființați un cerc dramatic. Ar fi adorabil să putem juca Romeo și Julieta, oftă domnișoara Ella Stowbody.

— Ar fi o plăcere neînchipuită, aprobă doctorul Terry Gould.

— Dar dacă vom înființa acest cerc, declară Carol prevăzătoare, ar fi ridicol să jucăm teatru cum fac amatorii. Va trebui să ne facem singuri decorurile și tot ce ne lipsește, dar ceea ce facem, va trebui să fie bine făcut. Vom avea de lucru, nu glumă. Credeți că veți fi... vom putea fi cu toții punctuali la repetiții?

— Mai încape vorbă, sigur că da!

— Ce idee!

— La repetiții trebuie să fie toată lumea exactă, răspunseră ei în cor.

— Prin urmare ne vom întruni săptămîna viitoare şi vom fonda Asociaţia Dramatică din Gopher Praerie, adăugă Carol.

Se întoarse acasă şi se simţea însufleţită de dragostea faţă de aceşti prieteni care făceau plimbări cu sania în timpul nopţilor luminate de lună, organizau serate artistice şi erau pe cale să creeze frumosul, cu ajutorul teatrului. Totul se limpezea de la sine. Va deveni şi ea parte integrantă a acestui oraş, dar în acelaşi timp va fi scutită de contaminarea cu Virusul Oraşului... Va putea să scape din nou de Kennicott, fără să-l jignească cu nimica şi fără ca el să-şi dea seama de acest amănunt.

Reuşise şi de astă dată.

Deasupra ei luna era acum mică şi foarte depărtată, iar lumina tremura indiferentă, cernîndu-se peste ei.

2.

Deşi fiecare dintre ei era convins că i-ar face plăcere să facă parte din comitetul ce se va constitui şi să ia parte la repetiţii, Asociaţia Dramatică în forma ei definitivă era compusă numai din Kennicott, Guy Pollock, Carol, Vida Sherwin, Ella Stowobody, soţii Harry Haydock şi Dave Dyer, Raymie Wutherspoon, doctorul Terry Gould şi alţi patru candidaţi noi: Rita Simons, care era o femeie cochetă, doctorul şi doamna Harvey Dillon şi Myrtle Cass, o fată urîţică, dar foarte entuziastă, de vreo nouăsprezece ani. Dintre aceşti cincisprezece inşi nu veniră decît şapte la prima şedinţă. Ceilalţi telefonară să se scuze, invocînd fie diversele întîlniri pe care le aveau şi nu le puteau amîna, fie spunînd că s-au îmbolnăvit pe neaşteptate, dar declarau că vor veni necondiţionat la celelalte întîlniri ce se vor ţine de aici înainte.

Carol fu proclamată preşedintă şi directoare a cercului.

Cîştiga pentru gruparea lor şi pe soţii Dillon. Cu toate temerile lui Kennicott, dentistul şi soţia lui nu numai că

nu fură acaparaţi de familia doctorului Westlake, ci rămase în afară de societatea elegantă din Gopher Praerie, exact ca şi Willis Woodford, care era recepţioner, casier şi administrator al băncii Stowbody. Carol văzuse pe doamna Dillon trecînd o dată prin faţa casei ei, în timpul unei şedinţe de bridge a cercului Jolly Seventeen, aruncînd priviri patetice spre fericiţii care fuseseră aleşi. În mod ostentativ îi invită pe amîndoi la şedinţa Asociaţiei Dramatice şi, văzînd că Kennicott se uită la ei întunecat, căută să fie excesiv de cordială şi se simţea foarte mulţumită din caza aceacta.

Mulţumirea pricinuită de acest fapt îi răsplăti dezamăgirea participării în număr atît de redus a membrilor şi-i dădu posibilitatea să asculte cu bunăvoinţă erupţiile repetate ale lui Rymie Wutherspoon care spunea:

„Teatrul are nevoie să fie susţinut" şi „sînt convins că unele piese de teatru conţin învăţăminte preţioase".

Ella Stowbody, care era profesionistă, deoarece studiase dicţia la Milwaukee, nu era de acord cu entuziasmul doamnei Carol pentru piesele moderne. Domnişoara Stowbody milita pentru principiul fundamental al teatrului american: singurul mijloc pentru a deveni artist, adevărat, este să joci piese de Shakespeare. Dar văzînd că nimeni nu ascultă ce spune, se retrase din discuţie şi uă o atitudine de Lady Macbeth.

3.

Micile asociaţii teatrale, care peste trei-patru ani aveau să dea dramei americane un pigment mai vioi, nu erau decît în stare embrionară. Carol însă presimţea apropierea acestei mişcări revoluţionare. Dintr-un articol de revistă rătăcită, aflase că societatea teatrală din Dublin, numită The Irish Players, era un fel de inovatoare. Aflase ceva vag că un individ cu numele Gordon Craig pictase decoruri... sau poate scrisese chiar piese de teatru. Presimţea că în incoerenţa dramei începe să descopere

ceva mult mai important decît articolele ziarelor privitoare la activitatea naivă a senatorilor. Se simţea asediată de senzaţia a ceva familiar şi se vedea pe sine stînd pe terasa unei cafenele din Bruxelles, de unde se duce la un mic teatru vesel, din apropierea unei catedrale.

Anunţul de pe prima pagină a unui ziar din Minneapolis îi atrase atenţia:

Şcoala Cosmos, de Muzică. Declamaţie şi Artă Dramatică va prezenta patru piese în cîte un act, de Schnitzler, Shaw, Yeats şi Lord Dunsany.

Trebuia să se ducă numaidecît şi ea la premieră şi-l rugă pe Kennicott s-o însoţească în oraş.

— De, nu ştiu ce să zic. Ar fi admirabil să ne putem duce la teatru, dar de ce naiba vrei să te duci să vezi piesele acestea străine, jucate de un grup de amatori? De ce nu vrei să aştepţi ocazia cînd se va da o piesă mai bună, ceva mai tîrziu? Se vor reprezenta cîteva succese: Lottie de la ferma Două Pistoale şi Pungaşi şi Poliţişti — amîndouă adevărate succese din Broadway şi jucate de un grup de artişti din New-York. Ce sînt mofturile acestea pe care vrei să le vezi! Hm! Cum şi-a înşelat bărbatul. Nu sună tocmai prost. Dimpotrivă, pare să fie ceva piperat. Fie, la urma urmelor, cred că eu aş putea să merg să văd expoziţia de automobile. Aş vrea să văd roadsterul cel nou Hup... Să vedem ...

Nu fu în stare să afle niciodată care să fi fost atracţia pentru care acceptase să se ducă la oraş. Îi trebuiră patru zile de încîntător zbucium pricinuit de o gaură în singurul combinezon de mătase mai bun pe care-l avea, un şir de mărgele de pe rochia ei de catifea cafenie pe care-l pierduse, şi pata de sos pe cea mai bună bluză albă de crepe georgette, după care începu să se plîngă: „Nu mai am nici o rochie cu care m-aş putea îmbrăca pentru a ieşi în lume", dar cu toate acestea nu-şi mai găsea locul de mulţumită.

Kennicott îşi vedea de treburile lui şi, din cînd în cînd, se întîmpla să-i spună cîte unui prieten, că va pleca la oraş ca să vadă „cîteva piese de teatru".

Cînd trenul începu să despice gîfîind preeria cenuşie, în după amiaza aceea fără vînturi, cu fumul locomotivei vălătucindu-se în nori grei şi opaci care se tîrau pe deasu-

pra pămîntului, zăgăzuind vederea cîmpurilor acoperite de zăpadă, ea nici nu se uită pe fereastra compartimentului. Stătea cu ochii închiși și fredona, dar fără să-și dea seama că a început să fredoneze.

Se simțea exact ca un tînăr poet care a plecat să ia gloria și Parisul cu asalt.

La gara din Minneapolis se simți dintr-o dată zăpăcită de mulțimea tăietorilor de păduri, a fermierilor, a familiilor de suedezi, cu numeroșii lor copii și bunici, dar și mai numeroasele pachete pe care le duceau legate în hîrtie și țipetele lor asurzitoare. Se simțea ca o provincială în mijlocul acestui oraș pe care îl cunoscuse atît de bine căci abia de un an și jumătate era la Gopher Praerie. Era sigură că soțul ei se va urca în alt tramvai decît cel cu care ar fi trebuit să se ducă. Pe înserat, debitele de vin, dughenele de haine de gata ale evreilor și pensiunile din partea de jos de pe Hennepin Avenue i se păreau sordide, hidoase și primejdioase pentru cei care le frecventau. Îi vîjîia capul din cauza alergăturii și circulației de pe stradă, la această oră cînd se închideau birourile. Cînd vedea cîte un funcționar îmbrăcat într-un pardesiu prea strîns în talie că se uită stăruitor la ea, se apropia numaidecît de Kennicott. Funcționarul părea îndrăzneț, ca orice om de la oraș. Era un personaj superior, obișnuit cu zgomotul. Nu cumva începe să rîdă de ea?

Cîteva clipe se dori din nou în mijlocul liniștii și siguranței din Gopher Praerie.

În holul hotelului se simți sfioasă. Nu era obișnuită cu hotelurile; își aduse aminte că Juanita Haydock vorbea atît de des despre hotelurile din Chicago și se gîndi la ea cu invidie. Era incapabilă să suporte privirile comisionarilor din comerț, care erau instalați în fotolii largi de piele, care se uitau la ea. Ar fi preferat ca lumea din jurul lor să creadă că soțul ei și ea sînt obișnuiți cu luxul și eleganța desăvîrșită din jurul lor. Se simți puțin revoltată de felul vulgar în care soțul ei se adresă portarului, după ce-și trecu numele în registru: „Dr. W. P. Kennicott și soția ... Ascultă, băiete, ai pentru noi o cameră bună, cu baie?" Aruncă o privire disprețuitoare în jurul ei, dar după ce constată că nimeni nu se uită la ea, se simți

caraghioasă și ruşinată din pricina neliniştii care o frămînta.

— Holul acesta caraghios, mi se pare prea împopoţonat, declară ea, dar în acelaşi timp îi fu peste putinţă să nu-l admire; coloanele de onix, cu capiteluri şi draperiile grele, de catifea cu steme brodate, de la uşa de la intrare a restaurantului; alcovul tapetat cu mătase în care fete drăguţe serveau indivizi misterioşi; cutiile de conserve de cîte două kilograme aşezate în rafturi, chioşcul de ziare cu mulţime de reviste. Orchestra, ascunsă undeva, începuse să cînte. Văzu un bărbat care părea să fie un diplomat european, îmbrăcat într-o pelerină şi cu joben în cap. O femeie în rochie de seară, cu văl de dantelă, cu cercei de perle în urechi şi o pălăriuţă mică strînsă pe cap, intră în restaurant. „Sfinte Doamne, este cea dîntîi femeie cu adevărat elegantă pe care o văd de un an încoace", oftă Carol şi nu-şi mai găsea locul de mulţumită. Se simţea din nou cetăţean.

Dar în timp ce mergea pe urma lui Kennicott, care se îndreptase spre ascensor, fata de la garderobă, o femeie cu privirile îndrăzneţe, cu obrazul pudrat de parcă era dată cu un praf de ipsos, îmbrăcată într-o bluză decoltată şi transparentă, roşie ca para, se uită la ea cu atenţie şi, în faţa îndrăznelii ei, doamna Carol se simţi din nou sfioasă. Fără să-şi dea seama ce face, lăsă băiatul care făcea de serviciu la etaj să intre în ascensor înaintea ei. Iar cînd îl auzi spunîndu-i: Intraţi, domnă! se simţi înspăimîntată. „Îşi închipuie despre mine că sînt o femeie de la ţară", gîndi ea.

După ce ajunse în cameră şi băiatul care-i însoţise dispăru pe uşă, se uită la Kennicott şi-l examină cu severitate. De luni de zile i se întîmpla pentru întîia oară să-l vadă cu adevărat.

Hainele lui erau prea grosolane şi-i dădeau înfăţişare de provincial: haine făcute ca pentru oamenii cumsecade, de culoare cenuşie, în atelierul lui Nat Hicks din Gopher Praerie păreau însă făcute din tablă de oţel; nu aveau nici distincţia liniei, nici graţia mişcării, cum avea de pildă pardesiul Burberry pe care-l purta diplomatul. Ghetele cu care era încălţat păreau bocci şi prost lustruite.

Salul de la gît era de culoare cafenie respingătoare şi obrazul lui avea imediată nevoie de brici.

Dar uită de aceste mici nemulţumiri, cînd văzu instalaţia ultra confortabilă a camerei. Începu să alerge de colo pînă colo: intră în camera de baie şi deschise robinetele care începură să curgă din abundenţă, în loc să picure — ca la ei acasă — scoase prosopul din punga lui de hîrtie cerată, aprinse lampa cu abajurul trandafiriu de pe noptiera de lîngă pături, deschise sertarele biroului de nuc în care erau formulare de hîrtii şi plicuri cu firma hotelului şi se gîndi să scrie tuturor cunoştinţelor ei pe hîrtia aceasta; admiră fotoliul de catifea roşie şi covorul albastru de pe parchet, încercă robinetul cu apa de la gheaţă şi ţipă mulţumită cînd văzu că apa care curge era de fapt rece ca gheaţa. Se repezi la Kennicott şi, trecîndu-i braţele în jurul gîtului, îl sărută.

— Îţi place, bătrînico?

— E adorabil şi foarte plăcut. Te ador, pentru că m-ai adus cu tine la oraş. Eşti un bărbat fără pereche!

Se uită la ea cu indiferentă indulgenţă, căscă şi pe urmă răspunse:

— Văd că radiatorul are o instalaţie foarte comodă, încît îl poţi potrivi la orice temperatură pofteşti. Cred că aici trebuie să fie nişte cazane uriaşe, ca să poată încălzi toată clădirea aceasta. Ei comedie; mi-am adus abia acum aminte: numai de n-ar uita Bea să închidă uşile de curent de la radiatorul nostru, cît timp vom lipsi.

Sub tăblia de sticlă de la masa de toaletă era o listă cu bucatele cele mai variate: piept de găină de Guineea, salată de cartofi a la ruse, meringue Chantilly şi prăjituri de Bruxelles.

— Ascultă, ce-ar fi ... Voi face mai întîi o baie caldă, pe urmă pun pălăria cea nouă cu flori de lînă şi coborîm în restaurant, unde vom sta la masă ceasuri întregi şi vom lua cîte un coktail, ciripi doamna Carol.

În timp ce Kennicott făcea comanda, începu să se enerveze văzînd chelnerul care îşi permise să fie impertinent, dar coktailul pe care-l bău părea că a ridicat-o pînă la al şaptelea cer şi acum plutea printre stele, mai ales cînd văzu că vin şi stridiile — nu stridii conserve ca cele

de la Gopher Praerie, ci stridii adevărate, în scoica lor — încît exclamă satisfăcută :

— Dacă ai putea să-ţi dai seama ce mulţumire poate să-ţi pricinuiască faptul că n-a fost nevoie să mai combin dineul acesta, nici să-l comand la băcănie, să mă frămînt şi să mă gîndesc ceasuri întregi cum va ieşi, în timp ce o supraveghez pe Bea, să văd cum îl prepară. Mă simt atît de uşurată. Să stai la masă, să mănînci bucate cum nu se obişnuiesc în toate zilele, în farfurii care se schimbă la fiecare fel, pe o masă acoperită cu olandă, fără să te mai gîndeşti că budinca de la cuptor ar putea să nu iasă bine. Crede-mă ziua aceasta este memorabilă în viaţa mea.

4.

Îşi permiseră toate plăcerile provincialului cînd vine la oraş. După ce luară dejunul, Carol se repezi la un coafor, îşi cumpără mănuşi şi o bluză, pe urmă, foarte gravă, se duse să se întîlnească cu Kennicott în faţa magazinului unui optician, aşa cum se înţeleseseră dinainte, după lungi discuţii verificate din toate punctele de vedere. Admirară diamantele expuse în vitrinele magazinelor, blănurile şi serviciile grele şi reci de argint, fotoliile de acaju şi cutioarele de marochin pentru cusut; rămaseră impresionaţi de mulţimea de oameni care era în magazine, se lăsară convinşi de un vînzător şi cumpărară prea multe cămăşi pentru Kennicott, ca apoi să se extazieze în faţa sticlei de „parfum ... abia sosit de la New York". Carol îşi cumpără trei volume despre teatru şi petrecu un ceas încîntător gîndindu-se că i-ar fi peste putinţă să cumpere o rochie de mătase atît de scumpă, închipuie-ţi ce venin ar face Juanita Haydock, alerga din magazin în magazin, în nădejdea că va descoperi un sistem de aparat cu ajutorul căruia fereastra din faţa volanului maşinii să poată fi ştearsă în mod automat aşa încît să rămînă limpede, chiar pe timp de ploaie.

În aceeaşi seară comandară o masă extraordinară la hotel, ca a doua zi dimineaţa să se ducă după colţul aceleiaşi străzi şi să mănînce la Child's Restaurant, pentru ca să facă economie. La trei după-amiază se simţeau obosiţi şi adormiră în timpul spectacolului de la cinematograf, gîndindu-se ce bine ar fi să fie la Gopher Praerie — dar în aceeaşi seară pe la unsprezece erau din nou atît de vioi, încît se duseră la restaurantul chinezesc, un local unde se duceau funcţionarii comerciali şi iubitele lor, în zilele cînd se plăteau salariile. Se aşezară la o masă de lemn de tek, cu tăblia de marmură, şi mîncară ouă preparate a la Fooyung, ascultară melodiile cîntate de un pian automat şi-şi dădură aere de citadini.

Pe stradă întîlniră oameni de la ei de acasă ... pe soţii McGanum. Începură să rîdă şi-şi strînseră mîna de mai multe ori la rînd, spunîndu-şi : „Ia te uită, ce întîmplare" Îi întrebară cînd au venit la oraş şi se interesară de noutăţile din Gopher Praerie, de unde ei erau plecaţi de două zile. Indiferent cine ar fi fost soţii McGanum la ei acasă, aici totuşi li se păreau altfel de oameni decît străinii aceştia care treceau grăbiţi pe lîngă ei, aşa că soţii Kennicott se opriră să stea cît mai mult posibil de vorbă. Soţii McGanum îşi luară rămas bun, ca şi cînd ar fi plecat în Tibet, nu la gară, pentru a lua trenul nr. 7, spre miazănoapte.

Cutreierară tot oraşul Minneapolis. Kennicott devenise foarte vorbăreţ şi îi dădea explicaţii din domeniul tehnic, în timp ce se uitau la cilindrele maşinii Hard Nr. 1, cînd se duseră să viziteze clădirile de beton şi silozurile celei mai mari mori din lume. Vizitară Loring Park şi Turnul St. Mark apoi catedrala şi admirară acoperişele de ţiglă a clădirilor de Kenwood Hill. Se duseră cu maşina şi vizitară grădinile plantate în jurul lacurilor, văzură casele lucrătorilor morari, ale tăietorilor de păduri şi ale marilor proprietari rurali, potenţaţii acestui oraş în dezvoltare. Admirară micile şi excentricele bungalouri cu pergole, casele clădite din cărămidă colorată, cu terasele adormite în faţa tindelor descoperite, şi un castel necunoscut care era cu faţa spre lac. Văzură un grup de case cu apartamente de închiriat, nu blocurile obişnuite din oraşele de răsărit, ci fiecare apartament cu terasa lui

închisă între pereți de sticlă și cu canapele uriașe, încărcate de perne roșii, pe pereți cu vase rusești de alamă. Între șinele unei linii de garaj și coastele unui deal răscolit, se pomeniră față în față cu sărăcia ascunsă în bordeiele umile, înghesuite unul lîngă altul.

Vizitară kilometri întregi din orașul acesta pe care n-avuseseră vreme să-l vadă în întregime, în timpul anilor cît fuseseră la Universitate. Erau exploratori distinși și li se părea că se stimează mai mult unul pe altul, cînd își spuneau :

— Pariez că Harry Haydock nu a vizitat niciodată un oraș în felul acesta. Ar fi peste putință ca el să se fi gîndit să examineze de aproape instalația unei mori moderne sau să cutreiere periferiile unui oraș. Mă gîndesc oare oamenii din Gopher Praerie de ce nu-și întrebuințează picioarele, ca să cutreiere cartierele orașului, așa cum facem noi ?

Luară de două ori masa la sora lui Carol și se plictisiră din gros, constatînd în același timp mulțumirea reciprocă dintre doi căsătoriți, care constată pe neașteptate că niciunul dintre ei nu poate să-și sufere neamurile.

Astfel mulțumiți, dar în același timp și obosiți, constatară că se apropie seara cînd Carol va trebui să se ducă să vadă reprezentarea pieselor de la școala de artă dramatică. Kennicott îi propuse să nu se mai ducă.

— Sîntem atît de obosiți din cauza plimbării acesteia ; nu știu dacă n-ar fi mai bine să ne întoarcem devreme la hotel și să ne odihnim.

Numai datorită simțului de datorie față de principiile ei reușise Carol să se decidă și să-l decidă și pe Kennicott să părăsească în seara aceea camera caldă de hotel, ca să ia un vagon infect de tramvai, care-i duse pînă la clădirea cu treptele de piatră cafenie, în care era adăpostită lugubra școală dramatică.

Se pomeniră în mijlocul unei săli uriașe, spoită în alb și despărțită în două de o draperie grosolană. Scaunele pliante din sală erau ocupate de oameni care parcă miroseau a spălătorie și haine proaspăt călcate : părinți ai elevilor, studente și profesori conștienți de menirea lor.

— Îmi face impresia că ne-am ars. Dacă se va întîmpla ca prima piesă ce se va reprezenta să nu fie bună, ne cărăm, şopti Kennicott plin de nădejde.

— Foarte bine, căscă doamna Carol, cu ochii pe jumătate adormiţi încercînd să descifreze distribuţia pieselor printre reclamele de piane, magazine de muzică, restaurante şi bomboneri fiind aproape invizibilă.

Urmări piesa lui Schitzler fără prea mult interes. Actorii se mişcau pe scenă stîngaci şi vorbeau tot aşa. Exact în momentul cînd cinismul piesei începu să trezească interesul ei de provincială, se lăsă cortina.

— Nu mi se pare lucru mare. Ce zici dacă am spăla putina? propuse Kennicott.

— Haide să vedem şi pe a doua. Cum şi-a înşelat bărbatul, stărui Carol.

Cinismul lui Shaw o distră şi-l lăsă pe Kennicott perplex.

— Îmi face impresia că este prea stîngace. Îmi închipuiam că va fi ceva mai distinsă. Nu ştiu ce să cred despre o piesă unde soţul spune tuturor că este în căutarea cuiva care să-i facă soţiei sale curte. Nu cred ca cineva să fi văzut un soţ care să facă aşa ceva. Ce zici, ne mişcăm?

— Aş vrea să văd şi pe Yeats în Ţara dorinţelor. Pe vremea cînd eram la facultate, îmi plăcea scriitorul acesta. (Acum era pe deplin trează şi nerăbdătoare). Ştiu că nu-ţi prea place Yeats, din ziua cînd am încercat să-ţi citesc din operele lui, dar aş vrea să văd dacă nu-ţi va plăcea pe scenă.

Cea mai mare parte dintre actori păreau tot atît de flexibili ca nişte fotolii de stejar dotate cu facultatea mişcării, iar scena era o combinaţie artistică de baticuri şi mese greoaie. Maire Bruine însă era tot atît de zveltă ca şi Carol, dar avea ochii mari şi un glas ca sunetul unui ceasornic deşteptător. În personalitatea pe care o întruchipa, Carol se vedea pe sine şi glasul actriţei o transportă departe de soţul ei provincial, care adormise, şi de rudele lor care încercau să fie politicoase, într-o căsuţă cu acoperişul de paie, în interiorul căreia, înconjurată de lumina verde şi în faţa unei ferestre pe sub care se legănau ramurile teilor, ea stătea plecată şi descifra o cronică în care se vorbea despre femei şi despre vechile zeităţi.

— De ... fata asta care a jucat totul e drăguță chiar frumușică, mormăi Kennicott. Vrei să mai stai și la ultima piesă? Hm?

Tresări, dar nu zise nimic.

Draperia se ridică din nou. Pe scenă nu se vedea nimic, decît alte draperii mari, de culoare verde, și un fotoliu de piele. Doi tineri, îmbrăcați în haine lungi, ca niște învelitori de mobile, făceau gesturi misterioase și debitau fraze enigmatice, cu o mulțime de repetări.

Carol vedea pentru prima dată reprezentată o piesă de Dunsay. Se gîndi cu simpatie la Kennicott, care se scotocea prin buzunar și, după ce găsi țigara, trebui s-o pună înapoi, cu toată părerea de rău a resemnării.

Fără să-și dea seama cînd și cum și fără nici o schimbare perceptibilă în debitarea monotonă a frazelor celor de pe scenă care se mișcau întocmai ca niște păpuși de lemn, i se păru că se găsește în altă epocă, într-un alt decor.

Mîndră și demnă ca o regină, în mijlocul vanitoaselor și politicoaselor doamne de onoare, îmbrăcată în rochia ale cărei poale de mătase foșneau pe pavajul de marmură al galeriilor unui palat căzut în ruină. În curtea palatului caravana de elefanți sufla din trombe, păziți de oameni în costume bogate, cu bărbile vopsite în roșu și mîinile însîngerate încrucișate pe mînerul paloșelor. Era caravana sosită din El Shurnak, cu cămilele care aducea mărfuri din Tyr, topaze și mirodenii. Dincolo de meterezele zidurilor palatului era jungla cu toate tainele ei amenințătoare, iar soarele ardea pojar pe deasupra straturilor de orhidee însetate. Un tînăr trecu pragul ușilor căptușite cu oțel, pe care se cunoștea urma loviturilor de săbii, ușă mult mai înalte decît statura a zece bărbați voinici. Era îmbrăcat în zale și, de sub coiful lui de oțel, ieșeau pletele de aur. Întinse mîna spre ea, dar chiar înainte de a o ajunge îi simți dogoarea.

— Ei, comedie, ce sînt moftuile acestea! Ce vrea să spună, auzi Carrie?

Nu mai era regină siriană! Era soția doctorului Kennicott. Se simți că răbufnește din înălțimea visurilor ei în mijlocul unei săli spoite în alb și se uită la două fete speriate și un tînăr care-și pierdea ciorapii.

Kennicott murmură încîntat, în timp ce ieşeau din sală :

— Ce naiba vroia să spună ultima piesă pe care au jucat-o ? N-avea nici cap nici coadă. Dacă asta este drama intelectuală, atunci prefer un film cu cowboy. Slavă Domnului că s-a terminat şi ne putem duce la culcare. Oare n-am ajunge mai repede, dacă ne-am duce pînă la Nicollet, ca să luăm o maşină ? Un singur amănunt a fost bun în tot spectacolul : era destul de cald în sală. Probabil au un cazan enorm la instalaţia de calorifer. Oare ce cantitate de cărbune le trebuie, ca să poată ieşi din iarnă ?

În maşină întinse mîna spre ea şi o mîngîie cu duioşie pe genunchi ; o clipă i se păru că este tînărul îmbrăcat în armură ; pe urmă deveni din nou doctorul Kennicott din Gophe Praerie, iar Strada Mare puse din nou stăpînire pe ea. Nu va putea de aici înainte să admire niciodată în viaţa ei, nici jungla, nici mormintele regilor. În lume erau lucruri stranii care existau cu adevărat, dar ea nu va avea parte să le vadă niciodată.

Va trebui să le creeze din nou, în piesele de teatru pe care le va juca.

Ca să le poată crea, va trebui să determine Asociaţia Dramatică să-şi însuşească aspiraţiile ei. Şi le va însuşi cu toată certitudinea ; nu se poate să nu şi le însuşească ...

Se uită cu îndoială la realitatea impenetrabilă reprezentată de conductorul vagonului de tramvai care căsca, la călătorii toropiţi de somn şi la reclamele de pe pereţi care recomandau calitatea excelentă a săpunurilor şi a flanelelor de la cutare şi cutare fabrică.

CAPITOLUL XVIII

Se grăbea să ajungă cît mai repede la şedinţa comitetului care se întrunise pentru lectura piesei ce trebuia să se joace. Visul ei romantic cu jungla se destrămase, dar mai păstra un cultaproape religios , o convingere nefor-

mulată încă, despre posibilitatea de a creea frumosul cu ajutorul sugestiei.

O piesă a lui Dunsany ar fi prea grea pentru Asociația Dramatică din Gopher Praerie. Prin urmare le va propune pe Shaw — piesa Androcle și Leul, care tocmai apăruse.

În afara ei, comitetul de lectură era compus din Vida Sherwin, Guy Pollock, Raymie Wutherspoon și Juanita Haydock. Se simțeau încântați, gîndindu-se că sînt concomitent oameni de afaceri și artiști. Fură primiți de Vida care-i aștepta în salonul pensiunii familiale a doamnei Elicha Gurrey, cu gravuri care-l reprezentau pe Grant la Appomattox, cu cutioara ei cu vederi stereoscopice și misterioasele pete de pe covorul peticit.

Vida era o partizană a sistemelor culturale gata făcute și a rezultatului încercat al acestora. Declară că vor trebui (exact ca și la Thanatopsis) să aibă o ordine, de zi și să se citească procesul-verbal, dar pentru că se întîmplă să nu fie nici un proces-verbal de citit și nici o ordine de zi dinainte stabilită în domeniul literar, și nici nu știa nimeni care va fi ordinea de zi, trebuiră să renunțe la plăcerea de a discuta aceste propuneri.

Carol, în calitate de președintă, întrebă foarte politicos :

— V-ați gîndit ce piesă am putea juca pentru început?

Se aștepta să-i vadă plecînd ochii în pămînt și așteptînd încurcați, ca pe urmă să le propună ea piesa Androcle. Dar Guy Pollock răspunse cu o promptitudine surprinzătoare :

— Să vă spun ceva : de vreme ce avem de gînd să facem ceva artistic, și nu numai să ne găsim în treabă, sînt de părere să jucăm o piesă clasică. Ce ziceți de Școala pentru Scandal?

— Spune drept, nu crezi că piesa asta a fost jucată pînă acum de destule ori?

— Da, probabil că a fost jucată.

Carol era gata să spună : „În cazul acesta, ce ați zice de Bernard Shaw", dar îl auzi că el continuă cu șiretenie :

— Ce ați zice dacă am juca o tragedie greacă, de pildă Oedip Rege?

— O, nu-mi vine să cred...

Vida Sherwin interveni:

— Sînt convinsă că aşa ceva ar fi prea greu pentru noi. V-am adus eu ceva care ar putea să vă placă.

Întinse mîna în care avea o broşurică cenuşie, intitulată Soacra lui McGinerty, pe care doamna Carol o luă cam fără voie. Era una dintre farsele obişnuite jucate la teatrul şcolar şi pe care cataloagele o anunţă: „Mare succes, două ore de rîs în hohote; 5.b.3.f.; decor de interior, foarte apreciat cu ocazia serbărilor patronale şi la alte întruniri de elită".

Carol ridică privirea de pe broşura scabroasă şi se uită la Vida, ca să-şi dea imediat seama că ea nu glumea cîtuşi de puţin.

— Bine... dragă... dar... ce să-ţi spun; aceasta nu este decît... în sfîrşit... eu mi-am închipuit că tu apreciezi arta.

Vida se uită la ea şi ripostă cu îndrăzneală:

— O, arta; sigur că da! Îmi place arta. E foarte frumoasă. Dar, la urma urmelor ce importanţă are piesa pe care o vom juca, mai, ales că este vorba numai de începutul activităţii asociaţiei noastre? Esenţial este tocmai amănuntul despre care pînă acum nici unul dintre noi n-a pomenit: ce vom face cu banii pe care-i vom cîştiga, dacă se va întîmpla să cîştigăm ceva? Cred că ar fi foarte frumos dacă am dărui Scolii Superioare seria completă a însemnărilor de călătorie ale lui Stoddard.

— Vida, draga mea, murmură Carol, te rog iartă-mă dar farsa aceasta... Eu aş vrea să jucăm o piesă distinsă. Hai să zicem Androcle, a lui Bernard Shaw. Care dintre dumneavoastră a citit această piesă.

— Da, este o piesă bună, declară Guy Pollock.

Cu totul pe neaşteptate Raymie Wutherspoon luă cuvîntul:

— Am citit-o şi eu. Ca să mă pregătesc pentru această şedinţă a comitetului, am citit toate piesele de teatru care se găsesc în biblioteca publică. Şi... Dar cred, doamnă Kennicott, că dumneavoastră nu sînteţi în stare să vă daţi seamă de ideile lipsite de sentimentul religios pe care le conţine această piesă. Cred că intelectul feminin este prea inocent pentru a putea concepe şi a-i înţelege

pe acești scriitori imorali. Nu am cîtuși de puțin intenția să-l critic pe Bernard Shaw; am aflat că este un scriitor foarte popular printre intelectualii din Minneapolis; dar, cu toate acestea... După cît sînt eu în stare să-mi dau seama, acest scriitor este indecent. Afirmațiile pe care le face... În orice caz, ar fi foarte riscant ca la o astfel de piesă să vină și tineretul din orașul nostru. Convingerea mea este că o piesă care nu ne lasă o amintire plăcută și care nu ne inspiră nici o idee... nu este altceva decît... în sfîrșit... orice ar fi, nu se poate să fie artă. Așa... Iar acum trebuie să vă spun că am descoperit o piesă, ceva cuviincios, care conține și scene pline de haz. Am rîs din toată inima, în timp ce o citeam. Este intitulată Suflet de Mamă și tratează despre un tînăr de la facultate, care se asociază cu tot felul de liber cugetători, de cheflii și tot felul de oameni, dar la urmă influența mamei acestui tînăr...

— Ia mai slăbește-ne, Raymie, cu influența mamei, o întrerupse Juanita Haydock. Mai bine să jucăm ceva interesant. Pariez că am putea obține autorizația să jucăm Fata din Kankakee, ori aceasta este o adevărată piesă de teatru. La New York s-a jucat timp de unsprezece luni neîntrerupt.

— Cred că ar fi un mare succes, dacă nu ne-ar costa prea mult, declară Vida.

Carol fu singura care votă împotriva Fetei din Kankakee.

Detesta piesa Fata din Kankakee, chiar mai mult decît și-ar fi închipuit. Era povestea unei fete de la fermă care, după ce scapă pe fratele ei de acuzația de fals, ajunge secretara unui milionar din New York și prietenă intimă a soției acestuia; după o cuvîntare înflăcărată despre neliniștea și nedumeririle ce ți le pricinuiesc banii, sfîrșește măritîndu-se cu fiul milionarului.

Între personajele piesei era și un servitor de birou foarte hazliu.

Carol înțelese imediat că atît Juanita Haydock, cît și Ella Stowbody ar fi vrut să joace rolul principal feminin. Îl cedă Juanitei. Juanita o îmbrățișă și o sărută, apoi, exact cum ar face o vedetă în devenire, le explică vederile ei în privința piesei de teatru.

— Într-o piesă de teatru noi avem nevoie de spirit şi vioiciune. Tocmai aceasta este calitatea prin care scriitorii dramatici americani au reuşit să triumfe asupra banalităţilor şi vechiturilor ce veneau din Europa.

Distribuţia făcută de Carol şi aprobată de comitet fu următoarea :

Jhon Grimm, un milionar	Guy Pollock
Soţia lui	Domnişoara Vida Scherwin
Fiul său	Dr. Harvey Dillon
Concurentul său	Raymond T. Wutherspoon
O prietenă a doamnei Grimm	Domnişoara Ella Stowbody
Fata din Kankakee	Doamna Harold C. Haydock
Fratele ei	Dr. Terence Gould
Mama ei	Doamna David Dyer
O stenografă	Domnişoara Rita Simona
Băiatul de serviciu	Domnişoara Myrtle Cass
Fată în casa lui Grimm	Doamna W. P. Kennicott

Direcţia de scenă doamna Kennicott

Între motivele cele mai puţin importante care au dat loc la discuţii, a fost şi protestul doamnei Dave Dyer, care spunea :

— De, cred că arăt destul de bătrînă pentru a trece drept mama Junitei, deşi ea este cu opt luni mai mare decît mine, dar evident că nu doresc ca lumea să bage de seamă aşa ceva...

Carol încerca să le împace, spunînd :

— O, draga mea, arătaţi amîndouă de aceeaşi vîrstă. Te-am ales pe dumneata, din cauză că arăţi atît de bine şi, după cum ştii, cu puţină pudră şi o perucă albă, toată lumea ar putea să arate de două ori vîrsta pe care o arată ; eu însă am vrut ca rolul de mamă să fie jucat de o femeie cu adevărat drăguţă, indiferent cine ar fi.

Ella Stowbody, care băgase de seamă că ei i s-a dat un rol secundar, numai datorită conspiraţiei pornite din

gelozie, se zbătea între o superioritate dispreţuitoare şi resemnarea creştinească.

Carol fu de părere că piesa ar avea mai mult efect dacă ar mai tăia unele scene dintr-însa, dar cum fiecare actor, afară de Vida şi Guy Pollock, se opuseră oricărei reduceri a rolurilor, propunerea ei fu respinsă. Se consolă spunîndu-şi că defectele se vor putea corecta la punerea în scenă şi jocul actorilor.

Sam Clark scrisese în termeni entuziaşti fostului său coleg de şcoală, Percy Bresnaham, directorul fabricii de automobile Velvet Motor Company din Boston, despre asociaţia lor dramatică. Bresnahan îi trimise un cec de o sută de dolari ; la sma aceasta mai adăugă şi Sam douăzeci şi cinci de dolari şi se duse cu banii la Carol, căreia îi spuse încîntat :

— Poftim. Cred că cu suma aceasta vei putea să pui întreprinderea în mişcare destul de bine.

Carol închirie pentru două luni etajul al doilea din localul Primăriei şi cît fu primăvara de lungă asociaţia dramatică se extazie de propriul ei talent, în sala tristă şi întunecată. Scoaseră afară lăzile în care erau baloturile de pînză pentru drapele, mormanele de afişe şi scaunele cu trei picioare. Pe urmă atacară şi scena ; era o scenă cît se poate de simplă. Ceva mai ridicată decît nivelul parchetului, avea o perdea demontabilă pe care era zugrăvită reclama unui droghist mort de aproape zece ani, dar încolo n-avea nimic din care ai fi putut recunoaşte că acolo se afla o scenă. Aveau două cabine în care erau garderobele, una pentru femei una pentru bărbaţi, de fiecare parte. Uşile cabinelor se deschideau de-a dreptul în scenă şi numeroşi cetăţeni din Gopher Praerie îşi datorau primul lor contact cu o situaţie romantică, umerilor goi ai vedetei din această piesă, pe care-i vedeau de cum apărea în scenă.

Scena avea trei rînduri de decoruri : un peisaj forestier, un interior mai sărac şi interiorul unui om bogat ; cele două din urmă putînd fi întrebuinţate şi în piese ca staţia de cale ferată, cu birouri şi, la caz de nevoie, ca fundal pentru Cuartetul suedez, care venea din Chicago. Lumina avea trei variaţii : lumină plină, lumină scăzută şi lumină stinsă.

Aceasta era singura sală de teatru din Gopher Praerie și era cunoscută sub denumirea de „opera mare". Trupe ambulante de actori o întrebuințaseră pentru reprezentarea pieselor Două Orfeline și Nellie frumosul manechin, uneori chiar Othello, cu numere de atracție între acte; acum însă, cinematograful alungase cu desăvîrșire teatrul ambulant din drepturile lui.

Carol avea intenția să fie cît se poate de modernă și voia să comande un decor care să reprezinte biroul, salonul milionarului Grimm și umila cocioabă din apropiere de Kankakee. Se întîmpla pentru prima dată ca cineva să aibă îndrăzneala revoluționară de a închide scena teatrului din Gopher Praerie cu pereți care se încheiau între ei, în părțile laterale. Decorurile de pînă acum, la „opera mare", erau compuse din aripi de decor așezate în diagonală, ceea ce simplifica foarte mult jocul actorilor, deoarece intrigantul putea oricînd să se ferească din drumul eroului, făcînd un singur pas într-o parte și dispărînd, ca și cînd ar fi trecut prin peretele din fața lui.

Se spunea despre locuitorii din mica fermă că sînt niște oameni blînzi și inteligenți. Pentru căsuța lor, Carol plănuise un decor simplu, în culori luminoase. Își putea închipui cum va arăta scena cînd se va ridica perdeaua: totul va fi în întuneric, afară de scaunele cu spătarul înalt și masa grea de lemn, așezată între ele, și care trebuia să fie luminate de o lampă așezată între culise. De fapt lampa aceasta era un vas de alamă, în care se afla un mănunchi de flori. Mult mai tulbure își imagina interiorul milionarului Grimm, care trebuia să fie reprezentat printr-o serie de despărțituri cu arcade, vrînd să sugereze un salon auster cu atmosfera înghețată.

Deocamdată însă nici ea nu știa cum va reuși să producă aceste efecte.

Își dădu însă seama că, abstracție făcînd de entuziasmul tinerilor scriitori, teatrul în America nu se putea apropia nici pe departe de înțelegerea și sufletul autohtonilor, ca automobilele și telefoanele. Constată de asemenea că arta cea mai primitivă, pentru a putea fi înțeleasă, trebuia să pregătești oamenii dinainte. Tot așa începu să-și dea seama că pentru a obține un tablou frumos pe scenă, era la fel

de greu ca atunci cînd ar fi vorba să faci în întregime din orașul Gopher Prairie o grădină în stil georgean.

Citi tot ce putu să găsească în legătură cu direcția de scenă; cumpără tuburi de culori, vopsele și placaj; împrumută fără alegere mobilier și draperii și-l determină pe Kenicott să se apuce de tîmplărie. Acum marea problemă care o preocupa era iluminatul. Cu toate protestele lui Kennicott și ale domnișoarei Vida, încurcă asociația în datorii, trimise la Minneapolis să i se cumpere un mic proiector, o serie de lămpi pentru rampă, un tablou electric pentru redus lumina și becuri albastre și galbene; pe urmă, cu entuziasmul unui zugrav de profesie, începu să aleagă culorile, grupîndu-le pentru a vedea efectul în lumina scăzută și-și petrecea seri întregi cu aceste nimicuri.

Nu-i avea decît pe Kennicott, Guy și Vida care puteau s-o ajute. Toți încercau să găsească mijlocul cel mai practic pentru îmbinarea decorurilor, pentru a forma un perete; la ferestre atîrnau perdele de culoare galbenă; lustruiau soba de tablă, își puneau șorțul și începeau să mături scena. Restul membrilor asociației veneau seara la teatru și-și dădeau aere de intelectuali și de oameni superiori. Împrumutaseră de la Carol manualele privitoare la felul de a juca teatru și-și însușiseră un vocabular teatral.

Juanita Haydock, Rita Simons și Raymie Wutherspoon stăteau pe cîte o strampotină și se uitau la Carol cum se căznește să găsească pe perete un loc potrivit unde să atîrne tabloul de care aveau nevoie în primul act al piesei.

— Nu vreau să mă laud cîtuși de puțin, dar sînt convinsă că voi interpreta impecabil scenele din primul act, declară Juanita. Totuși aș prefera ca prietena noastră Carol să nu-și ia aerele astea. Ea nu se pricepe la îmbrăcăminte. Aș vrea să îmbrac o rochie foarte elegantă pe care o am — complet roșie — așa că i-am spus: Cînd voi apărea în scenă, nu ești de părere că voi face mare efect, dacă mă voi opri în fața ușii îmbrăcată în rochia asta? — Ea însă n-a fost de aceeași părere.

Tînăra Rita se declară de acord cu ea:

— Se ocupă de toate nimicurile, cum sînt tîmplăria și aranjamentul mobilei, așa că i-ar fi imposibil să aibă

o vedere justă a ansamblului. M-am gîndit că am înregistra un mare succes dacă pentru decorul biroului am avea o scenă ca cea din Little, but Oh My, căci eu am văzut această piesă la Duluth. Dar nici n-a vrut să audă.

Juanita Haydock oftă:

— Aş fi vrut să debitez o tiradă, întocmai ca Ethel Barrymore, dacă s-ar fi întîmplat ca ea să joace într-o piesă ca aceasta (Harry şi cu mine am văzut-o jucînd la Minneapolis — am avut două fotolii de orchestră foarte bune — şi ştiu s-o imit la perfecţie), dar Carol n-a dat nici cea mai mică atenţie propunerii mele. Nu vreau s-o critic, dar sînt convinsă că Ethel se pricepe să joace teatru ceva mai bine decît Carol.

— Vă rog să-mi spuneţi, e bine că doamna Carol întrebuinţează un reflector pe care îl aşează în spatele căminului din actul al doilea? I-am spus că ar fi mult mai bine dacă ar întebuinţa un grătar, zise Raymie Wutherspoon.

— Eu i-am propus să punem în faţa ferestrei, în primul act, o moară de vînt, căci ar fi foarte frumos. Ce credeţi că mi-a răspuns? „Da, şi ar fi mai frumos dacă rolul eroinei ar fi interpretat de Eleonora Duse, dar abstracţie făcînd de faptul că în primul act este noapte, dumneata eşti totuşi un mare tehnician", zise ea. Mi se pare că a vrut să fie sarcastică. Eu am învăţat cîte ceva şi aş şti să instalez o moară de vînt, dacă ea nu vrea să se ocupe de toate amănuntele punerii în scenă.

— Da; dar eu mai sînt de părere că intrarea din primul act ar trebui să fie I. d. S. nu I. 3. S., cum spunea ea, adăugă Juanita.

— Aş vrea să ştiu care este motivul că întrebuinţează numai proiecţii cu lumină albă pentru reliefuri?

— Ce înseamnă proiecţii pentru reliefuri? întrebă Rita Simons.

Savanţii se întoarseră spre ea şi o priviră consternaţi văzînd-o cît este de ignorantă.

2.

Carol nu se sinchisea de critici şi nici nu se supăra prea mult de cunoştinţele lor neaşteptate în domeniul teatral, de vreme ce o lăsau în pace, să-şi poată vedea de decoruri. Neînţelegerile izbucniră în timpul repetiţiilor. Nimeni nu era în stare să admită că repetiţiile erau ceva cel puţin tot atît de serios ca şi şedinţele de bridge sau întrunirile comitetelor de binefacere de la biserică. Veneau cu jumătate de oră mai tîrziu sau cu zece minute mai devreme, gălăgioşi şi indiferenţi, iar dacă se întîmpla ca doamna Carol să protesteze, se supărau şi începeau să şoptească, amenințînd că-şi vor da demisia şi nu vor mai veni deloc. Se întîmpla să-i şi telefoneze : „Cred că nu e bine să vin astăzi la repetiţii, căci umezeala ar putea să-mi răscolească din nou nevralgia", sau „Cred că astă seară nu voi putea veni la repetiţie ; Dave m-a rugat să mă duc la ei să jucăm un poker".

Cînd după o lună întreagă de muncă reuşiră ca la repetiţii să se prezinte cel mult nouă dintre cei unsprezece actori ; după ce majoritatea izbutiseră să-şi înveţe rolurile pe dinafară şi cîţiva dintre ei reuşiseră chiar să vorbească omeneşte, Carol constată îngrozită că ea şi Guy Pollock sînt actori foarte proşti şi că Raymie Wutherspoon este desăvîrşit. Cu toate prevederile ei, era incapabilă să-şi stăpînească glasul şi, după ce repetă de cel puţin cincizeci de ori cele cîteva rînduri pe care le avea de spus în rolul de cameristă, se sătură de el pînă peste cap. Guy îşi răsucea mustaţa şi părea mulţumit de sine, astfel că din rolul milionarului Grimm făcea unul de vasilache. În rolul de intrigant însă, Raymie era mai presus de orice critică, Felul în care-şi legăna capul avea ceva caracteristic, iar glasul lui tărăgănat părea anume indicat pentru rolul pe care-l interpreta.

Într-o seară Carol crezu că poate totuşi va reuşi să facă ceva ; asta se întîmplă în timpul unei repetiţii cînd Guy încetă să mai pară consternat.

Dar începînd din acea seară, piesa începu să cadă în declin. Toţi erau plictisiţi de repetiţii ·

— Acum ne ştim cu toţii rolurile destul de bine; la ce să mai continuăm, pînă cînd începe să ni se facă silă de ele? protestau ei.

Începură să facă glume şi tot felul de nebunii în timpul repetiţiilor, să rîdă cînd Carol încerca s-o transforme pe sentimentala Myrtle Cass într-un băiat de serviciu spiritual şi vesel; aşa că jucau tot ce pofteşti, afară de rolurile din piesa Fata din Kankakee. După ce-şi debită cu toată indiferenţa rolul pe care-l avea, doctorul Terry Gould avu mare succes într-o parodie a lui Hamlet. Pînă şi Raymie se simţea cutremurat în adîncul credinţei lui pentru frumos şi voia să le arate şi el că este în stare să joace o scenă de comedie bufă.

Carol se întoarse spre ei:

— Ascultaţi, vă rog aş vrea să se termine o dată cu prostiile astea. Trebuie neapărat să ne apucăm de lucru în mod serios.

Juanita Haydock, care era capul răutăţilor, îi răspunse:

— Ascultă, Carol, nu-ţi lua aerele acestea atît de importante. La urma urmelor, noi jucăm piesa asta pentru ca să ne distrăm, iar dacă ne face plăcere să glumim, nu văd motivul pentru care...

— Da... aa!...

— Ai spus odinioară că oamenii de aci, din G. P., nu caută să profite de viaţă şi să se distreze. Iar acum, cînd vrem să ne distrăm şi noi, tu ne opreşti.

— Nu ştiu dacă voi fi în stare să vă explic ce mă preocupă, răspunse Carol cu glasul liniştit. Este o mare deosebire între a privi ilustraţiile dintr-o revistă umoristică ori un tablou al lui Manet. Evident, sînt şi eu de părere să ne distrăm cît mai mult posibil. Dar... nu cred că distracţia noastră ar fi mai mică...: dimpotrivă, cred că ar fi mult mai mare, dacă vom reuşi să jucăm piesa cît mai perfect, în raport cu capacităţile noastre.

Se simţea nespus de exaltată; glasul îi devenise strident; se uita nu la grupul de diletanţi din faţa ei, ci la figurile groteşti, desenate pe spatele decorurilor de indivizii misterioşi de la recuzită:

— Nu ştiu dacă veţi fi în stare să înţelegeţi plăcerea pe care ţi-o poate pricinui o treabă bine făcută, realizarea

unui lucru frumos, mulţumirea şi mîndria pe care ţi-o dă, ba chiar sentimentul de ceva sacru.

Artiştii se uitară unul la altul cu îndoială. La Gopher Praerie nu era de bon ton să fii pios, decît cel mult la biserică, Duminicile între orele şase-jumătate şi dousprezece.

— Dacă vrem să realizăm acest frumos, va trebui să ne punem pe muncă în mod serios ; va trebui să ne controlăm pornirile şi să ne stăpînim.

Cu totul pe neaşteptate se simţiră îndemnaţi să rîdă, ca pe urmă să devină sfioşi. Nu aveau cîtuşi de puţin intenţia s-o înfrunte pe femeia aceasta care li se părea a nu fi în toate minţile. Capitulară şi încercară să continue repetiţia. Carol o auzi pe Juanita aflată în faţa ei, cînd se întoarse spre Maud Dyer protestînd : „Dacă ea îşi închipuie că e plăcere să auzi astfel de vorbe, din cauza afurisitei ăsteia de piese şi că ceea ce facem noi e ceva sacru ... ei bine, în cazul acesta eu sînt cu totul de altă părere".

SFÎRŞITUL VOLUMULUI I

Tiparul executat la S. C. UNIVERSUL S. A. c. 527
Dat la culeș 8.II.1993. Bun de tipar 17.III.1993. Coli tipo 20
Apărut 1993

Sinclair Lewis

MAIN STREET

ÎN ATENŢIA CITITORULUI

Bine cunoscutul scriitor al lui BABBETT ne poartă în romanul MAIN STREET pe urmele frumoasei Carol Milford – o tînără americană, crescută şi educată într-un mare oraş, o fiinţă cu gusturi rafinate şi care visează la o lume mai inteligentă şi mai umană.

Bibliotecară, în mijlocul unor copii, ea se căsătoreşte în nişte împrejurări stranii cu doctorul Kennicott, alături de care începe odiseea ei.

Experienţa de viaţă pe care o cîştigă, în marea lume în care intră, şi sub presiunea căreia, se vede nevoită să trăiască, îi va ajuta oare să-şi păstreze nealterate şi aspiraţiile şi visurile de fată? Şi ce se va alege din dragostea şi din cariera ei? Iată întrebările ale căror răspunsuri le aşteptăm cu sufletul la gură, căci Carol este prototipul oricărei fete care păşeşte în viaţă, la vîrsta marilor necunoscute.

ISBN 973-9084-14-1

Vieți și destine